01- KATHI_30-10_KATHI NEW 27/10/16 23:28 Page 1

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, *Κυριακή 30 Οκτωβρίου 2016 • Ετος 8ο • Αρ. φύλλου 422* | Κυπριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα | www.kathimerini.com.cy | €2,00 (Βασική) €3,90 (Πλήρης)

ΧΑΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

Ικανοποιητικό το πρωτογενές πλεόνασμα

Αν τα δημόσια οικονομικά κατέγραφαν μεγαλύτερο πρωτογενές πλεόνασμα θα ήταν αχρείαστο, υποστηρίζει ο υπουργός Οικονομικών Χάρης Γεωργιάδης, ο οποίος θεωρεί πως έχει βρεθεί μία καλή ισορροπία στην οποία δημόσια οικονομικά και πραγματική οικονομία αλληλοστηρίζονται. Την ίδια ώρα, επαναλαμβάνει την ανησυχία του για επανάληψη ανεύθυνων πολιτικών επιλογών που στο παρελθόν οδήγησαν στον εκτροχιασμό. **Οικονομική, σελ. 4**

ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

Είχα ένα κινητό τώρα πήρα και δεύτερο

Στον απόηχο των καταγγελιών του για παρακολούθηση του κινητού τηλεφώνου του ο γενικός ελεγκτής αποκαλύπτει στην «Κ» τα μέτρα αυτοπροστασίας που πήρε, ενώ χωρίς δισταγμό απαντάει ότι δεν έπεσε από τα σύννεφα ότι ενδεχομένως το τηλέφωνό του να έχει κοριούς. **Σελ. 8**

ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Το «ύποπτο πακέτο» με έκανε ήρωα

Απάντηση του πρώην Προέδρου στις ιστορίες κομματικής ιντριγκας, που προβάλλονται στο βιβλίο Χριστόφια, για ένα φάκελο που φυγαδεύτηκε στη Δύση το 1957, μετά την επανάσταση στην Ουγγαρία. **Σελ. 9**

ΘΕΣΕΙΣ

✓ **ΝΙΚΟΣ ΚΑΤΣΟΥΡΙΔΗΣ** Σελ. 6
Μία άκρως χρήσιμη συνέντευξη.

✓ **ΝΙΚΟΣ ΚΟΥΓΙΑΛΗΣ** Οικ. σελ. 2
Προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα.

ΣΗΜΕΡΑ

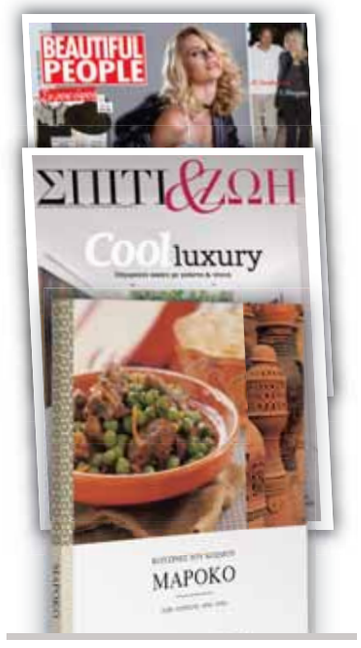

Τέσσερις χάρτες για Εδαφικό και στρατηγικές για Ελβετία

Από το Ανάν στο σήμερα, πώς διαμορφώνεται το σκηνικό με τα εκατέρωθεν σενάρια

Οι χάρτες που παρουσιάζει σήμερα η «Κ» απορρέουν από τις πληροφορίες, τα σενάρια και τις στρατηγικές της κάθε πλευράς, λαμβάνοντας υπόψη τις κόκκινες γραμμές που τίθενται. Παράλληλα, λαμβάνεται υπόψη και η οπτική που δίνουν οι FT, επικαλούμενοι αξιωματούχους. Την ίδια ώρα, η Λευκωσία προετοιμάζεται για τη μετάβαση στην Ελβετία, μελετώντας όλα τα σενάρια. Από το τι ενδέχεται να προκύψει σε εκείνο το τραπέζι της συζήτησης από την τ/κ πλευρά, με τις πληροφορίες να επιμένουν ότι θα υπάρξει σύνδεση του Εδαφικού με την Ασφάλεια και τις Εγγυήσεις μέχρι και την εμφάνιση του γ.γ. των Η.Ε. αλλά και τη μετέπειτα συνέχεια. Αρμόδιες πηγές λένε πως δεν θα είναι «business as usual» οι διαπραγματεύσεις στην Ελβετία και πως η προετοιμασία θα πρέπει να εμπεριέχει απαντήσεις σε όλα τα πιθανά ερωτήματα-θέματα που θα ανακύψουν. **Σελ. 4**

Στην κυπριακή αγορά τα Armani Exchange

ΑΡΧΕΙΟ

Μεγαλώνει ο ανταγωνισμός στον high street ρουχισμό, με την κάθοδο της μαρκας Armani Exchange στην Κύπρο. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», το brand θα το φέρει ο Όμιλος Σιακόλα και η ενέργεια αυτή εμπίπτει στο πλαίσιο ευρύτερων αλλαγών που δρομολογούνται από τον Όμιλο. Το πρώτο κατάστημα αναμένεται να ανοίξει τις πόρτες του τον ερχόμενο Σεπτέμβριο παράλληλα με το νέο λανσάρισμα της μάρκας από τον ίδιο τον Giorgio Armani. **Οικονομική, σελ. 6**

Ο «Μεγάλος Αδελφός» ακούει

Ανυπεράσπιστοι οι πολίτες

Έρμαια του «Μεγάλου Αδελφού» είναι οι πολίτες και η προστασία του ιδιωτικού απορρήτου. Οι καταγγελίες Οδυσσέα Μιχαηλίδη ήλθαν να προστεθούν σε αυτές που έχουν γίνει κατά καιρούς και στρέφονται κυρίως προς την Κυπριακή Υπηρεσία Πληροφοριών. Ανεπίσημα απορρίπτεται ότι η ΚΥΠ βάζει κοριούς εκτός πλαισίου δικαιοδοσίας. **Σελ. 10**

Η ΕΠΑ εξετάζει τη συμφωνία

Σκλαβενίτης-Μαρινόπουλος

Ενώπιον της Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού τέθηκε η επιδιωκόμενη συμφωνία μεταξύ Σκλαβενίτη και Μαρινόπουλου. Σήμερα, ο Όμιλος Σκλαβενίτης δραστηριοποιείται στην κυπριακή αγορά μέσω της εμπορίας προϊόντων χαρτιού, τροφίμων και ειδών οικιακής χρήσης. **Οικονομική, σελ. 6**

Οι άδειες άδειασαν τον Τσίπρα

Επανέρχονται τα σενάρια περί πρόωρων εκλογών στην Ελλάδα

Εγκλωβισμένος σε σωρεία λανθασμένων χειρισμών, κυρίως στο μέτωπο των τηλεοπτικών αδειών, αλλά και στο εσωκομματικό πεδίο, όπως και στη ρητορική με την οποία έχει προσεγγίσει τη διαπραγμάτευση με τους εταίρους, είναι ο Ελληνας πρωθυπουργός. Ο νόμος για τις τηλεοπτικές άδειες δεν κατέρρευσε απλώς ως αντισυνταγματικός μέσω της απόφασης του Συμβουλίου της Επικρατείας. Αφήνει στο κυβερνητικό σώμα πληγές, που πιθανόν να πολλαπλασιαστούν εάν η κυβέρνηση, λάβει νέες πρωτοβουλίες που θα παρακάμπτουν τις επιταγές της Δικαιοσύνης. **Σελ. 19, 20**

Τραμπισμός, η ιδεολογία των αντιποίνων

Η προεκλογική εκστρατεία στις ΗΠΑ βρίσκεται στην τελική της ευθεία, με τον Τραμπ να έχει ελάχιστες πιθανότητες επιτυχίας, εφόσον οι δημοσκοπήσεις δεν αποδειχθούν εσφαλμένες. Εάν η Χίλαρι Κλίντον νικήσει στις 8 Νοεμβρίου, οι Ρεπουμπλικανοί θα συνεχίσουν να τη δαιμονοποιούν και να αμφισβητούν τη νομιμότητα της εκλογής της, ανεξάρτητα από τη διαφορά ψήφων υπέρ της. **Σελ. 21**

ΚΥΠΡΙΑΚΟ

Με στόχους διαφορετικούς στην Ελβετία

Για τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας το ζητούμενο είναι να ανοίξει χαρτιά και χάρτες η τ/κ πλευρά, ώστε να ξεκαθαριστεί ποια εδάφη και πόσοι πρόσφυγες θα επιστρέψουν στις περιουσίες τους μετά τη λύση, υπό ε/κ διοίκηση. Για τον Ακιντζί και την Άγκυρα ζητούμενο είναι η μετατροπή της συνάντησης σε ένα ευρύ πάρε-δώσε εφ' όλης της ύλης. **Σελ. 5**

ΚΟΥΝΤΡΕΤ ΟΖΕΡΣΑΪ

Η συνέχεια των Εγγυήσεων μοναδική οδός

Ο τέως διαπραγματευτής της τ/κ κοινότητας μιλάει στην «Κ» για το κεφάλαιο των Εγγυήσεων, αφήνει να εννοηθεί ότι η δημιουργική ασάφεια ενδέχεται να αποτελεί τη μοναδική διέξοδο στο εν λόγω ζήτημα και για το ότι ο Μουσταφά Ακιντζί λαμβάνει μεγάλα ρίσκα. **Σελ. 7**

ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

Σε βέρτιγκο η κυβέρνηση λόγω αναβολής

Ποιοι λόγοι οδήγησαν στην απόφαση του Υπουργικού να εγκρίνει νομοσχέδιο για αναβολή των εκλογών και ποιο το παρασκήνιο πίσω από την απόφαση, είναι ένα ζήτημα το οποίο συζητείται. **Σελ. 7**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Από εδώ μετράμε...

Όλες οι συζητήσεις που έχουν λάβει χώρα ανάμεσα σε Αναστασιάδη και Ακιντζί αναμένεται να κορυφωθούν στην Ελβετία. Από εδώ και πέρα μετράμε το τι αναμένεται να γίνει στο Εδαφικό, ως αναπόσπαστο μέρος του Κυπριακού αφενός και αφετέρου, πόση είναι η θέληση Ακιντζί για πρόοδο σε αντιπαραβολή με την πραγματική διάθεση της Τουρκίας για λύση του προβλήματος. Αν ο Τ/κ ηγέτης δεν έχει να δώσει για να προχωρήσει παρακάτω η συζήτηση, τότε θα υπάρξει αδιέξοδο. Από την άλλη, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας πρέπει να διαπραγματευτεί μέχρι εκεί που θεωρεί ότι έχει περιθώριο και με εναλλακτικές προτάσεις. Αν για καιρό η καραμέλα των κρίσιμων στιγμών ήταν εύκολη, πλέον η διαπραγμάτευση και να θέλει, δεν μπορεί να χαρακτηριστεί αλλιώς.

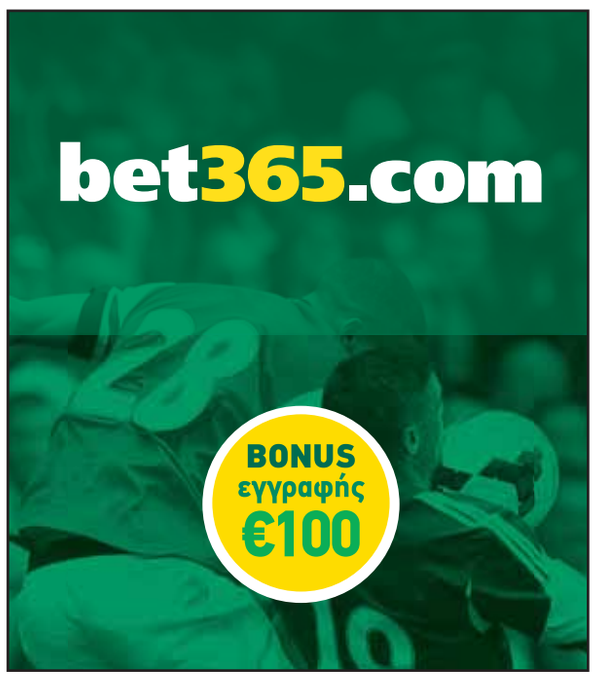

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Μας συστήνουν το ΕΜΣΤ

Τρεις εικαστικοί επισκέφθηκαν το Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης στην Αθήνα και μας λένε τι προσδοκούν. Το μουσείο θα πρέπει κατ' αρχήν να αποτελέσει φάρο για την εγχώρια και διεθνή εικαστική σκηνή.

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Ο Δ. Αληθεινός μιλάει στην «Κ»

«Οι Κατακρύψεις είναι μία μορφή αντίστασης στα όσα βλάπτουν τον πλανήτη και τον άνθρωπο», μας λέει ο εικαστικός Δημήτρης Αληθεινός.

ΘΕΑΜΑ

Η «Δεσποινίς Τζούλια»;

Οι τρεις ηθοποιοί του έργου του Στρίντμπεργκ «Δεσποινίς Τζούλια», Χριστίνα Παυλίδου, Νιόβη Χαραλάμπους και Προκόπης Αγαθοκλέους μάς μιλάνε για το έργο που ανεβάζει το Θέατρο Λέξη.

ΚΡΙΤΙΚΗ Θέατρο, μουσική, βιβλίο, τηλεόραση, κινηματογράφος

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

'Ενα με σένα.

02-KATHI NEW_Master_cy 27/10/16 22:05 Page 2

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ**

Συγγνώμη Χριστιάνα!

Λόγω κρισιμότητας των στιγμών θα έπρεπε να πιάσω το νήμα του Κυπριακού εμβαθύνοντας στις εξελίξεις. Μόνο που δεν μπορώ να ξεκολλήσω από εκείνα τα μάρμαρα της τουαλέτας όπου κοιμήθηκες αποκαμωμένη από το κλάμα ξεχασμένη και κλειδωμένη στο σχολείο σου, Χριστιάνα. Παιδί με ειδικές ανάγκες σε μια κοινωνία με ειδικές ανάγκες. Ούτε μπορώ να ξεχάσω τη μάνα του Ιάσονα που έλεγε τις προάλλες στο Ραδιομαραθώνιο ότι τώρα που συμπλήρωσε τα 21 του χρόνια και δεν μπορεί πια να φοιτά στο ειδικό σχολείο, πληρώνουν συνοδό για να τον απασχολεί, πότε στα πάρκα, πότε στα γήπεδα και πως σε μια παραλία που πήγαν τους έδιωξαν οι λουόμενοι. Ενήλικας με ειδικές ανάγκες σε μια κοινωνία με ειδικές ανάγκες. Έχει καταρρεύσει λέει ο τοίχος ενός ειδικού σχολείου στη Λάρνακα και δεν υπάρχουν χρήματα για να φτιαχτεί. Σχολείο για παιδιά με ειδικές ανάγκες σε μια κοινωνία με ειδικές ανάγκες.

Πριν από 27 χρόνια όταν στο τότε Ράδιο Σούπερ, είπαμε να δοκιμάσουμε να υλοποιήσουμε μια ρομαντική ιδέα για τον πρώτο Ραδιομαραθώνιο. Η μόνη μας φιλοδοξία ήταν να κατορθώσουμε να βγάλουμε εκείνα τα παιδάκια από την ισόβια καταδίκη, του κατ' οίκον εγκλεισμού τους. Να δούμε την κοινωνία, αν όχι να τα αγαπάει τουλάχιστον να τα αποδέχεται. Η κοινωνία βλέπετε τα χλεύαζε και συχνά τα πετροβολούσε μη ανεχόμενη να της χαλάνε τον καθωσπρεπισμό της, τα «καθυστερημένα» και τα «μογγολικά» . Κοινωνία με ειδικές ανάγκες. Ο Ραδιομαραθώνιος μεγάλωνε και δοκιμαζόταν. Ανάγιωνε τα παιδιά μας που έσπαζαν τους κουμπαράδες τους μια φορά τον χρόνο και συντηρούσε με φτωχά επιδόματα παιδιά με ειδικές ανάγκες, χωρίς να κατορθώνει να σπάει το απόστημα της κοινωνίας. Γιατί μια κοινωνία που σέβεται τον εαυτό της δεν μπορεί να ανέχεται να έχει κυβερνήσεις και Βουλές που περιφρονούν τους αξιοπαθούντες πολίτες της και «περιθάλπουν» με εκατοντάδες εκατομμύρια τις τράπεζες. Κοινωνία με ειδικές ανάγκες.

Έτσι ο Ραδιομαραθώνιος έγινε για τις εξουσίες ένα περίφημο άλλοθι, αφού μοίραζε σαν κόλλυβα παρηγοριάς το ισχνό εκατομμύριο που μάζευε, σε οικογένειες και ειδικά σχολεία που μόλις και επιβίωναν. Θυμάμαι ότι επί προεδρίας του ο Γλαύκος Κληρίδης, στην ολοκλήρωση ενός Ραδιομαραθωνίου στο στούντιο του ΡΙΚ, εξήγγειλε την ίδρυση κρατικού φορέα για άτομα με ειδικές ανάγκες. Η χαρά μας ήταν απερίγραπτη, γιατί πιστέψαμε ότι πετύχαμε τον μεγάλο στόχο. Σύντομα, όμως, αποδείχθηκε την εξαγγελία την κατάπιε η καταβόθρα των πολιτικών σκοπιμοτήτων. Ο υπουργός οικονομικών είπε στον Κληρίδη πως θα κινδυνεύσει η στέρεα κυπριακή οικονομία άμα επενδύσει σε μη παραγωγικά στοιχεία…

Η οικονομία τελικά κατάρρευσε από τα άκρως παραγωγικά στοιχεία της τραπεζικής και πολιτικής της βιομηχανίας και οι κυβερνώντες μας έβαλαν κάτω από τον ζυγό ενός μνημονίου δισεκατομμυρίων για να μην καταρρεύσουν οι τράπεζες με «ειδικές ανάγκες». Τελικά, 27 χρόνια μετά, καταντήσαμε μια κοινωνία με ειδικές ανάγκες που αποδέχτηκε τα άτομα με ειδικές ανάγκες αλλά μεταποίησε την «αποδοχή» της σε κοινωνικό ρατσισμό εκδιώκοντας τον Ιάσονα από τις παραλίες κι αφήνοντας τη Χριστιάνα να κοιμάται στο πάτωμα μιας τουαλέτας αποκαμωμένη από το κλάμα που την ξέχασαν κι έφυγαν για εκδρομή. Μη δακρύζεις Χριστιάνα μου, να λες ευτυχώς που δεν ήτανε Σαββατοκύριακο η εκδρομή…

ΥΓ: Όσο για το Κυπριακό, αυτό κι αν έχει καταντήσει πρόβλημα με ειδικές ανάγκες!

paraschosa@kathimerini.com.cy

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / *Γράφει ο* **ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ**

Ο Νίκαρος και η απορία: θα πάει ο Πόλυς στο Mont Pelerin;

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΑΚΡΗ

Για πολύωρη, μάλλον μαραθώνια, συνεδρία του Εθνικού Συμβουλίου ετοιμάζεται ο Νίκαρος, σύμφωνα με όσα ακούει και όσα του μεταφέρουν οι σύμβουλοί του για τις διαθέσεις των κομμάτων της αντιπολίτευσης. Όπως μαθαίνω από τον Λόφο της Εξουσίας, ο Νίκαρος ετοίμασε εγγράφως όσα, πολλά, θα αναφέρει στους πολιτικούς αρχηγούς σήμερα. Ο πολύξερος κύριος Πάμπος μου ανέφερε εμπιστευτικά ότι τον άκουσε να απαντά και υποθετικές ερωτήσεις του Νικόλα και του Σιζό! «Για τον κύριο Άντρο δεν νομίζω να έχουμε πρόβλημα, τα είπαν λεπτομερώς την Πέμπτη και φάνηκε ότι τα βρήκαν μια χαρά», όπως μου είπε.

Στα κόμματα του λεγόμενου Ενδιάμεσου όμως, το καζάνι κοχλάζει. Πολιτικός αρχηγός μικρού κόμματος, ακούστηκε την Πέμπτη να λέει ότι «το ΔΗΣΑΚΕΛ έδρασε και πάλι και πως όλα φαίνεται να είναι συμφωνημένα». Περιέγραψε δε τη συνάντηση Νίκαρου-Άντρου Κυπριανού «ύποπτη, ιδιαίτερα λίγο πριν ο Πρόεδρος συναντηθεί με τους άλλους πολιτικούς αρχηγούς». Ο πολύξερος κύριος Πάμπος, τον οποίο ρώτησα εάν γνωρίζει τις απαντήσεις του Νίκαρου επ' αυτού, μου είπε πως η απάντηση είναι μία, σύντομη και ξεκάθαρη: «Μόνο ο κύριος Άντρος ζήτησε να δει τον Πρόεδρο». Υπονοώντας πως εάν το έπραττε π.χ. και ο Σιζό το αίτημά του θα ικανοποιείτο…

Πάντως πριν προλάβει να φύγει ο κύριος Άντρος από το Προεδρικό τα σενάρια φούντωσαν… Το κυρίαρχο σενάριο στον χώρο του Ενδιάμεσου ήταν ότι το ΑΚΕΛ «συμμάχησε» με τον Νίκαρο ώστε «να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά οι φωνασκίες που αναμένεται να ακουστούν στη συνεδρία του Εθνικού Συμβουλίου και στον χειρισμό του θέματος της συνοδείας του Προέδρου στην Ελβετία».

Από στέλεχος μεγάλου κόμματος άκουσα και τη θέση ότι τα πράγματα φαίνεται να παραείναι σοβαρά με τις συνομιλίες στο Mont Pelerin και ότι «ο Νίκαρος χρειάζεται όσο ποτέ τη στήριξη των κομμάτων και δη του ΔΗΣΥ και του ΑΚΕΛ». Όπως υποστηρίζει το στέλεχος, το γεγονός ότι ο γ.γ. του ΟΗΕ θα παρευρεθεί στη συνάντηση είναι ενδεικτικό πόσα επενδύουν σε αυτήν τα Η.Ε. «αλλά και οι υπόλοιποι παίκτες». Όπως υποστήριξε, «το ερώτημα σε σχέση με τις συνομιλίες στο Mont Pelerin είναι ένα: Κατά πόσον ο Νίκαρος θα αντέξει αυτή τη φορά το πιστόλι που θα του τεθεί στον κρόταφο» και κατέληξε πως «αυτή θα είναι η πιο σημαντική μέχρι τώρα στιγμή στην καριέρα του, ώστε να αποδείξει πόσο πραγματικά Healthy είναι».

Στα δημοσιογραφικά πηγαδάκια πάντως συζητείται έντονα η επιλογή του ειδυλλιακού τοπίου του Mont Pelerin για συζήτηση του Εδαφικού (και άλλων θεμάτων…) και πληροφορούμαι ότι υπάρχει μια μικρή μάχη για το ποιοι θα είναι οι απεσταλμένοι των διαφόρων ΜΜΕ! Ακούω ότι κάποιοι συνάδελφοι έχουν εντοπίσει στο διαδίκτυο τα σημαντικά ξενοδοχεία της περιοχής και κάνουν σενάρια για τη διαμονή τους!

Αληθεύει η πληροφορία που έφθασε κοντά μου ότι η «βεντέτα» του Μπαρίζ Μπουρτζού με τον Νίκο Χριστοδουλίδη δεν αφορά μόνο τις πρόσφατες δηλώσεις του κυβερνητικού εκπροσώπου για τη Μόρφου και τις Εγγυήσεις; Σύμφωνα με όσα μαθαίνω από πηγή μου στα Κατεχόμενα «ο Μπουρτζού τα έχει εδώ και καιρό με τον Χριστοδουλίδη γιατί θεωρεί ότι τηρεί σκληρή γραμμή σε κάποια θέματα και αυτός κυρίως επηρεάζει τις θέσεις Αναστασιάδη»…

Συνειδητή είναι η στάση που τηρεί τις τελευταίες ημέρες ο Φούλης, παραμένοντας μακριά από τα φώτα της δημοσιότητας. Όπως με πληροφορεί η μάνταμ του Φούλη, «ο μεγάλος αρχηγός αποφάσισε πως αυτή την ώρα συμφέρει περισσότερο η σιωπή». Και συμπλήρωσε με νόημα: «Και για τις Δημοτικές Εκλογές και για το Κυπριακό». Εξάλλου, όπως μου είπε το ρητό του Αβέρωφ: «Η αλεπού έξυπνα και πονηρά… τα πουλάκια πιάνει και γελά», παραμένει διαχρονικό. «Ο Πάφιος θα μιλήσει και μάλιστα έντονα, όταν το κρίνει σκόπιμο. Κάτι που δεν θ' αργήσει», κατέληξε.

ΚΟΥΪΖ: Πού χάθηκε ο πολύτιμος σύμβουλος Πολυβίου, αυτές τις κρίσιμες στιγμές; Δεν νιώθει την ανάγκη να τοποθετηθεί για το Περιουσιακό; Έπαψε να στέλνει «προειδοποιητικά» emails; Θα πάει τελικά στο Mont Pelerin ή θα τα «πει» με κάποιο μήνυμα που μπορεί και να διαρρεύσει;

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή: **ΜΙΧΑΛΗΣ Ν. ΚΑΤΣΙΓΕΡΑΣ**

80 χρόνια πρίν στην «Κ»

30-X-1936

ΓΕΡΜΑΝΙΑ, Η ΕΠΑΡΣΗ ΤΗΣ ΑΥΤΑΡΚΕΙΑΣ: Βερολίνον, 29. - Εις τον λόγον τον οποίον εξεφώνησε χθες αναφορικώς με την εκτέλεσιν του τετραετούς σχεδίου ο κ. Γκαίριγκ είπε μεταξύ άλλων ότι ενώ η Αγγλία […] έχει αποικίας καλυπτούσας το εν τρίτον της υδρογείου, η Γερμανία με πληθυσμόν πυκνώτερον δεν έχει την παραμικράν αποικίαν. Διά τον λόγον αυτόν είναι υποχρεωμένη να αντιμετωπίση τα προβλήματα της εξευρέσεως πρώτων υλών. […] Εντός δέκα οκτώ μηνών υπολογίζεται ότι η Γερμανία θα δύναται να παράγη ρευστήν καύσιμον ύλην επαρκή διά τας ανάγκας της. [Σημ. «Φ»: Το πρόγραμμα Γκαίριγκ ανακοινώθηκε, αφού είχε ήδη υπογραφεί, μυστικά, από τις 23 Οκτωβρίου η συμφωνία για τη συγκρότηση Αξονος Βερολίνου - Ρώμης. Η επιθετική πολιτική της Γερμανίας και η εμπλοκή της τελικώς σε έναν απροσδόκητα εκτεταμένο για την ηγεσία της πόλεμο κατέδειξε τα στενά όρια της αυτάρκειας και την απουσία υψηλής γεωπολιτικής αντίληψης των τότε ιθυνόντων της].

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΗΠΑ: Ρώμη, 29. - Αγγέλλεται εκ Βασιγκτώνος ότι κατά τας δημοσιευθείσας στατιστικάς ο πληθυσμός των Ηνωμένων Πολιτειών ηύξησε κατά το παρελθόν έτος κατά 908 χιλιάδας. Ούτω ο συνολικός πληθυσμός των κατοίκων των Ηνωμένων Πολιτειών ανέρχεται ήδη εις 128.429.000.

ΑΡΙΣΤΟΙ ΤΩΝ ΑΡΙΣΤΩΝ / *Γράφει* **Ο ΣΠΟΝΔΟΦΟΡΟΣ**

Με άριστα το 10

1 Στον κόσμο τους: Ξέχασαν μαθήτρια με ειδικές ανάγκες κλειδωμένη στην τουαλέτα, και εκείνη από το κλάμα αποκοιμήθηκε. Εκείνο που επακολούθησε ήταν χειρότερο. Όταν την πήρε η μητέρα της από το σχολείο, δεν της το είπαν! Και αυτό που δεν επακολούθησε, ακόμη χειρότερο. Καμία παραίτηση. Όλοι την καρέκλα να κοιτάτε αλλά η κοινωνία σας αποδοκιμάζει με κάθε τρόπο.

2 Στη σύλληψη: Δεν διαπίστωσα κινητικότητα πέραν της σύλληψης του Ζολώτα στην Ελλάδα, από κυπριακής πλευράς. Είναι και αυτό στο πλαίσιο του σχεδίου σε εξέλιξη με την κωδική ονομασία «έχει ο Θεός»; Όλα είναι πιθανά…

3 Στον ανασχηματισμό: «Πρόεδρε, ο Τσίπρας κάνει ανασχηματισμό. Εσύ πότε»; Διερωτώνται στελέχη του ΑΚΕΛ. Το ότι ο Τσίπρας κατάπιε τον νόμο για τα κανάλια με… Παπά και με κουμπάρο, δεν το βλέπουν οι σύντροφοι. Ή θα κάνουμε σύγκριση ή δεν θα κάνουμε…

Ο πατήρ και οι υιοί….

4 Στην παρέμβαση: «Ο Ερντογάν έσπασε την Τουρκία σε πέντε μέρη». Όταν ο Δημήτρης Χριστόφιας κάνει παρέμβαση, ποιος του είπε (;) και έχει σύνδεση με τον Παΐσιο, τότε αναμένεται από στιγμή σε στιγμή το ξε-μαρμάρωμα του Βασιλιά. Stand by…

5 Στο άκυρο: Πλην του ΔΗΣΥ, ημί-ανάπαυση! Δεν άρεσε στα κόμματα η αναβολή των εκλογών και δεν τσουλάει. Κι αν πρέπουν μερικά μπράβο είναι σε τύπους όπως ο Μιχάλης Σοφοκλέους που και το είπαν και το έγραψαν πως δεν συμφωνούν. Η ηγεσία, δεν έχει το αλάθητο…

6 Στις μέρες: Ταξίδι στη Μόσχα για τον Κασουλίδη πρώτη του μήνα Νοέμβρη. Δεν αναπολείτε ορισμένοι το ταξίδι Σαρρή στη Μόσχα τις μέρες εκείνες; Ρε πού είναι οι μέρες εκείνες που ζητούσαμε δανεικά και δεν είχαμε μια; Τι καλά που ήταν! Όχι σαν σήμερα που κολυμπάμε στα πετροδόλαρα… Παλιοζωή…

7 Στα αυτιά: Αν υπάρχει πάντως μια φωνή από την Ευρωβουλή που ακούγεται, εκείνη είναι του Τάκη Χατζηγεωργίου. Μια με τα εσωτερικά της Τουρκίας, μια με τα όσα γίνονται στη Μοσούλη και στη Συρία, ο «Τακ» δεν αντιμετωπίζει με τακτ την Άγκυρα (όπως οι συνάδελφοί του) και τους παίζει στα αυτιά με ανακοινώσεις.

8 Στα νεύρα: Και τώρα, που ξέφυγε τσακ ο προϋπολογισμός, αμέσως να βγουν από τας Ευρώπας και να τραβήξουν το αυτί του Χάρη. Που δεν θέλει και πολύ τράβηγμα για να τα πάρει. Αλλά εντάξει. Μια οικογένεια είμαστε, αυτά ξεπερνιούνται, ε Χάρη;

9 Στην ανάπτυξη: Ανάμεσα στα αναπτυξιακά έργα με τα οποία επέστρεψε ο Ακιντζί από την Τουρκία, είναι και φυλακές, τις οποίες θα χτίσει οσονούπω. Ε, αφού δεν καταδικάστηκε ποτέ για εγκλήματα πολέμου η Τουρκία, γιατί να μην χτίσουνε καινούργιες φυλακές να τους βρίσκονται;

10 Στο καντόνι: Ξέρει ο Ακιντζί ότι το Mont Pelerin, είναι σε 1080 μέτρα υψόμετρο, «βλέπει» τη λίμνη της Γενεύης αλλά το κυριότερο ότι είναι καντόνι (του Vaud); Όχι; Εμ τι πάει στη μάνα των καντονιών; Για να φύγει με κράτος;

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Πρόεδρος Δ.Σ.: Κωστας Ιορδανιδης · Διευθύνων Σύμβουλος: Δημητρης Λοττιδης · Διευθυντής: Ανδρεας Παρασχος · Αρχισυντάκτης: Μιχαλης Τσικαλας
Αρχισυντάκτης Οικονομικού: Αντωνης Αντωνιου · Υπεύθυνος Ατελιέ: Παντελης Δαμιανου

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: Αλεξης Παπαχελας · Διεύθυνση συντάξεως: Νικος Κωνστανταρας - Κωστης Φαφουτης - Γιωργος Μαντελας

03-ADV PRIMETEL_Master_cy 27/10/16 18:24 Page 1

Περισσότερα megabytes, χαμηλότερο πάγιο

...όλα με απίστευτα γρήγορες ταχύτητες 4G!

Μετάφερε σήμερα τον αριθμό σου σε πρόγραμμα Unlimited της PrimeTel, απόλαυσε απίστευτα γρήγορες ταχύτητες 4G και πάρε διπλάσιο mobile internet για ένα χρόνο και 50% έκπτωση στο μηνιαίο σου πάγιο!

X2
Διπλάσια
megabytes

50%
έκπτωση
στο πάγιο

Όροι και προϋποθέσεις στο primetel.com.cy

Συνδέσου γρήγορα με 4 απλούς τρόπους:

ΔΩΡΕΑΝ SMS στο **8585** | Κλήση στο **133** | **www.primetel.com.cy** | Στα καταστήματα **PrimeTel**, **Public** ή **Telefone**

133 ..... www.primetel.com.cy

PRIMETEL
Η δική μας επικοινωνία

04-TO ΘΕΜΑ_Master_cy 27/10/16 18:34 Page 4

ΧΑΡΤΗΣ ΜΕ ΤΑ ΣΕΝΑΡΙΑ ΤΗΣ Ε/Κ ΠΛΕΥΡΑΣ

Ο ΧΑΡΤΗΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΝΑΝ

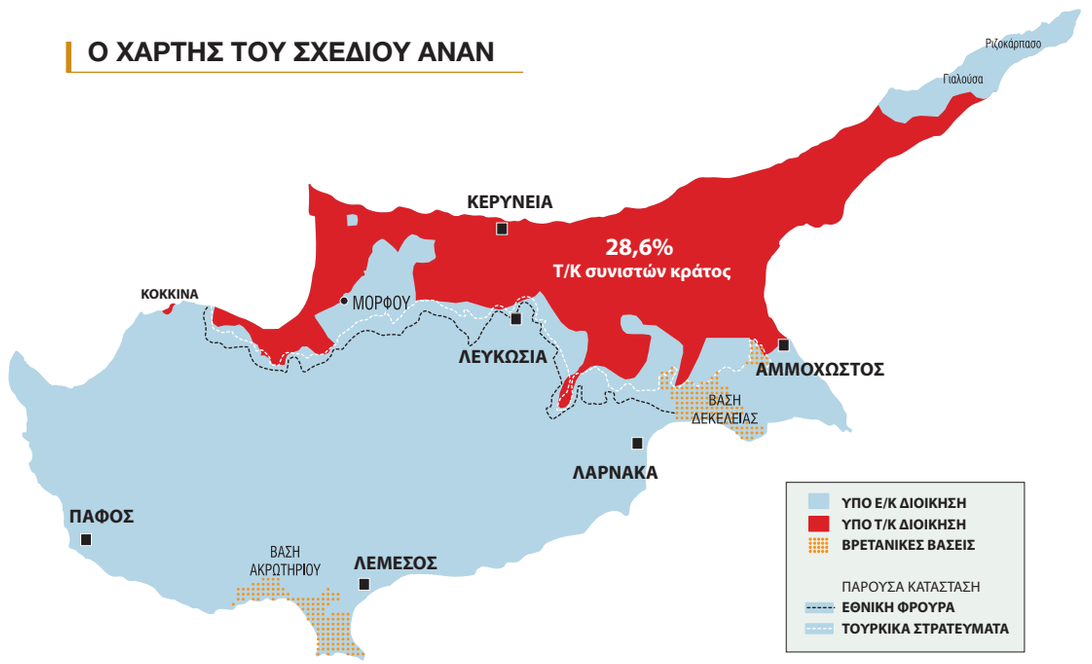

Οι χάρτες διαπραγμάτευσης για το Εδαφικό

Τα σενάρια που «κερδίζουν έδαφος» βάσει των κόκκινων γραμμών των δύο πλευρών ενόψει των συναντήσεων στο Μοντ Πελερέν

Του **ΜΙΧΑΛΗ ΤΣΙΚΚΑΛΑ**

Με γνώμονα ότι οι πληροφορίες της «Κ» επιμένουν πως η ε/κ πλευρά θα μεταβεί στην Ελβετία με χάρτες και συγκεκριμένες προτάσεις, και επιπρόσθετα ότι η εν λόγω διαπραγμάτευση για το Εδαφικό θα πρέπει να είναι πολύ συγκεκριμένη, αποτυπώνουμε τα σενάρια που «κερδίζουν έδαφος». Κάνοντας αρχή από τον δεύτερο χάρτη του Σχεδίου Ανάν, στη συνέχεια ακολουθούν ιδέες και προτάσεις και από τις δύο πλευρές, που όμως δεν έχουν πέσει στο τραπέζι των συνομιλιών, αλλά προκύπτουν βάσει πληροφοριών. Εκείνο που έχει τη δική του σημασία, είναι να μην προκύψει αφενός συζήτηση στην Ελβετία πέραν των συμφωνηθέντων, ενδεχόμενο για το οποίο η ε/κ πλευρά κρατά μεν αποστάσεις, θέλοντας σαφή ατζέντα, παράλληλα όμως προετοιμάζεται κάνοντας αρχή από το επικοινωνιακό μέρος μέχρι και τη διαπραγμάτευση. Ότι η μετάβαση θα συνοδεύεται με χάρτες και ονόματα είναι δεδομένο, μένει να φανεί αν θα τηρηθούν ή όχι οι κόκκινες γραμμές εκατέρωθεν και τι επίπτωση θα έχει η συζήτηση του εδαφικού σε όλη τη διαδικασία των συνομιλιών για επίλυση του Κυπριακού.

Δεν έχει ξεφύγει η τ/κ ρητορική για το Εδαφικό από τη λογική της ευθείας γραμμής, μέχρι και σήμερα.

Χάρτες Σχεδίου Ανάν

Στο Ανάν υπήρχαν δύο χάρτες. Ο πρώτος έδινε στην τουρκοκυπριακή συνιστώσα πολιτεία ποσοστό 28,5% επί του συνολικού εδάφους της κυπριακής επικράτειας. Στον πρώτο χάρτη επέστρεφαν υπό ελληνοκυπριακή διοίκηση η Αμμόχωστος, τα Λιμνιά, το Πραστειό, οι Στύλλοι, τα Πυργά, τα Κούκλια, η Καλοψίδα, η Αχερίτου, η Άχνα, η Μακράσυκα, η Άσσια, η Λύση, η Βατυλή, η Πύλα, η Τύμπου, η Μόρφου, ο Γερόλακκος, ο Άγιος Βασίλειος, ο Λάρνακας της Λαπήθου, η Σκυλλούρα, το Αγριδάκι, το Καπούτι, ο Κοντεμένος, η Αγία Μαρίνα, η Ζώδια, η Κατωκοπιά, η Αυλώνα, η Κυρά, το Αργάκι, η Φιλιά, η Πέτρα, η Γαληνή, οι Σόλοι και ο Ξερός. Στο δεύτερο χάρτη (φωτογραφία 1) επέστρεφαν υπό ελληνοκυπριακή διοίκηση, η Αμμόχωστος, η Μόρφου, η Άσσια, η Βατυλή, η Αχερίτου, η Άχνα, η Λύση, η Καλοψίδα, η Μακράσυκα, η Πύλα, η Τύμπου, ο Γερόλακκος, η Αγία Μαρίνα, η Ζώδια, ο Λάρνακας της Λαπήθου, ο Κοντεμένος, η Κυρά, η Φιλιά, το Αργάκι, το Καπούτι, η Κατωκοπιά, η Ζώδια, η Αυλώνα, η Πέτρα, η Γαληνή. Προνοούνταν επίσης επιστροφή των κατοίκων της Γιαλούσας, της Μελάναργας, της Αγίας Τριάδας και του Ριζοκαρπάσου.

Προτάσεις τ/κ πλευράς

Σύμφωνα με τις πληροφορίες της «Κ» για τις προτάσεις Ακιντζί ως προς το Εδαφικό, δεν γίνονται δεκτές οι ιδέες περί επιστροφής της Μόρφου καταρχήν, αλλά και υπαγωγή της Μόρφου και της Καρπασίας σε ομοσπονδιακό έδαφος. Γνώριμη είναι στο σύνολό της η θέση ότι ο χάρτης του Σχεδίου Ανάν δεν μπορεί να γίνει δεκτός σήμερα από την τ/κ πλευρά για μια σειρά από λόγους. Όπως έχουν σήμερα τα δεδομένα κερδίζει έδαφος η θέση του να κρατήσουν οι Τ/κ «καθαρά» εδάφη χωρίς πληθυσμιακή μίξη. Ο λόγος, μάλιστα, πίσω από την πιθανή αυτή πρόταση, άπτεται στο να λάβει χώρα ευκολότερα στο μέλλον εκ μέρους των Τ/κ, μια πιθανή απόσχιση. Η ιδέα αυτή, και η ρητορική περί «ευθείας γραμμής» και μη επιστροφής εδαφών, βασίζεται και στις εκθέσεις που είχε θέσει επί τάπητος ο σύμβουλος του Μεντερές, καθηγητής του Συνταγματικού Δικαίου και βουλευτής του Λαϊκού Ρεπουμπλικανικού Κόμματος, Νιχάτ Ερίμ. Ο τελευταίος και οι πυλώνες του αλλά και τα όσα εκείνος προέβαλε ως προς το Εδαφικό, που επί της ουσίας αποτέλεσαν τον προπομπό της διχοτόμησης, φαίνεται ότι αποτελούν και ένα από τους τρόπους με τον οποίους αντιμετωπίζει ο Ακιντζί τις συνομιλίες για το συγκεκριμένο κεφάλαιο. Είναι ενδεικτικό ότι παραμένει η ρητορική για επιστροφή της περίκλειστης περιοχής των Βαρωσίων και μόνο, ενώ συνδέει το Εδαφικό με το δικαίωμα διακίνησης και εγκατάστασης σε όλη την Κύπρο για να αποφύγει ει δυνατόν την παραχώρηση εδαφών.

Προτάσεις ε/κ πλευράς

Αυτό που είναι δεδομένο ως προς την ε/κ πλευρά σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ» είναι ότι δεν έχει συζητηθεί κάτι το συγκεκριμένο στο εδαφικό, πέραν σεναρίων που έχουν πέσει στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων και συναφών δηλώσεων για ανίχνευση του περιβάλλοντος και από τις δύο πλευρές. Παρόλα αυτά, όπως και για την τ/κ πλευρά έτσι και για την ε/κ πλευρά, υπάρχουν κόκκινες γραμμές, όπως είναι για τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας η επιστροφή της Μόρφου υπό ε/κ διοίκηση και αυξημένα δικαιώματα στους Τ/κ χρήστες. Παράλληλα, πληροφορίες αναφέρουν ότι υπάρχει το σενάριο των τεσσάρων χωριών της Καρπασίας (Ριζοκάρπασο, Γιαλούσα, Αγία Τριάδα, Μελάναγρα) και Μόρφου να υπαχθούν σε ομοσπονδιακό έδαφος. Επιπρόσθετα, πληροφορίες κάνουν λόγο για το σενάριο που υπάγονται τα μαρωνίτικα χωριά, Κορμακίτης, Ασώματος, την Καρπασία και η Αγία Μαρίνα σε ομοσπονδιακό έδαφος μαζί με την Καρπασία. Μια από τις βασικές διαφορές είναι πως για την ε/κ πλευρά η γραμμή που θα χωρίζει τα δύο συνιστώντα κρατίδια δεν πρέπει να είναι ευθεία. Των σεναρίων αυτών, ενυπάρχουν και άλλα, όπως το να επιστραφεί η Μόρφου και στις περιπτώσεις εκείνες που δεν θα επιστρέψει ο ιδιοκτήτης να δίνεται αποζημίωση.

Σενάριο FT

Σύμφωνα με τους «Financial Times» πάντως, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας αναμένεται να περιέλθει υπό πίεση ώστε να αναγκαστεί να κάνει παραχωρήσεις που θα αφορούν την επιστροφή της αγροτικής περιοχής της Μόρφου. Η εφημερίδα επικαλούμενη τ/αξιωματούχους καθώς και των Βρυξελλών, τονίζει ότι το επιχείρημα του κ. Ακιντζί είναι ότι η περιοχή είναι φορτωμένη πληθυσμιακά, ώστε να καταστεί η επιστροφή της δυνατή. Αντί της Μόρφου, σύμφωνα με το σενάριο των FT, Τ/κ αξιωματούχοι έχουν προτείνει την επιστροφή της χερσονήσου της Καρπασίας, η οποία όπως τονίζουν θα μπορούσε να αναπτυχθεί τουριστικά.

ΧΑΡΤΗΣ ΜΕ ΤΟ ΣΕΝΑΡΙΟ ΤΩΝ FINANCIAL TIMES

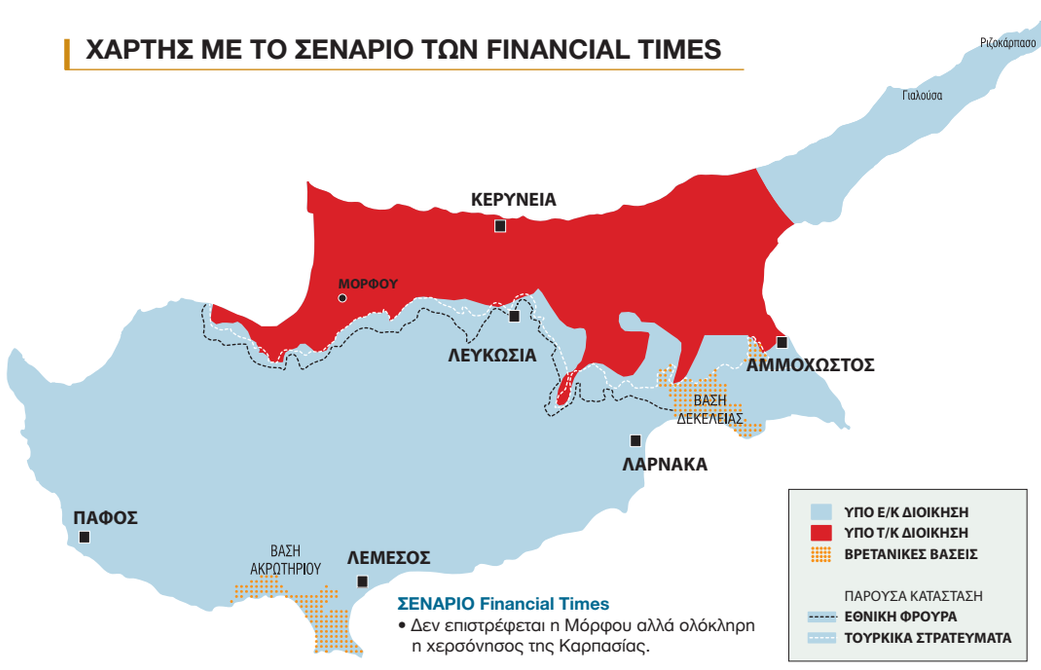

Ο ΧΑΡΤΗΣ-ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΩΝ Τ/Κ ΤΟ 1950

Το Μοντ Πελερέν εκτός από θέα έχει και ουρά

Οταν ανοίξουν τα χαρτιά στο τραπέζι αναμένεται σύνδεση Εδαφικού-Εγγυήσεων από Ακιντζί - Ποια η προετοιμασία της Λευκωσίας

Με αναμμένες τις μηχανές της προετοιμασίας οδεύει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, για τη συζήτηση του Εδαφικού στην Ελβετία. Συζήτηση η οποία χρήζει ενδελεχούς προετοιμασίας τόσο με χάρτες και συγκεκριμένες προτάσεις όσο και σε περίπτωση που αναδυθεί ζήτημα ανταλλαγής ιδεών ως προς το κεφάλαιο της Ασφάλειας και των Εγγυήσεων. Η «Κ» έχει ήδη καταγράψει τις ανησυχίες που υπάρχουν αναφορικά με την ενδεχόμενη στρατηγική Ακιντζί που θα επιφέρει σύνδεση κεφαλαίων Εδαφικού-Εγγυήσεων. Με τα δεδομένα όπως είχαν μέχρι και τα μέσα της εβδομάδας, και όπως σχολίασαν αρμόδιες πηγές στην «Κ», η συζήτηση στη Γενεύη δεν θα είναι «business as usual» και μια απλή μεταφορά σκηνικού από το αεροδρόμιο της Λευκωσίας.

Εξού και κρίνεται αρμοδίως πως θα πρέπει να υπάρχει προετοιμασία για όλα τα ενδεχόμενα, ακόμη και για εφ' όλης της ύλης συζήτηση των μέχρι σήμερα πεπραγμένων στα κεφάλαια του Κυπριακού. Τη δική της βαρύτητα αναμένεται να έχει και η παρουσία Μπαν Κι Μουν στην Ελβετία, αν τελικά παραβρεθεί ο γ.γ. των Η.Ε., αλλά και κυρίως το πότε. Αν θα είναι δηλαδή στην αρχή της συζήτησης για να αποχωρήσει στη συνέχεια, αφήνοντας τους Αναστασιάδη-Ακιντζί να προχωρήσουν ή αν θα παρευρεθεί την τελευταία ημέρα ώστε να αποσπάσει και μια κάποια δέσμευση ως προς την πορεία της διαδικασίας. Το γεγονός πάντως πως ούτε και για τις τηλεφωνικές συνομιλίες μεταξύ Μπαν Κι Μουν και Αναστασιάδη-Ακιντζί βγήκε σχετική ανακοίνωση από τα Η.Ε., κρίνεται ως πιθανώς ενδεικτικό και για την κρισιμότητα των στιγμών. Σημαντική δε ως προς το περιεχόμενο που θα θέλει η τ/κ πλευρά να έχει η συζήτηση στην Ελβετία, κρίνεται και η σύσταση της ομάδας που θα έχει μαζί του ο Ακιντζί. Εφόσον τελικά οι πολιτικοί αρχηγοί δεν θα συνοδεύσουν τον Νίκο Αναστασιάδη, δίνοντάς του έτσι και αέρα μη δέσμευσης μέχρι να μιλήσει μαζί τους για ό,τι προκύψει, αν τον Ακιντζί συνοδεύσουν άτομα που σχετίζονται με ασφάλεια και εγγυήσεις, τότε «θα φανεί πού πάει το πράγμα», όπως σχολιάστηκε στην «Κ» από αρμόδιες πηγές. Πάντως, αν τελικά γίνει η σύνδεση των κεφαλαίων από την πλευρά Ακιντζί, διπλωματικές πηγές δεν αποκλείουν και την πιθανότητα μιας θεαματικής στροφής στις Εγγυήσεις από την τ/κ πλευρά, με ανταλλάγματα όμως στο Εδαφικό και κυρίως στο ζήτημα της Μόρφου, για την οποία δεν έχει αλλάξει η ρητορική. Το στοιχείο του «θεαματικού» με τη σειρά του, έγκειται σε μια σειρά από παράγοντες (συμφωνία αποχώρησης τουρκικών στρατευμάτων και δημιουργία σωμάτων ασφαλείας με Η.Ε.) ώστε να έχει συνέχεια η συζήτηση. Οπότε, όπως προκύπτει, όλα τα ενδεχόμενα είναι ανοιχτά. «Από κατάρρευση μέχρι μεγάλη πρόοδο», όπως σχολίασε στην «Κ» διπλωματική πηγή.

Στο Μοντ Πελερέν όλα τα ενδεχόμενα είναι ανοιχτά. «Από κατάρρευση μέχρι μεγάλη πρόοδο», όπως σχολίασε στην «Κ» διπλωματική πηγή.

Οικονομία και εσωτερικά

Την ίδια ώρα, παρά την πρόσφατη επίσκεψη της Βικτώρια Νούλαντ στην Κύπρο και τις συναντήσεις με Αναστασιάδη-Ακιντζί, δεν φαίνεται να προχωράνε τα δεδομένα με τα οικονομικά στοιχεία από τα Κατεχόμενα. Διπλωματικές πηγές αναφέρουν πως «δεν πείστηκαν οι Τ/κ να δώσουν στοιχεία» γεγονός που βαλτώνει ακόμη περισσότερο τη διαδικασία της στοιχειοθέτησης σαφούς εικόνας για την οικονομία των Κατεχομένων και δη τον τραπεζικό τομέα. Από την άλλη πλευρά, πολιτικές πηγές αναγνωρίζουν πλέον πως όλα τα κυβερνητικά θέματα συνδέονται με την πορεία του Κυπριακού. «Με τη συζήτηση για την αναβολή των εκλογών, τι μήνυμα στάλθηκε; Πώς είμαστε κοντά σε λύση; Είναι ορθό αυτό;», τόνισε αρμόδια πηγή στην «Κ».

05-ΠΟΛΙΤΙΚΗ_Master_cy 27/10/16 18:27 Page 5

Οι διαφορετικοί στόχοι των δύο πλευρών

Πώς πάνε οι Νίκος Αναστασιάδης και Μουσταφά Ακιντζί στο Μοντ Πελερέν, τα ανοιχτά θέματα και οι προθέσεις του Μπαν Κι Μουν

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ
Ανάλυση του
ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΖΟΥΠΑΝΙΩΤΗ

Η διεξαγωγή των συναντήσεων στην Ελβετία χωρίς την παρουσία του γ.γ. χαμηλώνει τον πήχη των προσδοκιών και ενδεχόμενη αποτυχία ή περιορισμένη επιτυχία δεν θα συνιστά δραματική εξέλιξη που να επιβάλει ο Μπαν Κι Μουν να ζητήσει τη συνδρομή του Σ.Α.

Αυτή τη στιγμή τα ανοιχτά θέματα στα τρία κεφάλαια είναι περίπου 50, ενώ ακόμη και θέματα που θεωρούνταν κλειστά (Έποικοι, 1:4) έχουν ξανανοίξει, ακριβώς επειδή τ/κ πλευρά και Άγκυρα θέλουν να γεμίσουν το «καλάθι των ανταλλαγμάτων» που θα «προσφέρουν», για να αποσπάσουν περισσότερα σε μία διαδικασία τύπου «Μπούργκενστοκ».

Με διαφορετικές προτεραιότητες οι δύο ηγέτες με τις αντιπροσωπείες τους ετοιμάζονται για το ραντεβού τους στο Μοντ Πελερίν της Ελβετίας, ένα θέρετρο μεταξύ Λωζάνης και Μοντραί, γνωστού από την ομώνυμη εταιρεία που ίδρυσαν οι εμπνευστές της οικονομίας της ελεύθερης αγοράς. Για τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας Νίκο Αναστασιάδη το ζητούμενο είναι να ανοίξει επιτέλους τα χαρτιά της και τους χάρτες της η τ/κ πλευρά, ώστε να ξεκαθαριστεί ποια εδάφη και πόσοι πρόσφυγες θα επιστρέψουν στις περιουσίες τους μετά τη λύση, υπό ε/κ διοίκηση. Κι αν αυτό διευκρινιστεί, στον βαθμό που υπάρχουν οι αναγκαίες συγκλίσεις στα τρία υπόλοιπα κεφάλαια (Οικονομία, Διακυβέρνηση, Ε.Ε.) να ανοίξει ο δρόμος για τη συζήτηση της Ασφάλειας/Εγγυήσεων, σε πενταμερή διάσκεψη.

Για τον Μουσταφά Ακιντζί και την Άγκυρα το ζητούμενο είναι η μετατροπή της συνάντησης σε ένα ευρύ πάρε-δώσε εφ' όλης της ύλης, ούτως ώστε να μπορέσουν να διασυνδέσουν το εδαφικό με το θέμα της Ασφάλειας και των Εγγυήσεων, όπως πάγια επιδιώκει η τουρκική πλευρά. Ταυτόχρονα, Άγκυρα και Ακιντζί στόχο έχουν η συνάντηση του Μοντ Πελερίν να αποτελέσει την τελευταία φάση των συνομιλιών μεταξύ των δύο ηγετών, αφού πρόθεσή τους είναι η επόμενη φάση των διαπραγματεύσεων να εμπλέκει και τις εγγυήτριες δυνάμεις, ή και περισσότερους παράγοντες, σε συνομιλίες τύπου Μπούργκενστοκ.

Παρότι οι λεπτομέρειες των συνομιλιών θα καθοριστούν στη συνάντηση των διαπραγματευτών τη Δευτέρα 31 Οκτωβρίου, η ανακοίνωση που εκδόθηκε από τα Ηνωμένα Έθνη μετά τη συνάντηση των ηγετών την Τετάρτη προσπαθεί να ικανοποιήσει δύο διαμετρικά αντίθετες στρατηγικές, ευελπιστώντας ότι οι προτάσεις που θα παρουσιαστούν και το πάρε – δώσε που θα ενθαρρύνει ο Έσπεν Μπαρθ Αϊντε, θα οδηγήσουν τα πράγματα σε συγκλίσεις, οι οποίες θα δικαιολογούν παρεμβάσεις των «μεγάλων παικτών» προς τις πλευρές και τη δημιουργία της βάσης για το επόμενο βήμα.

Ωστόσο, υπό τις περιστάσεις οι ελπίδες των Ηνωμένων Εθνών φαίνονται φρούδες και ο Νορβηγός πρώην υπουργός Εξωτερικών ή ελπίζει σε κάποιον από μηχανής Θεό ή απλώς μπλοφάρει κατά το παράδειγμα του Αλβαρο Ντε Σότο, που κρατούσε τους διαπραγματευτές στην Κοπεγχάγη με την ψεύτικη πληροφορία ότι αναμένεται από στιγμή σε στιγμή ο Κόφι Ανάν.

Πολλά τα ανοιχτά θέματα

Ο βασικός λόγος σχετίζεται με την ύπαρξη μεγάλου αριθμού ανοιχτών θεμάτων στα τρία κεφάλαια πλην του εδαφικού, περιουσιακού και ασφάλειας. Όταν έγινε η τριμερής συνάντηση στη Νέα Υόρκη, στις 25 Σεπτεμβρίου, υπήρχαν – σύμφωνα με ε/κ πηγή – περίπου 160 ανοιχτά ζητήματα, μεταξύ αυτών και τα 103 του γνωστού εγγράφου Αϊντε για τα θέματα που πρέπει να εφαρμοστούν από την πρώτη μέρα της λύσης. Αυτή τη στιγμή τα ανοιχτά θέματα στα τρία κεφάλαια είναι περίπου πενήντα, ενώ ακόμη και θέματα που θεωρούνταν κλειστά (Έποικοι, 1:4) έχουν ξανανοίξει, ακριβώς επειδή η τουρκοκυπριακή πλευρά και η Άγκυρα θέλουν να γεμίσουν το «καλάθι των ανταλλαγμάτων» που θα «προσφέρουν» για να αποσπάσουν περισσότερα σε μία διαδικασία τύπου «Μπούργκενστοκ», όπου συνήθως οι εξωτερικοί παράγοντες βλέπουν τα πάντα ως πάρε-δώσε και στην περίπτωση διαφορών επιλέγουν το 50:50. Από την πρώτη στιγμή η στρατηγική της ε/κ πλευράς ήταν να μην γίνει πενταμερής (πολυμερής) διάσκεψη πριν φτάσουμε σε ακτίνα συμφωνίας στα υπόλοιπα θέματα. Ουσιαστικά δηλαδή να μη γίνει πάρε-δώσε με ανοιχτά περισσότερα από 5-6 ζητήματα. Για τον Έσπεν Μπαρθ Αϊντε το θέμα της ασφάλειας έχει ευρύτερη έννοια, όπως δήλωσε σε συνέντευξή του στο ΚΥΠΕ στις 25 Σεπτεμβρίου: «Αν θέλεις να ξεπεράσεις τους φόβους των δύο πλευρών, δεν χρειάζεται κατ` ανάγκη αυτό να γίνει με λύσεις ασφάλειας αλλά μπορεί να γίνει με ένα αξιόπιστο πολιτικό καθεστώς. Αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να φέρεις τον κόσμο μαζί και να τους κάνεις να πιστέψουν ότι αυτή τη φορά ίσως το ομοσπονδιακό σύστημα διαχρονικά θα πετύχει. Όταν αισθανθούν αυτό, η ανάγκη για παραδοσιακούς τρόπους ασφάλειας ενδεχομένως να μειωθεί. Έτσι η πιθανότητα για μια επιτυχή έκβαση στο θέμα της Ασφάλειας αυξάνεται με την κάθε σύγκλιση στα θέματα Διακυβέρνησης, Περιουσίας, Εδαφικό και όλα τα άλλα».

Παρότι θεωρητικά αυτό μπορεί να σημαίνει πως σε μία χώρα-μέλος της Ε.Ε. με ομόσπονδιακό καθεστώς, πολιτική ισότητα Ε.Ε. και πιθανόν εκ περιτροπής προεδρία οι εγγυήσεις δεν είναι απαραίτητες, δίνει τη δυνατότητα στην τ/κ πλευρά να προτάξει τη δική της ερμηνεία για συζήτηση των Εγγυήσεων, μαζί με τα υπόλοιπα ζητήματα.

Ερωτηματικό ο γ.γ.

Η ανακοίνωση που εξέδωσαν τα Ηνωμένα Εθνη την Τετάρτη προσδιορίζει ότι η εβδομάδα εντατικών συνομιλιών του Μοντ Πελερίν «θα πραγματοποιηθεί υπό την αιγίδα του ειδικού συμβούλου του γ.γ. του ΟΗΕ για το Κυπριακό, Έσπεν Μπαρθ Αϊντε», αφήνοντας έξω από την εικόνα τον Μπαν Κι Μουν. Πληροφορίες έφεραν τον γ.γ. του ΟΗΕ να μη συμμετέχει, παρότι όταν θέσαμε την πληροφορία υπόψη αξιωματούχου του διεθνούς οργανισμού εξέφρασε έκπληξη. Ελληνοκυπριακή πηγή είπε πως «είναι πιθανόν, αν θέλει, να πάει στην εναρκτήρια συνεδρίαση των συνομιλιών», ενώ άλλη πηγή συνέδεσε την παρουσία του γ.γ. στο Μοντ Πελερίν με το «αν το ζητήσουν οι δύο ηγέτες». Είναι άγνωστο αν στις τηλεφωνικές συνομιλίες που είχε με τους δύο ηγέτες, το προπερασμένο Σάββατο, ο γ.γ. συζήτησε το ενδεχόμενο της παρουσίας του ή μη στις συνομιλίες της Ελβετίας, ενώ είναι χαρακτηριστικό πως από τα Ηνωμένα Έθνη δεν εκδόθηκε οποιαδήποτε ανακοίνωση του εκπροσώπου, ακόμη και για την πραγματοποίηση των τηλεφωνικών συνομιλιών. Αναμφισβήτητα η μη διεξαγωγή των διαπραγματεύσεων υπό την αιγίδα του γ.γ. χαμηλώνει τον πήχη των προσδοκιών και ενδεχόμενη αποτυχία – ή περιορισμένη επιτυχία – των συνομιλιών του Μοντ Πελερίν δεν θα συνιστά δραματική εξέλιξη (π.χ. τέλος του δρόμου) που να επιβάλει ο κ. Μπαν να ζητήσει τη συνδρομή του Σ.Α. Κάτι τέτοιο ασφαλώς δεν συνάδει με την κυπριακή ιδιοκτησία των συνομιλιών και την μη ύπαρξη χρονοδιαγραμμάτων.

Εξάλλου μία τέτοια δραματική ενέργεια από γ.γ. που παραδίδει σε λιγότερο από δύο μήνες, θα είχε ελάχιστη βαρύτητα. Τέλος, σε σχέση με τις δηλώσεις Έρογλου (για εσωτερική τ/κ κατανάλωση) περί «πενταμερούς», διευκρινίζεται ότι η έκτη παράγραφος του προοιμίου του ψηφίσματος 2026/2011 του Συμβουλίου Ασφαλείας προσδιορίζει ότι η σύγκληση της «πολυμερούς διάσκεψης» θα γίνει «αφότου επιλυθούν όλες οι εσωτερικές πτυχές μιας διευθέτησης» και «με τη συναίνεση των δύο πλευρών».

06-POLITIKH_Master_cy 27/10/16 20:58 Page 6

Γιόρτασε το «Οχι» η αντιπολίτευση στην αναβολή των εκλογών

Η προχειρότητα, η λάθος χρονική συγκυρία και το παρασκήνιο ενός νομοσχεδίου προδιαγεγραμμένου να καταψηφιστεί

Μετά την κατακραυγή της αντιπολίτευσης, η κυβέρνηση στρέφει το θέμα της αναβολής των εκλογών στη μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης, προκαλώντας τα κόμματα να ξεκαθαρίσουν αν είναι υπέρ της μείωσης δήμων και κατ' επέκταση του εκσυγχρονισμού της τοπικής κοινωνίας.

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

«Ιδού η Ρόδος ιδού και το πήδημα προς όσους καυχώνται ότι θέλουν μεταρρύθμιση στην τοπική αυτοδιοίκηση» δήλωσε ο υπουργός Εσωτερικών Σωκράτης Χάσικος στο twitter του, λίγες μόλις ώρες μετά την κατάθεση του νομοσχεδίου για αναβολή των δημοτικών εκλογών και έγκρισή του από το Υπουργικό Συμβούλιο. Τι μεσολάβησε ώστε ο υπουργός Εσωτερικών την υστάτη, να πάρει επάνω του το φορτίο αναβολής των εκλογών και να καταθέσει ένα νομοσχέδιο που φάνηκε από τα πρώτα κιόλας λεπτά καταδικασμένο να οδηγηθεί σε μαζικό σταύρωμα στη Βουλή, είναι ένα ζήτημα το οποίο συζητείται έντονα. Το σίγουρο είναι πως η όλη συζήτηση με τις αντιδράσεις που προκάλεσε έδωσε την αίσθηση ακόμα και στους συναγερμικούς κύκλους πως μία τέτοια πρωτοβουλία, από τη στιγμή που δεν είχε εκ των προτέρων τη σίγουρη συναίνεση κάποιων κομμάτων, έπληξε παρά ωφέλησε την κυβέρνηση.

Επικοινωνιακό ολίσθημα θεωρούν στον ΔΗΣΥ την απόφαση της κυβέρνησης να καταθέσει την τελευταία στιγμή και χωρίς τη συναίνεση των κομμάτων ένα τέτοιο αμφιλεγόμενο νομοσχέδιο.

Οι λόγοι

Το Κυπριακό αλλά και η ανάγκη μεταρρύθμισης της τοπικής αυτοδιοίκησης ήταν οι κύριοι λόγοι για τους οποίους τέθηκε εξ αρχής ζήτημα αναβολής των δημοτικών εκλογών. Η κρίσιμη συνάντηση του Προέδρου Αναστασιάδη και του Τ/κ ηγέτη Μουσταφά Ακιντζί στο Μον Πελερέν με αντικείμενο συζήτησης το Εδαφικό, ήταν ένας βασικός λόγος για αναβολή από τους κυβερνώντες. «Δεν μπορείς να εκλέγεις δήμαρχο Κερύνειας ή Αμμοχώστου τον Δεκέμβρη τη στιγμή που τον Νοέμβρη μπορεί να υπάρξει επίλυση του Κυπριακού» επισημαίνουν πηγές πέριξ της Πινδάρου. Το ότι όμως η απόφαση για αναβολή των εκλογών πρέπει να παρθεί τρεις μέρες πριν από την κρίσιμη συνάντηση, ακυρώνει αναπόφευκτα την όποια βάσιμη ρητορική περί κρίσιμων εξελίξεων που να αναγκάζουν την εκ των προτέρων αναβολή των εκλογών. Αυτός είναι και ο λόγος που η κυβέρνηση έστρεψε πλέον την επιχειρηματολογία της αποκλειστικά στο ζήτημα μεταρρύθμισης της τοπικής αυτοδιοίκησης και λιγότερο στις εξελίξεις του Κυπριακού. Όπως εξηγούν πολιτικοί κύκλοι, η τοπική μεταρρύθμιση θεωρείται για την κυβέρνηση ένα ζήτημα υψίστης σημασίας και η μείωση των δήμων επιτακτική ανάγκη. Για να γίνει όπως αναφέρουν κάτι τέτοιο, θα πρέπει να ψηφιστεί η μεταρρύθμιση πριν από τις εκλογές, ούτως ώστε να είναι γενικώς γνωστό ποιοι δήμοι συγχωνεύονται και πώς θα λειτουργούν. «Η τοπική αυτοδιοίκηση δεν μπορεί να μείνει έτσι για άλλα πέντε χρόνια, αλλά και το να εκλεγούν δήμαρχοι σε δήμους, οι οποίοι θα καταργηθούν μετά από έξι μήνες δεν εμπίπτει στο πλαίσιο ενός σοβαρού κράτους» αναφέρουν οι ίδιες πηγές.

Το παρασκήνιο

Μπορεί όμως ένα σοβαρό κράτος να θέτει ζήτημα αναβολής των εκλογών ενάμιση μήνα πριν από τις εκλογές και αν είναι όντως ζήτημα αναγκαιότητας της τοπικής μεταρρύθμισης για ποιο λόγο το νομοσχέδιο για αναβολή δεν κατατέθηκε νωρίτερα; Αναμφίβολα τα περί αναβολής των δημοτικών εκλογών δεν ήταν κεραυνός εν αιθρία, αλλά κάτι που συζητείται εδώ και καιρό στα πολιτικά πηγαδάκια. Δεν είναι τυχαίο που σε συνέντευξή του ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ Αβέρωφ Νεοφύτου έκανε λόγο για αναβολή των εκλογών και παράταση της θητείας των εκλεγμένων τοπικών αρχόντων για δυόμισι χρόνια, προετοιμάζοντας το έδαφος ότι το κυβερνών κόμμα θα καταθέσει σχετική πρόταση. Ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ, ωστόσο, αντιλήφθηκε σχετικώς γρήγορα πως η κατάθεση μιας τέτοιας αμφιλεγόμενης πρότασης νόμου εμπεριείχε τον κίνδυνο επανάληψης των όσων διαμείφθηκαν με την αύξηση του εκλογικού μέτρου και κατ' επέκταση μεγάλου πολιτικού κόστους για το κόμμα. Αυτό, σε συνδυασμό με δήλωση της Ελένης Μαύρου ότι το ΑΚΕΛ δεν συμφωνεί σε αναβολή των εκλογών, συνέβαλαν στο να μην αναλάβει μία τέτοια πρωτοβουλία.

Λάθος εκτιμήσεις

Βλέποντας πως κανένα κόμμα δεν είναι διατεθειμένο να θίξει το ζήτημα της αναβολής και υπολογίζοντας πως δεν μπορούν να γίνουν εκλογές χωρίς πρωτίστως εξυγίανση της τοπικής αυτοδιοίκησης, ο Σωκράτης Χάσικος ανέλαβε την υστάτη να το πάρει πάνω του. Όπως αναφέρουν πολιτικές πηγές, λίγο το αυθόρμητο του χαρακτήρα του λίγο το ότι ο υπουργός Εσωτερικών πόνταρε στη δυσκολία που είχαν τα κόμματα στον καταρτισμό ψηφοδελτίων, αλλά και οι κρίσιμες εξελίξεις στο Κυπριακό, οδήγησαν στην κατάθεση του εν λόγω νομοσχεδίου έστω και την τελευταία στιγμή. Βάσει αυτών των παραμέτρων, εκτίμησε πως οι πολιτικές δυνάμεις –άλλες φοβούμενες την πτωτική πορεία των ποσοστών τους στις επικείμενες εκλογές, άλλες σκεπτόμενες τις εξελίξεις στο Κυπριακό– θα συναινούσαν σε μία τέτοια κίνηση. Και είναι γεγονός πως τόσο το ΑΚΕΛ όσο και η ΕΔΕΚ θα έμπαιναν σε μία τέτοια συζήτηση, αν ένα τέτοιο νομοσχέδιο κατατίθετο μήνες προηγουμένως. Όπως αναφέρουν έγκυρες πηγές, ο υπουργός Εσωτερικών προχώρησε σε συζήτηση με τους αρχηγούς των κομμάτων με τους πλείστους να ξεκαθαρίζουν από την αρχή πως βλέπουν αρνητικά ζήτημα αναβολής λόγω μεταρρύθμισης. Η προχειρότητα και ο κακός χρόνος της κατάθεσης νομοσχεδίου για αναβολή των δημοτικών εκλογών, κατάφερε να προκαλέσει ένα νέο κύκλο αντιδράσεων με την κυβέρνηση να εκτίθεται για προχειρότητες. Δείγμα άλλωστε της προχειρότητας είναι ότι η επόμενη Ολομέλεια της βουλής –η οποία και θα εγκρίνει ή θα καταψηφίσει το νομοσχέδιο– είναι την 4η Νοεμβρίου, τη μέρα δηλαδή που θα έπρεπε η κυβέρνηση να ανακοίνωνε την αναβολή των εκλογών, δίδοντας ουσιαστικά μηδενικό χρόνο συζήτησης ενός τόσο σοβαρού ζητήματος.

Ο Σωκράτης Χάσικος ανέλαβε να πάρει πάνω του το ζήτημα της αναβολής καθώς έκρινε ότι η μεταρρύθμιση προέχει των εκλογών.

Σε στενωπό κυβέρνηση- ΔΗΣΥ

Σε στενωπό φαίνεται να βρίσκεται ο Πρόεδρος μετά και από την τελευταία κίνηση του Υπουργικού να εγκρίνει νομοσχέδιο για αναβολή των εκλογών. Ήδη, λίγες μέρες πριν από την κρίσιμη συνάντησή του με τον Τ/κ ηγέτη, θα έχει να αντιμετωπίσει τις σφοδρές αντιδράσεις της αντιπολίτευσης που κάνει λόγω για ελλιπή δημοκρατία αλλά και για «μαγειρέματα» στο Κυπριακό. Όπως όλα δείχνουν η κυβέρνηση θα στρέψει τη συζήτηση αποκλειστικά γύρω από τη μεταρρύθμιση, βρίσκοντας την όλη κατάσταση ως αφορμή να προκαλέσει τα κόμματα να τοποθετηθούν ξεκάθαρα για το αν θέλουν μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης και μείωση των δήμων. Δεν είναι τυχαίο που πολλά μέλη του Υπουργικού Συμβουλίου, άρχισαν ήδη να κάνουν λόγο για την ανάγκη η μεταρρύθμιση να γίνει το συντομότερο, καλώντας και τα υπόλοιπα κόμματα να τοποθετηθούν. Στελέχη στην Πινδάρου θεωρούν πως έστω και αν το νομοσχέδιο για την αναβολή κάηκε προτού ακόμη συζητηθεί, ξεκαθαρίζει μια και καλή πως τόσο η κυβέρνηση όσο και ο ΔΗΣΥ είναι οι μόνοι που είναι έτοιμοι για πραγματική μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης. Υπάρχουν ωστόσο και τα συναγερμικά στελέχη που θεωρούν πως η όλη διαδικασία, έπληξε όχι μόνο την κυβέρνηση αλλά κατέστησε σαφές ότι ο Δημοκρατικός Συναγερμός βρίσκεται σε πλήρη απομόνωση, καθώς κανένα κόμμα δεν τον στήριξε στο νομοσχέδιο για την αναβολή της τοπικής αυτοδιοίκησης. Στην Πινδάρου θεωρούν πως η μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης πρέπει όντως να προχωρήσει, ωστόσο η κατάθεση ενός τέτοιου νομοσχεδίου την υστάτη, χωρίς η κυβέρνηση να έχει ήδη ενδείξεις ότι τα κόμματα θα το στηρίξουν, αποτελεί ένα μεγάλο επικοινωνιακό ολίσθημα σε μία πολύ κρίσιμη και ευαίσθητη για την κυβέρνηση Αναστασιάδη περίοδο.

ΘΕΣΕΙΣ / *Του* **ΝΙΚΟΥ ΚΑΤΣΟΥΡΙΔΗ**

Μία άκρως χρήσιμη συνέντευξη

Πριν από λίγες ημέρες επισκέφτηκε τις ελεύθερες περιοχές ο κύριος Ταλάτ, προσκεκλημένος του ΔΗΣΥ. Ήταν, επίσης, καλεσμένος της Αιμιλίας Κενεβέζου στο Mega. Η τηλεοπτική παρουσία του υπήρξε εξόχως χρήσιμη για κατανόηση των θέσεων τουλάχιστον εκείνης της μερίδας των Τουρκοκυπρίων που επιθυμούν λύση του Κυπριακού.

Το απομαγνητοφωνημένο κείμενο της συνέντευξης είναι επτά σελίδες. Είναι ενδιαφέρουσα η συνέντευξη σε όλο της το εύρος. Για σκοπούς χώρου θα ασχοληθώ στο παρόν άρθρο μόνο με την πρώτη σελίδα. Το πρώτο σημείο που εντοπίζω είναι στη δεύτερη παράγραφο όπου λέει: «Χρειάζεται να επιτευχθεί η συμφωνία μέχρι το τέλος του 2016. Εννοώ η πολιτική συμφωνία. Οι λεπτομέρειες μπορούν να αφεθούν μετά και πρέπει να γίνουν τα δημοψηφίσματα μέσα το 2017. Αν το αφήσουμε για μετά το 2016, δεν είναι εφικτή πλέον η λύση». Προσπερνώ την τελευταία φράση που οι πιο πολλοί θα την κατανοήσουν ως απειλή ή εκβιασμό και άλλοι θα πουν ότι είναι απλώς μία εκτίμηση. Θα επισημάνω όμως μια άκρως επικίνδυνη άποψη. Να επιτευχθεί η συμφωνία εντός του 2016, να αφεθούν οι λεπτομέρειες για μετά και να γίνουν τα δημοψηφίσματα το 2017.

Να ξεκαθαρισθεί επιτέλους τι σημαίνει αυτή η άποψη. Ποιες είναι οι λεπτομέρειες, το Σύνταγμα και οι νόμοι; Αν ναι, κάτι τέτοιο είναι απαράδεκτο. Αν όχι, να πουν καθαρά τι σημαίνει λεπτομέρειες. Η ελληνοκυπριακή πλευρά πάντως οφείλει να ξεκαθαρίσει ότι για να πάμε σε δημοψήφισμα πρέπει να είναι έτοιμο και να παρουσιαστεί στον λαό και το Σύνταγμα και οι νόμοι. Αλλιώς για ποιο πράγμα θα πούμε το ναι ή το όχι, Ελληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι;

Στην επόμενη παράγραφο διατυπώνει την άποψη ότι «δύο μήνες δεν είναι λίγος χρόνος για την επιτευξη της πολιτικής συμφωνίας». Εκπλήσσει η παρούσα αναφορά, νοουμένου ότι παραμένουν ουσιαστικά ανοικτά τα κεφάλαια του Εδαφικού και σε μεγάλο βαθμό του συναρτώμενου Περιουσιακού και το κεφάλαιο Ασφάλεια/Εγγυήσεις. Πολύ περισσότερο που ακόμα στο κεφάλαιο π.χ. Διακυβέρνηση, το πλέον προχωρημένο, παραμένει ανοικτό το κεφαλαιώδες θέμα της εκ περιτροπής Προεδρίας. Αν προστεθούν και κάποιες υπαναχωρήσεις της τουρκοκυπριακής πλευράς, όπως αυτή στο υψίστης σημασίας ζήτημα της αναλογίας πληθυσμού, το περίφημο 4: 1, διερωτώμαι από πού πηγάζει αυτή η εκτίμηση του κυρίου Ταλάτ. Από κάτι που δεν γνωρίζουμε ίσως; Στην ίδια παράγραφο εκφράζει και την εκτίμησή του γιατί θα πρέπει να συζητηθεί το Εδαφικό εκτός Κύπρου και λέει. «Στο εδαφικό θα πρέπει να υπάρξει μια συνάντηση στο εξωτερικό όπου δεν θα υπάρχει η επιρροή του περίγυρου». Ο κύριος Ακιντζί επικαλέστηκε ως λόγο για μετάβαση στο εξωτερικό τις διαρροές. Διπλωματικές και δημοσιογραφικές πληροφορίες που είδαν το φως της δημοσιότητας κάνουν λόγο για την ανάγκη του κυρίου Ακιντζί να βρίσκεται στον περίγυρο της διαπραγμάτευσης ο Τούρκος ΥΠΕΞ. Τώρα ο κύριος Ταλάτ μιλάει για την ανάγκη να απουσιάζει ο περίγυρος των δύο συνομιλητών. Ποιος όμως είναι αυτός ο περίγυρος; Μήπως η αντιπολίτευση της τουρκοκυπριακής κοινότητας; Αν ναι, τότε σημαίνει ότι ο κύριος Ακιντζί δεν θα πάρει μαζί του τους αρχηγούς των τουρκοκυπριακών κομμάτων ως είχε ανακοινώσει, ή μήπως εννοεί και τον περίγυρο του Προέδρου Αναστασιάδη;

Οι επόμενες αναφορές εντυπωσιάζουν, γιατί θεωρεί σχετικά εύκολο, ή απλώς εύκολο να επιλυθούν κάποια θέματα, όπως το Εδαφικό και Ασφάλεια/Εγγυήσεις. Για το τελευταίο είπε: «Στο θέμα της Ασφάλειας και των Εγγυήσεων θα πρέπει να υπάρξει μια διεθνής συνάντηση στην οποία θα συμμετάσχουν οι δύο πλευρές στην Κύπρο και οι εγγυήτριες δυνάμεις. Δεν είναι κάτι που αναμένεται να πάρει πολύ χρόνο». Ενδιαφέρουσα τουλάχιστον άποψη. Ότι δηλαδή το παρουσιαζόμενο απ' όλους ως το πλέον δύσκολο και θεμελιώδες κεφάλαιο του Κυπριακού δεν χρειάζεται χρόνο. Έχει δίκιο, αν υπονοεί ότι Τουρκία και Τουρκοκύπριοι δεν θα επιμένουν στις αναχρονιστικές εγγυήσεις. Όμως είναι σχεδόν αδύνατο να εννοεί αυτό. Τότε γιατί το θεωρεί ως «εύκολο» θέμα; Και συνέχισε: «Όπως και το Εδαφικό, μιας και στο τέλος της ημέρας, το Εδαφικό είναι θέμα ενός χάρτη. Θα φτιαχτεί ένας χάρτης. Αυτό δεν είναι μια πολύ χρονοβόρα διαδικασία»! (το θαυμαστικό δικό μου) Και στην επόμενη φράση τα ανατρέπει όλα λέγοντας, «το σημαντικό είναι να βρεθεί μια συμφωνία στο θέμα». Μάλιστα. Αυτά έχουν βάση μόνο αν υπάρχει ήδη συμφωνία. που δεν υπάρχει. Τότε προς τι τέτοιες θέσεις. Απορίας άξιον.

Βέβαια το πιο ουσιαστικό σ' αυτές τις αναφορές είναι η αντίληψή του, που είναι αντίληψη και της Τουρκίας και των Τουρκοκυπρίων, για τη σύνθεση μιας διεθνούς διάσκεψης για Ασφάλεια και Εγγυήσεις. Χωρίς την παρουσία της Κυπριακής Δημοκρατίας, του ΟΗΕ, της Ε.Ε. κ.λπ. Ισότιμα δηλαδή οι δύο κοινότητες από τη μία και οι εγγυήτριες από την άλλη. Ως να μην υφίσταται η Κυπριακή Δημοκρατία. Ως να είμαστε στο 1959. Ως να μην υπήρξε ποτέ εισβολή και κατοχή. Εδώ είναι όλη η ουσία του πραγματικού εμποδίου στη διαδικασία επίλυσης του Κυπριακού. Η άρνηση αναγνώρισης από Τουρκία και τουρκοκυπριακή πλευρά της διεθνούς πτυχής του Κυπριακού, η οποία είναι και η πεμπτουσία του Κυπριακού. Η εισβολή και κατοχή δηλαδή.

Ο κ. Νίκος Κατσουρίδης είναι πρώην βουλευτής του ΑΚΕΛ.

07-ΠΟΛΙΤΙΚΗ_Master_cy 27/10/16 20:55 Page 7

«Η συνέχεια των Εγγυήσεων μοναδική διέξοδος»

Μη ενθαρρυντικές εξελίξεις, αν δεν υπάρξει λύση, βλέπει ο τέως διαπραγματευτής της τ/κ κοινότητας, Κουντρέτ Οζερσαϊ

Συνέντευξη στον **ΝΙΚΟ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Απαντώντας στα ερωτήματα της «Κ», για το κεφάλαιο των Εγγυήσεων, ο Κουντρέτ Όζερσαϊ αφήνει να εννοηθεί ότι η δημιουργική ασάφεια ενδέχεται να αποτελεί τη μοναδική διέξοδο στο εν λόγω ζήτημα. Το να αφεθούν οι δύο πλευρές να ερμηνεύσουν από τη δική τους ιδιαίτερη σκοπιά το καθεστώς των εγγυήσεων και το δικαίωμα της επέμβασης ξένων στρατευμάτων στην Κύπρο μπορεί να οδηγήσει στην εξασφάλιση της λύσης του Κυπριακού με σχετική ευκολία, υποστηρίζει ο κ. Όζερσαϊ. Παράλληλα, ο ηγέτης του Κόμματος του Λαού αναφέρεται στις ανησυχίες της κοινότητάς του στο Εδαφικό και ασκεί κριτική στην ηγεσία του Νίκου Αναστασιάδη με το σκεπτικό ότι αυτή δεν δίνει το πράσινο φως για την άμεση μετάβαση στην τελική φάση των διαπραγματεύσεων.

–Πώς προσεγγίζετε τις τελευταίες εξελίξεις στο Κυπριακό; Πιστεύετε ότι η επίτευξη του στόχου της ηγεσίας του Μουσταφά Ακιντζί «για λύση μέχρι το τέλος του έτους» είναι εφικτή;

–Εμείς ως Κόμμα του Λαού, επιθυμώντας την άμεση επίλυση του προβλήματος, τονίζουμε ότι η λύση θα πρέπει να είναι εξισορροπημένη και δίκαιη. Εάν ο Μουσταφά Ακιντζί είναι ο μοναδικός πρωταγωνιστής, ο οποίος επιδιώκει τη λύση μέχρι το τέλος του 2016, τότε η τελική λύση δεν θα είναι εφικτή. Ωστόσο, ο ΟΗΕ, στο τελευταίο ανακοινωθέν του επιμένει ότι αυτή είναι η κοινή προοπτική και των δύο ηγετών. Από ό,τι κατανοώ, ο Ακιντζί λαμβάνει μεγάλα ρίσκα, πολύ περισσότερα από αυτά που θα λάμβανε υπό κανονικές συνθήκες, και ξεκινά να συζητήσει χάρτες στην Ελβετία πριν από την τελική φάση (των συνομιλιών). Όμως ο κ. Αναστασιάδης δεν εννοεί ή δεν κατορθώνει να πάρει το ρίσκο της μετάβασης στην τελική φάση. Η δική μας πλευρά αποδέχεται τη συζήτηση των χαρτών πριν από την τελική φάση. Ωστόσο, η ε/κ πλευρά δεν δίνει ή δεν καταφέρνει να δώσει τη συγκατάθεσή της για την τελική φάση. Δηλαδή, διαπιστώνω μια ανισόρροπη κατάσταση και αυτή η εξέλιξη με οδηγεί σε δύο σενάρια. Πρώτον, μια διαδικασία που δεν είναι δίκαιη ενδέχεται να μας οδηγήσει σε ένα αποτέλεσμα το οποίο δεν θα είναι δίκαιο. Δεύτερον, εξαιτίας της σημερινής ανισορροπίας στις συνομιλίες ενδέχεται να μη μας οδηγήσει σε κάποιο αποτέλεσμα. Πιστεύω ότι όσοι επιθυμούν ένα ισορροπημένο και δίκαιο αποτέλεσμα από αυτή τη διαδικασία θα πρέπει να εκφράσουν τον προβληματισμό τους για την ανισόρροπη εικόνα που παρουσιάζουν σήμερα οι διαπραγματεύσεις. Εν συντομία, η απάντησή μου στο ερώτημά σας είναι η εξής: Η προοπτική της λύσης μέχρι το τέλος του 2016 εξακολουθεί να είναι μια ελπίδα, την οποία δεν υποστηρίζουν τα υφιστάμενα, αντικειμενικά δεδομένα.

–Στο Εδαφικό, η ε/κ πλευρά συζητάει την «ομοσπονδιακή διοίκηση» σε περιοχές όπως η Μόρφου και η Καρπασία. Πιστεύετε ότι τελικά τέτοιου είδους προτάσεις θα βρουν αντίκτυπο στην τ/κ πλευρά;

–Κατά την άποψή μου, σε περίπτωση που πραγματικά αναφερόμαστε σε διζωνική λύση, τέτοιου είδους προσεγγίσεις θα περιπλέξουν την σχεδιαζόμενη δομή και θα επισκιάσουν την διζωνικότητα. Δεν θεωρώ ότι είναι σωστό να συζητούμε μια συγκεκριμένη περιοχή. Στο Εδαφικό θα πρέπει να δημιουργήσουμε στρατηγική λαμβάνοντας υπόψη μας το τι ανησυχεί περισσότερο τους ανθρώπους μας. Κατά την άποψή μου, αυτό που ανησυχεί περισσότερο τους ανθρώπους είναι το γεγονός ότι έχουν υποχρεωθεί να τραβήξουν τον δρόμο της προσφυγιάς περισσότερο από μια φορά. Λ.χ. γνωρίζω ανθρώπους που έγιναν πρόσφυγες περισσότερο από τρεις φορές. Μπορείτε να προτείνετε σε αυτούς τους ανθρώπους τον εκ νέου εκτοπισμό; Το σημαντικό στοιχείο είναι το κατά πόσο και με ποιο τρόπο θα αλλάξετε τη ζωή αυτών των ανθρώπων. Τι είναι η ομοσπονδιακή διοίκηση; Εφόσον οι εξουσίες μοιράζονται ανάμεσα στο ομόσπονδο και ιδρυτικά κράτη, τότε, σε περίπτωση που δημιουργήσουμε τέτοιου είδους διοικήσεις (λ.χ. ομόσπονδη διοίκηση για τη Μόρφου) ποιος θα ασκεί τις εξουσίες του ιδρυτικού κράτους σε αυτές τις περιοχές; Μήπως θα μεταφερθούν αυτές τις εξουσίες στην ομόσπονδη κυβέρνηση;

Η προοπτική της λύσης μέχρι το τέλος του 2016 είναι μια ελπίδα, την οποία δεν υποστηρίζουν τα υφιστάμενα, αντικειμενικά δεδομένα, λέει ο κ. Όζερσαϊ.

> *Κόκκινη γραμμή θα πρέπει να έχετε. Ομως δεν πρέπει να την ανακοινώσετε. Πιστεύω ότι οι συχνές αναφορές σε αυτήν δεν πρόκειται να έχουν πολλά οφέλη για όσους επιδιώκουν τη λύση.*

–Εφόσον συζητάμε το Εδαφικό, θα ήθελα να σας ρωτήσω το εξής: Σε αυτό το πεδίο η τ/κ πλευρά έχει κόκκινες γραμμές και αν ναι ποιες είναι;

–Δεν εκπροσωπώ την τ/κ πλευρά. Το συγκεκριμένο ερώτημα θα πρέπει να τεθεί στον κ. Ακιντζί. Ωστόσο, πιστεύω ότι ο κάθε διαπραγματευτής θα πρέπει να έχει τις δικές του κόκκινες γραμμές. Από την άλλη, αυτές οι κόκκινες γραμμές θα πρέπει να αναλύονται στο πλαίσιο ενός συνολικού πακέτου. Φυσικά, η ανακοίνωση όλων αυτών των κόκκινων γραμμών δεν βοηθάει την υλοποίηση της στρατηγικής σας. Σε μια τέτοια περίπτωση θα μπορούσατε να χάσετε στοιχεία, τα οποία θα εξασφαλίζατε σε διαφορετικά πεδία, στο τέλος των συνομιλιών. Για αυτούς τους λόγους, η απάντησή μου είναι η εξής: Κόκκινη γραμμή θα πρέπει να έχετε. Όμως δεν πρέπει να την ανακοινώσετε. Πιστεύω ότι οι συχνές αναφορές σε αυτήν δεν πρόκειται να έχουν πολλά οφέλη για όσους επιδιώκουν τη λύση.

–Στο ζήτημα των εγγυήσεων ένα μεγάλο χάσμα εξακολουθεί να χωρίζει τις δύο πλευρές. Ποια θα μπορούσε αν είναι η λύση στο ζήτημα;

–Η συνέχεια του συστήματος των εγγυήσεων είναι η μοναδική διέξοδος. Φυσικά, θα μπορούσαμε να συζητήσουμε τον τρόπο με τον οποίο θα συνεχίσει την πορεία του αυτό το σύστημα. Σε περίπτωση που εστιάσουμε στο μοντέλο του Σχεδίου Ανάν, το οποίο εγκρίθηκε και από τους δύο ηγέτες, βλέπουμε ότι η mutatis mutandis συνέχεια της Συνθήκης των Εγγυήσεων είναι ένα μοντέλο, το οποίο θα μπορούσαμε να χρησιμοποιήσουμε. Ενδεχομένως, η λιγότερη προβληματική φόρμουλα που θα βρεθεί για αυτό το ζήτημα ύστερα από μακρόχρονες διαπραγματεύσεις, θα είναι αυτή που δεν θα πραγματοποιεί αλλαγές στις εγγυήσεις και θα παρέχει περιθώρια στις δύο πλευρές να εξακολουθούν να ερμηνεύουν με διαφορετικό τρόπο τη σημασία της Συνθήκης των Εγγυήσεων. Γνωρίζετε ότι η ε/κ πλευρά θεωρεί ότι η Συνθήκη των Εγγυήσεων δεν παρέχει το δικαίωμα της ένοπλης παρέμβασης. Η τ/κ πλευρά θεωρεί ότι αυτή η συμφωνία παρέχει αυτό το δικαίωμα. Με την ιδιότητα του ειδικού σε θέματα διεθνούς δικαίου συμμερίζομαι αυτή την άποψη. Όπως γνωρίζετε, στη συμφωνία γίνεται λόγος «για δικαίωμα κινητοποίησης», δίχως να γίνεται ξεκάθαρη αναφορά στο δικαίωμα της επέμβασης. Αυτή η ασάφεια και διαφορετική προσέγγιση μας παρέχει τη δυνατότητα να διατηρήσουμε τη συμφωνία, δίχως καμία τροποποίηση.

–Τέλος, θα ήθελα την άποψη σας για το dateline της 31ης Δεκεμβρίου 2016. Σε περίπτωση που δεν εξασφαλιστεί λύση μέχρι τότε, τι είδους εξελίξεις έρχονται και αν τ/κ πλευρά έχει Σχέδιο Β΄.

–Δεν μπορώ να πω ότι μας αναμένουν ενθαρρυντικές εξελίξεις σε περίπτωση που δεν φτάσουμε στη λύση. Η τ/κ πλευρά πρέπει να έχει ένα Σχέδιο Β΄. Ωστόσο, αυτό που έχει σημασία είναι το αν οι δυο πλευρές θα έχουν ένα κοινό Σχέδιο Β΄ μετά από εκείνη την ημερομηνία. Οι δύο πλευρές θα πρέπει να αναρωτηθούν για το μέλλον ενός προβλήματος που μας απασχολεί εδώ και μισό αιώνα. Σε περίπτωση που το υφιστάμενο κατεστημένο δεν μας ικανοποιεί, θα πρέπει να κατανοήσουμε ότι πρέπει να σκεφτούμε outside of the box. Προσωπικά με προβληματίζει η ε/κ πολιτική ελίτ. Δεν μπορώ να κατανοήσω το γεγονός ότι η ε/κ πολιτική ελίτ επιλέγει μια comfortable στάση και υποστηρίζει την συνέχεια της υφιστάμενης κατάστασης.

08-POLITIKH_Master_cy 27/10/16 20:57 Page 8

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΕΛΕΓΚΤΗΣ ΣΤΗΝ «Κ»

Πολλοί θα ήθελαν να παρακολουθούν το κινητό μου

Ο Οδυσσέας Μιχαηλίδης ισχυρίζεται ότι υπάρχουν ισχυρές ενδείξεις για κοριό τουλάχιστον σε δύο συνομιλίες του που καταγράφηκαν

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΤΟΜΑΡΑ

Οι υποψίες για παρακολούθηση του κινητού τηλεφώνου του οδήγησαν τον Οδυσσέα Μιχαηλίδη, όπως αποκαλύπτει στη συνέντευξή του στην «Κ», να προμηθευτεί και δεύτερο κινητό τηλέφωνο σε μια προσπάθεια αυτοπροστασίας.

Διαστάσεις αναμένεται να προσλάβουν οι καταγγελίες γενικού ελεγκτή για κοριό στο κινητό τηλέφωνό του μετά τα όσα λέει στη συνέντευξή του στην «Κ». Ο Οδυσσέας Μιχαηλίδης ξεκάθαρα λέει ότι δεν πείθεται από τις διαβεβαιώσεις για το απόρρητο των ιδιωτικών επικοινωνιών, λαμβάνοντας ο ίδιος μέτρα προστασίας. Κάνει λόγο για δύο περιστατικά που όπως λέει έχουν καταγραφεί. Ο γενικός ελεγκτής αναφέρεται και στο πεδίο δράσης της Υπηρεσίας που είναι επικεφαλής, υποστηρίζοντας ότι όποιοι διαχειρίζονται δημόσιο χρήμα είναι υπό τον εποπτικό του ρόλο.

> *Εκείνο που μου έκανε εντύπωση ήταν το γεγονός ότι φάνηκε, αν υπάρχει παρακολούθηση, πως αυτή δεν έχει μόνο μορφή ακρόασης και καταγραφής κάποιων σημειώσεων, αλλά πλήρους ηχογράφησης.*

–Γιατί πιστεύετε κ. Μιχαηλίδη ότι κάποιος ή κάποιοι παρακολουθούσαν το κινητό τηλέφωνό σας;

–Δύο συνομιλίες μου ηχογραφήθηκαν. Αυτό είναι ισχυρή ένδειξη παρακολούθησης, αφού τεχνικά η ηχογράφηση σημαίνει παρέμβαση, συνήθως κακόβουλη. Αν όντως ήταν παρακολούθηση, που θα πρέπει να διαπιστωθεί, δεν μπορώ να ξέρω γιατί συμβαίνει, μπορώ όμως να πω με βεβαιότητα ότι αυτή η ενέργεια δεν έχει να κάνει με την ιδιωτική μου ζωή. Τώρα γιατί στο πλαίσιο των καθηκόντων μου θα ήθελε κάποιος, που δεν ξέρω ποιος είναι αυτός, να παρακολουθεί το τηλέφωνό μου, δεν γνωρίζω.

–Πέσατε από τα σύννεφα;

–Όχι ιδιαίτερα, ήταν κάτι το οποίο θεωρούσα ως ενδεχόμενο, νομίζω όπως και πολλοί άλλωστε κρατικοί αξιωματούχοι και πολιτικοί. Λάμβανα, είναι η αλήθεια, κάποιες προφυλάξεις για αυτό το θέμα. Εκείνο που μου έκανε εντύπωση ήταν το γεγονός ότι φάνηκε, αν υπάρχει παρακολούθηση, πως αυτή δεν έχει μόνο μορφή ακρόασης και καταγραφής κάποιων σημειώσεων, αλλά πλήρους ηχογράφησης. Αυτό, αν συμβαίνει, είναι ενοχλητικό γιατί με το κινητό μιλάς και με την οικογένειά σου, με φίλους, και δεν θέλεις αυτά να κυκλοφορήσουν με οποιοδήποτε τρόπο .

–Έχετε ένα ή δυο κινητά τηλέφωνα;

–Μέχρι τώρα είχα ένα. Τώρα πήρα και δεύτερο.

–Κλασική αντίδραση όταν υπάρχουν υποψίες…

–Κλασική αντίδραση.

–Είπατε για ισχυρές ενδείξεις. Άρα δεν είναι απλές υποψίες;

–Δεν υπάρχει πουθενά στην κανονική ροή μιας τηλεφωνικής συνδιάλεξης διαδικασία καταγραφής. Όταν σε σένα πέσει η γραμμή και ο συνομιλητής σου ακούει επανάληψη αυτά που είχατε πει προηγουμένως, αυτό αποδεικνύει ότι έγινε ηχογράφηση. Για το δεύτερο συμβάν άκουσα το ηχητικό ντοκουμέντο. Η συνομιλία διάρκειας 1,5 λεπτού έπαιξε ξανά τρεις φορές. Δεν ήταν, όπως έχουν πει κάποιοι, μπέρδεμα γραμμής ή επιστροφή ήχου. Ήταν πλήρης επανάληψη της συνομιλίας. Άρα κάπου είχε καταγραφεί. Αν αυτό είναι παρακολούθηση ή για άλλο λόγο έγινε ηχογράφηση, αυτό θα φανεί.

–Ποιος νομίζετε ότι θα ήθελε να παρακολουθήσει το τηλέφωνο του γενικού ελεγκτή;

–Πολλοί θα ήθελαν, αλλά δεν ξέρω. Ελεγχόμενοι; Κάποιος άλλος; Αυτό που ξέρω είναι ότι, εάν όντως υπήρχε παρακολούθηση, αυτή συνιστά ποινικό αδίκημα και η εξιχνίαση της αποτελεί καθήκον της πολιτείας η οποία έχει και υποχρέωση να προστατεύει τους πολίτες όσον αφορά το ανθρώπινο δικαίωμα του απόρρητου της ιδιωτικής επικοινωνίας.

–Σας πείθουν αυτές οι κατηγορηματικές διαβεβαιώσεις, κατά καιρούς, κρατικών αρχών ότι δεν παρακολουθούνται τα τηλέφωνα;

–Δεν μπορώ να τις θεωρήσω θέσφατο. Όχι, δεν μπορώ να πω ότι τις πιστεύω απόλυτα. Είναι σημαντικό να δίνονται τέτοιου είδους διαβεβαιώσεις, αλλά δεν μπορώ να πω ότι διαβεβαίωση τέτοιας μορφής μπορεί σε οποιοδήποτε πολίτη, από μόνη της, να είναι απόλυτα πιστευτή ότι δεν συμβαίνει κάτι τέτοιο.

–Μπορεί η υποτιθέμενη παρακολούθηση να έγινε από εξωθεσμικές καταστάσεις;

–Φυσικά μπορεί. Ο ίδιος ο υπουργός Δικαιοσύνης είπε ότι σήμερα υπάρχει φτηνή τεχνολογία στα χέρια ιδιωτών που μπορεί να επιτρέψουν την παρακολούθηση τηλεφώνων. Άρα μπορεί να έχει γίνει. Εγώ δεν έχω πει ότι η ενδεχόμενη παρακολούθηση έγινε από θεσμικό φορέα. Εάν υπάρχουν εξωθεσμικοί φορείς με αυτού του είδους δραστηριότητες, είναι και πάλι υποχρέωση της πολιτείας να τους ανακαλύπτει και να τους διώκει ποινικά.

–Στην Κύπρο η μόνη υπηρεσία που έχει δικαίωμα να κάνει χρήση τεχνολογίας παρακολούθησης επικοινωνιών είναι η ΚΥΠ. Πήρατε τηλέφωνο τον επικεφαλής της Υπηρεσίας;

–Όπως έχω ενημερώσει, είχα συνάντηση με τον γενικό εισαγγελέα. Θα διερευνήσουμε περαιτέρω το θέμα και θα βρεθούμε ξανά για να δούμε πώς θα χειριστούμε το συμβάν.

> *Για το δεύτερο συμβάν άκουσα το ηχητικό ντοκουμέντο. Η συνομιλία διάρκειας 1,5 λεπτού έπαιξε ξανά τρεις φορές. Δεν ήταν, όπως έχουν πει κάποιοι, μπέρδεμα γραμμής ή επιστροφή ήχου.*

–Γιατί επιλέξατε τη δημοσιοποίηση του θέματος;

–Το συμβάν έγινε δύο φορές την ίδια μέρα, και τις δύο με δημοσιογράφους. Η δημοσιοποίηση ήταν συνεπώς θέμα χρόνου. Για αυτό από την αρχή είπα στη δημοσιογράφο του ΡΙΚ ότι δεν θα το κρατούσα μυστικό. Η μυστικοπάθεια δεν συνάδει με το ρόλο του γενικού ελεγκτή. Νομίζω η δημοσιοποίηση δεν έβλαψε κανένα. Απλώς μας ανάγκασε όλους να ενεργοποιηθούμε για κάτι που απασχολεί πολύ κόσμο.

Οποιος διαχειρίζεται δημόσιο χρήμα πρέπει να υπόκειται σε έλεγχο

–Στην Κύπρο οι πάντες ελέγχονται από τον γενικό ελεγκτή;

–Μέχρι το 2014 εξαιρούνταν του ελέγχου οι κρατικές επιχειρήσεις, όπως ήταν οι Κυπριακές Αερογραμμές, οι Δασικές Βιομηχανίες και άλλες. Με τον νόμο του 2014, τον λεγόμενο περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμο, οι κρατικές επιχειρήσεις έχουν υπαχθεί στον έλεγχο του γενικού ελεγκτή. Οποιοσδήποτε διαχειρίζεται δημόσιο χρήμα πρέπει να υπόκειται στον έλεγχο του γενικού ελεγκτή.

–Ως προς τι τότε η αντίδραση του ΘΟΚ π.χ.;

–Η αντίδραση του ΘΟΚ ήταν πιστεύω για ένα συγκεκριμένο ζήτημα, ενδεχομένως λόγω παρερμηνείας από πλευράς του Οργανισμού ως προς το ζητούμενο του ελέγχου.

Σε παρερμηνία ως προς το ζητούμενο του ελέγχου στον Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου αποδίδει ο Γενικός Ελεγκτής τον θόρυβο που προκλήθηκε πρόσφατα. Οπως ανέφερε στον Απόστολο Τομαρά αυτό που αναμένεται για να αλοκληρωθούν οι έρευνες είναι τα σχόλια του υπουργείου Εξωτερικών.

Γι' αυτό όταν βρεθήκαμε με τον πρόεδρο του ΘΟΚ, στην παρουσία του κυβερνητικού εκπροσώπου, και εξηγήθηκε το πλαίσιο του ελέγχου, ήρθησαν οι παρεξηγήσεις

–Εντοπίσθηκε κάτι από τους ελέγχους;

–Δεν αναμέναμε να βρούμε κάτι ιδιαίτερο από το οικονομικό κομμάτι. Αναμένονται κάποια επιπρόσθετα στοιχεία για την οικονομική πτυχή. Αυτό που είναι ακόμη σε εκκρεμότητα είναι ο τρόπος με τον οποίο, κυρίως το Τμήμα Αρχαιοτήτων διαχειρίζεται τα αρχαία του μνημεία στα Κατεχόμενα. Από σχετική αλληλογραφία που είχαμε με το Τμήμα, προκύπτει ότι ο τρόπος διαχείρισης διέπεται από οδηγίες που θέτει το Υπουργείο Εξωτερικών. Το ΥΠΕΞ που επίσης ήταν παραλήπτης των επιστολών μας αναμένεται να μας στείλει τη δική του θέση, χωρίς να υπεισερχόμαστε σε θέματα πολιτικής υφής.

–Στο κομμάτι των ερευνών στα Συμβούλια Αποχετεύσεων Λευκωσίας και Λάρνακας θα πρέπει κάποιοι να ανησυχούν;

–Από τη στιγμή που ξεκίνησε μια ποινική διερεύνηση σημαίνει ότι ο γενικός εισαγγελέας έχει αξιολογήσει τα ευρήματα που του έχουμε παραδώσει και θεωρεί ότι υπάρχουν ενδείξεις για ποινικά αδικήματα. Άρα, αν κάποιοι έχουν εμπλοκή, θα πρέπει να ανησυχούν. Έχουν ανοιχθεί λογαριασμοί και γίνεται αξιολόγηση των δεδομένων, μια διαδικασία που βρίσκεται σε εξέλιξη. Αυτό που μπορώ να πω είναι ότι υπάρχουν στοιχεία τα οποία δίνουν τη βάση για να συνεχισθούν οι έρευνες.

Οι συνομιλίες για το Κυπριακό στα ε/κ και τ/κ έντυπα

Της **ΑΡΙΑΝΑΣ ΧΑΡΙΛΑΟΥ**

Ολα ξεκίνησαν στα μέσα του 2014. Σε μια περίοδο που οι συνομιλίες στο Κυπριακό είχαν οδηγηθεί σε αδιέξοδο και στο νησί επικρατούσε ένταση με αφορμή τις εξελίξεις στην κυπριακή ΑΟΖ, όταν με την υποστήριξη της Κομισιόν και σε συνεργασία με το τουρκοκυπριακό ίδρυμα Νατζί Ταλάτ, το Ινστιτούτο Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης του Πανεπιστημίου Λευκωσίας έλαβε μια αξιοσημείωτη δικοινοτική πρωτοβουλία. Δρομολογήθηκε μια έρευνα η οποία είχε στο επίκεντρό της τη δημοσιογραφική πτυχή των συνομιλιών για την επίλυση του Κυπριακού. Το Ινστιτούτο εμπιστεύτηκε αυτό το δύσκολο εγχείρημα στον δρα Νίκο Στέλγια, ο οποίος ειδικεύεται σε θέματα ιστορίας και πολιτικής επιστήμης, σύγχρονης Τουρκίας και Κύπρου, και ο οποίος είναι και δημοσιογράφος. Κατά την περίοδο 2012-2015, η συνεργασία του Ινστιτούτου Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης με τον κ. Στέλγια είχε ως αποτέλεσμα τέσσερα βιβλία (δύο στα ελληνικά και δύο στα τουρκικά), τα οποία εστίαζαν στην οπτική γωνία της τ/κ κοινότητας για την ΕΟΚΑ και τη δικοινοτική δημοκρατία της περιόδου 1960-1963. Για τις ανάγκες του εν λόγω νέου εγχειρήματος επιλέχθηκαν προς μελέτη έξι συνολικά εφημερίδες, τρεις τουρκοκυπριακές (Αφρίκα, Γιενί Ντουζέν, Χαλκίν Σεσί) και τρεις ελληνοκυπριακές (Πολίτης, Χαραυγή, Σημερινή). Κατά τη διάρκεια του 2015 εξασφαλίστηκε το πλούσιο αρχειακό υλικό, ένα εγχείρημα που δεν θα είχε ποτέ επιτευχθεί δίχως τη συνεργασία του προσωπικού του Αρχείου των εφημερίδων του Γραφείου Τύπου και Πληροφοριών της Κυπριακής Δημοκρατίας. Με βάση το αρχειακό υλικό το οποίο συνέλεξε ο κ. Στέλγιας προχώρησε στην συγγραφή μιας μελέτης περί της δημοσιογραφικής πτυχής των συνομιλιών στα ελληνικά, τουρκικά και αγγλικά. Το κοινό εγχείρημα της Κομισιόν, του Πανεπιστημίου Λευκωσίας και του τ/κ Ιδρύματος Νατζί Ταλάτ ρίχνει φως σε σημαντικές πτυχές της δημοσιογραφικής προσέγγισης της διαδικασίας επίλυσης του Κυπριακού. Βοηθά τον αναγνώστη να κατανοήσει τις διαφορετικές πολιτικές και διπλωματικές προσεγγίσεις της κάθε πλευράς, οι οποίες βρίσκουν αντίκτυπο στα πρωτοσέλιδα των εφημερίδων των δυο κοινοτήτων. Την ίδια στιγμή, εστιάζει στη δημοσιογραφική γλώσσα των σχολών της «αισιοδοξίας» και «απαισιοδοξίας». Τέλος, προχωρά ένα βήμα πιο πέρα και θέτει επί τάπητος μια σειρά νέων ιδεών και προτάσεων για μια «φρέσκια» δημοσιογραφική προσέγγιση της δικοινοτικής πραγματικότητας της Κύπρου. Το καινοτόμο δικοινοτικό έργο και τα ευρήματά του θα παρουσιαστούν το βράδυ της Πέμπτης, 3 Νοεμβρίου, στις 7:00 μ.μ. στην Αίθουσα των Συνεδριάσεων του Home for Cooperation που βρίσκεται, στη Μαρκου Δρακου 28 στη Λευκωσία. Σε αυτή την εκδήλωση ο δρ Στέλγιας θα παρουσιάσει με συνοπτικό τρόπο την έρευνα και τα πορίσματά της. Για την έρευνα και το πεδίο της θα μιλήσει επίσης ο πρόεδρος του Δ.Σ. του ΚΥΠΕ Λαρκος Λαρκου, ενω χαιρετισμό θα απευθυνει ο προεδρος του Δ.Σ. του ΙΜΜΕ, δρ Νικος Περιστιανης. Συντονιστής της συζήτησης θα είναι ο αρχισυντάκτης της εφημερίδας «Η Καθημερινή», Μιχάλης Τσικαλάς. Η «Καθημερινή» είναι και ο χορηγός επικοινωνίας αυτής της βραδιάς, στην οποία οι συμμετέχοντες θα έχουν την ευκαιρία να ανταλλάξουν απόψεις και να θέσουν τα δικά τους ερωτήματα.

> *Μια μελέτη περί της δημοσιογραφικής πτυχής των συνομιλιών.*

09-ΠΟΛΙΤΙΚΗ_Master_cy 27/10/16 18:33 Page 9

Το «ύποπτο πακέτο» έκανε ήρωα τον Βασιλείου

Απάντηση σε ιστορίες κομματικής ίντριγκας, του βιβλίου Χριστόφια, για ένα φάκελο που φυγαδεύτηκε στη Δύση το 1957

Του **ΑΝΔΡΕΑ ΠΑΡΑΣΧΟΥ**

Σε ένα ύποπτο πακέτο που ο Γιώργος Βασιλείου μετέφερε από την επαναστατημένη Βουδαπέστη στο Λονδίνο αναφέρεται στο βιβλίο του «Η Αποσιωπηθείσα Ιστορία» που κυκλοφορεί στα τουρκικά από τις Εκδόσεις Heterotopia, ο Δημήτρης Χριστόφιας, ζήτημα που βγήκε στην επιφάνεια, όταν το ΑΚΕΛ εξέταζε το ενδεχόμενο υποστήριξης υποψηφιότητας του Γ. Βασιλείου για την προεδρία της ΚΔ το 1987. Στο βιβλίο ο κ. Χριστόφιας μεταξύ άλλων σημειώνει: «Οι πληροφορίες του ΚΚΕ έδειχναν ότι εκείνη την περίοδο, (μετά την επανάσταση στην Ουγγαρία) ο Βασιλείου είχε ταξιδέψει από τη Βουδαπέστη στο Λονδίνο μ' ένα πακέτο με άγνωστο περιεχόμενο. Όταν ερωτήθηκε σχετικά με το περιεχόμενο του πακέτου, άφησε να εννοηθεί ότι του δόθηκε για μεταφορά στο Λονδίνο, δίχως να γνωρίζει το περιεχόμενό του». […] «Δίχως να γνωρίζει τις πληροφορίες που θα ερχόντουσαν στο προσκήνιο αργότερα και λαμβάνοντας υπόψη του το γεγονός ότι ο Γιώργος Βασιλείου ήταν παιδί ενεργών και αφοσιωμένων στο κίνημα γονιών, το κόμμα αποφάσισε να υποστηρίξει την υποψηφιότητά του».

Τι λέει ο Γ. Βασιλείου

Είναι όμως αλήθεια ότι το ΑΚΕΛ υποστήριξε την υποψηφιότητα Βασιλείου «δίχως να γνωρίζει τις πληροφορίες που θα ερχόντουσαν στο προσκήνιο αργότερα»; Θέσαμε το ερώτημα απευθείας στον κ. Βασιλείου, ο οποίος μας αφηγήθηκε τα γεγονότα γύρω από την επανάσταση και το περιβόητο πακέτο. «Η ιστορία με το πακέτο έγινε αφορμή να θεωρηθώ ήρωας στην Ουγγαρία, σε σημείο που γράφτηκε για μένα βιβλίο από έναν μετέπειτα πρωθυπουργό για λογαριασμό του «Ιδρύματος 1956» για την ιστορία της επανάστασης. Την περίοδο 1951-55 σπούδαζα στο οικονομικό πανεπιστήμιο Καρλ Μαρξ, το οποίο υπήρξε το κέντρο της διανόησης της χώρας. Μέχρι το 1953 ήμασταν όλοι φανατικοί κομμουνιστές. Οι πλείστοι Έλληνες πρόσφυγες ήμασταν μέλη του Κ.Κ. Ουγγαρίας. Η αλλαγή επισυνέβη όταν το φθινόπωρο του 1952 στη Μόσχα είχαν συλλάβει 20 ακαδημαϊκούς καθηγητές ιατρικής, όλοι Ρωσοεβραίοι κομμουνιστές τους οποίους κατηγόρησαν ότι σκόπευαν να δολοφονήσουν την ηγεσία του Κόμματος. Όλοι τότε πιστεύαμε ότι το Κόμμα είχε το αλάθητο. Τον Μάρτη του 1953, πεθαίνει ο Στάλιν. Δύο εβδομάδες μετά εκτελείται ο Μπέρια, ο επικεφαλής της τότε KGB που έστειλε στη Σιβηρία εκατομμύρια ανθρώπους και για πρώτη φορά στην ιστορία της ΕΣΣΔ το Κόμμα παραδέχεται ότι έκανε λάθος, στην περίπτωση των γιατρών και τους απελευθέρωσαν. Αυτή η παραδοχή ήταν σαν κεραυνός. Το κόμμα έκανε τέτοιο λάθος; Εκεί άρχισε η εποχή της μεγάλης αμφισβήτησης. Στην Ουγγαρία επίκεντρο ήταν το πανεπιστήμιό μας. Αποκορύφωμα υπήρξε η δημιουργία του Κύκλου Πέτοφι. Η σπίθα που έβαλε τη φωτιά της εξέγερσης ήταν η υπόθεση του δημοφιλούς κομμουνιστή ηγέτη Ράικ, τον οποίο συνέλαβε και εκτέλεσε σαν πράκτορα ο Ματίας Ράποσι. Υπήρξε τεράστιο κύμα αντίδρασης των συντρόφων και τελικά το Κόμμα παραδέχτηκε ότι έκανε λάθος. Στην κηδεία του Ράικ που έγινε μετά, μαζεύτηκαν 300.000 άνθρωποι. Η ουγγρική επανάσταση ξεκίνησε στις 23 Οκτωβρίου και διάρκεσε μέχρι τις 10 Νοεμβρίου 1956 και όπως είπα πέρσι σε συνέντευξή μου στο BBC δεν ήταν επανάσταση ενάντια στον σοσιαλισμό αλλά ενάντια στον σταλινισμό και τις μεθόδους του, γι' αυτό και το σύνθημά μας ήταν «σοσιαλισμός με ανθρώπινο πρόσωπο».

Βουδαπέστη, Οκτώβριος - Νοέμβριος 1956. Μαχητές της ελευθερίας σε τεθωρακισμένο με την επαναστατική σημαία τον καιρό της εξέγερσης. Εκτός από «αντεπανάσταση» αντισοβιετική, η ουγγρική επανάσταση θεωρήθηκε και αντικαπιταλιστική «αυθεντική εργατική επανάσταση».

Το πακέτο Λονδίνου

Ο κ. Βασιλείου συνεχίζει την αφήγηση του μπαίνοντας στο κεφάλαιο «πακέτο»: «Όλη η ηγεσία της επανάστασης ήταν φίλοι μου από το πανεπιστήμιο. Εγώ τότε ήμουν 24 χρονών, τέλειωσα το 1955, μου ενέκριναν μεταπτυχιακό, διότι ήμουν αριστούχος. Στο μεταπτυχιακό δούλευα και στην Ακαδημία και μου ενέκριναν και διατριβή με θέμα: «Τα μέσα επέμβασης του κράτους στην βρετανική οικονομία». Αυτό μου έδωσε την ευκαιρία να πηγαινοέρχομαι στο Λονδίνο για να μαζεύω υλικό. Σε κάποια στιγμή ένας φίλος μου ονόματι Χέκετους –διετέλεσε και πρωθυπουργός της Ουγγαρίας– μου είπε: «Γιώργο, θέλουμε να στείλουμε σε ένα φίλο μας στο Παρίσι ένα σύγγραμμα για την αλήθεια της επανάστασης. Ήταν ένας πολύ γνωστός στη Γαλλία Ούγγρος δημοσιογράφος, ο οποίος εργαζόταν για πολλά χρόνια στη 'Λε Μοντ' ονόματι Φέιτο Φέρεντς. Είπα να μου το δώσουν σε κλειστό φάκελο να το πάω στο Παρίσι καθοδόν προς Λονδίνο. Ο Φέιτο αρχικά με δέχθηκε με καχυποψία μήπως και ήταν παγίδα της KGB. Όταν διάβασε όμως το κείμενο το οποίο ήταν επιστημονικά γραμμένο και με στοιχεία συγκλονίστηκε. Το σύγγραμμα που έφερε την υπογραφή «Ουγγάρικους», δημοσιεύθηκε στη 'Λε Μοντ' και σε άλλα έντυπα και προκάλεσε σάλο στη Δύση. Στην Ουγγαρία ξεκίνησαν έρευνες και κάποια στιγμή συνέλαβαν ένα προς ένα την ομάδα 'Ουγγάρικους', μέλη όλοι του κόμματος και κάποιοι στην Κεντρική Επιτροπή. Τους βασάνισαν και τα είπαν όλα. Αφού μάζεψαν όλα τα στοιχεία συνέλαβαν κι εμένα δύο χρόνια μετά, το 1959. Όταν πήγα εκείνη τη φορά στην Ουγγαρία με περίμενε στο σταθμό ένας φίλος μου από τη νεολαία του κόμματος και με πήρε στα γραφεία της Μυστικής Υπηρεσίας, Α Βε Χα. Με κράτησαν δύο μέρες και διαπίστωσα ότι ήξεραν τα πάντα. Παραδέχθηκα ότι μετέφερα το φάκελο στο Παρίσι. Μου πήραν το διαβατήριο και με παρέπεμψαν σε δίκη μαζί με τους άλλους. Συγκατηγορούμενος μου ήταν και Γκερντ Ορμπάν μετέπειτα Πρόεδρος της Ουγγαρίας. Καταδικάστηκα σε δυόμισι χρόνια φυλάκιση με αναστολή και έφυγα από τη χώρα. Από το Κόμμα της Ουγγαρίας με διέγραψαν για αντεπαναστατική δραστηριότητα και ειδοποίησαν γι' αυτό το ΚΚΕ, που με τη σειρά του ειδοποίησε το ΑΚΕΛ. Ωστόσο, ο Εζεκίας Παπαϊωάννου, που ήξερε καλά ποιοι ήταν οι γονείς μου, Βάσος και Φωφώ, εξόριστοι τότε στη Σοβιετική Ένωση που τους έστειλε ο Ζαχαριάδης, το άφησε στο συρτάρι.

Ο Πάππης και η Intelligent Service

Στην αυτοβιογραφία του Γιώργου Βασιλείου «Μια σύγχρονη Οδύσσεια» (Εκδόσεις Παπαζήση 2013) υπάρχει μεταξύ άλλων η αφήγηση του τότε προέδρου της ΕΔΟΝ και μέλους της Κ.Ε. του ΑΚΕΛ Μιχάλη Παπαπέτρου για την επιλογή από την Κ.Ε. υποψηφίου για τις προεδρικές εκλογές του 1988, μεταξύ Κοκή Ιωαννίδη και Γιώργου Βασιλείου. Συγκεκριμένα σημειώνεται ότι στις 27/02/1987 στη συνεδρία της Κ.Ε., ο Παπαϊωάννου έπλεξε το εγκώμιο του Ιωαννίδη, ενώ για τον Βασιλείου είπε, μεταξύ άλλων, ότι «σύμφωνα με πληροφορίες από το αδελφό κόμμα της Ουγγαρίας ο ρόλος του Γ. Βασιλείου στα γεγονότα του 1956 ήταν σκοτεινός και ύποπτος και ουσιαστικά άφηνε να νοηθεί ότι είχε μπλέξει με την Intelligent Service και έπαιξε πρωταγωνιστικό ρόλο στην προσπάθεια ανατροπής του σοσιαλισμού στην Ουγγαρία». Ο Σπύρος Κυπριανού που ήθελε να υποσκάψει την υποψηφιότητα Κοκή Ιωαννίδη έστειλε στον Παπαϊωάννου φωτογραφία του Ιωαννίδη με στολή και παράσημα μασόνου. Ο Πάππης συγκάλεσε ξανά την Κ.Ε. «διέγραψε» τον Ιωαννίδη και όπως λέει ο Παπαπέτρου «έκανε φοινιτζιά τον Γιώργο Βασιλείου, διότι είπε ότι οι πληροφορίες που πήραμε, τις ξαναελέγξαμε και αποδείχθηκαν λανθασμένες».

Timberland

The ORIGINAL YELLOW BOOT™

CYPRUS
WELCOMES
ITS OWN
TIMBERLAND
FRANCHISE STORE

OPENING NOVEMBER 4th

29 DIAGOROU, 1097, NICOSIA
T:22680690

HERITAGE MEETS INNOVATION
BEST THEN, BETTER NOW

10-ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ_Master_cy 27/10/16 20:56 Page 10

Αιχμάλωτοι του Μεγάλου Αδελφού

Οι ισχυρισμοί Μιχαηλίδη επαναφέρουν το κεφάλαιο προστασίας του απορρήτου

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Σε μια εποχή που η τεχνολογική επανάσταση έχει επιτρέψει την παραβίαση αυστηρά προσωπικών χώρων ακούγεται οξύμωρο να τίθεται το ερώτημα αν προστατεύεται επαρκώς το ιδιωτικό απόρρητο των πολιτών σε κάθε έκφανση της κοινωνικής επαγγελματικής ακόμα και οικογενειακής δραστηριότητας. Ακόμα πιο οξύμωρο ακούγονται στους πολίτες οι κατά καιρούς διαβεβαιώσεις ότι προστατεύεται θεσμικά π.χ. ο ιδιωτικός χαρακτήρας των επικοινωνιών.

Οι δημόσιες καταγγελίες όμως ενός κορυφαίου θεσμικού αξιωματούχου ότι κάποιος ή κάποιοι θεσμικοί ή εξωθεσμικοί είχαν βάλει κοριό το κινητό του τηλέφωνο έχουν όλα εκείνα τα εχέγγυα να προκαλέσουν σοβαρούς πολιτικούς τριγμούς, αν αποδειχθεί ότι τα όσα υποστηρίζει σθεναρά ο Οδυσσέας Μιχαηλίδης δεν εμπίπτουν στη σφαίρα φαντασίας του. Καταγγελίες ότι κάποιος ή κάποιοι επιδίδονται στο παράνομο ακούειν εμφανιζόντουσαν κατά διαστήματα τα τελευταία χρόνια ιδιαίτερα μετά την τεχνολογική έκρηξη, η οποία κατέστησε τους ωτακουστές αόρατους. Όσοι κινούνται στον χώρο συλλογής πληροφοριών με θεμιτά ή αθέμιτα μέσα θεωρούν επιεικώς αστείο να υποστηρίζεται ότι ο πολίτης επώνυμος ή ανώνυμος μπορεί να προστατεύσει ευαίσθητα προσωπικά του δεδομένα.

Χαρακτηριστική ήταν η απάντηση που πήραμε από πρόσωπα που δεν είναι άσχετα με το αντικείμενο στο απλό και πασιφανές ερώτημα: υπάρχει τελικά τρόπος προστασίας; «Η μόνη προστασία που μπορεί να εξασφαλιστεί είναι να μην τραβήξεις την προσοχή θεσμικών ή εξωθεσμικών καταστάσεων». Με απλά λόγια ουδείς πρέπει να ανησυχεί αρκεί να μην έχει κάτι σημαντικό να πει ή ακόμα καλύτερα να μην κάνει χρήση κινητών ή άλλης σύγχρονης μορφής επικοινωνιών. Σε διαφορετική περίπτωση, και δεν χρειάζεται η γνώμη ειδικών, οποιοσδήποτε όπως δείχνουν και τα γεγονότα κατά καιρούς μπορεί να εγκλωβιστεί από τον «Μεγάλο Αδελφό». Στην Κύπρο η μόνη υπηρεσία που δικαιούται εκ του Συντάγματος να χρησιμοποιεί νόμιμα τεχνολογία υποκλοπών είναι η Κυπριακή Υπηρεσία Πληροφοριών (ΚΥΠ). Το Σύνταγμα σαφώς ορίζει ότι η δράση της ΚΥΠ έχει να κάνει μόνο με την ασφάλεια του κράτους αλλά ποιος μπορεί να απαντήσει με σχετική βεβαιότητα ότι δεν γίνεται κατάχρηση και αν ναι ποιοι μηχανισμοί βάζουν φραγμούς;

Η ΚΥΠ περιορίζεται σε θέματα που άπτονται της κρατικής ασφάλειας αλλά και πάταξης του οργανωμένου εγκλήματος, λένε όσοι γνωρίζουν τον τρόπο δράσης της Υπηρεσίας.

Από την ΚΥΠ δεν υπήρξε επίσημη αντίδραση στις καταγγελίες γενικού ελεγκτή, ωστόσο, αυτό που υποστηρίζεται είναι ότι η δράση της Υπηρεσίας κινείται αυστηρά εντός των πλαισίων που ορίζει το Σύνταγμα και οι νόμοι της Δημοκρατίας.

Οι «νόμιμοι» κοριοί

Από επίσημα χείλη η ΚΥΠ τα τελευταία χρόνια αυστηρά επικεντρωνόταν σε «στόχους» στους οποίους δεν συμπεριλαμβανόντουσαν δημόσια πρόσωπα (πολιτικοί, κρατικοί και θεσμικοί αξιωματούχοι) πολύ δε περισσότερο απλοί πολίτες. Οι δικλίδες ασφαλείας υπάρχουν στον τελευταίο νόμο περί ΚΥΠ ουσιαστικά παραμένουν ανενεργές.

Πάντα επίσημα η ΚΥΠ παρακολουθεί παντός είδους τηλέφωνα αρκεί να έχουν σχέση με την κρατική ασφάλεια το οργανωμένο έγκλημα αλλά και γενικός για προστασία των συμφερόντων της Κυπριακής Δημοκρατίας. Υποστηρίζεται, εκ των πραγμάτων δεν μπορεί να επιβεβαιωθεί, ότι η ΚΥΠ διαθέτει όλα εκείνα τα τεχνολογικά μέσα για παντός είδους παρακολουθήσεις.

Οι υποδομές τις υπηρεσίας στο συγκεκριμένο κεφάλαιο δράσης περιγράφονται ως σταθερές αλλά και κινητές. Πρόσωπο το οποίο έζησε από κοντά τη δράση της Υπηρεσίας μας έλεγε ότι αν η ΚΥΠ π.χ. παρακολουθούσε έναν στόχο μέσα στο πλαίσιο που ορίζει ο νόμος θα ήταν ανθρωπίνως αδύνατον να γίνει αντιληπτό με τον τρόπο που περιέγραψε ο γενικός ελεγκτής. Λόγω μη σύστασης ενός οργάνου το οποίο θα αποφασίζει για τα τηλέφωνα ή άλλες μορφές επικοινωνίας στόχους η δράση της Υπηρεσίας ελέγχεται με την ταυτοποίηση καταλόγων που συντάσσονται και βρίσκονται σε κατοχή διαφορετικών υπηρεσιών σε μια προσπάθεια να αποφευχθεί κατάχρηση από οποιονδήποτε.

Για τις σταθερές υποδομές της Υπηρεσίας, υποστηρίζεται, ότι δεν υπάρχουν κενά, μιας και η παρακολούθηση στόχου είναι σχετικά περίπλοκη διαδικασία. Εκεί όπου υπάρχουν υποψίες ότι μπορεί κάποιος να βγει εκτός νομιμότητας είναι με τις κινητές υποδομές. Εδώ όπως είναι γνωστό σε επαγγελματίες του χώρου δεν απαιτείται η συνδρομή τρίτων και η παρακολούθηση στόχων μπορεί να γίνει αυτόνομα από την Υπηρεσία. Η συγκεκριμένη υποδομή χρησιμοποιείται κατά κόρον στον πόλεμο κατά του οργανωμένου εγκλήματος με άκρως ικανοποιητικά, όπως υποστηρίζεται, αποτελέσματα.

Οι παράνομοι κοριοί

Εκτός από την ΚΥΠ όμως αυτή μπορεί να στήσουν και ιδιώτες αρκεί να είναι γνώστες των τεχνολογικών δυνατοτήτων και να έχουν στη διάθεσή τους ανάλογη τεχνολογία που κυκλοφορεί στο εμπόριο. Αν ληφθούν υπόψη τα όσα υποστήριζαν στην «Κ» πρόσωπα με γνώση τα όσα κατήγγειλε ο Οδυσσέας Μιχαηλίδης να εμπίπτουν στην σφαίρα υποκλοπής από κάποιους που δρουν μεμονωμένα. Τα ίδια πρόσωπα μας υπεδείκνυαν ότι η υποκλοπή που κατήγγειλε ο γενικός ελεγκτής κατά πάσα πιθανότητα έγινε από κινητές μονάδες που μπορούν να ακούν κινητά τηλέφωνα και που βρίσκονται σε κοντινή ακτίνα από τον στόχο. Αν ληφθεί μάλιστα υπόψη τα όσα λέει και στην συνέντευξή του στην «Κ» ο Οδυσσέας Μιχαηλίδης (σελ. 8) ότι ο συνομιλητής του ήταν αυτός που άκουγε σε επανάληψη την συνομιλία τους σε μια τέτοια περίπτωση υποστηρίζεται ότι ο υποτιθέμενος κοριός δεν είχε τοποθετηθεί στο κινητό του γενικού ελεγκτή. Πηγές από τον χώρο του λιανικού εμπορίου τηλεπικοινωνιακού υλικού μας έλεγαν ότι στην αγορά κυκλοφορεί λογισμικό το οποίο δίνει τη δυνατότητα εγκλωβισμού και καταγραφής κινητών και συνομιλιών σε κοντινή απόσταση από την πηγή. Η χρήση τους μας υποδείχθηκε είναι παράνομη συνιστά ποινικό αδίκημα όμως διατίθεται προς αγορά. Παρόμοιο σύστημα έχει στη διάθεσή της και η ΚΥΠ. Άλλος τρόπος εγκλωβισμού κινητών και άλλης μορφής επικοινωνιών είναι η εξ αποστάσεως παγίδευση του στόχου με αποστολή ιού «Δούρειου Ίππου». Σε αυτή την περίπτωση παγιδεύονται οι συσκευές (κινητά ή υπολογιστές) το περιεχόμενο των οποίων είναι σε κοινή θέα μέσω τρίτης συσκευής.

Η τεχνολογική έκρηξη δίνει απεριόριστες δυνατότητες σε όσους θέλουν να εξασφαλίσουν ευαίσθητες πληροφορίες.

Μόνιμες και συνεχείς οι εξάρσεις βίας στα σχολεία

Τι λέει ο Κώστας Καδής και ποια τα επόμενα βήματα του υπουργείου Παιδείας για αποτελεσματική αντιμετώπιση του φαινομένου

Της **ΑΡΙΑΝΑΣ ΧΑΡΙΛΑΟΥ**

Ενα απίστευτο περιστατικό σημειώθηκε για ακόμα μία φορά, το πρωί της περασμένης Τετάρτης στο Λύκειο Βεργίνας στη Λάρνακα, όταν 16χρονος μαθητής, παίζοντας μαχαίρωσε κατά λάθος συμμαθητή του στον θώρακα με αποτέλεσμα να τραυματιστεί σοβαρά και να μεταφερθεί στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας και από εκεί σε ιδιωτική κλινική. Το πρωτοφανές επεισόδιο, σε συνδυασμό με τα προηγούμενα περιστατικά βίας που σημειώθηκαν το τελευταίο διάστημα μέσα στις σχολικές αίθουσες έφερε νέα αναστάτωση στους γονείς, οι οποίοι ανησυχούν για την έλλειψη προστασίας και ασφάλειας από το ίδιο το εκπαιδευτικό σύστημα και προκάλεσαν τον έντονο προβληματισμό των αρμόδιων υπηρεσιών που τρέχουν να προλάβουν τυχόν επανάληψη παρόμοιων περιστατικών.

Προβληματισμός

Κληθείς να σχολιάσει την έξαρση βίας στα σχολεία ο υπουργός Παιδείας Κώστας Καδής σημείωσε στην «Κ» πως το τελευταίο διάστημα όλη αυτή η έξαρση προβληματίζει ιδιαιτέρως το υπουργείο. «Έχουμε παρουσιάσει ήδη τα είκοσι σημεία που αφορούν την πρόληψη και τη διαχείριση της παραβατικότητας των μονάδων, ωστόσο αυτά τα μέτρα δεν αρκούν, αφού όλο και περισσότερα περιστατικά σημειώνονται στα σχολεία μας», είπε. Τόνισε δε, πως εντός των ημερών θα γίνει μια ευρεία σύσκεψη με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς (εκπαιδευτικούς, συνδέσμους γονέων, Γραφείο Ευημερίας, Υπουργεία, Αστυνομία) για μια γενικότερη ανασκόπηση της κατάστασης που επικρατεί σήμερα στο εκπαιδευτικό σύστημα. Το φαινόμενο της παραβατικότητας δεν είναι ένα θέμα που μεγαλώνει μόνο μέσα στις σχολικές αίθουσες και οι γονείς αλλά και οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να συμβάλουν στην πλήρη αντιμετώπισή του. «Θα εξετάσουμε το θέμα συνολικά, θα δούμε πού υπάρχουν κενά και σύμφωνα με τα αποτελέσματα θα πρέπει να προχωρήσουμε με κάποια επιπρόσθετα μέτρα», ανέφερε ο υπουργός. Από την πρώτη κιόλας στιγμή η ομάδα Άμεσης Παρέμβασης, η Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας και της Υπηρεσίας Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής στήριξαν τη σχολική μονάδα στη Λάρνακα, όπως γίνεται κάθε φορά άλλωστε, ωστόσο αυτό δεν αρκεί. Το θέμα διερευνήθηκε εις βάθος από την Κυπριακή Αστυνομία, αλλά και από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας που βρέθηκαν στη σχολική μονάδα και ενημερώθηκαν για την κατάσταση της υγείας του μαθητή που τραυματίστηκε. Όσον αφορά το αιχμηρό αντικείμενο που βρέθηκε στη αυλή του σχολείου, ο κ. Καδής εξέφρασε τη δυσαρέσκειά του και τόνισε τον έντονο προβληματισμό του, λέγοντας πως το θέμα θα τύχει ενδελεχούς διερεύνησης. Ερωτηθείς εάν θα πρέπει να ενισχυθεί η Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας με ειδικούς κατά τη διάρκεια της ώρας που λειτουργούν τα σχολεία, ο κ. Καδής τόνισε πως αυτό δεν είναι εφικτό και δεν μπορούν να βρίσκονται σε μόνιμη βάση μέσα στα σχολεία, αν και το τελευταίο διάστημα οι υπηρεσίες που διαθέτει το Υπουργείο ενισχύθηκαν με επιπρόσθετο προσωπικό, αλλά και προϋπολογισμό. Θα πρέπει να εκπαιδευτούν οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί για το πώς να χειρίζονται τέτοιες δύσκολες καταστάσεις που αναπτύσσονται στα σχολεία, κάτι το οποίο βρίσκεται σε εξέλιξη. Πρόσθεσε επίσης, πως η τηλεφωνική γραμμή του Υπουργείου 1410, η οποία τέθηκε από πέρσι σε λειτουργία ανά πάσα στιγμή μπορεί να βοηθήσει, να κατευθύνει και να παρέχει συμβουλές σε όσους εκφράζουν τους προβληματισμούς τους για οτιδήποτε αφορά σε σχολικά θέματα. Η αξιοποίηση της γραμμής, τονίζει ο κ. Καδής, έδειξε ότι έχουμε ανάγκη τους ειδικούς και μέχρι τώρα λειτούργησε προς όφελος της κοινωνίας. «Η γραμμή βοήθησε αρκετούς και όσο περισσότερο την αξιοποιούμε, τόσο περισσότερο λειτουργεί σαν καταλύτης στα φαινόμενα που δημιουργούνται μέσα στα σχολεία», υπογράμμισε.

Θα εξετάσουμε το θέμα συνολικά, θα δούμε πού υπάρχουν κενά και σύμφωνα με τα αποτελέσματα θα πρέπει να προχωρήσουμε με κάποια επιπρόσθετα μέτρα», ανέφερε ο υπουργός

«Έχουμε παρουσιάσει ήδη τα είκοσι σημεία που αφορούν την πρόληψη και τη διαχείριση της παραβατικότητας των μονάδων, ωστόσο, αυτά τα μέτρα δεν αρκούν».

Από την πλευρά του ο διευθυντής Μέσης Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας, Κυπριανός Λούης, σε δηλώσεις του στην «Κ» ανέφερε πως το περιστατικό με τα μαχαιρώματα στη Λάρνακα ταρακούνησε τους αρμόδιους φορείς, χαρακτηρίζοντας το ως «ακραίο φαινόμενο», ενώ διαβεβαίωσε ότι το Υπουργείο βρίσκεται επίσης σε συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, για την πλήρη διερεύνηση της υπόθεσης που αναστάτωσε τόσο μαθητές και γονείς, όσο και όλο το εκπαιδευτικό σύστημα. «Αν και από τις πρώτες κιόλας ενδείξεις, σε επικοινωνία που είχαμε με την Αστυνομία, αλλά και με την ίδια τη διεύθυνση του σχολείου, τους αρμόδιους υπηρεσιακούς λειτουργούς που διερεύνησαν άμεσα το επεισόδιο μάς αναφέρθηκε ότι πρόκειται για ατυχές γεγονός, εμείς δεν εφησυχάζουμε και στοχεύουμε στην πλήρη διαλεύκανση του σοβαρού αυτού περιστατικού», τόνισε. Υπογράμμισε δε, πως το Υπουργείο εργάζεται εντατικά για την αξιολόγηση και τη διαμόρφωση ολιστικού σχεδίου πρόληψης και στήριξης των σχολικών μονάδων σε θέματα αντικοινωνικής συμπεριφοράς των μαθητών και διαμόρφωση πρωτοκόλλου διαχείρισης κρίσεων για μια ολοκληρωμένη και αποτελεσματικότερη δράση.

Τι λείπει από τα σχολεία

Ερωτηθείς αν τα φαινόμενα αυτά βρίσκουν ερεθίσματα μέσα στα ίδια τα σχολεία ο κ. Λούης σύγκρινε την τωρινή εποχή με την παλιά, λέγοντας πως τότε επικρατούσε συλλογικότητα και αλληλοβοήθεια, κάτι το οποίο λείπει σήμερα από τα σχολεία μας. «Στην εποχή μας χρειάζεται μια ψυχική και έντονη συναισθηματική στήριξη, η οποία, όπως διαπιστώνεται, δεν υπάρχει σε ικανοποιητικό βαθμό μέσα στην κοινωνία και ενδεχομένως στις οικογένειες που δεν υπάρχει η απαραίτητη στήριξη παρουσιάζεται η ατομικότητα που βγάζει προς τα έξω μια παραβατική συμπεριφορά. Αυτά τα φαινόμενα δεν είναι παραγωγικά μέσα στα σχολεία, θα πρέπει λοιπόν να υπάρξει μια διαφορετική προσέγγιση, στήριξη αλλά και ενδυνάμωση μέσα στις σχολικές μονάδες», είπε, προσθέτοντας πως ακριβώς αυτή η πρόκληση για το εκπαιδευτικό σύστημα με ένα σωστό σχέδιο δράσης θα μπορεί να φέρει αποτελέσματα.

11-POLITIKH_Master_cy 27/10/16 20:56 Page 11

Απογοήτευση Αγκυρας για Ελλάδα-Κύπρο

Οι δηλώσεις Ερντογάν για τα σύνορα της Τουρκίας και η προτεραιότητα της Μοσούλης, φέρνουν αναταράξεις

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Λίγες ημέρες μετά τις δηλώσεις του σχετικά με τη Συνθήκη της Λωζάννης και τα «πνευματικά σύνορα» της Τουρκίας, ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν πραγματοποιεί μια νέα τοποθέτηση, η οποία έρχεται να απασχολήσει το προσκήνιο της επικαιρότητας της Τουρκίας, της Ελλάδας, της ευρύτερης περιοχής, αλλά και της Δύσης. Ο Πρόεδρος Ερντογάν αφήνει να εννοηθεί ότι τα σύνορα της σύγχρονης Τουρκίας δεν ικανοποιούν ούτε τον ίδιον ούτε και τη χώρα του. Η νέα αυτή τοποθέτηση του κ. Ερντογάν αποτελεί τη συνέχεια των προηγούμενων δηλώσεών του, οι οποίες αφορούσαν τη Συνθήκη της Λωζάννης, τα ελληνοτουρκικά και τον περιβόητο πλέον «Εθνικό Όρκο» της Τουρκίας, έναν οδικό χάρτη που όρισαν οι ιδρυτές της Τουρκικής Δημοκρατίας για το τουρκικό κράτος, το οποίο περιοριζόταν στα τελευταία εδάφη της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, στις αρχές της δεκαετίας του '20. Εν συντομία, στο πλαίσιο των νέων δηλώσεών του, ο κ. Ερντογάν επιστρέφει στο ζήτημα των συνόρων της σύγχρονης της Τουρκίας και ισχυρίζεται ότι τα εν λόγω σύνορα επιβλήθηκαν στην ιδρυτική ηγεσία της Τουρκικής Δημοκρατίας. «Πατρίδες των ιδρυτών της Δημοκρατίας παρέμειναν έξω από τα σύνορα της χώρας», αναφέρει χαρακτηριστικά, ενώ την ίδια στιγμή αφήνει να εννοηθεί ότι οι ιδρυτές της σύγχρονης Τουρκίας έλαβαν τις σχετικές πρωτοβουλίες υποκύπτοντας σ' ένα γενικό κλίμα πιέσεων και χωρίς να έχουν λάβει τη λαϊκή συγκατάθεση. Οι δηλώσεις του κ. Ερντογάν σχετικά με τα σύνορα της Τουρκίας βρίσκουν αντίκτυπο στον τουρκικό Τύπο με τα φιλοκυβερνητικά ΜΜΕ να αναπαράγουν τα όσα είπε δίχως να προσθέσουν σχόλια, ενώ την ίδια ώρα, ο αντιπολιτευόμενος Τύπος τηρεί κριτική στάση. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα της αντιπολιτευόμενης ιστοσελίδας «Sol Haber», η οποία μεταδίδει τις δηλώσεις κ. Ερντογάν χρησιμοποιώντας τον τίτλο «Ο Ερντογάν διεκδικεί τώρα τη Θεσσαλονίκη».

Σύμφωνα με πηγές μας, στο στόχαστρο του Προέδρου Ερντογάν βρίσκονται η βόρεια Συρία και η Μοσούλη, όχι η Ελλάδα. Με άλλα λόγια, την παρούσα στιγμή, τα ελληνοτουρκικά δεν αποτελούν προτεραιότητα για την Άγκυρα.

Ο Ερντογάν κερδίζει υποστηρικτές στο εσωτερικό

Οι νέες τοποθετήσεις του κ. Ερντογάν βρίσκουν υποστηρικτές στο εσωτερικό της Τουρκίας. Μεγάλες μερίδες της κυβερνητικής παράταξης βρίσκονται στο πλευρό του Τούρκου Προέδρου, ενώ την ίδια στιγμή, υποστήριξη στον κ. Ερντογάν έρχεται και από την αντιπολίτευση, τους Γκρίζους Λύκους και τους κεμαλιστές. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα του πρώην επιτελάρχη, ο οποίος είχε φυλακιστεί στο πλαίσιο της εκδίκασης της Υπόθεσης Εργκενεκόν. Ο Ιλκέρ Μπάσμπουγ δηλώνει ότι σε περίπτωση που η Τουρκία δεν βρισκόταν αντιμέτωπη το 1925 με τη μεγάλη κουρδική εξέγερση του Σεΐχη Σαΐτ, η Άγκυρα θα είχε τη δυνατότητα να θέσει υπό τον έλεγχό της τη Μοσούλη, την οποία προσάρτησαν παρανόμως οι Βρετανοί. Ας σημειωθεί ότι η όλη συζήτηση έρχεται στο προσκήνιο τη στιγμή που η προσοχή της Τουρκίας είναι στραμμένη στις εξελίξεις στη Μοσούλη, ενώ στο εσωτερικό της χώρας οι Γκρίζοι Λύκοι έρχονται σε συμφωνία με τον Πρόεδρο Ερντογάν για τη δημιουργία ενός προεδρικού συστήματος.

Η βόρεια Συρία, η Μοσούλη

Τα νέα αμφιλεγόμενα μηνύματα του Προέδρου της Τουρκίας ήρθαν στο προσκήνιο τη στιγμή που τα τουρκικά μέσα ενημέρωσης μετέδωσαν δύο σημαντικές πληροφορίες που αφορούν το μέλλον των ελληνοτουρκικών σχέσεων. Καταρχάς το νέο, αυστηρό, μήνυμα του Προέδρου της Ελληνικής Δημοκρατίας, Προκόπη Παυλόπουλου, σε σχέση με τις τελευταίες εξελίξεις. Το γεγονός ότι ο τελευταίος υποχρεώθηκε να πραγματοποιήσει δημόσια παρέμβαση για να ανακαλέσει στην τάξη τον Τούρκο ομόλογό του εντυπωσίασε τον τουρκικό Τύπο. Στη συνέχεια, ακόμη ένα ζήτημα που προσέγγισε το ενδιαφέρον του τουρκικού Τύπου, αφορούσε την ένταση στον εναέριο χώρο του Αιγαίου. Το επιτελείο του τουρκικού στρατού, με νέο γραπτό ανακοινωθέν του, έφερε στο προσκήνιο της επικαιρότητας τον ισχυρισμό ότι η ελληνική Πολεμική Αεροπορία έχει, μετά από μεγάλο χρονικό διάστημα, προβεί σε παραβίαση του τουρκικού εναέριου χώρου. Σύμφωνα με τους Τούρκους αναλυτές αυτή είναι μια αξιοσημείωτη εξέλιξη που σχετίζεται με τα τελευταία αυστηρά μηνύματα που ανταλλάσσουν Αθήνα και Άγκυρα. Πώς προσεγγίζει η τουρκική πλευρά την προαναφερόμενη προβληματική εικόνα που παρουσιάζουν οι ελληνοτουρκικές σχέσεις, στον απόηχο της αποτυχημένης απόπειρας πραξικοπήματος της 15ης Ιουλίου και των νέων δηλώσεων του Προέδρου Ερντογάν; Καλά ενημερωμένες πηγές που παρακολουθούν από κοντά τις εξελίξεις στο Προεδρικό Μέγαρο της Τουρκίας επισημαίνουν στην «Κ» ότι «η Ελλάδα δείχνει μεγάλη ευαισθησία για ένα ζήτημα, το οποίο υπό κανονικές συνθήκες δεν έπρεπε να λάβει τόσο μεγάλες διαστάσεις».

«Πώς είναι δυνατόν η Αγκυρα να παραμείνει σιωπηλή, όταν ο Ελληνας υπουργός Εξωτερικών τορπιλίζει τις προσπάθειες για λύση του Κυπριακού, απαιτώντας την άμεση απόσυρση του τουρκικού στρατού από το νησί;», αναρωτιέται στην «Κ» αρμόδια πηγή.

Σύμφωνα με τις πηγές μας, στο στόχαστρο του Προέδρου Ερντογάν βρίσκονται η βόρεια Συρία και η Μοσούλη, όχι η Ελλάδα. Με άλλα λόγια, την παρούσα στιγμή, τα ελληνοτουρκικά δεν αποτελούν προτεραιότητα για την Άγκυρα. Πρέπει ως εκ τούτου η Αθήνα να αγνοήσει εντελώς τα νέα μηνύματα του κ. Ερντογάν, ήταν η ερώτηση της εφημερίδας. «Όχι, αυτά τα μηνύματα φέρουν τη σημασία τους αλλά δεν αποτελούν την προτεραιότητα της Άγκυρας την παρούσα ιστορική στιγμή», σημειώνει επιπρόσθετη πηγή που παρακολουθεί από κοντά τις εξελίξεις στις τουρκικές Ένοπλες Δυνάμεις. Προστίθεται όμως, όπως άλλωστε υπογράμμισε προηγουμένως η «Κ», ότι σε διάφορα πεδία, η Αθήνα εκφράζει θέσεις που απογοητεύουν την τουρκική πλευρά. Στο Αιγαίο και στην περίπτωση της «τουρκικής μειονότητας της Θράκης», η Ελλάδα δεν κατανοεί τις τουρκικές ευαισθησίες. Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση του Κυπριακού, όπως τονίζεται. «Πώς είναι δυνατόν η Άγκυρα να παραμείνει σιωπηλή όταν ο Έλληνας υπουργός Εξωτερικών τορπιλίζει σχεδόν σε καθημερινή βάση τις προσπάθειες για τη λύση του Κυπριακού, απαιτώντας την άμεση απόσυρση του τουρκικού στρατού από το νησί;», αναρωτιέται η ίδια πηγή.

12-PARAPOLITIKA_Master_cy 27/10/16 22:08 Page 12

Ελβετικό και το νέο μοντελάκι του Κυπριακού

Μοντ Πελερέν

Με γεια μας! Μοντ Πελερέν ονομάζεται το νέο μοντελάκι στο Κυπριακό. Για να θυμίσω μερικά από τα τελευταία που τα κρεμάσαμε ήδη στο χρονοντούλαπο της ιστορίας: Το αμερικανικό Τράουτ Μπεκ, το ελβετικό Μπούργκενστοκ, το επίσης αμερικάνικο Green Tree και τώρα πάλιν θα δοκιμάσουμε ελβετικό στο Μοντ Πελερέν. Είμαστε ρε παιδί μου αριστοκράτες πώς να το κάνουμε! Άμα δεν πάμε σε σαλέ έστω και μια φορά κάθε τόσο δεν βγαίνει το πρότζεκτ... Ρε Έσπεν, ρε Έσπεν, αφού δεν μας κάθονται ΗΠΑ και Ελβετία γιατί επιμένετε; Μας δώσατε τη Ζυρίχη την ανατινάξαμε. Το Μπούργκενστοκ, λίγο έλειψε να ανατινάξουμε και την Κύπρο. Θέλετε και τώρα να πάθουμε τα ίδια; Σας χαλάει ένα Παρίσι, μια Ρώμη, μια Μαδρίτη έστω; Ιδέα! Γιατί δεν τους πας στο Όσλο να παίζεις και εντός έδρας;

Τρικούβερτος, τρίωρος λεμεσιανός καυγάς έγινε στη συνάντηση της Τετάρτης, πριν σηματοδοτηθεί η αρχή κάποιου τέλους στο Κυπριακό, με ορόσημο αυτή τη φορά το ελβετικό θέρετρο Πελερέν. Να πάτε στο καλό κύριοι και να θυμάστε πως «όταν θα 'ρθουν οι καιροί/που θα 'χει σβήσει το κερί/στην καταιγίδα/ υπερασπίσου το παιδί/ γιατί αν γλιτώσει το παιδί/υπάρχει ελπίδα...

Άλλαξε γνώμη ο Πρόεδρος

Τον έφαγε ο αυθορμητισμός του τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Μετά και από το ατόπημα των 90.000 εποίκων, βιάστηκε να καλέσει τους πολιτικούς αρχηγούς στην Ελβετία για τη συζήτηση του εδαφικού. Όπως όλα δείχνουν άλλαξε γνώμη, καθώς αν ο ίδιος πάρει τους κομματικούς αρχηγούς, το ίδιο θα πρέπει να κάνει και ο Ακιντζί, ο οποίος δέχεται τεράστιες πιέσεις στα Κατεχόμενα για το θέμα της Μόρφου. Το καλό στην προκειμένη περίπτωση είναι ότι επικράτησαν τελικά σοφότερες σκέψεις και η απουσία των αρχηγών από την Ελβετία θα μπορεί να λειτουργήσει και σαν έξοδος κινδύνου για τον Νίκαρο. Άμα βρεθεί στα θκυο στενά θα πει ότι θα πρέπει να διαβουλευθεί με τα κόμματα και θα πάρει το λίαρ τζετ του και θα επιστρέψει.

Προεκλογικός πυρετός

Μπορεί το Κυπριακό να βρίσκεται σε κρίσιμη καμπή (χου γκιβ ε θακ) ωστόσο η προεκλογική των μουχταρέων, έχει ξεκινήσει για τα καλά. Πεζοδρομοποιήσεις, βελτιώσεις δρόμων δενδροφυτεύσεις είναι πλέον στην ημερήσια διάταξη δήμων που ήταν ανύπαρκτοι για μία πενταετία. Ο Δήμος Αγλαντζιάς προχώρησε σε αποκαλυπτήρια μνημείου θυμάτων της αεροπορικής τραγωδίας της Ήλιος, ο Δήμος Αραδίππου σε αποκαλυπτήρια μνημείου αγνοουμένων, ο δήμος Ιδαλίου σε εκδήλωση προς τιμήν των Δαλιτών αιχμαλώτων του 1974, ο δήμος Έγκωμης σε εγκαίνια πάρκων. Α! Ξέχασα εδώ κάτω από τα γραφεία της «Κ» είναι ένας μεγάλος κυκλοφοριακός κόμβος που χρόνια τώρα ήταν αφημένος. Αιφνιδίως μέσα σε μερικές μέρες πρασίνισε καθώς στρώθηκε από χλοοτάπητα. Κάλιο αργά παρά ποτέ θα μου πείτε. Πάντως εμείς θα αναμένουμε να δούμε τι άλλες ιδέες και εκπλήξεις θα προκύψουν μέχρι και τις 18 Δεκεμβρίου, γιατί την επομένη των εκλογών –να είστε σίγουροι– πως οι δήμοι θα πέσουν πάλι στη χειμέρια νάρκη τους βουτηγμένοι οι πλείστοι στα χρέη τους (μας).

Το πήδημα του Σωκράτη

«Ιδού η Ρόδος ιδού και το πήδημα προς όσους καυχώνται ότι θέλουν μεταρρύθμιση στην τοπική αυτοδιοίκηση» είπε τις προάλλες μέσω twitter οΣωκράτης Χάσικος. Και όσο κι αν θεωρούμε πως πρόκειται για μεγάλο ατόπημα της κυβέρνησης να καταθέσει αναβολή εκλογών ένα μήνα πριν από τις εκλογές, η αλήθεια είναι πως τα κόμματα δεν φαίνονται έτοιμα να αγγίξουν καν την μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης. Αν μελετήσει κανείς το υφιστάμενο νομοσχέδιο που αποτελεί προϊόν της διαβούλευσης της κυβέρνησης με την Ένωση Δήμων και με τα κόμματα, οι δήμοι αναμένεται να μειωθούν από τους 30 στους 22. Δημιουργείται ευλόγως το ερώτημα, για ποιο λόγο οι δημότες να ψηφίσουν δήμαρχο σε ένα δήμο, που μετά και τη μεταρρύθμιση θα καταργηθεί; Η χώρα του παραλογισμού και της πολιτικής υποκρισίας.

Οι φόβοι του ΔΗΚΟ

Ο Ιανός ενημερώνεται πως ΔΗΣΥ και κυβέρνηση θεωρούσαν πιθανή τη στήριξη του νομοσχεδίου αναβολής των εκλογών τόσο από το ΑΚΕΛ όσο και από το ΔΗΚΟ. Το ΑΚΕΛ γιατί δεν ήθελε να έχει μία δεύτερη συνεχή ήττα και το ΔΗΚΟ εξαιτίας του κάζου της Λάρνακας και του Στροβόλου. Όπως λένε στα πηγαδάκια το κόμμα του Κέντρου ετοιμάζεται για μονοψήφιο ποσοστό στην πόλη του Ζήνωνα, ενώ στον Στρόβολο δεν έχει ακόμη καταρτίσει την ομάδα των δημοτικών του συμβούλων.

Ξεκίνησε από νωρίς

Ο νυν δήμαρχος Λεμεσού Ανδρέας Χρίστου άργησε να πάρει την τελική απόφαση για το αν διεκδικεί ή όχι επανεκλογή του για τρίτη θητεία, ωστόσο, έχει ξεκινήσει πρώτος την προεκλογική. Η συμπρωτεύουσα έχει ήδη στολιστεί με τις μεγάλες προεκλογικές του αφίσες. Ήδη στα πολιτικά πηγαδάκια διερωτούνται αν ο δήμαρχος χρειάζεται μία έντονη προεκλογική καμπάνια και οσμίζονται κινήσεις πανικού. Παράλληλα, κυκλοφορούν και σενάρια που αγγίζουν και τις προεδρικές...

Κώδικας του Νίκου

Ο ανθυποψήφιος του κ. Χρίστου Νίκος Νικολαΐδης αναμένεται να παρουσιάσει Κώδικα Δεοντολογίας. Σύμφωνα με τον Κώδικα, ο Νίκος Νικολαΐδης, αν εκλεγεί, δεσμεύεται για περιορισμό δύο θητειών και για συχνή επαφή με την κοινωνίας, μέσω καθορισμού εβδομαδιαίας συνάντησης με τους πολίτες. Στους βασικούς άξονες του κώδικα, εμπίπτει και η εξάμηνη λογοδοσία του στους πολίτες για το ποια έργα που εξήγγειλε έκανε και ποια όχι, ενώ όπως ενημερώνεται η στήλη, θα δεσμευθεί ώστε ο ίδιος και συγγενικά του πρόσωπα να μην έχουν εμπλοκή σε έργα του δήμου.

Απουσίαζε ο Μαρίνος

Εν τη απουσία του, είπε ο Μαρίνος Σιζόπουλος, πως πάρθηκε η απόφαση του Πολιτικού του Γραφείου για στήριξη του Κωνσταντίνου Γιωρκάτζη. Όπως είπε, ήθελε να διαπραγματευτεί καλύτερα κάποιους δήμους με τα υπόλοιπα κόμματα και μετά να αποκαλύψει όλες τις επιλογές του σε δήμους. Κατά τα άλλα οι δημοτικές εκλογές είναι τοπικού χαρακτήρα και κανένα παζάρι ή μυστική διαβούλευση δεν παίζει μεταξύ των αρχηγών. Ήδη στα πολιτικά πηγαδάκια συζητείται εντόνως γιατί ο Μαρίνος Σιζόπουλος υπέπεσε σε τέτοιο ατόπημα. Κάποιοι αναφέρουν πως προσπάθησε με αυτό τον τρόπο να κατευνάσει τα πνεύματα των ΕΔΕΚιτών οι οποίοι βλέπουν το όνομα Γιωρκάτζης ως κόκκινο πανί. Υπάρχουν βέβαια και οι σοσιαλιστικοί κύκλοι που απορρίπτουν τα περί αντιδράσεων στο όνομα του Κωνσταντίνου Γιωρκάτζη υποστηρίζοντας πως τον εκτιμούν ιδιαιτέρως. Ο λόγος όπως αναφέρουν της ιδιαίτερης συμπάθειας προς το πρόσωπο του δημάρχου της πρωτεύουσας είναι ότι δεν έχασε ποτέ μνημόσυνο του Δώρου Λοΐζου. «Κάτι τέτοιες κινήσεις οι Σοσιαλιστές τις λαμβάνουν ιδιαίτερα υπόψη» λένε οι ίδιες πηγές.

Το τιτίβισμα του Δομάζου

Διακριτικά μεν, αλλά στοχευμένα τα διαδικτυακά καρφιά του Νίκου Κατσουρίδη. Μετά και από το λανσάρισμα των πολυώροφων πύργων στη Λεμεσό από τον Ανδρέα Χρίστου, ως μία ακόμη μεγάλη επιτυχία της Λεμεσού, ο Δομάζος της πολιτικής τιτίβισε με νόημα: «Κτίζονται πύργοι των 20 και 37 και 40 ορόφων στην Κύπρο. Χρειάζονται στην αγορά; Ταιριάζουν στο περιβάλλον; Ή απλά κτίζουμε μια νέα φούσκα;».

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

ΗΡΩΕΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Αδάμος Αδάμου

Ο βουλευτής Αδάμος Αδάμου πρόεδρος του Δ.Σ. του Αντικαρκινικού Συνδέσμου, ο οποίος ανακοίνωσε την επέκταση της «Αροδαφνούσας» ώστε να μπορεί να φιλοξενεί τουλάχιστον 25 ασθενείς. Γιατρέ μου, στο πρόσωπό σας βραβεύονται όλοι όσοι μαζί σας ανατρέπουν καθημερινά, όλο αυτό το μαύρο που βιώνουμε τριγύρω, προσφέροντας φωτεινές στιγμές ανακούφισης στους αναξιοπαθούντες συνανθρώπους μας.

ΑΜΕΡΩΤΑ / *Γράφει ο* **ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ**

Η δικαιοσύνη άργησε μια μέρα

Η ποιότητα ζωής μιας χώρας είναι άμεσα συνυφασμένη και με την αξιοπιστία της δικαστικής εξουσίας. Η αξιοπιστία έχει να κάνει τόσο με την εμπιστοσύνη που οι πολίτες έχουν προς την εξουσία αυτή αλλά και με την ταχύτητα που αυτή αποδίδεται. Μέχρι σήμερα έχουμε καταφέρει να κρατήσουμε ψηλά την εμπιστοσύνη. Αυτό καταγράφεται σε όλες τις έρευνες που διενεργούνται. Από εφημερίδες, τηλεοράσεις μέχρι το ευρωβαρόμετρο. Σε μια εποχή που οι πολίτες έχουν απομυθοποιήσει σχεδόν τα πάντα, η δικαστική εξουσία αντέχει. Αυτός ο βαθμός εμπιστοσύνης μειώνεται όμως. Και κυριότερος παράγοντας γι' αυτό είναι η καθυστέρηση στην απόδοση της δικαιοσύνης.

Αυτό καταγράφεται και σε έκθεση του Ανωτάτου Δικαστηρίου και αναλύθηκε σε βάθος και σε συνεδρίαση της Επιτροπής Νομικών αυτή τη βδομάδα. Το συμπέρασμα που εξάγεται είναι πως ο χώρος της δικαιοσύνης σηκώνει μια γερή μεταρρύθμιση. Όσο και αν οι έντιμοι δικαστές του Ανωτάτου Δικαστηρίου εστίασαν το πρόβλημα των καθυστερήσεων, κυρίως στην έλλειψη δικαστών και κτηρίων, το ζήτημα χρειάζεται να αντιμετωπιστεί σαφώς σε άλλη βάση.

Για να καταφέρουμε να μετρήσουμε με σιγουριά τον βαθμό που κάθε παράγοντας επηρεάζει την εξίσωση απαιτείται καταγραφή. Για να καταγράψουμε τα δεδομένα χρειάζεται να τα έχουμε ψηφιακά. Πράγμα που δεν υπάρχει σήμερα. Για την ακρίβεια κατέχουμε την τελευταία θέση στα ζητήματα ψηφιακής δικαιοσύνης. Δεν έχουμε κανένα δεδομένο, σε κανένα στάδιο μιας δικαστικής διαδικασίας. Σήμερα η καταχώρηση μιας υπόθεσης γίνεται με τον ίδιο ακριβώς τρόπο που γινόταν πριν από την ανεξαρτησία του τόπου. Στο χέρι, σε ένα τεράστιο βιβλίο και οι δικηγόροι κολλούν τα χαρτόσημα με σάλιο. Οι δείκτες, απαραίτητο συστατικό για να μετρήσουμε την αποδοτικότητα ενός εκάστου, δεν υπάρχουν.

Μπορούμε να προχωρήσουμε στην αύξηση των δικαστών και στην αύξηση των αιθουσών. Ο αριθμός των υποθέσεων που θα προχωρούν θα είναι τόσος όσος ο αριθμός αυτός. Τίποτα περισσότερο. Αυτό όμως δεν είναι μεταρρύθμιση. Είναι ασπιρίνη σε ένα πρόβλημα που δεν ξέρουμε ακριβώς τι είναι, υποψιαζόμαστε απλώς και θα προτιμήσουμε να δώσουμε τη θεραπεία που μάθαμε να δίνουμε τόσα χρόνια. Η διαχείριση όμως τέτοιων σοβαρών ζητημάτων δεν μπορεί να γίνει με αυτόν τον τρόπο. Η δικαστική εξουσία χρειάζεται να αντιμετωπιστεί ως αυτόνομο και ανεξάρτητο πρότζεκτ. Χρειάζεται υπεύθυνος έργου, χρονοδιαγράμματα και μετρήσιμους στόχους.

> *«Ας πάμε ανάποδα. Ας θέσουμε ως στόχο τους χρόνους που θέλουμε για να κλείνουν οι υποθέσεις. Όταν έχουμε τους χειροπιαστούς στόχους, θα είναι πολύ πιο εύκολο να βρούμε τα μέσα για την υλοποίησή τους».*

Ας πάμε ανάποδα. Ας θέσουμε ως στόχο τους χρόνους που θέλουμε για να κλείνουν οι υποθέσεις. Και οι πρωτόδικες και οι εφέσεις. Και οι ποινικές και οι άλλες υποθέσεις. Όταν έχουμε τους χειροπιαστούς στόχους, θα είναι πολύ πιο εύκολο να βρούμε τα μέσα για την υλοποίησή τους. Οι συνεχείς εκπαιδεύσεις των δικαστών, η μηχανογράφηση και η αποτελεσματική διοίκηση των δικαστηρίων είναι εργαλεία που σίγουρα θα βοηθήσουν. Αν όμως γίνουν αυτόνομα και χωρίς στρατηγική, χωρίς χρονικό πλαίσιο υλοποίησης της μεταρρύθμισης θα συνεχίσουμε να κάνουμε τρύπες στο νερό.

Η ταχεία και αποτελεσματική απόδοση της δικαιοσύνης είναι συνταγματική απόρροια. Η καθυστέρηση στην απόδοσή της δεν μειώνει μόνο το αίσθημα εμπιστοσύνης της κοινωνίας. Αυξάνει τον κίνδυνο να καταστήσει τη δικαιοσύνη ανάπηρη, με τους πολίτες να της γυρνούν την πλάτη και θα ψάχνουν άλλους τρόπους για να βρουν το δίκαιό τους. Δεν βοηθά τέλος ούτε τις επενδύσεις και την οικονομία μας. Έχουμε όλοι ευθύνη. Να βοηθήσουμε για να καταστεί η δικαστική εξουσία αποτελεσματικός πυλώνας απόδοσης δικαιοσύνης στον τόπο. Η μεγαλύτερη ευθύνη ανήκει βεβαίως στους λειτουργούς της. Η αποτυχία μας βέβαια θα έχει επεκτάσεις στην ποιότητα ζωής όλων μας, με τον αντίκτυπό της να μην μπορεί να υπολογιστεί από κανέναν μας.

Βουλευτής ΔΗΣΥ Λευκωσίας
twitter: @dmdemetriou

ΒΟΛΕΣ / *Γράφει ο* **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΠΑΡΗΣ**

Από τον Hellas Sat στον Arab Sat

Παλιό και ωραίο παρελθόν και μεγαλεία διηγώντας τα να κλαις. Ο αιώνιος Ζορμπάς του Νίκου Καζαντζάκη, η αιώνια μοίρα του Ελληνισμού. Από τα ουράνια στα καταχθόνια και από τα εφήμερα στα αιώνια, σε μια αέναη πορεία. Πριν από μερικές μέρες, παλιοί, καλοί και αληθινοί φίλοι, παρακαθίσαμε στο επίσημο δείπνο του Arab Sat/Hellas Sat στη Λεμεσό.

Το μυαλό πήγε 13 χρόνια πίσω, στο δείπνο που παρέθεσε τότε ο Hellas Sat, στο Ορλάντο των Ηνωμένων Πολιτειών, λίγες ώρες μετά την εκτόξευση του πρώτου δορυφόρου της Ελλάδας και της Κύπρου, από το Ακρωτήριο Κανάβεραλ, τότε που όλοι πανηγύριζαν για το θαύμα του ελληνισμού. Τότε στήθηκε ένα τρικούβερτο γλέντι, με ελληνικά τραγούδια και χορούς, από την πολυπληθή αποστολή από την Κύπρο και την Ελλάδα, από τη μεγάλη ομάδα ελλήνων επιστημόνων της ΝΑΣΑ και από πολλούς ομογενείς. Όλα τότε μύριζαν Ελλάδα.

Στο δείπνο του Arab Sat/Hellas Sat στη Λεμεσό, συνδαιτυμόνες ήταν ισχυρές «κεφαλές» από την Κύπρο, την Ελλάδα και πολλές αραβικές χώρες. Υπουργοί και υφυπουργοί και άλλοι αξιωματούχοι από το Κουβέιτ, το Κατάρ, τη Σαουδική Αραβία και άλλες αραβικές χώρες. Από την Κύπρο, ο Μάριος Δημητριάδης υπουργός Μεταφορών, ο Γιώργος Παμπορίδης υπουργός Υγείας και από την Ελλάδα ο Βασίλειος Μαγκλάρας, Γενικός Γραμματέας Τηλεπικοινωνιών και άλλοι πολλοί αξιωματούχοι. Το πλούσιο φαγητό ήταν προσαρμοσμένο στα ήθη των μουσουλμάνων, χωρίς οινοπνευματώδη ποτά και χωρίς χοιρινό.

Η μουσική ήταν ελληνική και οι επιλογές εξαιρετικές. Ωστόσο, έλειπε το γλέντι, έλειπε ο ενθουσιασμός, έλειπε η χαρά του συναπαντήματος. Έστω και η πανίσχυρη αυτή ομάδα, σε λίγους μήνες θα εκτοξεύσει ακόμη δύο δορυφόρους, έστω και ο Arab Sat/Hellas Sat, αποτελούν ένα από τα ισχυρότερα κονσόρτσιουμ στον κόσμο, στο χώρο της διαστημικής τεχνολογίας.

Το όνειρο του Hellas Sat, πριν από σχεδόν δύο δεκαετίες, υλοποιήθηκε από μια ομάδα «ρομαντικών» ανθρώπων, με επικεφαλής τον Χριστόδουλο Πρωτοπαπά, οι οποίοι πέτυχαν τότε, το ακατόρθωτο, με κάποιους πολιτικούς να βάζουν τότε στοίχημα, ότι θα τρυπούσαν τη μύτη τους, αν καταφέρει η Κύπρος και η Ελλάδα να στείλει δορυφόρο στο διάστημα. Στην εποχή των «παχιών αγελάδων» οι κυπριακές επιχειρήσεις, όλο έταζαν κεφάλαια και όλο άλλαζαν γνώμη. Τότε μόνο ο ΟΤΕ διέθεσε τα εκατομμύρια για να προχωρήσει το εγχείρημα. Στην εποχή των «ισχνών αγελάδων» ο Hellas Sat ήταν από τις ελάχιστες επιχειρήσεις στον ελληνικό χώρο, οι οποίες είχαν κέρδη δεκάδων εκατομμυρίων ευρώ. Το «μίζερο» ελληνικό κράτος, πούλησε τον ΟΤΕ, μαζί και τον Hellas Sat στους Γερμανούς, οι οποίοι επέλεξαν την «αρπαχτή» και πούλησαν τον δορυφόρο και τα διαστημικά οικόπεδα στο άραβες.

> *«Στην εποχή των «παχιών αγελάδων» οι κυπριακές επιχειρήσεις, όλο έταζαν κεφάλαια και όλο άλλαζαν γνώμη. Τότε μόνο ο ΟΤΕ διέθεσε τα εκατομμύρια για να προχωρήσει το εγχείρημα.*

Στο τέλος της ημέρας, ιστορικά, η πορεία του ελληνικού διαστημικού ονείρου, καταξιώθηκε και πέρασε από το επίπεδο του ελληνικού ενθουσιασμού, στο επίπεδο του παγκόσμιου ανταγωνισμού. Ωστόσο, δεν παύει να υπάρχει πάντα αυτή η πίκρα και το μεγάλο γιατί για την αδυναμία του Ελληνισμού, με τις τόσες δυνατότητες, με τα τόσα δυνατά μυαλά, με το τόσο πείσμα και πάθος, να μην μπορεί να κάνει το επόμενο βήμα και να καταστεί ένας σημαντικός διαχρονικός παίκτης, στο παγκόσμιο χωριό μας.

Πάντως, είτε έτσι είτε αλλιώς, η Κύπρος κατάφερε να εισέλθει στην τεχνολογία του διαστήματος και δεκάδες κύπριοι επιστήμονες βρίσκονται σήμερα στο νησί και όχι στην ξενιτιά. Οι ξένοι με τα πλούτη και τις αμερικανικές σπουδές, σίγουρα κάτι ξέρουν και αυτοί και προτιμούν την Κύπρο, για κάνουν δουλειές και γιατί όχι και για να διασκεδάζουν. Και η ζωή συνεχίζεται και ποιος ξέρει τι θα ξημερώσει αύριο.

13-GNOMES CY_Master_cy 27/10/16 22:25 Page 13

ΔΙΕΛΚΥΣΤΙΝΔΑ / *Της* **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Επικοινωνιακά ολισθήματα

«Θα πρέπει να πω ότι τα μέλη του Εθνικού Συμβουλίου θα με συνοδεύουν έτσι ώστε να υπάρχει μια άμεση και συλλογική αντιμετώπιση του θέματος που θα αντιμετωπίσουμε», είχε δηλώσει ο Πρόεδρος Αναστασιάδης στις αρχές του μήνα, μετά και από συνάντηση με τον Τ/κ ηγέτη Μουσταφά Ακιντζί, μιλώντας για το ενδεχόμενο συζήτησης του πέμπτου κεφαλαίου που αφορά τις εδαφικές προσαρμογές, σε μία τρίτη χώρα. Σήμερα στο Εθνικό Συμβούλιο, όπως όλα δείχνουν, ο Πρόεδρος θα το πάρει πίσω και θα υποστηρίξει την παραμονή των πολιτικών αρχηγών στη Λευκωσία, με το επιχείρημα προφανώς ότι η μετάβασή τους θα δυσκολέψει τη διαπραγματευτική θέση της ε/κ πλευράς. Το αν θα καταφέρει να πείσει τους κομματικούς αρχηγούς ή αν αυτός θα είναι ακόμα ένας λόγος έντονης αντιπαράθεσης στο εσωτερικό στην πιο κρίσιμη καμπή του Κυπριακού είναι ακόμα ανοικτό. Αν το είπα-ξείπα στο ζήτημα της μετάβασης των μελών του Εθνικού Συμβουλίου ήταν το μόνο ζήτημα που θα είχε να αντιμετωπίσει ο Πρόεδρος θα είχε καλώς. Είχαν προηγηθεί οι δηλώσεις του «ποδαριού» που οι 40.000 έποικοι, είχαν γίνει διά στόματος Προέδρου 90.000 και χρειάστηκε ένα ολόκληρο εικοσιτετράωρο σύγχυσης και αναστάτωσης τόσο των πολιτικών κομμάτων όσο και της κυπριακής κοινωνίας σε συνδυασμό με την αμυντική στάση που κράτησε ο ΔΗΣΥ, για να διορθωθεί ο αριθμός.

Σε αυτό το συγκεχυμένο τοπίο του τι συμφωνείται και τι όχι, τι αληθεύει και τι τελικώς εμπίπτει σε δηλώσεις και υποσχέσεις του «ποδαριού» από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, έρχεται να προστεθεί το ζήτημα της αναβολής των δημοτικών εκλογών. Το θέμα αναβολής, δεν αποτελεί κεραυνό εν αιθρία. Συζητείται εδώ και καιρό στα πηγαδάκια, άλλοτε με πρόφαση τις εξελίξεις στο Κυπριακό και άλλοτε λόγω της ανάγκης της τοπικής μεταρρύθμισης. Με δεδομένο το ότι θα πρέπει να παρθεί απόφαση στις 4 Νοεμβρίου, πριν δηλαδή από τη συνάντηση στην Ελβετία, ακυρώνεται ως επιχείρημα το ζήτημα εξελίξεων στο Κυπριακό και επανέρχεται το ζήτημα της μεταρρύθμισης. Συμφωνούμε πως η τοπική αυτοδιοίκηση χρειάζεται εκ βάθρων μεταρρύθμιση. Χρειάζεται μείωση των δήμων και των βασιλείων της τοπικής αυτοδιοίκησης που έχουν φεσώσει τους δήμους από τις καταχρήσεις και τα σκάνδαλα. Ακριβώς επειδή θεωρούμε πως η μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης είναι ένα ζήτημα πολύ σοβαρό, αναμέναμε πως και η κυβέρνηση θα το χειριζόταν με περισσότερη σοβαρότητα. Το να αναγγέλλει η κυβέρνηση ενάμιση μήνα πριν από τις εκλογές αναβολή τους με την πρόφαση της μεταρρύθμισης, που, ειρήσθω εν παρόδω, βρίσκεται στο τραπέζι εδώ και μήνες, δίνει το δικαίωμα στην αντιπολίτευση να την καταγγέλλει για προχειροδουλειές.

Αν επικεντρωθούμε, ωστόσο, στη μεγαλύτερη εικόνα, που δεν είναι άλλη από το Κυπριακό, η αναβολή των εκλογών, λίγο πριν από τη διεξαγωγή τους, δίνει το δικαίωμα σε όλους τους καχύποπτους να καταγγέλλουν τον Πρόεδρο για συμφωνίες πίσω από κλειστές πόρτες, και τολμούμε να πούμε όχι αδίκως. Ο Πρόεδρος, εξαιτίας των επικοινωνιακών του ολισθημάτων, έχει γεμίσει τη φαρέτρα τους. Αρχικά ήταν η μη παράδοση των εγγράφων και οι λανθασμένοι αριθμοί εποίκων, και τώρα προστίθεται το ζήτημα μη μετάβασής των πολιτικών αρχηγών στην Ελβετία σε συνδυασμό με την αναβολή των εκλογών. Αντιλαμβανόμαστε πως ο Πρόεδρος έχει ένα σημαντικό ρόλο να επιτελέσει. Αυτό της σωστής επίλυσης του Κυπριακού. Τα επικοινωνιακά λάθη, ωστόσο, σε αυτή την κρίσιμη καμπή και με την πλειοψηφία των πολιτικών δυνάμεων να βρίσκονται μονίμως σε θέση αντιπαράθεσης δεν συγχωρούνται. Αυτά τα λάθη μπορούν να αποβούν μοιραία και να θάψουν την όποια θετική προσπάθεια καταβάλλεται μεταξύ των δύο ηγετών.

Αν ο Πρόεδρος, λόγω και του βεβαρημένου προγράμματός του, πέφτει σε λάθη και σε πολιτικές του «ποδαριού», θα αναμέναμε οι άνθρωποι που τον περιβάλλουν καθηκόντως να έχουν πιο γρήγορα αντανακλαστικά και να προστατεύουν τόσο τον Πρόεδρο αλλά και την όλη προσπάθεια επίλυσης του Κυπριακού από τραγικά επικοινωνιακά λάθη. Δεν είναι, άλλωστε, αυτός ο λόγος που περιστοιχίζει τον κ. Αναστασιάδη πλειάδα συνεργατών στον λόφο του Προεδρικού;

economidoum@kathimerini.com.cy

Ταξίδι... στην Ελβετία.

ΕΝ ΚΑΜΙΝΩ / *Του* **ΜΙΧΑΛΗ ΤΣΙΚΑΛΑ**

Δεν περιγράφω άλλο

Η πολιτική και μεταξύ μας επί παντός τοποθέτηση του Αρχιεπισκόπου Χρυσόστομου, είναι πέραν των δικών του χωραφιών, τα οποία ούτως ή άλλως, έχουν τα δικά τους προβλήματα. Αλλά η τακτική αυτή, είναι συνηθισμένη ανάμεσα σε θεσμούς. Όταν ο πρώτος έχει προβλήματα στο εσωτερικό του, βρίσκει προβλήματα στον δεύτερο, στον τρίτο, για να πετάξει εκεί την μπάλα, κι όλα αυτά μετουσιώνονται σε παιχνίδια εξουσίας και επικράτησης του ισχυρότερου. Βασικός στόχος είναι να φύγουν από εμάς οι προβολείς της δημοσιότητας και να δείξουν αλλού. Από αυτή την άποψη, το να λέει ο Αρχιεπίσκοπος για το Κυπριακό, είναι εφάμιλλο του να λέει ο Μουρίνιο για το Κυπριακό. Η σχέση του δεύτερου με το εθνικό μας θέμα είναι ανάλογη της σχέσης που στην πραγματικότητα έχει και ο πρώτος. Άσχετο αν επιφυλάσσει για τον εαυτό του πάντοτε, τον ρόλο εκείνου που επηρεάζει πρόσωπα και καταστάσεις. Ειδικά την ώρα όμως, που για άλλη μια φορά η Εκκλησία βρίσκεται στο επίκεντρο και με τις αποκαλύψεις που αφορούν τον Λεμεσού Αθανάσιο να είναι επαναλαμβανόμενες, τότε υπάρχει θέμα. Και υπάρχει θέμα με τον συγκεκριμένο θεσμό, της Εκκλησίας, εκτός κι αν οι συμπεριφορές ορισμένων απλώς καταγράφονται και δεν απασχολούν περαιτέρω κανέναν. Δεν κοιτάμε τα του οίκου μας δηλαδή, δεν έχουμε άποψη για τα όσα συμβαίνουν εντός της Εκκλησίας, αλλά για το Κυπριακό ας πούμε έχουμε άποψη. Και μάλιστα προκαταβολική, ενώ οι συνομιλίες είναι σε εξέλιξη.

Αν η Εκκλησία και ο Αρχιεπίσκοπος συγκεκριμένα έχουν ήδη αποφασίσει για τις εξελίξεις, δεν χάνουν σε τίποτα να βγουν και να αναθεματίσουν από τώρα το αποτέλεσμα. Να μην σπαταλάνε άδικα ενέργεια και οι Αναστασιάδης-Ακιντζί αλλά και να μην προσδοκά ο λαός τσάμπα και βερεσέ, αναφορικά με το ότι κάποτε θα υπάρξει λύση στο Κυπριακό. Από την άλλη, κάθε τι που γράφεται ως κριτική για τον ρόλο της Εκκλησίας στην κοινωνία, είμαι πεπεισμένος πως δεν οδηγεί πουθενά, βρίσκοντας έτσι πλήρη εφαρμογή το «φωνή βοώντος». Γράφω και ξέρω εκ των προτέρων πως και η Εκκλησία θα κάνει το ίδιο μ' εμένα. Φρονώ όμως, πως δεν θα έκανε το ίδιο ο Αρχιεπίσκοπος, αν η τ/κ θρησκευτική ηγεσία έβγαινε και καταδίκαζε εκ των προτέρων τις συνομιλίες, αν η τ/κ θρησκευτική ηγεσία έριχνε νερό στον μύλο της διχόνοιας με δικές της δηλώσεις. Τότε, θα έπαιρνε θέση ο Αρχιεπίσκοπος αλλά ποια θα ήταν πράγματι; Θα κατηγορούσε την τ/κ θρησκευτική ηγεσία για μισαλλοδοξία μήπως; Για αμετροέπεια ίσως; Από την άλλη, υπάρχουν και εκείνες οι ομάδες ανθρώπων που βλέπουν και κρίνουν ανάλογα και εκείνες από την πλευρά τους. Γι' αυτό και βγάζω το καπέλο στον Ομιλο Προβληματισμού για τον Εκσυγχρονισμό της Κοινωνίας (ΟΠΕΚ), που με σχετική του ανακοίνωση απάντησε επί της ουσίας του ζητήματος και των όσων λέει ο Αρχιεπίσκοπος, για το Κυπριακό. Παραθέτω το εξής απόσπασμα από σχετική ανακοίνωση: «Η άκριτη υιοθέτηση από τον Αρχιεπίσκοπο στόχων που είναι καταφανώς ανέφικτοι σε διάφορες πτυχές του Κυπριακού (όπως στο Εδαφικό) μειώνει το κύρος του ως προϊσταμένου ενός θεσμού, υποδαυλίζει τη διχόνοια ανάμεσα στους Ελληνοκυπρίους, και υπηρετεί ακραίες πολιτικές δυνάμεις του τόπου. Η προαναγγελία από τον ίδιο για απόρριψη ενός σχεδίου λύσης – ενώ απέχουμε ακόμη από το ενδεχόμενο της υπογραφής συμφωνίας και την προσφυγή στον λαό – αποτελεί άστοχη αμετροέπεια που ωθεί την κοινωνία να υποθέσει ότι ο Αρχιεπίσκοπος ενεργεί ως πολιτικός με θέσεις που υπηρετούν την άρνηση και τη στασιμότητα». Είναι αυτό ακριβώς που θα έλεγε ο αθλητικογράφος: Δεν περιγράφω άλλο…

Βασικός στόχος είναι να φύγουν από εμάς οι προβολείς της δημοσιότητας και να δείξουν αλλού. Από αυτή την άποψη, το να λέει ο Αρχιεπίσκοπος για το Κυπριακό, είναι εφάμιλλο του να λέει ο Μουρίνιο για το Κυπριακό.

tsikalasm@kathimerini.com.cy

ΑΡΘΡΟ / *Του Του* **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΦΙΛΗ**

Μέση Ανατολή, Τουρκία και Δύση

Η Μέση Ανατολή εξελίσσεται σε εργαστήριο δοκιμής πολλών καταστάσεων. Η υβριδική ημικρατική υπόσταση του Ισλαμικού Χαλιφάτου, οι νέες μορφές μιας προσαρμοζόμενης τρομοκρατίας, οι εγχώριες συγκρούσεις που μετεξελίχθηκαν σε περιφερειακές διά αντιπροσώπων με έντονο θρησκευτικό χαρακτήρα, τα παιχνίδια επιρροής από μεγάλες δυνάμεις, οι πληθυσμιακές μετακινήσεις και οι διαφαινόμενες εδαφικές ανακατατάξεις συνθέτουν το ασταθές σκηνικό στην περιοχή.

Οι μάχες στη Μοσούλη, όπως αργότερα και στην de facto πρωτεύουσα του Χαλιφάτου Ράκα, συνεπάγονται μεγάλες απώλειες όχι μόνο μεταξύ των μαχητών αλλά και των τοπικών πληθυσμών, καθώς και υποχρεωτικό εκτοπισμό χιλιάδων ανθρώπων από τις εστίες τους. Η ανησυχία για «εκροή» μαχητών προς τη Γηραιά Ηπειρο, ενώ η τρομοκρατική οργάνωση υποχωρεί συνεχώς, είναι έκδηλη σε Ευρωπαίους αξιωματούχους. Ούτως ή άλλως, απαιτούνται χρόνος και υπομονή για την εκδίωξη του Ισλαμικού Κράτους από τις προαναφερθείσες περιοχές, καθότι άμαχοι χρησιμοποιούνται ως ανθρώπινες ασπίδες και οι τζιχαντιστές επιδιώκουν να μεταφέρουν τις μάχες εντός του αστικού ιστού. Εν τω μεταξύ, οι υπόλοιπες δυνάμεις προετοιμάζονται για τον διαμοιρασμό των εδαφών – εξ ου και η τουρκική βιασύνη. Παγιώνοντας την παρουσία τους, βελτιώνουν τη διαπραγματευτική τους θέση. Αυτό σημαίνει πως σε κάποιες περιπτώσεις θα ακολουθήσουν συγκρούσεις μεταξύ τους, καθιστώντας ακόμη πιο εύθραυστους τους τωρινούς συσχετισμούς.

Η Τουρκία βρίσκεται σε παρατεταμένη νευρικότητα τόσο γιατί οι περισσότεροι δρώντες είναι επιφυλακτικοί –αν όχι αρνητικοί– απέναντι στις πρωτοβουλίες/επιδιώξεις της όσο και γιατί η όψιμη εμπλοκή της στην πραγματικότητα την υποχρεώνει να κάνει διαχείριση ζημιάς παρά να αναπτύξει αποτελεσματικά τις θέσεις της. Εχει, κοντολογίς, εδραιωθεί μια κατάσταση που αφήνει την Αγκυρα προσώρας σε δεύτερο ρόλο. Η στοχοποίηση του Ασαντ και η αντιπαράθεση με την επανακάμπτουσα Ρωσία τής αποστέρησαν τη δυνατότητα να ελέγξει εγκαίρως τις ενέργειες των Κούρδων της Συρίας. Η απροθυμία της να αναλάβει δράση εναντίον του Ισλαμικού Κράτους, η πίεση προς την Ε.Ε. με όπλο τις προσφυγομεταναστευτικές ροές, η διολίσθηση Ερντογάν στον αυταρχισμό και η αμφισημία της να στηρίξει τις θέσεις των ΗΠΑ, αποστασιοποίησαν την Τουρκία από τη Δύση. Τώρα, αναζητεί λύσεις στις ιδιόρρυθμες πολιτικές της, φωνασκώντας, επικαλούμενη ρεβιζιονιστικές βλέψεις που κλονίζουν περαιτέρω την εμπιστοσύνη απέναντί της, χωρίς να δύναται να τις θέσει σε εφαρμογή. Βέβαια, δεδομένης της στρατηγικής της σημασίας, οι Δυτικοί δεν θα ήθελαν να δουν την Αγκυρα να αποσταθεροποιείται ή να πειραματίζεται γεωπολιτικά, οπότε θα προσπαθήσουν να την ικανοποιήσουν σε κάποια σημεία.

Αυτή τη στιγμή, η καλύτερη δυνατή εξέλιξη για τη γειτονική χώρα θα ήταν η αποτροπή ενιαιοποίησης των δύο κουρδικών καντονιών στη Συρία (και κατ' επέκταση η δημιουργία ενός οιονεί κράτους στο συριακό Κουρδιστάν), καθώς οι συνθετότητες σε άλλα μέτωπα δεν επιτρέπουν σκέψεις για επιτυχή έκβαση. Στο Ιράκ, επί παραδείγματι, οι Κούρδοι δίνουν μάχη ανακατάληψης και επιβίωσης στη Μοσούλη, με το επόμενο τεστ απέναντι στην κεντρική κυβέρνηση (η οποία ελέγχεται από το Ιράν) να δίνεται στο Κιρκούκ, όπου είναι πιθανό η Βαγδάτη να ζητήσει την «απόδοση» της πόλης σε αυτή. Η Αγκυρα, συνεπώς, κινδυνεύει να βρεθεί αντιμέτωπη περιμετρικά με ένα ισχυρό σιιτικό άξονα υπό την Τεχεράνη, μια ενδυναμωμένη Μόσχα και καθεστώτα τουλάχιστον επιφυλακτικά απέναντί της (Ιορδανία, Λίβανος). Αν, δε, αποφασίσει μονομερώς να διευρύνει τη στρατιωτική της παρουσία σε Συρία και Ιράκ, διακινδυνεύει την πρόκληση σοβαρών επιπλοκών.

Ο μεγάλος βαθμός έκθεσης της Τουρκίας στη Μέση Ανατολή και οι εγχώριες αναταράξεις δίνουν ισχυρό μοχλό πίεσης σε Ε.Ε. και ΗΠΑ, κάτι που πρέπει να υπογραμμίζεται σε κάθε ευκαιρία στον «πιεσμένο» Ερντογάν, παράλληλα με την επίδειξη κατανόησης στις δυσκολίες που αντιμετωπίζει. Ακόμη και ο φόβος για πλήρη κατάρρευση της συμφωνίας του προσφυγικού είναι μάλλον υπερβολικός, γιατί η Αγκυρα έχει εξίσου πολλά να χάσει. Η Δύση μπορεί επίσης να διασπάσει την πρόσκαιρη συμμαχία Τουρκίας - Ρωσίας, αρκεί να μην τις αποξενώνει ταυτόχρονα.

Ο δρ Κωνσταντίνος Φίλης είναι διευθυντής Ερευνών Ινστιτούτου Διεθνών Σχέσεων.

Ο Τάσος Τρύφωνος απουσιάζει.

ΑΚΑΡΙΑΙΑ / *Της* **ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ**

Πότε ακριβώς είναι παρών ο κ. Σιζόπουλος;

Σε μια σοβαρή χώρα με σοβαρούς πολιτικούς και κανονική λειτουργία των θεσμών και του κράτους, η περίπτωση Σιζόπουλου θα αποτελούσε ανέκδοτο. Ή μάλλον για να ακριβολογούμε θα αποτελούσε περιεχόμενο μιας σειράς ανεκδότων, όπως κάποτε ήταν τα ανέκδοτα για τους Πόντιους. Στη μαρτυρική μεγαλόνησο ωστόσο, όπου το ευτράπελο και το πολιτικώς ανορθόδοξο έχει καταντήσει να αποτελεί τον κανόνα παρά την εξαίρεση, η περίπτωση Σιζόπουλου αποτελεί ακόμα μία απόδειξη της αβάστακτης ελαφρότητας ορισμένων πολιτικών, οι οποίοι αντί να βρίσκονται κλειδωμένοι στο σπίτι τους και να κάνουν τον απολογισμό των σφαλμάτων τους, έχουν ακόμα το θράσος να κυκλοφορούν και να «οπλοφορούν».

Δεν θα ανατρέξω σε παραδείγματα προηγούμενων μηνών αλλά θα περιοριστώ στο πρόσφατο δείγμα πολιτικής ανισορροπίας που έχει να μας επιδείξει ο συγκεκριμένος πολιτικός. Ρωτηθείς, λοιπόν, ο κ. Σιζόπουλος γιατί αποφάσισε το κόμμα του (στο οποίο είναι πρόεδρος, το επαναλαμβάνω για να μην ξεχνιόμαστε) να στηρίξει την υποψηφιότητα Γιωρκάτζη για τη δημαρχία της Λευκωσίας απάντησε πως για τον Δήμο Λευκωσίας δεν πάρθηκε ακόμα κάποια απόφαση και όταν του υποδείχθηκε η επίσημη ανακοίνωση της ΕΔΕΚ για τη στήριξη Γιωρκάτζη, ο κ. Σιζόπουλος έκπληκτος απάντησε πως «δεν ήταν παρών κατά τη διάρκεια όλης της συζήτησης και πως προφανώς, όταν πάρθηκε η σχετική απόφαση, ήταν απών» (και κανένας δεν φρόντισε να τον ενημερώσει προτού βγει η επίσημη ανακοίνωση;). Συμπλήρωσε μάλιστα πώς κατά τη γνώμη του το θέμα έχριζε περαιτέρω συζήτησης.

Θα μου πείτε εδώ συμβαίνουν πολύ πιο σοβαρά και τρομερά και πως τα ευτράπελα του κ. Σιζόπουλου, ο οποίος τις πλείστες φορές είναι απών από την πραγματικότητα, δεν θα έπρεπε να αποτελέσουν περιεχόμενο μιας ολόκληρης στήλης. Κι όμως έχουν θέση και υπόσταση για πολλούς και διάφορους λόγους. Πρώτος λόγος είναι η έλλειψη κάθε σεβασμού στους αυριανούς ψηφοφόρους των δημοτικών εκλογών.

Όταν ένα κόμμα αποφασίζει να στηρίξει ένα υποψήφιο και ιδιαίτερα όταν πρόκειται για έναν τόσο σημαντικό δήμο όπως αυτόν της Λευκωσίας, τότε οφείλει ο πρόεδρός του να μας εξηγήσει τις θέσεις του και να αιτιολογήσει τη στήριξη του κ. Γιωρκάτζη και όχι να δηλώνει απών. Διαφορετικά ευλόγως θα υποθέσουμε πως η συγκεκριμένη στήριξη έχει αλλότρια κίνητρα (βλέπε τη δημιουργία αλλοπρόσαλλων συνασπισμών προκειμένου να έχει λόγο ύπαρξης το κόμμα του στις επόμενες προεδρικές εκλογές). Δεύτερον, όταν ένας αρχηγός κόμματος λέει πως ήταν απών στη λήψη μιας τέτοιας απόφασης κι αυτό το θεωρεί απολύτως φυσιολογικό να μας το ανακοινώνει λες και επρόκειτο για μια απόφαση που δεν αφορά την καθημερινότητα των πολιτών, τότε αυτό δεν μπορεί παρά να είναι ένα ανησυχητικό δείγμα του τρόπου που (δεν) σκέφτεται. Και τρίτον και κυριότερο είναι πως ο συγκεκριμένος πολιτικός ανήκει πανηγυρικά στη φοβερή εκείνη συνομοταξία που προσπαθεί να δυναμιτίσει τις προσπάθειες επίλυσης του Κυπριακού, προτάσσοντας τον, τάχα μου, πατριωτισμό τους σαν το μοναδικό επιχείρημα υποστήριξης των θέσεών τους. Έχει δηλαδή το θράσος να κρατάει ένα πατριωτικόμετρο με το οποίο θεωρεί πως έχει το δικαίωμα και κυρίως το υπόβαθρο να μας κάνει μαθήματα πατριωτισμού.

Όταν λοιπόν πρόκειται για ένα τέτοιο πολιτικό ο οποίος βγάζει τα έγγραφα του Εθνικού Συμβουλίου στη φόρα για να παραδεχτεί λίγο μετά πώς το έκανε για λόγους προεκλογικούς (!), απομονώνοντας μάλιστα αναφορές που τον βόλευαν, τότε δυστυχώς δεν μπορούμε να προσπεράσουμε το τελευταίο του δείγμα πολιτικής «σοβαρότητας» ως χαριτωμένο ή κωμικοτραγικό. Και ο λόγος που δεν δικαιούμαστε να το προσπεράσουμε είναι για να υπενθυμίζουμε στον εαυτό μας περί ποίου πολιτικού πρόκειται, όταν θα βγαίνει ξανά στα κανάλια για να μετρήσει τον πατριωτισμό μας και να πυροδοτήσει τις συναισθηματικές μας ανασφάλειες προκειμένου να έχει λόγο ύπαρξης. Είναι τότε που οφείλουμε να θυμηθούμε σωρηδόν όλα του τα ευτράπελα και να μετρήσουμε όχι μόνο τις φορές που ήταν απών από την πραγματικότητα, αλλά κυρίως τις φορές που ήταν παρών στην προφανή διαστρέβλωσή της.

elenixenou11@gmail.com

14-EPISTOLES CY_Master_cy 27/10/16 22:20 Page 14

Σε τροχιά αποσύνθεσης

Του **ΠΑΣΧΟΥ ΜΑΝΔΡΑΒΕΛΗ**

Δεν είναι μόνο οι τσιρίδες και η υστερία της κυβέρνησης μετά την απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας να κηρύξει –τι έκπληξη;– τον νόμο Παππά για τις τηλεοπτικές άδειες αντισυνταγματικό. Υπάρχουν και πολλά άλλα σημάδια που δύσκολα μπορούν να αγνοηθούν. Είναι οι αναρτήσεις των υπουργών που αποκαλούν διαφωνούντες με την πολιτική τους «φασιστάκια». Είναι η απόφαση της «Αυγής» να διακόψει τη συνεργασία της με την εταιρεία Public Issue, έτσι χωρίς αιτιολογία αλλά για τον λόγο που όλοι καταλαβαίνουν: η εταιρεία στην τελευταία της δημοσκόπηση που δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα έδινε μεγάλο προβάδισμα στη Νέα Δημοκρατία έναντι του ΣΥΡΙΖΑ. Είναι η ξαφνική απομάκρυνση του γενικού διευθυντή Ενημέρωσης της ΕΡΤ Σταύρου Καπάκου, διότι σύμφωνα με επιστολή του η κρατική ενημέρωση «ευτελίζεται από εξουσιαστικές συμπεριφορές και αντιλήψεις τύπου στρατιωτικού καραβανά. Είναι αυτή η αντίληψη που οδήγησε στην επίδοση της αποπομπής μου με δικαστικό κλητήρα και μάλιστα με την πρωτοφανή κατηγορία της "άρνησης συμμόρφωσης προς τις οδηγίες"! Η δημοσιογραφία δεν είναι τάγμα νεοσυλλέκτων...». Είναι οι απειλές του κ. Πάνου Σκουρλέτη ότι δεν θα παραμείνει στο υπουργείο του αν χάσει τον τομέα της ενέργειας, συν οι δηλώσεις ότι οι δανειστές «επιθυμούν διακαώς να καθορίσουν τη σύνθεση του υπουργικού συμβουλίου, με πολιτική στόχευση», συν η στήριξη που του προσφέρουν με κείμενό τους οι «53» Είναι παρατηρημένο: κάθε κυβέρνηση σε αποδρομή περνάει αναγκαστικά από το στάδιο της αποσύνθεσης· απλώς αυτή το κάνει πιο τσιριχτά. Στην αρχή τα φαινόμενα είναι λίγα και η θεραπεία τους σχετικά εύκολη. Μετά τα αδιέξοδα από τις προηγούμενες πράξεις ή και παραλείψεις γίνονται πιο εμφανή, ο εκνευρισμός των κυβερνητικών στελεχών περισσεύει, οι προσπάθειες του πρωθυπουργού να ανατάξει την κυβέρνηση αποτυγχάνουν και ο σπειροειδής κατήφορος συνεχίζεται μέχρι την τελική πτώση. Αυτό συμβαίνει ακόμη και με κυβερνήσεις που έχουν στόχους, σχέδιο και επαρκή αριθμό στελεχών για να το υπηρετήσουν. Ισχύει στο πολλαπλάσιο για την Πρώτη Φορά Αριστερά, που συνέπηξε μια τυχοδιωκτική συμμαχία με ακροδεξιούς λαϊκιστές που είχε μόνο στόχο τη νομή της εξουσίας. Το «τσούρμο», όπως χαρακτήρισε τον ΣΥΡΙΖΑ ο κ. Βαρουφάκης, έχασε το μόνο ενοποιητικό στοιχείο που είχε, δηλαδή την καταγγελία όλων των άλλων. Δεν μπορεί να πάει μακριά. Οσο ταχεία ήταν η ανοδός του, τόσο ραγδαία θα είναι και η πτώση του.

Πολλοί ισχυρίζονται ότι το νέο ενοποιητικό στοιχείο των ΣΥΡΙΖΑΝΕΛ είναι η διαχείριση του κράτους μαζί με τα ωφελήματα που αυτή εμπεριέχει. Το παραπάνω είναι αληθές αλλά βραχυχρόνιο, όσο διαρκεί η ελπίδα ανέλιξης κάποιων. Οταν ξεκινήσει η νομή της εξουσίας, αυτό που είναι ενοποιητικό στοιχείο, γίνεται διαλυτικό. Στη διανομή των οφικίων ποτέ δεν θα είναι όλοι ευχαριστημένοι. Πάντα θα υπάρχουν πικρίες για τις (πραγματικές ή φανταστικές) αδικίες. Και τότε αρχίζει η γκρίνια, οι καταγγελίες «για ξένα και ντόπια κέντρα» που θέλουν να ορίσουν την πολιτική της κυβέρνησης ή τη σύνθεση του υπουργικού συμβουλίου, και η σταδιακή αποσύνθεση της κυβέρνησης.

Τούτη η κυβέρνηση ξεκίνησε λάθος, με ψέματα και καταγγελίες όλων των υπολοίπων. Θα συνεχίσει σε λανθασμένη τροχιά διότι, μετά τη σύγκρουση με τις «αυταπάτες» της, δεν είπε την αλήθεια ούτε στον εαυτό της· δεν έκανε την αυτοκριτική της για να διορθώσει την πορεία της. Γι' αυτό θα πρέπει να περιμένουμε επιτάχυνση της αποσύνθεσης και απλώς να προσέχουμε τα τραύματα στη Δημοκρατία, που τα κακομαθημένα της Πρώτης Φοράς στην απελπισία τους επιφέρουν...

Με δύο «ανησυχίες», όπως είμαστε!!

Του **ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ**

Εισαγωγή από τον Ζορλού Τορέ, «βουλευτή» του Κόμματος Εθνικής Ενότητας: «Αν βρεθεί λύση και η 'ΤΔΒΚ' καταργηθεί, θα προσευχηθώ στον Αλλάχ να μου πάρει τη ζωή!». Έτσι, ή κάπως έτσι, λένε τα πράγματα οι Τ/κ πολιτικοί που δεν θέλουν την αλλαγή στην Κύπρο. Ο Ν. Έρογλου, τέως ηγέτης των Τ/κ είναι ένας καλός «μαθητής» της δημόσιας σχολής Ρ. Ντενκτάς. Στις 21 Οκτωβρίου σύμφωνα με τη «Star Kibris» δήλωσε τέσσερα σημαντικά πράγματα:

1. Ν. Έρογλου: «η διασταυρούμενη ψήφος δεν είναι δυνατό να γίνει δεκτή, γιατί θα σημαίνει ότι ο Τ/κ ηγέτης στην ομοσπονδία θα εκλέγεται από τους Ε/κ».

Σχόλιο: αυτό συνιστά μια κλασική μορφή παραπληροφόρησης. Στη διασταυρούμενη ψήφο, όπως συμφωνήθηκε στις συγκλίσεις Χριστόφια-Ταλάτ, προβλέπεται ότι κάθε κοινότητα θα συμμετέχει στις εκλογικές διαδικασίες της άλλης για την ανάδειξη ηγέτη με το ποσοστό συμμετοχής στην τελική καταμέτρηση να ισούται με το 20%. Αν εννοεί ότι ένας Τ/κ ηγέτης με τις απόψεις του δεν θα έχει απήχηση στους Ε/κ, και ασφαλώς και ένας ανάλογος Ε/κ ηγέτης στους Τ/κ, ασφαλώς και έχει δίκιο. Η ρύθμιση αυτή συμβάλλει στη θεσμικού τύπου επικοινωνία ανάμεσα στις δύο κοινότητες, παράγει κοινά συμφέροντα και στόχους, συνεπώς οι έχοντες μπδενική απήχηση στην άλλη κοινότητα δεν θα έχουν μέλλον. Οι αναφορές Έρογλου συνιστούν μια πολύ κλασική μορφή κινδυνολογίας: μείνετε όπως είμαστε, γιατί αλλιώς θα γίνεται παιχνίδι στα χέρια των Ε/κ, θα χάσετε την αυτοτέλειά σας, θα εξαφανιστείτε ως πολιτική οντότητα....

2. Ν. Έρογλου: «Είναι εκ των ων ουκ άνευ για εμάς να έχουμε μόνιμες εξαιρέσεις από το ευρωπαϊκό κεκτημένο και η συμφωνία να καταστεί πρωτογενές δίκαιο στην Ε.Ε., αλλιώς ο λαός μας θα καταφύγει στα δικαστήρια...»

Σχόλιο: στις διακοινοτικές συνομιλίες, οι δύο ηγέτες, Αναστασιάδης και Ακιντζί, έχουν συμφωνήσει σε προσωρινού χαρακτήρα εξαιρέσεις. Με την παρουσία Βαν Νούφελ ως απεσταλμένου Γιούνκερ στις συνομιλίες, η Ε.Ε. θέτει τους κανόνες, έχει ρόλο και λόγο σε αυτές. Οι προσωρινές εξαιρέσεις, οι μεταβατικού χαρακτήρα ρυθμίσεις είναι μια συνήθης πρακτική στην κοινοτική λειτουργία, οι οποίες συν τω χρόνω θα ομαλοποιούνται.

3. Ν. Έρογλου: «θα ήταν λάθος να αφήσουμε τις διευθετήσεις στο Περιουσιακό σε επιτροπή μετά τη λύση...»

Σχόλιο: Ακριβώς για να αφεθούν όλα να επιλυθούν όλα επί του εδάφους, ώστε ο χρόνος να ρυθμίσει μια πορεία αποσταθεροποίησης και να εξαφανίσει κάθε παράγοντα που θα ευνοεί λογικές ρυθμίσεις στον παρόντα χρόνο. Λόγια από τη φωτοτυπική μηχανή του Ρ. Ντενκτάς...

4. Ν. Έρογλου: «Σχετικά με το θέμα των Εγγυήσεων και της Ασφάλειας χρειαζόμαστε ενεργές και αποτελεσματικές εγγυήσεις της Τουρκίας».

Σχόλιο: Η σχολή Ραούφ γνωρίζει ότι παίζοντας το χαρτί αυτό οδηγούνται τα πράγματα σε πλήρες αδιέξοδο. Ο Μ. Ακιντζί δεν συμμερίζεται τις ανησυχίες Έρογλου, γι' αυτό λέει ότι χρειάζεται φόρμουλα που θα καλύπτει τις ανησυχίες των Τ/κ χωρίς, να παραγνωρίζει τις ανησυχίες των Ε/κ...

Η σχολή της ακινησίας εκφράζεται με περισσότερη ενάργεια στην τ/κ κοινότητα από πρόσωπα της «δεύτερης γραμμής». Στην «Kibris Postasi» της ίδιας ημέρας, (21.10.16) ο «βουλευτής» της Κόμματος Εθνικής Ενότητας (με πρώην ηγέτη τον Έρογλου) Ζορλού Τορέ δήλωσε σε τηλεοπτικό πρόγραμμα ότι «αν βρεθεί λύση και η 'Τουρκική Δημοκρατία της Βόρειας Κύπρου' (ΤΔΒΚ) καταργηθεί, θα προσευχηθώ στον Αλλάχ να μου πάρει τη ζωή. Εάν η 'ΤΔΒΚ' χαθεί και αν ο τουρκικός στρατός αποχωρήσει από το νησί, θα προσευχηθώ στον Αλλάχ να πεθαίνω. Η αγάπη μου πάει για τη μητέρα πατρίδα που για μένα είναι η Κύπρος και η Τουρκία είναι η μητέρα πατρίδα της Κύπρου. Δεν θέλω να ζήσω τέτοιο πράγμα... υποστηρίζω λύση βασισμένη σε δύο ίσες εξουσίες που θα περιλαμβάνουν αποτελεσματικές και ενεργές εγγυήσεις της Τουρκίας».

Το μπλοκ της ακινησίας στην τ/κ κοινότητα διαθέτει ικανούς εκφραστές, (Ρ. Ντενκτάς, Σ. Ντενκτάς, Ν. Έρογλου, Χ. Οζγκιουργκιούν), δεξιοτέχνες στην καλλιέργεια του ιστορικού φόβου ότι με τη λύση θα γίνουν «άθυρμα» στα χέρια των Ε/κ. Μια αναφορά που παραπέμπει ευθέως στη δεκαετία του '60, συνεπώς για να μην γυρίσετε πίσω σε δύσκολες εποχές, εμποδίστε τη λύση. Τι προτείνουν; Ακριβώς αυτό, να συνεχίσει η «ΤΔΒΚ» να λειτουργεί, η πρότασή τους είναι να μείνουμε όπως είμαστε, γιατί αυτό ισούται με την ενεργητική υποστήριξη του οράματος Ντενκτάς, λύση «δίπλα- δίπλα».

Είναι πολύ ενδιαφέρον να υπογραμμιστεί ότι δυνάμεις στην ε/κ κοινωνία, από άλλο δρόμο καταλήγουν στο ίδιο συμπέρασμα, καθώς απορρίπτουν την ουσία της εφικτής λύσης, όπως διαγράφεται από τα ψηφίσματα του ΟΗΕ και τις συμφωνίες Υψηλού Επιπέδου. Κεντρικό μοτίβο τους ο αγώνας για τη «διαφύλαξη» της Κυπριακής Δημοκρατίας. Διαφυλάττοντας, ωστόσο, την Κυπριακή Δημοκρατία στο 60% του εδάφους της, οδηγούν τη σκέψη τους στη λύση του τύπου «να μείνουμε όπως είμαστε», καθώς θεωρούν ότι η λύση που θα βασίζεται στα ψηφίσματα του ΟΗΕ είναι απαράδεκτη. Τα όμοια επιχειρήματα που προβάλλονται από τα δύο ρεύματα της ακινησίας στις δύο κοινότητες, ενώ φαίνονται «αγωνιστικά» (ζήτω η Κυπριακή Δημοκρατία του 60%, ζήτω η «ΤΔΒΚ»), καταλήγουν στον κοινό τόπο της συνέχισης του σημερινού status quo.

www.larkoslarkou.org.cy

«Οι επικίνδυνες αταξίες» ενός «πρίγκιπα»

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΣΚΑΛΙΑ**

Μετά την απώλεια της αρχηγίας του ΔΗΚΟ από τον Μάριο Καρογιάν, και την ανάληψή της από τον Νικόλα Παπαδόπουλο, επήλθαν στο ΔΗΚΟ ασύλληπτου φαντασίας δραματικές εξελίξεις! Ο Ν. Παπαδόπουλος και η «ακολουθία» του προχώρησαν σ' ένα όργιο ρεβανσισμού, άνευ λόγου και αιτίας, παντοιοτρόπως, εναντίον ιστορικών στελεχών του ΔΗΚΟ, σε όλες τις επαρχίες! Εξαπέλυσαν πογκρόμ ιδιότυπων «προγραφών», των εσωκομματικών αντιπάλων, για να εκκαθαριστεί το κόμμα από κάθε καρογιανική παρουσία και φωνή! Ποιοι γλύτωσαν από τη λαίλαπα του πρωτοφανούς, για τα πολιτικά χρονικά της μεταπολεμικής Κύπρου, ιδιότυπου πολιτικού ρεβανσισμού;

Οι «πριγκιπικοί» φυσικά, οι «άχρωμοι» και οι διπλοπρόσωποι «λινοπάμπακοι» ως προς τις προτιμητέες αρχηγικές τους προτιμήσεις, αλλά, και εδώ είναι το πραγματικό δράμα του Μάριου Καρογιάν, κάποιοι στενοί μέχρι πρότινος χρονικού διαστήματος ένθερμοι φίλοι και συνεργάτες του, που έσπευσαν σαν γυμνοσάλιαγκες και «προσκύνησαν» τη νέα ηγεσία Ουδέποτε υπήρξα Κυπριανικός, ή Τασσικός, Κλεανθικός, ή Καρογιανικός! Υπήρξα απλό μέλος του ΔΗΚΟ στην επαρχία Αμμοχώστου. Πίστεψα ότι και με τη νέα ηγεσία το κόμμα θα παρέμενε Δημοκρατικό, όπως τόσα χρόνια! Δυστυχώς, ο νέος ηγέτης του ΔΗΚΟ εισήγαγε νέα ήθη στο κόμμα. Η αλαζονεία της εξουσίας τον «μέθυσε!». Το ακατανόητο πείσμα του στις δογματικές αρχές του απορριπτισμού, η στενοκεφαλιά, ο ετσιθελισμός, η μικροψυχία, οι πολιτικοί ακροβατισμοί, οι άκρατες πολιτικές φιλοδοξίες της νέας ηγεσίας, που γλυκοκοιτάζει τη «λαβωμένη» προεδρική καρέκλα της Κ.Δ., είναι ολίγα από την πληθώρα των άκρως επικίνδυνων «προτερημάτων» της νέας δηκοϊκής ηγεσίας. Οι έχοντες την αντίθετη άποψη, θεωρούνται ενδοτικοί, πτπημένα μυαλά, προδότες κ.ά. Το ποτήρι για μένα στη σχέση μου με το κόμμα ξεχείλισε οριστικά, όταν ο Ν. Παπαδόπουλος απέρριψε, μετά βδελυγμίας, το κοινό ανακοινωθέν Αναστασιάδη-Έρογλου, όταν αυτό συνήφθη στις 11/2/ 2014, με τη διαμεσολάβηση, της υφυπουργού Εξωτερικών των ΗΠΑ, Βικτώριας Νούλαν!

Και ερωτώ: Γιατί τόση βιασύνη να σκοτώσεις κάθε προσπάθεια επίλυσης του Κυπριακού κ. Ν. Παπαδόπουλε; Με ποιους πολιτικούς συμβούλους διαβουλεύθηκες και στο «πιτς φιτίλι» το απέρριψες; Ή όλα τα αποφασίζει μόνη της η δική σου αυθεντία; Οι πρίγκιπες μπορούν να έχουν τη δυνατότητα να εξαγοράζουν σχεδόν τους πάντες! Ένα πράγμα δεν δύνανται να αγοράσουν! Πολιτική οξυδέρκεια, διορατικότητα, αντίληψη των πραγματικών καταστάσεων και των διαμορφούμενων στην περιοχή τους οικονομικών και πολιτικο-στρατιωτικών εξελίξεων. Ζουν βολεμένοι στη σιγουριά του πλούτου των γονέων τους!

Όμως η πραγματικότητα είναι άλλη! Όταν στη γειτονιά σου, βγαίνει μαύρος καπνός δεν θ' αργήσει η ώρα που η φωτιά θα έλθει και κοντά σου και θα σε κάψει ολόκληρο, όντας αβοήθητος από κανένα, «μικρέ μου, άτακτε πρίγκιπα!». Όταν κάποια στιγμή ξυπνήσει από τον μικρόκοσμό της η ηγεσία του ΔΗΚΟ, ίσως καταλάβει ότι οι «βάρβαροι» είναι προ των πυλών του όσου μας απέμεινε κράτους! Ο πρόεδρος του ΔΗΚΟ χωρίς να ξέρει, πιστεύω, ούτε ο ίδιος, αν τον ρωτήσετε, να σας δώσει ένα περίγραμμα λύσης του Κυπριακού και να την κατονομάσει, θα δυσκολευτεί να το πράξει! Πρέπει να αποφασίσει σύντομα και ευθαρσώς να απευθυνθεί άμεσα στον κυπριακό ελληνισμό και να ξεκαθαρίσει τα εξής: (1) Απορρίπτει ναι ή όχι τη λύση της ΔΔΟ; (2) Είναι διατεθειμένος, αντιλαμβανόμενος τις πραγματικότητες, να βοηθήσει τον Πρόεδρο Αναστασιάδη για την εξεύρεση μιας λύσης βιώσιμης και λειτουργικής; (3) Αν η απάντησή του είναι «ναι», έχει καλώς! Αν όμως είναι «όχι», εκείνος τι έχει ξεκάθαρα να προτείνει; Ποιο είναι το όραμά του για την Κύπρο σήμερα, 42 χρόνια μετά το 1974; Είναι έτοιμος να «τα βάλει» με τον ΟΗΕ, την Αμερική, τη Ρωσία, την Ευρώπη κ.ά. και να θέσει το κυπριακό πρόβλημα ξανά, αρχίζοντας από το μηδέν, και να αρχίσει να διαπραγματεύεται λύση βασισμένη στο Ενιαίο Κράτος; Ας μας παρουσιάσει επιτέλους το πλάνο του, που ίσως να είναι ο μακροχρόνιος αγώνας, αλλά να μας προκαθορίσει ξεκάθαρα κάθε παράμετρό του και να μας εγγυηθεί την επιτυχία του! Τι οραματίζεστε; Να αποκτήσουμε στο πέρασμα δεκαετιών ή αιώνων, ως Κυπριακή Δημοκρατία, ισχυρότατες Ένοπλες Δυνάμεις, ώστε «να ρίξωμεν τους Τούρκους εισβολείς εις την θάλασσαν;» Μόνο ανιστόρητοι πολιτικά, και τα μάλα επικίνδυνοι για την εναπομείνασα ελεύθερη Κύπρο μπορούν να οραματίζονται, κάτι τέτοιο, όταν απέναντί μας έχουμε μια πανίσχυρη στρατιωτικά Τουρκία των 80.000.000. (4) Διερωτήθηκε ποτέ ότι οι Τούρκοι, στον ουρανό τον γύρευαν και τον βρήκαν στην Κύπρο! Τι ζητούν οι Τούρκοι; Άλλα 42 χρόνια! Τέλος ο Ελληνισμός της Κύπρου! (5) Προτιμάει την «έντιμη διχοτόμηση» σε Βορρά και Νότο με το «σωστό περιεχόμενο;» Με μια διαφορά όμως! Ο νότος θα υπάρχει ως φυσικός χώρος, «περιεχόμενο Ελληνικό»; Σίγουρα, δεν θα υπάρχει! Η Κύπρος θα έχει πλήρως τουρκοποιηθεί! Ιδού ο άλλος λόγος, γιατί ζήτησα και διαγράφηκα από το ΔΗΚΟ!

Ο κ. Γεώργιος Σκαλιάς είναι τέως λυκειάρχης.

Ξυπνάτε, γιατί χανόμαστε

Του **ΝΙΚΟΥ ΚΕΤΤΗΡΟΥ**

Την περασμένη εβδομάδα, όταν μιλούσαμε στο άρθρο που φιλοξένησε η εφημερίδα για τον σχολικό εκφοβισμό, εκφράζαμε κυρίως την ανησυχία μας, για την έξαρση του φαινομένου και το ενδεχόμενο μιμητισμού λόγω της δημοσιοποίησης τέτοιων περιστατικών. Δημοσιοποίηση, που δεν αποσκοπεί τις περισσότερες φορές στην αντιμετώπιση του φαινομένου, αλλά στην προσέλκυση όσο το δυνατό περισσότερων likes και shares.

Δυστυχώς, πριν περάσουν λίγες μέρες από τον ξυλοδαρμό μαθήτριας στη Λεμεσό και το γνωστό βίντεο που κυκλοφόρησαν και αναπαρήγαγαν διάφορες ιστοσελίδες, είχαμε την επανάληψη του φαινομένου με ακόμη πιο σκληρό τρόπο. Αυτή τη φορά με το μαχαίρωμα 17χρονου φοιτητή σε Λύκειο της Λάρνακας.

Η Πολιτεία καλείται πλέον να τεθεί σε συναγερμό. Ήδη σε συνομιλία που είχα με τον γενικό διευθυντή της Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Νεόφυτο Επαμεινώνδα μού ανέφερε ότι ο οργανισμός κινείται προς την κατεύθυνση του ελέγχου των ιστοσελίδων, κάποιες από τις οποίες έχουν κυριολεκτικά ξεφύγει. Όμως έχω την άποψη ότι θα πρέπει να δράσει πλέον και το Υπουργείο Παιδείας. Κατ' αρχήν προς τα παιδιά, μέσω προγραμμάτων ευαισθητοποίησης για τον εκφοβισμό και τη βία στο σχολείο, τα οποία θα αρχίζουν από τα δημοτικά σχολεία. Επίσης, προς τους εκπαιδευτικούς με στόχο από τη μία την πρόληψη και ταυτόχρονα την αντιμετώπιση του φαινομένου.

Ως προς την πρόληψη, ο εκπαιδευτικός μέσα από τα προγράμματα θα πρέπει να συζητά με τους μαθητές για τα δικαιώματά τους, τους κανόνες συμπεριφοράς, στο σχολείο και τους τρόπους αντιμετώπισης του εκφοβισμού και της βίας. Να παρέχει από νωρίς στους μαθητές κατάλληλους τρόπους έκφρασης της επιθετικότητας (όπως τα αθλήματα, οι τέχνες κτλ.) και ανάλογες ευκαιρίες για επιτεύγματα και καταξίωση. Να γνωρίζει πως να ευαισθητοποιεί τους γονείς για το πρόβλημα και να αντιμετωπίζει τις αιτίες απομόνωσης και περιθωριοποίησης μαθητών.

Ως προς την αντιμετώπιση του προβλήματος, θα πρέπει ο εκπαιδευτικός να μπορεί να εμπεδώσει στα παιδιά ότι ενδιαφέρεται πραγματικά και ότι μπορεί να τα προστατεύσει. Να συζητάει το φαινόμενο ως κάτι το πολύ σοβαρό για το οποίο χρειάζεται η κινητοποίηση και η αλληλεγγύη όλων των μαθητών. Να έχει την ευθύνη ενημέρωσης κατά άμεσο τρόπο των γονέων του παιδιού που πέφτει θύμα και εάν κρίνεται αναγκαίο να ζητά και να έχει τη βοήθεια ειδικού.

Γενικότερα, όμως, για την αντιμετώπιση του εκφοβισμού, έχω την άποψη ότι το κράτος απαιτείται να διερευνήσει πλέον συστηματικά το φαινόμενο σε όλες του τις διαστάσεις, τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά. Ίσως θα πρέπει να οριστεί και υπεύθυνος εκπαιδευτικός σε κάθε σχολείο με συγκεκριμένες αρμοδιότητες παρακολούθησης των διαδικασιών αντιμετώπισης, ενημέρωσης των μαθητών για την πρόσβαση σε σύστημα υποστήριξης, συνεργασίας με τους γονείς και οργάνωσης ουσιαστικής εποπτείας των μαθητών. Παράλληλα, θεωρώ πως είναι απαραίτητη πλέον η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών για την αναγνώριση και τη διαχείριση του προβλήματος. Δεν ισχυρίζομαι ότι με τη λήψη των μέτρων που προανέφερα θα επιλυθεί το πρόβλημα. Είναι όμως κάποιες ιδέες, τις οποίες καταθέτω για προβληματισμό. Σίγουρα θα υπάρχουν και άλλες ιδέες, πιθανό και πολύ καλύτερες, τις οποίες οφείλουν όλοι όσοι ασχολούνται με τα κοινά να καταθέσουν. Είναι καλύτερα πιστεύω, να προχωρήσουμε το συντομότερο με ουσιαστικές και δραστικές αποφάσεις, παρά να αναλώνονται κάποιοι, σε συσκέψεις και συνεδρίες μετά από κάθε περιστατικό, με μοναδικό στόχο και σκοπό να προσελκύσουν τα φώτα της δημοσιότητας και να κάνουν δηλώσεις.

Ο κ. Νίκος Κέττηρος είναι βουλευτής ΑΚΕΛ Αμμοχώστου.

15-EPIKAIROTHTA_Master_cy 27/10/16 18:43 Page 15

28 Οκτωβρίου 1940, δεν είναι φτιαγμένες για να κλαιν οι μητέρες

Του **ΑΝΤΗ ΡΟΔΙΤΗ**

Αίτιο της σύρραξης, της ανελέητης σφαγής ανθρώπων από ανθρώπους, η ανόητη απαίτηση άνθρωποι να στερήσουν την ελευθερία άλλων ανθρώπων. Σ' ένα πορτραίτο του Μουσολίνι, ζωγραφισμένο από τον γιο του, Ρομάνο, στηριγμένο σε φωτογραφίες του πατέρα του που τραβήχτηκαν όταν παρακολουθούσε τις μεγάλες μάχες στην περιοχή του υψώματος 731, μέσα στην Αλβανία, τον Μάρτιο του 1941, όπου σκοτώθηκαν χιλιάδες άνθρωποι συνοδεύεται με στίχους από την Κόλαση του Δάντη:

Ως διάβαινε μπροστά μου
αχνό κοπάδι ανθρώπων,/
ένα κορμί χωρίς κεφάλι,
κρατούσε κρεμάμενο στο χέρι/
το κεφάλι απ' τα μαλλιά,
σαν φανάρι./
Κι αυτό μας κοίταε και βογκούσε:
αλίμονο, αλίμονο σε μένα.

Αλίμονο στους ανθρώπους, που η μωρία τους τούς οδηγεί να θέλουν να κυριαρχήσουν πάνω σε άλλους. Αλίμονο στους ανθρώπους που είναι αναγκασμένοι ν' αντιτάξουν βία στη βία, και τρισαλίμονο σε εκείνους που ξέρουν καλά ότι κανενός η ζωή δεν πρέπει να τελειώνει στον πόλεμο, αλλά με όραμα την ειρήνη βρίσκονται μπλεγμένοι σε πόλεμο.

Ένας από τους σοφότερους ανθρώπους που γεννήθηκαν ποτέ, ο προσωκρατικός Ηράκλειτος, το είπε ξεκάθαρα: «Πόλεμος πατήρ πάντων εστί… Ειδέναι δε χρη τον πόλεμον εόντα ξυνόν, (κοινόν) και γινόμενα πάντα κατ' έριν και χρεών…».

Όλα γίνονται μέσα από τη διχόνοια και την ανάγκη. Οι πόλεμοι και οι διχόνοιες γεννούν τα πάντα. Όλα όσα αποτελούν τον «πολιτισμό» μας, όσα πιστεύουμε κι όσα μας κατευθύνουν στις σκέψεις και τις ενέργειές μας, είτε το θέλουμε είτε δεν το θέλουμε, φτιάχνουν τον πολιτισμό, όπως τον ζούμε, όπως τον ξέρουμε. Κι αυτή θα είναι η κατάσταση, όσο η ανθρώπινη φύση θα είναι αυτή που είναι, όπως το είπε ο άλλος μεγάλος σοφός, ο Θουκυδίδης: «πολλά και χαλεπά τα γιγνόμενα και αιεί εσόμενα, έως αν η αυτή φύσις ανθρώπων η».

Αυτή τη φύση των ανθρώπων είναι που αρνείται η Αντιγόνη του Σοφοκλή ως μοναδική πραγματικότητα: «Ου τοι συνέχθειν», λέει, δεν γεννήθηκα για να μισώ, «αλλά συμφιλείν έφυν». Για ν' αγαπώ γεννήθηκα.

Λέει η Γαλλίδα Σιμόν Βέιλ, βαθύς γνώστης της αρχαιοελληνικής γραμματείας: «Η αρχαία ελληνική ποίηση είναι εκατό φορές πιο κοντά στον γαλλικό λαό, αν είχε την ευκαιρία να τη γνωρίσει, από ό,τι θα μπορούσε να είναι ποτέ η κλασσική ή η μοντέρνα γαλλική λογοτεχνία». Κι εξηγεί γιατί: «Τουλάχιστο ο Σοφοκλής είναι, κατά τη γνώμη μου, πολύ πιο χριστιανός από οποιονδήποτε άλλον τραγικό ποιητή στους τελευταίους είκοσι αιώνες».

«Χριστιανός», όμως, ήταν και ο Φερεκύδης, φημολογούμενος δάσκαλος του Πυθαγόρα, όταν πολύ πριν απ' όλους, επτά περίπου αιώνες πριν από τη γέννηση του Χριστού, διακήρυττε ότι «εις Έρωτα μεταβεβλήσθαι τον Δία μέλλοντα δημιουργείν, ότι δη τον κόσμον εκ των εναντίων συνιστάς εις ομολογίαν και φιλίαν ήγαγε και ταυτότητα πάσιν ενέσπειρε και ένωσιν την δι' όλων διήκουσαν».

Δηλαδή: Όταν ο Θεός αποφάσισε να δημιουργήσει τον κόσμο το έκανε από Αγάπη ώστε να συνταιριάσει τα αντίθετα και να τα οδηγήσει στην αρμονία και την ειρήνη, κι έτσι όλα όσα υπάρχουν έχουν την ίδια ταυτότητα και την ίδια ενότητα που διέπει το σύμπαν. Δυόμισι χιλιάδες χρόνια αργότερα ο δικός μας ποιητής, ο Κώστας Μόντης, απορρίπτει την πεποίθηση ότι «οι μητέρες τουλάχιστο είναι φτιαγμένες για να κλαιν». Όχι, γράφει,

δεν είν' φτιαγμένες
για να κλαιν οι μητέρες/
κι όταν κλαιν ψάχτε να βρήτε
αντιστύλια για τον κόσμο,/
κι όταν κλαιν μαζεύτε τα
να φεύγουμε.

Ο κόσμος, λοιπόν, δεν στέκει με τον πόλεμο, ο κόσμος είναι χαμένος και αναζητά ανύπαρκτα αντιστύλια να σταθεί, όταν κυριαρχεί ο πόλεμος. Κι αυτός ο πολιτισμός, γέννημα του πολέμου, όπως σωστά το παρατήρησε ο Ηράκλειτος πριν από δυόμισι χιλιάδες χρόνια, ψάχνει σήμερα με τον χείριστο πόλεμο, την πυρηνική απειλή, ν' αποτρέψει τον τελικό πόλεμο. Πόσες φορές, όμως, μπορεί να πάει η στάμνα στη βρύση; Όταν η πιθανότητα να γίνει λάθος είναι υπαρκτή, το λάθος θα γίνει. Κι όταν ο Μόντης λέει: «μαζεύτε τα να φεύγουμε», τρόπος του λέγειν είναι, δεν κυριολεκτεί. Να φύγουμε, για να πάμε πού; Το πρόβλημα του πολέμου δεν είναι σε ένα γεωγραφικό σημείο για να φύγουμε μακριά και να πάμε σε άλλο, εκεί που δεν υπάρχει. Το πρόβλημα είναι παντού, εδώ, μέσα μας. Το κακό, η έριδα, η διεκδίκηση, ο πόλεμος ως ασθένεια είναι μέσα μας.

Ο κόσμος, λοιπόν, δεν στέκει με τον πόλεμο, ο κόσμος είναι χαμένος κι αναζητά ανύπαρκτα αντιστύλια να σταθεί, όταν κυριαρχεί ο πόλεμος. Κι αυτός ο πολιτισμός, γέννημα του πολέμου, όπως σωστά το παρατήρησε ο Ηράκλειτος πριν από δυόμισι χιλιάδες χρόνια, ψάχνει σήμερα με τον χείριστο πόλεμο, την πυρηνική απειλή, ν' αποτρέψει τον τελικό πόλεμο.

Ακόμα πιο ξεκάθαρα γι' αυτή την ασθένειά μας ως μωρία, ανοησία, νηπιότητα από την οποία αρνείται να θεραπευθεί η ανθρωπότητα με την απλή αναγνώρισή της, μιλά ο σοφότερος των ανθρωπολόγων, παγκόσμια αναγνωρισμένος, Ρενέ Ζιράρ, που πέθανε μόλις πέρυσι. Λέει:

«Η θεμελιακή ανθρώπινη κατάσταση πραγμάτων είναι η απουσία πανσόφων βασιλέων που θα επέβαλλαν τη Δικαιοσύνη σε μια ανθρωπότητα η οποία εξακολουθεί να παραμένει σε κατάσταση αιώνιας νηπιότητας. Ως εκ τούτου, η μόνη αληθινή ανθρώπινη συμπεριφορά, το μόνο μέσον για να γίνει το θέλημα του Θεού ως εν ουρανώ κι επί της γης, είναι το να συμπεριφέρεται κανείς με απέραντη αγάπη για την αληθινή ζωή». Αλλά, αυτό ακριβώς λέει και ο Απόστολος των Εθνών στο πιο θεόπνευστο ίσως κείμενο που γράφτηκε ποτέ:

«Αν κατακτήσω όλη τη γνώση που υπάρχει κι αν έχω όλη την πίστη που μετακινεί ακόμα και βουνά, αλλά δεν έχω αγάπη, είμαι χαμένος, ουδέν ειμί. Όλη μας η γνώση, είναι γνώση μερική, εν μέρει, δεν είναι ολοκληρωμένη. Σαν νήπια είμαστε και σαν νήπια μιλούμε, που όταν ωριμάσουν καταλαβαίνουν πόσο ανώριμα νήπια υπήρξαν. Ως νήπια βλέπουμε τον κόσμο αντίστροφα, σαν μέσα από καθρέφτη και δεν τον καταλαβαίνουμε, κι αυτό θα γίνεται μέχρι να ωριμάσουμε. Τότε μόνο θα καταλάβουμε τι ακριβώς υπήρξαμε, όπως μόνο ο Θεός μας ήξερε γι' αυτό που ήμασταν. Το μόνο που διαθέτουμε τώρα για τη σωτηρία μας είναι η Πίστη, η Ελπίδα και η Αγάπη. Πιο σπουδαίο από τα τρία αυτά, η Αγάπη».

Και ο Ηράκλειτος και ο Σοφοκλής και ο Απόστολος Παύλος, και οι άλλοι πατέρες της Εκκλησίας στα ελληνικά έγραψαν. Στην Ελλάδα, που θα είναι πάντα η γέτιδα πνευματική δύναμη, όσες κρίσεις κι αν περνά, οφείλουμε πολλά. Την ίδια την ταυτότητά μας, που μας επιτρέπει μέσα από τον κυκεώνα των γνώσεων και τον κατακλυσμό των πληροφοριών, να ξεχωρίζουμε το καθήκον μας προς το ειρηνικό και αγαπητικό μέλλον του ανθρώπου.

Πιστός στην Ελλάδα που γνωρίζει την αλήθεια, πιστός στους Μαραθωνομάχους και στους Σαλαμινομάχους, πιστός στον αυτοκράτορα επί των τειχών της Βασιλεύουσας, αλλά και στους επαναστάτες του 1821, πιστός στους υπερασπιστές της ελευθερίας της Ελλάδας το 1940, αλλά και στους αθάνατους ήρωες της αιώνιας Ένωσης της Κύπρου με την Ελλάδα, ο έφεδρος ανθυπίλαρχος Δημήτρης Σταύρου, 22 ετών, ο άριστος των αρίστων, πρώτος στις εξετάσεις δευτεροετής φοιτητής της Ιατρικής του Πανεπιστημίου Αθηνών, έπεσε μαχόμενος στα υψώματα Γρηγορίου στη Λευκωσία, στις 16 Αυγούστου 1974, για την ελευθερία της Κύπρου. Η ταυτοποίηση των οστών του έγινε 27 χρόνια μετά, τον Μάιο του 2001. Η κηδεία του έγινε στις 8 Ιουνίου από τον Ιερό Ναό Αγίου Γεωργίου Λατσιών.

Δύο χρόνια πριν, τον Ιούλιο του 1972, απόφοιτος του Παγκυπρίου Γυμνασίου είχε κερδίσει 15 συνολικά βραβεία και τρεις επαίνους, για τον καλύτερο γενικό βαθμό, για τις επιδόσεις του σε μαθήματα από τα αρχαία και τα νέα ελληνικά ως τα μαθηματικά, τη φυσική και τη χημεία και για την κοσμιωτάτη διαγωγή του και το ανεπίληπτον ήθος του. Τού είχαν προσφερθεί υποτροφίες και δωρεάν σπουδές και διαμονή σε μεγάλες ξένες χώρες. Θεωρήθηκε ένας μικρός Έλληνας Κύπριος Άινσταϊν. Αλλά ο άριστος των αρίστων στα γράμματα, όταν η πατρίδα του βρέθηκε στην κατάρα του πολέμου, ακόμα και προδομένου, στάθηκε δίπλα της, άριστος και στον πόλεμο. Για την ειρήνη, για την Κύπρο και για την Ελλάδα.

Ο κ. Άντης Ροδίτης είναι συγγραφέας και λογοτέχνης.

16-ADV KOUZINA 5_Master_cy 27/10/16 18:26 Page 1

ΚΟΥΖΙΝΕΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

ΠΕΜΠΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

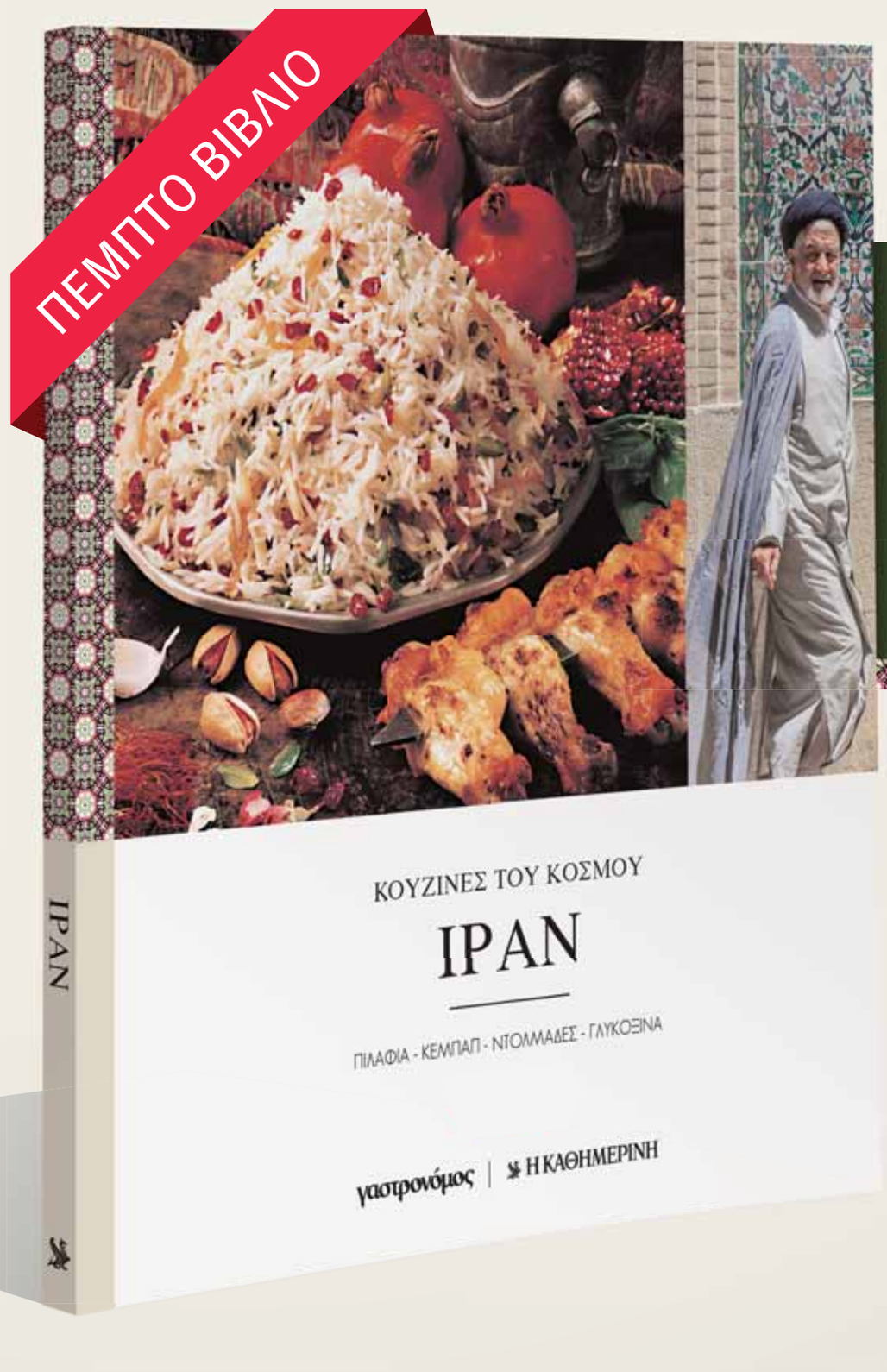

ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
γαστρονόμος
ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΤΟΥ

“Nooshe jan*, από το Ιράν!”

*Καλή όρεξη

Τα πιλάφια και τα κεμπάπ όπως δεν τα έχουμε ξαναφάει ποτέ! Με το πέμπτο βιβλίο της σειράς «Κουζίνες του Κόσμου» θα μάθουμε όλα τα μυστικά για τα θρυλικά περσικά εδέσματα, και δεκάδες ιδιαίτερες συνταγές για να τα ετοιμάσουμε. Μαζί και όλες οι διάσημες λιχουδιές της πιο αυτοκρατορικής κουζίνας του κόσμου που «δάνεισε» συνταγές και τεχνικές σε όλη την Ανατολή: γεμιστά, μαγειρευτά, μεζέδες, γλυκόξινα, ο αυθεντικός μπακλαβάς, αλλά και ταπεινά πιάτα που θα μας εκπλήξουν!

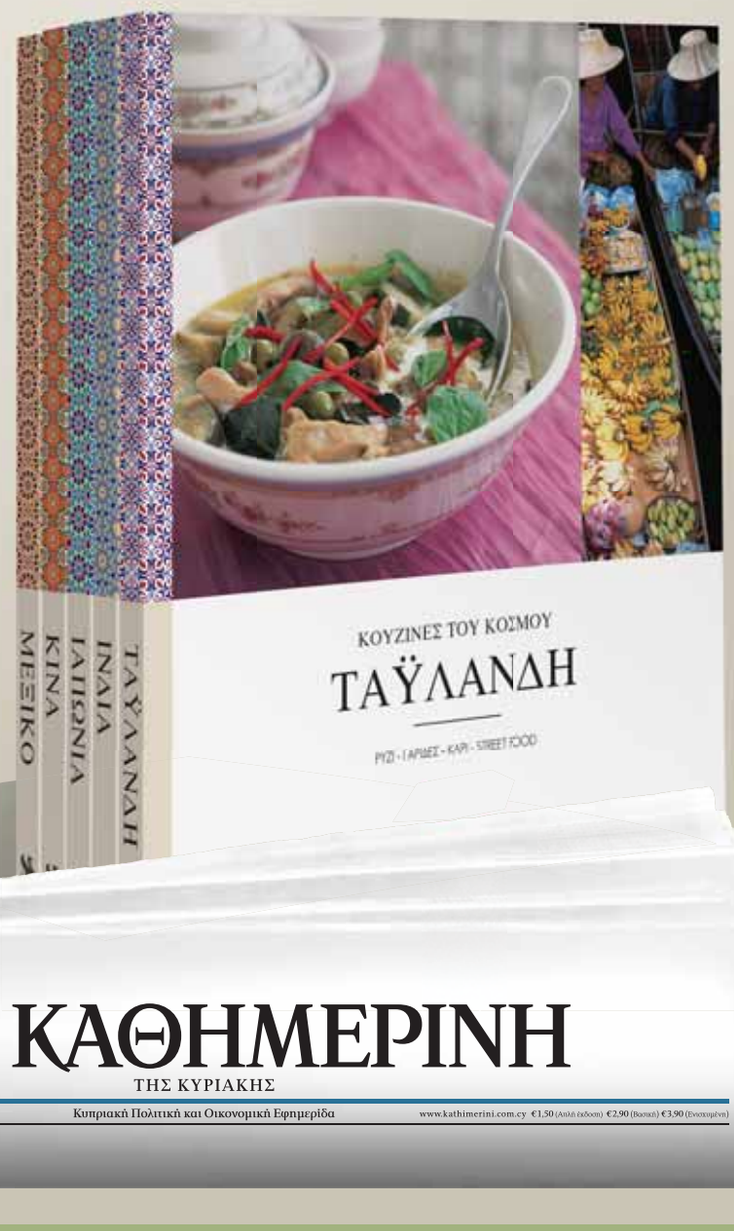

Την Κυριακή 13 Νοεμβρίου
το έκτο βιβλίο της σειράς... **Ταϋλάνδη!**

ΤΟ ΠΕΜΠΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΗΣ ΣΕΙΡΑΣ «ΙΡΑΝ» ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗ 6 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ «Κ»

17-ELLADA_Master_cy 27/10/16 23:09 Page 17

«Επτά πόλεμοι, τέσσερις εμφύλιοι, επτά πτωχεύσεις»

Του ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΑΣΙΜΑΤΗ

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

Καθημερινώς συμβαίνουν περιστατικά τα οποία σε κάνουν, προς στιγμήν έστω, να αμφισβητείς τη θεόπεμπτη αλήθεια, που λάμπει στον πυρήνα του Υπαρκτού Ελληνισμού: ότι οι Έλληνες είμαστε ο εξυπνότερος λαός του κόσμου. Οι υπάλληλοι του ΕΚΑΒ, λ.χ., προχώρησαν σε απεργία, επειδή η κυβέρνηση ανοίγει παράθυρο συνεργασίας με τον ιδιωτικό τομέα (αεροδιακομιδές ασθενών, κυρίως). Σε εποχή όπου το κράτος είναι υποχρεωμένο να μαζεύει δαπάνες, οι υπάλληλοι του ΕΚΑΒ δεν καταλαβαίνουν το στοιχειώδες συμφέρον τους: ότι η συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα ουσιαστικά προστατεύει τη δουλειά τους, καθώς αποτρέπει το Δημόσιο από την υπερβολική δαπάνη που θα απειλούσε το δικό τους μέλλον. Δεν το καταλαβαίνουν και αγωνίζονται για ένα ΕΚΑΒ μικρογραφία του κράτους που το δημιούργησε.

Αλλο αξιοθαύμαστο και ελληνικό ήταν η διαδήλωση των δημοσιογράφων, προ τριών ή τεσσάρων εβδομάδων, για την επαπειλούμενη, τότε, διακοπή λειτουργίας των καναλιών. Το αίτημα που κυριαρχούσε στη συγκέντρωση των εργαζομένων στα ιδιωτικά κανάλια ήταν αυτό για «μόνιμη δουλειά». Τι σχέση έχει η μονιμότητα του κρατικού υπαλλήλου με την αιτία της διαμαρτυρίας, που ήταν η κατάργηση, με διοικητική πράξη του κράτους, θέσεων εργασίας στον ιδιωτικό τομέα; Καμία! Ηταν ένας πλίθιος τρόπος –πάντως, ένας τρόπος– ώστε να μην φανεί, προς Θεού, ότι η έντιμος ελληνική δημοσιογραφία υπερασπίζεται τα «αφεντικά», τους (βοθρο)καναλάρχες! Με απερίγραπτο κυνισμό, η κυβέρνηση τους αντιμετώπιζε ως αναπόφευκτες, πλην αδιάφορες, «παράπλευρες απώλειες»· και εκείνοι ντρέπονταν να υπερασπισθούν τις επιχειρήσεις όπου εργάζονταν. Προσέξτε τον τέλειο παραλογισμό: διαμαρτύρονταν για το εισόδημα που έχαναν, όχι όμως για τον τρόπο με τον οποίο το αποκτούσαν. Τέτοια ντροπή, βρε παιδάκι μου;

Το τρίτο που συγκράτησα, από την πλούσια σε παρόμοια φρούτα επικαιρότητα, ήταν η κατάληψη στο Αριστοτέλειο, με αφορμή το γεγονός ότι μία φοιτήτρια δεν είχε να καταβάλει την εγγύηση των 150 ευρώ που ζητεί η φοιτητική εστία. Καλά! Χάθηκε ο κόσμος να μαζέψουν το ποσό, ώστε να τακτοποιηθεί η κοπέλα και να πιέσουν με άλλους τρόπους για τη λύση του προβλήματος; Ηταν ανάγκη αυτοί να επιλέξουν την ολοκληρωτική σύγκρουση του «όλα ή τίποτα»; Δηλαδή, για μην κρυβόμαστε πίσω από τις λέξεις, ήταν ανάγκη να διαλέξουν τον πόλεμο, έστω σε μια ηπιότερη μορφή του;

Ερωτήματα όπως τα παραπάνω αφορούν τον πυρήνα του καθ' ημάς Υπαρκτού· και, αν σας απασχολούν όσο και εμένα, τότε σας εκλιπαρώ να διαβάσετε οπωσδήποτε το νέο βιβλίο του ιστορικού Γ. Β. Δερτιλή, που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις «Πόλις», βιβλίο του οποίου τον τίτλο δανείστηκα σήμερα για τη στήλη. Με την ελπίδα ότι δεν θα αδικήσω ένα τόσο χρήσιμο και, από μια πλευρά, συγκινητικό βιβλίο, θα έλεγα ότι ο σπουδαίος σύγχρονος ιστορικός συμπυκνώνει μια ολόκληρη ζωή έρευνας επάνω στην Ιστορία του έθνους μας, προκειμένου να εξηγήσει αυτό που μας συμβαίνει σήμερα, μέσα από τη συνολική, ιστορική θεώρησή του. Γνωρίζοντας, εντούτοις, όπως σημειώνει κάπου, ότι «η Ιστορία σπανίως διδάσκει και ουδέποτε επαναλαμβάνεται. Δίνει την εντύπωση ότι επαναλαμβάνεται, αλλά κρύβει ειρωνικά την έκπληξη. Την Ιστορία την πλάθουν οι άνθρωποι με τις ιδέες και τις πράξεις τους, η Φύση με τις δικές της δυνάμεις και το Σύμπαν, που παίζει το δικό του ανεξιχνίαστο παιχνίδι. Οι άνθρωποι προσπαθούν κάτι να καταλάβουν από το παίγνιο του Σύμπαντος, μάλλον ματαίως· προσπαθούν να δαμάσουν τη Φύση του δικού τους, γήινου κόσμου, με αποτελέσματα ασήμαντα και ενίοτε απειλητικά· και όσοι κάτι μαθαίνουν από την Ιστορία προσπαθούν να αποφύγουν τα σφάλματα του παρελθόντος».

Το σχήμα με το οποίο ο ιστορικός παρουσιάζει την εξήγηση είναι η «φαύλη σπείρα» των επτά πολέμων, των τεσσάρων εμφυλίων και των επτά πτωχεύσεων, που περιγράφεται αδρά στο βιβλίο. Η δομή του βιβλίου, λόγω του έντονα προσωπικού χαρακτήρα του, δεν είναι τόσο απλή, καθώς ο συγγραφέας παρεμβάλλει κατά διαστήματα χρήσιμες συνδέσεις με το ευρύτερο έργο του, ενώ συχνά παρεμβαίνει ως πολίτης και σχολιάζει με πικρόχολη ευστοχία τα τρέχοντα. Ομως ο αναγνώστης παρακολουθεί εύκολα την ανάπτυξή του, χάρη στο απλό, καθαρό, σαφές ύφος του συγγραφέα. Ρηξικέλευθο και τολμηρό βιβλίο, ιδίως στο μέγα ζήτημα των στρατιωτικών/εξοπλιστικών δαπανών, με το οποίο ο συγγραφέας θίγει καίρια το τελευταίο και μεγαλύτερο ταμπού του ελληνικού κράτους από γενέσεώς του: τη φούσκα του στρατεύματος. Εξοχο βιβλίο, μόλις 158 σελίδες και διαβάζεται απνευστί. Θα το μοιράσω ως δώρο Χριστουγέννων.

ΥΓ. Γράφοντας το κομμάτι, έπιασα τον εαυτό μου να διστάζει: έπρεπε να χρησιμοποιήσω τον χαρακτηρισμό «σπουδαίος» για τον Δερτιλή ή ήταν υπερβολή; Ηταν στιγμή φοβερής ντροπής αυτή, αλλά εδώ μας έχουν οδηγήσει η υπερέκθεση στην υπερβολή και η επικράτηση των πολιτιστικών προτύπων του λαϊκισμού: να αναρωτιέμαι αν ο Δερτιλής, ο οποίος αφιέρωσε μια ολόκληρη ζωή στην προσφορά γνώσης «που οδηγεί στην αυτογνωσία και την επίγνωση», όπως γράφει σε άλλο σημείο του βιβλίου του, αξίζει να λέγεται σπουδαίος. Μα, οπωσδήποτε! Αν δεν είναι αυτός σπουδαίος, ποιος είναι, ο Γκλέτσος ή ο Καραπιάλης; (Με τον αρμόζοντα σεβασμό εις αμφοτέρους τους προαναφερθέντες...).

Ιδιοπροσωπία

Στον Δήμο Κυπαρισσίας, σε τουαλέτα εντός του δημαρχιακού μεγάρου, υπάρχει η εξής επιγραφή: «Μην πετάτε τα χαρτιά έξω από το παράθυρο» – προφανώς, για να μην πέφτουν στα κεφάλια ανύποπτων περαστικών (Εννοώ τουρίστες και επισκέπτες· όλοι οι άλλοι είναι Πελοποννήσιοι, οπότε δεν μπορεί να θεωρούνται ανύποπτοι...). Φαντάζομαι τη σκηνή: ο λεβέντης σκουπίζεται και αγέρωχα πετά το χαρτί από το παράθυρο – όλο αυτό, δε, απαραιτήτως σε μία κίνηση, ενιαία και σαρωτική, ώστε να δίνει τη λεβεντιά. Στην περηφάνια αυτής της ωραίας χειρονομίας βλέπω τη μοίρα που έχουμε ορίσει στον εαυτό μας εξαρχής, εδώ στον καθ' ημάς Υπαρκτό: με το ίδιο χέρι που εξυπηρετούμεθα, να βλάπτουμε τον εαυτό μας. Βλέπω, εν τέλει, αυτό που ο μακαρίτης ονόμασε προσφυώς «ιδιοπροσωπία του λαού μας».

ΦΑΛΗΡΕΥΣ
kassimatis@kathimerini.gr

5/ Ο Μεγάλος Περίπατος του Πέτρου ΑΛΚΗΣ ΖΕΗ ΘΟΚ
ΣΚΗΝΗ 018 σαβ **17:00, 19:30** (120')
Στην Αθήνα του 1940–1944 παρακολουθούμε την πορεία του εννιάχρονου Πέτρου προς την εφηβεία, την ώρα που μαίνεται ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος. Ένας μεγάλος περίπατος ζωής γεμάτος περιπέτειες και εμπειρίες που θα τον κάνουν να αγαπήσει την πατρίδα του. Σκηνοθεσία: Τάκης Τζαμαργιάς. €6

6/ The Elephant MILENA UGREN KOULAS κυρ **20:30** (45')
Εμπνευσμένες από την ινδική ιστορία με τους τυφλούς άντρες που είναι πεπεισμένοι πως ο ελέφαντας είναι ο Θεός, η χορογράφος μαζί με τη χορεύτρια Ελένη O'Keefe εξερευνούν τις ψευδαισθήσεις, τα πιστεύω και τη θρησκεία. Είσοδος Ελεύθερη.

9/ Κωδικός Κόκκινο AARON SORKIN τετ **20:30** (150')
Τρεις νεαροί δικηγόροι υπερασπίζονται δύο πεζοναύτες των ΗΠΑ που κατηγορούνται για τον φόνο ενός νεοσύλλεκτου στη Ναυτική Βάση Guantanamo Bay στο θεατρικό έργο του συγγραφέα των οσκαρικών ταινιών *The Social Network* και *Steve Jobs*. Σκηνοθεσία: Ανδρέας Αραούζος. €16 / 12

10/ Χωρίς Μαέστρο ΣΟΚ πέμ **20:30** (80')
Η βραδιά ξεκινά με G. Donizetti και τη *Σινφόνια για πνευστά σε Σολ ελάσσονα*. Ακολουθούν η *Σινφονιέτα, έργο 188* του Γερμανοελβετού συνθέτη Joachim Raff και η *Σερενάτα, έργο 48* για έγχορδα του P.I. Tchaikovsky.
€ 12 / 7 / 5 / 3

12,13/ Ευρωπαϊκό Χορωδιακό Φεστιβάλ Χορωδίας Άρης Λεμεσού σαβ, κυρ **20:30** (70')
Η Χορωδία Άρης Λεμεσού υπό τη διεύθυνση του Σόλωνα Κλαδά φιλοξενεί τις χορωδίες: Hejnal Mazancovice Πολωνίας (Διεύθυνση: Krzsysztof Przemyk), Smetana Jindrichuv Hradec Τσεχίας (Διεύθυνση: Stepan Strupl) και τη Δημοτική Χορωδία Δερύνειας (Διεύθυνση: Γιώργος Καλογήρου). €10 / 6

14/ Free love LEONARD GERSHE δευ **19:00** (120')
Μια συγκινητική κωμωδία για έναν τυφλό νεαρό, ο οποίος μετακομίζει στην προσπάθειά του να απαλλαγεί από την υπερπροστατευτική του μητέρα, και συναντά μία φιλόδοξη ηθοποιό που ονειρεύεται να γίνει σταρ του Χόλιγουντ. Στα Ρωσικά. €40 / 35 / 30 / 25

15/ Made in Cyprus ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΟΔΥΣΣΕΩΣ
ΘΕΑΤΡΟ ΔΙΟΝΥΣΟΣ τρι **20:30** (95')
Μια κυπριακή κωμωδία με καθημερινούς Ελληνοκύπριους και Τουρκοκύπριους χαρακτήρες, σε μια ιστορία όπου το ξεχασμένο παρελθόν αναμετριέται με την πραγματικότητα. Σκηνοθεσία: Ανδρέας Τσουρής.
€15 / 12

16/ Η ιστορία του Μπαμπάρ, του Μικρού Ελέφαντα ΣΟΚ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΕΣ ΣΥΝΑΥΛΙΕΣ
τετ **17:00** (75')
Η ιστορία του μικρού ελέφαντα Μπαμπάρ, από τους συνθέτες Francis Poulenc και Άλκη Μπαλτά (*Το τραγούδι του Μπαμπάρ*). Αφηγητής: Πέτρος Γιωρκάτζης. Μαέστρος: Πέτρος Στυλιανού
€ 5 / 3

18,19/ 3rd Cyprus Jazz & World Music Showcase παρ, σαβ **20:30** (150')
Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, το Κέντρο Μουσικής Πληροφόρησης και το Θέατρο Ριάλτο παρουσιάζουν τη σύγχρονη κυπριακή μουσική δημιουργία. €10 / 6 Festival pass €15 /10

20/ Αναστασία THE ROYAL BALLET τρι **18:30** (165')
Μία γυναίκα που ισχυρίζεται ότι είναι η Δούκισσα Αναστασία της Ρωσίας, μοναδική επιζώσα της εκτέλεσης της οικογένειας Ρομανώφ κατά τη διάρκεια της Ρωσικής Επανάστασης, βρίσκεται κλεισμένη σε άσυλο. Η Natalia Osipova στον ομώνυμο ρόλο, στην αναμετάδοση του μπαλέτου του Kenneth MacMillan.
€15 / 10

22/ Μάνα είναι μόνο ένας JEAN-JAQUES BRICAIRE & MAURICE LASAYGUES τρι **19:00** (120')
Μία γαλλική κωμωδία που διηγείται την ιστορία του Louis, ο οποίος μετά τη μυστηριώδη εξαφάνιση της μητέρας του, μεγαλώνει με την καλύτερη της φίλη. Η επίσκεψη ενός παράξενου άντρα και μία σειρά από συγκλονιστικές αποκαλύψεις θα ανατρέψουν τη ζωή του.
Στα Ρωσικά. €40 / 35 / 30 / 25

24/ #Ικέτιδες ΜΑΧΗ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΥ LINDAHL πεμ
20:30 (60')
Με αφορμή τις *Ικέτιδες* του Αισχύλου, η χορογράφος Μάχη Δημητριάδου Lindahl συνυφαίνει παλιές και νέες ιστορίες με θέμα τη βία κατά των γυναικών, την προσφυγιά, την αναζήτησης ασύλου, αλλά και των δικαιωμάτων της γυναίκας. Παραγωγή: Ασώματες Δυνάμεις.
€12/ 7

29/ Βαθιά Γαλάζια Θάλασσα TERENCE RATTIGAN NT LIVE τρι
20:30 (150')
Αναμετάδοση της συγκλονιστικής σκηνοθεσίας της Carrie Cracknell. Με αφορμή την αποτυχημένη απόπειρα αυτοκτονίας της Hester Collyer, που υποδύεται η Helen McCrory, το έργο διηγείται τη θυελλώδη εξωσυζυγική της σχέση με έναν πρώην πιλότο. Με αγγλικούς και ελληνικούς υπότιτλους.
€10 / 7

Corporate Identity Design / Visual Concept: Achim Wieland. www.lookinglately.com

3rd Cyprus **Jazz & World Music** Showcase

Μια Πολιτιστική Προσφορά Του Συνεργατισμού

18-GNOMES ELLADA_Master_cy 27/10/16 23:03 Page 18

Ο ορίζοντας σκοτεινιάζει

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Μαθαίνω από Ευρωπαίους συνομιλητές του Γερμανού υπουργού Οικονομικών ότι δεν έχει αλλάξει καθόλου άποψη. Θεωρεί ότι η Ελλάδα είναι μια μη μεταρρυθμίσιμη χώρα. Συμφωνεί απολύτως με όλους εμάς που πιστεύουμε ότι τα «τρελά» πρωτογενή πλεονάσματα δεν μπορούν να επιτευχθούν, ότι οι φόροι είναι παράλογα ψηλοί κ.λπ., κ.λπ. Εν συνεχεία, επαινεί τη σημερινή κυβέρνηση για την υλοποίηση των συμφωνηθέντων, καθώς μάλιστα πιστεύει ότι «μόνο μια αριστερή κυβέρνηση

Η οικονομία δεν πάει καλά και η κοινωνία αρχίζει να χάνει την υπομονή της.

θα μπορούσε να εφαρμόσει τέτοιες αλλαγές και μειώσεις». Προσθέτει, όμως, με τρόπο μακιαβελικό: «Εγώ τους έχω πει ότι τους συμφέρει να φύγουν από το ευρώ. Αλλά δεν το ήθελαν και η συζήτηση αυτή τελείωσε». Τελείωσε πραγματικά άραγε ή μήπως στόχος του «σοφού γέροντος» και των ισχυρών του διεθνών συμμάχων είναι να μας οδηγήσουν στο σημείο να πούμε μόνοι μας: «Μήπως είναι καλό να ξανασκεφθούμε την πρόταση;».

Εχω προβληματισθεί πολλές φορές από το καλοκαίρι του 2015 έως σήμερα γύρω από αυτό το ζήτημα. Και έχω σήμερα την αίσθηση πως ξαναζώ το δράμα της κυβέρνησης Σαμαρά το φθινόπωρο του 2014. Στο Μαξίμου ταλαιπωρούνται με τα ίδια ερωτήματα: «Λες να παίζουν μαζί παιχνίδι Μέρκελ και Σόιμπλε ή θα τον "αδειάσει" η κυρία στο τέλος και θα μας δώσει κάτι στο χρέος;», «Τι ρόλο παίζει το ΔΝΤ, θα το επηρεάσουν οι Αμερικανοί, θα μείνει στο πρόγραμμα;», «Μα, οι Γάλλοι μάς πιέζουν να βάλουμε το ζήτημα του χρέους επιτακτικά στο τραπέζι. Κάτι θα ξέρουν, δεν μπορεί».

Εν τω μεταξύ, ο πολιτικός χρόνος πυκνώνει και ο ορίζοντας σιγά σιγά σκοτεινιάζει. Η απόφαση του ΣτΕ ήταν ένα σημείο-καμπή για την κυβέρνηση. Το «άγιο δισκοπότηρο» του χρέους απομακρύνεται από τα διψασμένα χείλη του κ. Τσίπρα και του κ. Τσακαλώτου και τη θέση του παίρνει ένα λιγότερο πολύτιμο και σημαντικό «δισκοπότηρο», αυτό του QE.

Η οικονομία δεν πάει καλά και η κοινωνία αρχίζει να χάνει την υπομονή της. Οι τράπεζες παραμένουν σε ένα τέλμα, που καθιστά το επόμενο φθινόπωρο εξαιρετικά κρίσιμο και επικίνδυνο. Ο ευρωπαϊκός εκλογικός κύκλος δυσκολεύει τα πράγματα.

Τι θα κάνει μπροστά σε αυτό το σκηνικό ο πρωθυπουργός; Φοβάμαι ότι, αν δεν βλέπει φως, θα βρει σύμμαχό του τη μιζέρια και την απελπισία και θα αλλάξει σκοπό και έναντι των εταίρων και δανειστών και έναντι των φανταστικών και μη εσωτερικών «εχθρών».

Αυτός ο δρόμος της απελπισίας ενδέχεται να τον οδηγήσει ακόμη και σε εκλογές, έως το τέλος του χρόνου ή, πάντως, αρκετά πριν από το φθινόπωρο του 2017. Με τον κ. Σόιμπλε να παρακολουθεί με ενδιαφέρον τις εξελίξεις αναρωτώμενος αν και ποιος θα βρεθεί να αποδεχθεί, εκ των πραγμάτων, την «προπατορική» του λύση...

Χωρίς όρια έπεται χάος

Του **ΝΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑ**

Η εκρηκτική αντίδραση της κυβέρνησης στην αρνητική γι' αυτήν απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, η εισβολή ακτιβιστών σε ειρηνοδικεία για να αποτρέψουν πλειστηριασμούς και η ολοένα αυξανόμενη εισιτηριοδιαφυγή στα μέσα μαζικής μεταφοράς είναι εκφάνσεις μιας αδυναμίας που καταδικάζει την Ελλάδα σε μαρασμό: πολλοί δεν έχουμε την πειθαρχία να τηρούμε κανόνες και συμφωνίες, να σεβόμαστε θεσμούς και να δεχόμαστε τις αποφάσεις τους, να αμβλύνουμε τα συναισθήματά μας ώστε να μπορέσουμε να επιδιώξουμε το συνολικό καλό. Οταν απαιτούμε από τους άλλους να τηρούν τους κανόνες, ενώ εμείς θεωρούμε δικαίωμά μας να παραβιάζουμε τα όρια, υπονομεύουμε κάθε έννοια ισότητας και δημοκρατίας. Στο τέλος καταστρέφουμε αυτό που θεωρούμε κτήμα μας.

Το πιο απλό παράδειγμα: η κουλτούρα τού «Δεν πληρώνω», ενισχυμένη από «αντικαθεστωτικούς» τραμπουκισμούς εναντίον ελεγκτών, έχει εκτινάξει την εισιτηριοδιαφυγή στις αστικές συγκοινωνίες σε τέτοιο βαθμό που βυθίζονται στα ελλείμματα. Πέρυσι, μετρό, τραμ και ηλεκτρικός σιδηρόδρομος της Αθήνας είχαν ζημίες μετά φόρων 78,2 εκατ. ευρώ, από 36,4 εκατ. το 2014. Το έλλειμμα πρέπει να καλυφθεί από τον κρατικό προϋπολογισμό, που σημαίνει ότι θα πληρώσουν οι φορολογούμενοι. Σημαίνει, επίσης, ότι οι πόροι αυτοί θα αφαιρεθούν από κάπου αλλού, ενώ, την ίδια ώρα, οι συγκοινωνίες θα υποβαθμιστούν περαιτέρω. Οπως όταν «ανήσυχοι» νέοι καίνε λεωφορεία ή τραμ, είναι τα μέλη της κοινωνίας που έχουν ανάγκη από δημόσιες συγκοινωνίες – αυτά που πλήττονται περισσότερο. Οσο δεν υπάρχουν συνέπειες για λαθρεπιβάτες, όσο συνεχίζουν ανενόχλητοι τα σόου τους οι «αναρχικοί», θα κινδυνεύουν άμεσα δημόσια αγαθά – εις βάρος εργαζομένων, ανέργων, συνταξιούχων, φτωχών αλλά και όλης της κοινωνίας. Η ασυδοσία κάποιων έχει σοβαρότατες συνέπειες για το σύνολο.

Στο ζήτημα των πλειστηριασμών, ένα φαινομενικά «φιλανθρωπικό» πλέγμα ακτιβιστών με συνθήματα όπως «κανένα σπίτι στα χέρια τραπεζίτη», έχει αποτρέψει πλειστηριασμούς για οποιαδήποτε αιτία – και όσες δεν αφορούν σπίτια και χρέη προς τράπεζες ή το Δημόσιο αλλά έχουν να κάνουν με διαφορές μεταξύ ιδιωτών. Σε ρεπορτάζ της «Κ», ο Γιάννης Παλαιολόγος περιέγραψε τον προπηλακισμό συμβολαιογράφων στο Ειρηνοδικείο Αθηνών από μέλη της Λαϊκής Ενότητας και του Ενιαίου Παλλαϊκού Μετώπου σε μια υπόθεση μεταξύ ιδιωτών. Στο ίδιο ρεπορτάζ, ο πρόεδρος της συντονιστικής επιτροπής των συμβολαιογράφων Γιώργος Ρούσκας σημείωνε την ανάγκη να διασφαλιστεί καλύτερα η προστασία της πρώτης κατοικίας, αλλά υπογράμμισε: «Η ακύρωση της διαδικασίας των πλειστηριασμών συνολικά θα οδηγούσε σε κατάρρευση της οικονομικής και κοινωνικής πίστης. Κανείς δεν θα δάνειζε σε κανέναν αν πίστευε ότι η οφειλή θα ακυρωνόταν μέσω ακτιβισμού».

Είναι να απορεί κανείς πώς οι πιο βασικές αρχές της οικονομίας και της κοινωνίας δεν είναι αυτονόητες ακόμη σήμερα στη χώρα μας. Κι όμως, όταν δεν έχουμε ισότητα και δικαιοσύνη (και οι δύο δεν υπάρχουν χωριστά), καμία βασική αρχή δεν μπορεί να λειτουργήσει. Στον υπόλοιπο (τουλάχιστον στον Δυτικό) κόσμο κυριαρχεί η έννοια του «ηθικού κινδύνου» (moral hazard), ο οποίος, πολύ απλά, είναι ο κίνδυνος του κακού παραδείγματος.

Δηλαδή, εάν αφήσουμε κάποιον να κλέβει, χωρίς τιμωρία, τότε δεν θα σταματήσει να κλέβει αλλά θα τον ακολουθήσουν και άλλοι στο έγκλημα. Οταν κάποιος χτίζει αυθαίρετο σπίτι, χωρίς συνέπειες, πώς αισθάνονται οι γείτονες που τήρησαν όλες τις χρονοβόρες και πανάκριβες διαδικασίες αδειοδότησης; Οταν κάποιος δανείζεται χρήματα και δεν τα αποπληρώνει, ποιος θα του ξαναδανείσει; Οσο απλά και αν ακούγονται αυτά, είναι στα θεμέλια της οικονομίας και της κοινωνίας σε άλλες χώρες αιώνες τώρα. Οταν τα μέλη της Ε.Ε. συζητούν για το νέο καθεστώς που θα διέπει τις σχέσεις τους με τη Βρετανία μετά το Brexit, σκέφτονται ότι εάν δεν τηρήσουν σκληρή γραμμή με το Λονδίνο, τότε ίσως κι άλλες χώρες-μέλη θα αναζητήσουν μια χαλαρότερη σχέση με την Ενωση. Ο ίδιος κίνδυνος εκφράζεται συνεχώς από τον Γερμανό υπουργό Οικονομικών Βόλφγκανγκ Σόιμπλε όσον αφορά τη ρύθμιση του ελληνικού χρέους. Μπορεί να μη μας αρέσει, μπορεί να μην του δίνουμε σημασία, αλλά η έννοια του moral hazard παίζει σοβαρό ρόλο στις σχέσεις μας με άλλες χώρες.

Κι όμως, κάνουμε βήματα πίσω. Πώς να ήταν αλλιώς, όταν η σημερινή κυβέρνηση επένδυσε πάνω στην υπόσχεση ότι μπορούμε να αθετήσουμε κάθε συμφωνία και να αγνοήσουμε όποιον κανόνα θέλουμε; Από το «δεν πληρώνω» δημόσιο και ιδιωτικό χρέος έως την οργή για την ετυμηγορία του ΣτΕ, ο ΣΥΡΙΖΑ ενθάρρυνε την ασυδοσία. Σήμερα πρέπει να αποφασίσει αν θα αποδεχθεί τις αρχές της δημοκρατίας που απαιτούν ανεξαρτησία των θεσμών και τήρηση των νόμων. Το κυβερνάν είναι πάντα δύσκολο – πόσο μάλλον όταν ενθαρρύνεται η ανομία.

Αμερικανικά παράδοξα

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΟΡΔΑΝΙΔΗ**

Η υποψήφια των Δημοκρατικών για το προεδρικό αξίωμα των ΗΠΑ κ. Χίλαρι Κλίντον δραστηριοποιήθηκε πολιτικώς το 1964 ως ακτιβίστρια του υπερσυντηρητικού Ρεπουμπλικανού υποψηφίου Μπάρι Γκολντγουότερ. Υπέστη έκτοτε πολιτική μετάλλαξη. Αλλά η τύχη τα έφερε να αναμετράται σήμερα με τον δεξιό Ρεπουμπλικανό κ. Ντόναλντ Τραμπ.

Δεν πρόκειται για μοναδικό φαινόμενο πολιτικής ανακυκλώσεως. Στη χειραφετημένη Γαλλία, ο κ. Ζακ Σιράκ στα χρόνια της νεότητός του πουλούσε στους παρισινούς δρόμους την κομμουνιστική εφημερίδα «Ουμανιτέ». Ανεδείχθη σε συντη-

Η ριζοσπαστική Δεξιά λειτουργεί πλέον ως δύναμη ανατροπής, η Αριστερά δεν υφίσταται παρά ως αναχρονισμός, πρόθυμη να συμβιβασθεί με τη νέα τάξη πραγμάτων.

ρητικό πρόεδρο της χώρας του. Ο Φρανσουά Μιτεράν ως νέος συνεργάσθηκε με την κυβέρνηση του Βισί και στη συνέχεια εξελέγη ηγέτης των Σοσιαλιστών και πρόεδρος της Γαλλίας. Ανατροπές αυτού του είδους συμβαίνουν στην πολιτική· αποτελούν στοιχείο της γοητείας της και ίσως της παθογένειάς της.

Η τραχύτητα της αντιπαραθέσεως των δύο υποψηφίων για το προεδρικό αξίωμα των ΗΠΑ, καθ' όσον αφορά στις εσωτερικές υποθέσεις της χώρας, αποτελεί εκδήλωση –κατ' ορισμένους– εκπτώσεως του αμερικανικού πολιτικού συστήματος.

Ανθρωποκτόνος, όμως, είναι η κομματική σύγκρουση παντού και η εκτροπή από τις συμβατικές διαδικασίες διαδοχής στην εξουσία τείνει να καταστεί κανόνας.

Ενα σημείο, ωστόσο, στην προεκλογική συμπεριφορά της κ. Κλίντον έχει ευρύτερο ενδιαφέρον και αφορά, όπως επεσήμανε ο αντίπαλός της κ. Τραμπ, στη «δαιμονοποίηση» του Ρώσου προέδρου κ. Βλαντιμίρ Πούτιν, σε συνδυασμό με την εκτίμησή του ότι η πολιτική που έχει εξαγγείλει η αντίπαλός του στο θέμα της Συρίας «θα οδηγήσει σε έναν Τρίτο Παγκόσμιο Πόλεμο», πυρηνικό αυτή τη φορά.

Θα ήταν ένδειξη υπεροψίας και επιπολαιότητος εάν η στήλη αυτή επιχειρούσε να σταθμίσει τη βασιμότητα των ανησυχιών του κ. Τραμπ. Αλλά ένα είναι το βέβαιον, όπως προκύπτει από την αμερικανική ιστορία, όλα αυτά τα χρόνια. Οτι οι Δημοκρατικοί στην εξουσία επιδεικνύουν νευρικότητα κατά την άσκηση της εξωτερικής πολιτικής, ωσάν να διεκδικούν πιστοποιητικά πατριωτισμού και εθνικοφροσύνης.

Δεν είναι τυχαίο ότι οι Σοβιετικοί προτιμούσαν να διαπραγματεύονται με Ρεπουμπλικανούς προέδρους τις μειώσεις των πυρηνικών.

Ούτε ασφαλώς ότι οι σχέσεις των ΗΠΑ με την Ερυθρά Κίνα αποκατεστάθησαν επί της προεδρίας του Ρίτσαρντ Νίξον, που επίσης ετερμάτισε τον πόλεμο στο Βιετνάμ. Δεν είχαν οι Ρεπουμπλικανοί άγνοια του σοβιετικού κινδύνου και ούτε είναι, φυσικά, τυχαίο ότι η ΕΣΣΔ κατέρρευσε επί του Ρόναλντ Ρέιγκαν, που θέτοντας σε εφαρμογή πρόγραμμα χολιγουντιανής εμπνεύσεως –τον Πόλεμο των Αστρων– ώθησε τους Σοβιετικούς σε έναν ολέθριο ανταγωνισμό και συνετρίβη η «Αυτοκρατορία του κακού» δίχως να πέσει πυροβολισμός.

Υπάρχει και μία άλλη αβλεψία πολιτική από την πλευρά της κ. Κλίντον. Ο κ. Τραμπ, ως εκφραστής της νέας Δεξιάς, και αντίστοιχα η κ. Μαρίν Λεπέν στη Γαλλία δεν δίδουν τη μάχη τους εναντίον του διεθνούς κομμουνισμού που έχει καταρρεύσει, αλλά υπέρ της ανακτήσεως της εθνικής κυριαρχίας, που εκχωρήθηκε, όπως υποστηρίζουν, σε μία διεθνή γραφειοκρατία και οικονομική ολιγαρχία.

Η ριζοσπαστική Δεξιά λειτουργεί πλέον ως δύναμη ανατροπής, η Αριστερά δεν υφίσταται παρά ως αναχρονισμός, πρόθυμη να συμβιβασθεί με τη νέα τάξη πραγμάτων.

Η κ. Κλίντον ανήκει από την άποψη αυτή στο παρελθόν, αλλά και το ενδεχόμενο ανόδου του κ. Τραμπ στη εξουσία προκαλεί τον τρόμο του αγνώστου. Τα υπόλοιπα είναι μάλλον ως εκ του περισσού.

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ

Ευρωσκεπτικισμός: η αυτοκριτική εγρήγορση

Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

Αποψη, και κατατίθεται για να κριθεί. Η χώρα μας επιτροπεύεται ταπεινωτικά (αλλά δικαιολογημένα), μπορούμε ωστόσο να εκφραζόμαστε, ακόμα, χωρίς λογοκρισία.

Η άποψη λέει: Το πιο αισιόδοξο σύμπτωμα στην Ευρώπη σήμερα είναι ο *ευρωσκεπτικισμός*. Οπως ακριβώς και στην προσωπική τού καθενός μας ζωή: το γονιμότερο και πιο ελπιδοφόρο σύμπτωμα (τόσο στην αποτυχία όσο και στην επιτυχία) είναι η αυτοκριτική εγρήγορση.

Εχει τόσο κατασυκοφαντηθεί ο «ευρωσκεπτικισμός», ώστε κάθε υπεράσπισή του να διακινδυνεύει την αβασάνιστη a priori απόρριψή της ή τον χλευασμό. Μας έχουν μεθοδικά βομβαρδίσει με τη μικρονοϊκή ρετσινιά ότι ευρωσκεπτικισμός σημαίνει εθνικιστικός επαρχιωτισμός, ακροδεξιά ξενοφοβία, φασιστοειδής πατριδοκαπηλία. Η ευτέλεια των κακόβουλων χαρακτηρισμών φανερώνει πόσο επικίνδυνος είναι ο ευρωσκεπτικισμός για κάποιους πανίσχυρους συνασπισμούς συμφερόντων.

Ο συνεπέστερος και διαυγέστερος ορισμός του «ευρωσκεπτικισμού» συνοψίστηκε, από τη δεκαετία κιόλας του '70, στον τίτλο κύριου άρθρου της γαλλικής εφημερίδας «Le Monde»: *«Ναι στην ενωμένη Ευρώπη, όχι στην ευρωμαρμελάδα»*. Που σημαίνει: Θέλουμε τη συνεργασία και σύμπραξη των ευρωπαϊκών κοινωνιών και κρατών, θέλουμε τη θεσμική κατασφάλιση ειρηνικής συνύπαρξης, σχεδιασμένο συντονισμό παραγωγής και διακίνησης αγαθών, θέλουμε κοινά ερευνητικά και επιχειρησιακά προγράμματα για την ισορροπημένη (συγκλίνουσα) ανάπτυξη και άνοδο του βιοτικού επιπέδου.

Ομως, αυτά όλα, ποτέ σε βάρος των ιδιαιτεροτήτων κάθε ευρωπαϊκής κοινωνίας, ποτέ με θυσία ή αλλοίωση των θεσμικών μορφωμάτων κάθε εθνικής ιδιοπροσωπίας, ποτέ ισοπεδώνοντας ιστορικές συνειδήσεις, νοο-τροπίες, συλλογικούς χαρακτήρες.

Υπήρχε στην Ευρώπη εκτίμηση, συχνά και θαυμασμός, για το κατόρθωμα των «τέκνων» της Ευρώπης (πληθυσμικών ομάδων από όλα τα ευρωπαϊκά κράτη) που μετανάστευσαν στον «Νέο Κόσμο» (Αμερική) και έστησαν εκεί μια καινούργια κρατική υπόσταση (ΗΠΑ) γεννώντας, η πανσπερμία των εποίκων, μιαν εκπληκτική και πρωτόγνωρη στην Ιστορία πολυ-

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ ΠΕΤΡΟΥΛΑΚΗ. apetroulakis@kathimerini.gr

«Ευρωσκεπτικισμός» είναι η αμφιβολία για την ευρωπαϊκότητα της πολιτικής που ασκεί η Ε.Ε.

φυλετική «εθνική» συνοχή. Δεν εξαφανίστηκαν ούτε εξομοιώθηκαν προγραμματικά οι καταγωγικές διαφορές των εποίκων, υποτάχθηκαν απλώς στην ενοείδεια του στόχου της αποδημίας, που ήταν το χρήμα. Τόσο οι πρώτοι, απίστευτης τόλμης μετανάστες, όσο και τα διαδοχικά κύματα που ακολούθησαν, επί τρεις περίπου αιώνες, έφτασαν εκεί με λαχτάρα για πλούτο, ατομική οικονομική επιτυχία, συνθήκες απόλυτης ελευθερίας στις παραγωγικές και ανταλλακτικές σχέσεις τους.

Την ευόδωση του τολμήματος υπηρέτησαν δύο κυρίως παράγοντες: Η προτεσταντική Ηθική (ο άτεγκτος πουριτανισμός των πρώτων εποίκων που όρισε και τις προδιαγραφές της πανσπερμικής συνύπαρξης) και η αγγλική γλώσσα, που προσφέρεται για απεριόριστες νοηματικές απλουστεύσεις και κακοποιήσεις της προφορικής εκφοράς της. Η σύζευξη της νηπιώδους μεταφυσικής ωφελιμοθηρίας με τον ρεαλισμό του πάθους για οικονομική επιτυχία αποτυπώθηκε επιγραμματικά σε κάθε χαρτονόμισμα δολαρίου: «In God we trust»!

Το κοινωνικο-πολιτικό μόρφωμα των ΗΠΑ είναι ο πιο εντυπωσιακός ώς τώρα θρίαμβος του Ιστορικού Υλισμού, η πληρέστερη μάλλον δικαίωση του Μαρξ – έστω και αν το όνομά του προκαλεί αλλεργική απέχθεια και αποτροπιασμό στους δημιουργούς του «αμερικανικού θαύματος». Πουθενά αλλού (ούτε καν στη Σοβιετία) η οικονομία δεν λειτούργησε τόσο απόλυτα ως «βάση» (Basis) νοήματος και στόχων του ανθρώπινου βίου, ενώ η θρησκεία, η Τέχνη, η καλλιέργεια απλώς ως «εποικοδόμημα» (Überbau).

Ο «ευρωσκεπτικισμός» λέει: Η Ευρώπη είναι αδύνατο να προσαρμοστεί στους όρους και στις προδιαγραφές του αμερικανικού μοντέλου, παρ' όλο που αυτή το γέννησε. Αδύνατο, γιατί η Ευρώπη, αν και δικό της γέννημα είναι ο Ιστορικός Υλισμός, αντλεί την ταυτότητά της (νόημα και στόχους της ανθρωπιάς του ανθρώπου) όχι αποκλειστικά από την οικονομία, όχι από το αυτονομημένο σαν αυταξία χρήμα. Το μέγα προνόμιο της Ευρώπης, το δικό της «θαύμα», είναι ότι κάθε ευρωπαϊκή κοινωνία έχει τη δική της πολιτισμική ιδιομορφία, μια ξεχωριστή και ανόμοια ιστορία, γλώσσα, λαϊκή παράδοση. Εχει τους δικούς της κάθε γλώσσα μεγάλους ποιητές και φιλοσόφους, είναι άλλη η φλαμανδική ζωγραφική και άλλη η ισπανική ή η ιταλική, άλλο πράγμα οι Γερμανοί και Αυστριακοί μουσουργοί και άλλο οι Αγγλοσάξονες, άλλη η σκανδιναβική αρχιτεκτονική και άλλη η μεσογειακή – μύρια όσα τα ανάλογα.

Οι πρώτοι χαρισματικοί οραματιστές της ευρωπαϊκής ενοποίησης, Σουμάν, Μονέ, Αντενάουερ, Σπάακ, Ντε Γκάσπερι, ώς τον τελευταίο των μεγάλων Ζακ Ντελόρ, σίγουρα έβλεπαν στην οικονομική συνεργασία και συνανάπτυξη μια καίρια προϋπόθεση ειρήνης, σταθερότητας, προόδου των ευρωπαϊκών κοινωνιών – αλλά δεν μοιάζει να απολυτοποίησαν ποτέ τον ιστορικο-υλιστικό παράγοντα. Η ριζική μετάλλαξη της Ε.Ε. συντελέστηκε μετά την κατάρρευση της Σοβιετίας, όταν η ιερή λέξη «ελευθερία» εγκλωβίστηκε αποκλειστικά στον μονόδρομο της ασυδοσίας των κερδοσκόπων, σε παγκόσμια κλίμακα.

Είναι οδύνη να διαπιστώνει κανείς την κακοποίηση και παραφθορά του οράματος. Τις τύχες και το μέλλον των ευρωπαϊκών κοινωνιών, τον ιστορικό δυναμισμό του πολιτισμού της Ευρώπης, να τα διαχειρίζεται μια υπαλληλία με μάλλον αδιευκρίνιστη προέλευση, πάντως όχι με λαϊκή εντολή, σε ρόλο διεκπεραιωτή εντολών από τα αδιαφανή κέντρα του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος. Μετριότητες τραπεζικής καριέρας εκβιάζουν, απειλούν, τιμωρούν σαδιστικά κυβερνήσεις λαών εκλεγμένες με δημοκρατικές διαδικασίες, επιτροπεύουν τη λειτουργία «ανεξάρτητων» κρατών – αποφασίζουν ποιες κοινωνίες θα επιβιώσουν, ποιες θα λιμοκτονούν.

Η «ποινή» που οι νικητές του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου επέβαλαν στη Γερμανία, για να τιθασεύσουν τη μόνιμη επιθετικότητα των κατακτητικών της ορέξεων, ήταν η απαγόρευση επανεξοπλισμού της. Και η ποινή αποδείχθηκε μπούμερανγκ: Απαλλαγμένη η Γερμανία από το οικονομικό πελώριο βάρος των εξοπλισμών, αναδείχθηκε βιομηχανική υπερδύναμη υποτάσσοντας τις οικονομίες όλων των ευρωπαϊκών κρατών – πειθαρχεί στα θελήματά της εκλεγμένες από τους λαούς τους κυβερνήσεις, σαν μαέστρος σε ορχήστρα από αναπηρικό καροτσάκι.

Ετσι φτάσαμε να σημαίνει η ευρωπαϊκή ενοποίηση τον στανικό μετασχηματισμό της Ευρώπης σε άβουλο πιόνι στα παιχνίδια των απρόσωπων «αγορών» και των απάνθρωπων συμφερόντων που τις κινούν.

Ο «ευρωσκεπτικισμός» είναι η αμφιβολία για την ευρωπαϊκότητα της πολιτικής που ασκεί η Ε.Ε., η αντίσταση στον ιστορικο-υλιστικό λήθαργο που εξουδετερώνει την ευρωπαϊκή πολιτισμική δυναμική. Μακάρι να γίνει κίνημα.

19-ELLADA_Master_cy 27/10/16 23:12 Page 19

Εγκλωβισμένος μετά το ΣτΕ ο κ. Τσίπρας

Επανέρχονται τα σενάρια περί πρόωρων εκλογών, ενώ η κυβέρνηση οδηγείται σε «εμπλοκή» και στη διαπραγμάτευση με τους εταίρους

Του **Κ.Π. ΠΑΠΑΔΙΟΧΟΥ**

Ο κ. Τσίπρας «αγκάλιασε» τους χειρισμούς του κ. Νίκου Παππά, ξεκαθαρίζοντας ότι η μάχη για διαμόρφωση νέου τηλεοπτικού τοπίου αφορά κεντρική κυβερνητική επιλογή.

Εγκλωβισμένος σε σωρεία λανθασμένων χειρισμών, κυρίως στο μέτωπο των τηλεοπτικών αδειών, αλλά και στο εσωκομματικό πεδίο, όπως και στη ρητορική με την οποία έχει προσεγγίσει τη διαπραγμάτευση με τους εταίρους, είναι ο πρωθυπουργός κ. Αλ. Τσίπρας.

Ετσι, παρότι το plan A του κ. Τσίπρα προβλέπει να επιχειρήσει να κερδίσει χρόνο, το ιδιαίτερα βαρύ κλίμα που έχει διαμορφωθεί επαναφέρει στο προσκήνιο τα σενάρια περί πρόωρων εκλογών το αργότερο τους πρώτους μήνες του νέου έτους. Μάλιστα από έμπειρα στελέχη της αντιπολίτευσης, οι επαναλαμβανόμενες το τελευταίο δεκαήμερο «απειλές» του πρωθυπουργού ότι στην Ευρώπη θα προκληθούν μεγάλες αναταράξεις εάν οι αποφάσεις για ελάφρυνση του ελληνικού χρέους μετατεθούν για το 2018, ερμηνεύονται ως προπαρασκευαστικές μιας ρήξης με τους εκπροσώπους των δανειστών που θα αιτιολογούσε την πρόωρη προσφυγή στις κάλπες. Στο ίδιο πλαίσιο γίνεται, δε, αντιληπτή η επιλογή του Μεγάρου Μαξίμου να καταθέσει νέο νόμο για το ραδιοτηλεοπτικό τοπίο –μετά το αναμενόμενο ναυάγιο στην προσπάθεια συγκρότησης του ΕΣΡ–, πυροδοτώντας έναν νέο γύρο σφοδρότατης σύγκρουσης με τη Ν.Δ. και τα λοιπά κόμματα της αντιπολίτευσης.

Πολλαπλές πληγές

Στο πεδίο των τηλεοπτικών αδειών, ο κ. Τσίπρας είναι προφανές ότι υπέστη στρατηγική ήττα. Η μάχη κατά της «διαπλοκής» ήταν το κεντρικό κυβερνητικό αφήγημα της τελευταίας διετίας και το βασικότερο ίσως όπλο στο οποίο είχε επενδύσει το Μέγαρο Μαξίμου στην αντιπαράθεση με τον πρόεδρο της Ν.Δ., κ. Κυρ. Μητσοτάκη, στην πορεία προς τις προσεχείς εκλογές. Ομως με τους χειρισμούς που έγιναν ο νόμος για τις τηλεοπτικές άδειες δεν κατέρρευσε απλώς ως αντισυνταγματικός μέσω της απόφασης του Συμβουλίου της Επικρατείας. Αφήνει στο κυβερνητικό σώμα πολλαπλές πληγές, που μάλιστα είναι πολύ πιθανόν να πολλαπλασιαστούν εάν η κυβέρνηση, όπως προαναγγέλλεται, λάβει νέες πρωτοβουλίες που θα παρακάμπτουν τις επιταγές της Δικαιοσύνης.

Η απόφαση αφήνει στο κυβερνητικό σώμα πολλαπλές πληγές, που μάλιστα είναι πολύ πιθανόν να πολλαπλασιαστούν.

Ηδη η κυβέρνηση έχει δημιουργήσει ένα διαρκές ρήγμα με το δικαστικό σώμα, το οποίο μάλιστα βαθαίνει συνεχώς. Ενώ, παράλληλα, έχει απομονωθεί πλήρως από τα κόμματα της αντιπολίτευσης, που επί της ουσίας την καταγγέλλουν για θεσμική εκτροπή. Τέλος, εκ των πραγμάτων, θα κληθεί πλέον να κινηθεί σε ένα επικοινωνιακό τοπίο σαφώς δυσμενέστερο απ' ό,τι ανέμενε όταν δρομολογούσε τη διαδικασία για τη χορήγηση τεσσάρων και μόνο τηλεοπτικών αδειών.

Σε κάθε περίπτωση η εικόνα που μεταδόθηκε είναι μιας παραπαίουσας κυβέρνησης, γεγονός που εξηγεί την επιλογή του κ. Τσίπρα να επισημάνει πως οι κυβερνήσεις δεν πέφτουν από δικαστικές αποφάσεις αλλά μέσω των εκλογών.

Σε αντίστοιχη «εμπλοκή» οδηγείται, όμως, η κυβέρνηση και στο πεδίο της διαπραγμάτευσης, παρά το κλίμα αισιοδοξίας που επιχειρεί να καλλιεργήσει το Μέγαρο Μαξίμου. Οι προσδοκίες περί διαπραγμάτευσης-εξπρές, η οποία θα συνοδευόταν από αποφάσεις για τα πλεονάσματα και το χρέος, διαψεύδονται, ενώ η κυβέρνηση δεν έχει μπει ακόμη στον σκληρό πυρήνα των συζητήσεων με τους εκπροσώπους των δανειστών. Μάλιστα, όλα τα έως τώρα «μηνύματα» των εταίρων και η επιμονή τους στο σκέλος των «μεταρρυθμίσεων» συνηγορούν στην εκτίμηση πως προκειμένου να καταλήξει σε συμφωνία, ο κ. Τσίπρας θα υποχρεωθεί σε ορισμένες επώδυνες παραχωρήσεις. Ομως με το γενικότερο πολιτικό κλίμα που έχει διαμορφωθεί, αλλά και με τον ΣΥΡΙΖΑ να εμφανίζει εικόνα μεγάλης δημοσκοπικής πτώσης, είναι εξαιρετικά αμφίβολο κατά πόσον στην τότε συγκυρία ο πρωθυπουργός θα έχει το απαιτούμενο πολιτικό κεφάλαιο ώστε να «κλείσει» τη διαπραγμάτευση.

Ο ανασχηματισμός

Τέλος, πρώτη φορά την τελευταία διετία χαμηλό βαρομετρικό επικρατεί και στον ΣΥΡΙΖΑ, με τον πρωθυπουργό να υποχρεούται αίφνης να βάλει –επί του παρόντος, τουλάχιστον– στο συρτάρι τον ανασχηματισμό της κυβέρνησης, που το ίδιο το Μέγαρο Μαξίμου είχε προαναγγείλει. Ο κ. Τσίπρας εκ των πραγμάτων οδηγείτο σε έναν ανασχηματισμό «χαμηλής πτήσης», καθώς όλοι σχεδόν οι υπουργοί-κλειδιά, από τον κ. Ευκλ. Τσακαλώτο και τον κ. Γ. Κατρούγκαλο, που εμπλέκονται κεντρικά στην τρέχουσα αξιολόγηση, μέχρι τους κ. Π. Καμμένο και Ν. Κοτζιά, για μια σειρά από λόγους δεν ήταν δυνατόν να μετακινηθούν, ενώ στους ανωτέρω προστέθηκε μετά τις τελευταίες εξελίξεις με τις τηλεοπτικές άδειες και ο κ. Ν. Παππάς. Μάλιστα, μετά τη μίνι κρίση στις σχέσεις τους, ακόμη και ο κ. Π. Σκουρλέτης εφέρετο να παραμένει στο κυβερνητικό σχήμα, έστω με άλλο χαρτοφυλάκιο.

Παράλληλα, όμως, είναι προφανές πως βασικός λόγος για την απόφαση του κ. Τσίπρα να αναβάλει τον ανασχηματισμό ήταν ότι δεν ήθελε μέσα σ' αυτό το ζοφερό για την κυβέρνηση κλίμα να δημιουργήσει μια ομάδα δυσαρεστημένων βουλευτών, που είτε θα είχαν χάσει τη θέση τους στο υπουργικό συμβούλιο ή θα έμεναν με την προσδοκία της υπουργοποίησης ανεκπλήρωτη.

Οπως προαναφέρθηκε, το ανωτέρω σκηνικό περιορίζει δραματικά τα περιθώρια κινήσεων από την πλευρά του πρωθυπουργού για την ανάταξη του πολιτικού κλίματος, με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατόν να αποκλειστούν άλλου τύπου εξελίξεις περιλαμβανομένων των πρόωρων εκλογών στις αρχές του νέου χρόνου.

Το ντόμινο λαθών που οδήγησε στο «Βατερλώ» της κυβέρνησης

Της **ΔΩΡΑΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ**

Σε αναζήτηση του βηματισμού της και των κινήσεων εκείνων που θα επιτρέψουν την αποκατάσταση των εντυπώσεων, όσον αφορά τη βαριά πολιτική ήττα που υπέστη έπειτα από την απόφαση του ΣτΕ για τον διαγωνισμό για τις τηλεοπτικές άδειες, βρίσκεται η κυβέρνηση. Η επιδιόρθωση της βλάβης, σε επίπεδο όχι μόνο επικοινωνιακό, αλλά και ουσίας, είναι κάθε άλλο παρά εύκολη υπόθεση.

Η κυβέρνηση ηττήθηκε σε ένα από τα ζητήματα που είχε αναδείξει ως πυλώνα του πολιτικού αφηγήματός της, που είχε καταστήσει κεντρικό διακύβευμα έναντι της αξιωματικής αντιπολίτευσης, ενώ αναδείχθηκε μέσα από τη διαδικασία σειρά λανθασμένων χειρισμών. Η αναζήτηση ευθυνών για την παταγώδη επιτυχία περνάει σε δεύτερη μοίρα.

Εν πολλοίς διότι είναι πολύ πρόσφατες οι δημόσιες αναφορές του πρωθυπουργού, κ. Αλέξη Τσίπρα, ότι ο νόμος για τις τηλεοπτικές άδειες δεν είναι νόμος Παππά αλλά ψηφίστηκε από το σύνολο των κοινοβουλευτικών ομάδων του ΣΥΡΙΖΑ και των ΑΝΕΛ και ότι η μάχη για τη διαμόρφωση ενός νέου τηλεοπτικού τοπίου αφορά μια κεντρική κυβερνητική επιλογή. Εχοντας τόσο πρόσφατα και τόσο ξεκάθαρα «αγκαλιάσει» τους χειρισμούς που έγιναν, ο πρωθυπουργός δεν θα μπορούσε να κινηθεί σε λογική εύρεσης εξιλαστήριου θύματος, εν προκειμένω του κ. Νίκου Παππά, που κίνησε τις διαδικασίες.

Επίθεση και κριτική

Μη μπορώντας να προχωρήσει σε μια τέτοια κίνηση εκτόνωσης της πολιτικής πίεσης, η οποία, ταυτόχρονα, θα σήμαινε και παραδοχή ότι έχουν γίνει λάθη και υπάρχουν ευθύνες, η κυβέρνηση επέλεξε την τακτική της ολομέτωπης επίθεσης, με σφοδρή κριτική προς το ΣτΕ και προανήγγειλε νέα νομοθετική πρωτοβουλία, δηλώνοντας αποφασισμένη να συνεχίσει με την ίδια στρατηγική. Μία στρατηγική, πάντως, που μέχρι τώρα συνοδεύθηκε από πολλές μικρές ήττες πριν φθάσει στο «Βατερλώ» της περασμένης Τετάρτης. Η κυβέρνηση και ο κ. Τσίπρας, προσωπικά, επέλεξαν να κάνουν το θέμα της αδειοδότησης των καναλιών «σημαία» στη στρατηγική τους. Η λειτουργία του τηλεοπτικού τοπίου επενδύθηκε με το αφήγημα για το τρίγωνο διαπλοκής ανάμεσα σε πολιτική εξουσία, κανάλια και τράπεζες και το αφήγημα αυτό αποτέλεσε την αιχμή για την ανάδειξη του ηθικού πλεονεκτήματος της κυβέρνησης έναντι της αντιπολίτευσης. Και όσο το αφήγημα παρέμενε αφήγημα, όλα πήγαιναν καλά. Οταν, ωστόσο, αποφασίστηκε να γίνει πράξη η πρόθεση για ρύθμιση του τηλεοπτικού τοπίου, άρχισαν οι παραφωνίες.

Το αρχικό σχέδιο

Από την αρχή κατέστη σαφές ότι στον σχεδιασμό της κυβέρνησης ήταν να γίνουν μια σειρά από αναθέσεις στο τηλεοπτικό τοπίο προκειμένου αυτό να καταστεί φιλικότερο για την ίδια. Αλλωστε, ποτέ δεν έκρυψε η κυβερνητική ηγεσία ότι το θεωρούσε εχθρικό. Ο σχεδιασμός για έναν νέο τηλεοπτικό χάρτη περιελάμβανε την παράμετρο αναδιανομής της πίτας, με τρόπο τέτοιο ώστε να δημιουργηθούν και προσκείμενα προς την κυβέρνηση κανάλια. Η επιμονή να υλοποιηθεί τάχιστα αυτός ο σχεδιασμός, ώστε να διαμορφωθούν τετελεσμένα, παρακαταθήκη στην περίπτωση που οι πολιτικές εξελίξεις οδηγούσαν σε εκλογές και απώλεια της εξουσίας, έφερε τις βεβιασμένες κινήσεις που οδήγησαν στην απόφαση του ΣτΕ.

Προκειμένου να ξεπεραστεί η αντίδραση της αντιπολίτευσης στο «κούρεμα» των αρμοδιοτήτων του ΕΣΡ, που εκδηλώθηκε με άρνηση συμφωνίας στη συγκρότησή του, αποφασίστηκε η μεταφορά των αρμοδιοτήτων για τη διενέργεια του διαγωνισμού, τον προσδιορισμό του αριθμού καναλιών, κ.λπ. στον υπουργό Επικρατείας. Η κυβέρνηση επέλεξε να κωφεύσει στην επισήμανση ήδη από τότε ότι μια τέτοια ρύθμιση προσκρούει στις προβλέψεις του Συντάγματος.

Ακολούθησε μια σειρά από κινήσεις και αποφάσεις, η επιχειρηματολογία υπεράσπισης των οποίων αμφισβητήθηκε έντονα και προκάλεσε ερωτήματα ως προς την πραγματική στόχευση της κυβέρνησης, δημιουργώντας ρωγμές στο αφήγημα περί διαυγούς διαδικασίας για την αποκατάσταση της νομιμότητας. Ετσι, πολύπλευρης αμφισβήτησης για την εγκυρότητά του έτυχε το πόρισμα του νεοφανούς Ινστιτούτου Φλωρεντίας για τις συχνότητες, από το οποίο η κυβέρνηση άντλησε το επιχείρημα ότι τεχνικά το εύρος συχνοτήτων μπορεί να φιλοξενήσει τέσσερις τηλεοπτικούς σταθμούς εθνικής εμβέλειας. Ενα επιχείρημα που σχεδόν χλευάστηκε και εγκαταλείφθηκε σχετικά γρήγορα, για να αντικατασταθεί από το επιχείρημα ότι η αγορά, τα μεγέθη της διαφημιστικής δαπάνης, μπορούν να «σηκώσουν» τέσσερις τηλεοπτικούς σταθμούς. Η ταύτιση στους αριθμούς προκάλεσε επιπλέον αμφισβήτηση, ενώ χωρίς απάντηση έμειναν ερωτήματα για το πώς είναι δυνατόν να εκλαμβάνονται ως σταθερό μέγεθος η λειτουργία της αγοράς και η διαφημιστική δαπάνη και τι θα συνεπαγόταν η διόγκωση ή η συρρίκνωσή της.

Οταν το αφήγημα για ρύθμιση του τηλεοπτικού τοπίου αποφασίστηκε να γίνει πράξη, άρχισαν οι παραφωνίες.

Πρόωροι πανηγυρισμοί

Η διενέργεια του διαγωνισμού πανηγυρίστηκε από την κυβέρνηση ως νίκη κατά της ανομίας και της διαπλοκής στο μιντιακό σύστημα. Οι πανηγυρισμοί λίγο κράτησαν, καθώς οι αποκαλύψεις για τον έναν εκ των προσωρινών υπερθεματιστών, κ. Γιάννη Βλαδίμηρο Καλογρίτσα, προκάλεσαν διάχυτη την αίσθηση ότι εξελισσόταν η προσπάθεια της κυβέρνησης να επιβάλει τους δικούς της «παίκτες» στο τηλεοπτικό τοπίο.

Οι πρόσθετες αποκαλύψεις που ενέπλεκαν και την Τράπεζα Αττικής θύμισαν πολύ το αφήγημα περί τριγώνου διαπλοκής μεταξύ πολιτικής εξουσίας, μιντιαρχών και τραπεζικού συστήματος, που τόσο γλαφυρά είχαν περιγράψει τα κυβερνητικά στελέχη.

Υπό το βάρος των αποκαλύψεων, ο κ. Καλογρίτσας δήλωσε αδυναμία καταβολής της πρώτης δόσης του τιμήματος για την απόκτηση της άδειας και αποκλείσθηκε από τη διαδικασία για να πάρει τη θέση του ο κ. Ιβάν Σαββίδης. Παράλληλα, η κυβέρνηση εισέπραξε μεγάλη πίεση και φθορά από την προοπτική το κλείσιμο εν λειτουργία τηλεοπτικών σταθμών να οδηγήσει στην ανεργία χιλιάδες εργαζομένους.

Στο εσωτερικό της κυβέρνησης και της Κ.Ο. του ΣΥΡΙΖΑ ασκήθηκε κριτική στους χειρισμούς και τις επιλογές που έγιναν και άφησαν την κυβέρνηση εκτεθειμένη για σημαντικό χρονικό διάστημα στη διαρκή σκληρή κριτική των τηλεοπτικών σταθμών που δεν είχαν εξασφαλίσει άδεια. Κυβερνητικά στελέχη αναφέρουν ότι η δημόσια ομπρέλα προστασίας του κ. Τσίπρα προς τον κ. Παππά ήταν για να τον προστατεύσει από αυτή την κριτική.

Πριν η απόφαση του ΣτΕ βάλει ταφόπλακα σε ένα άκρως φιλόδοξο σχέδιο, το οποίο κατέρρευσε υπό το βάρος των λανθασμένων χειρισμών, ένας ακόμη αθροίστηκε σε αυτούς. Ο κ. Παππάς, απολύτως αιφνιδιαστικά και όπως αποδείχθηκε χωρίς συνεννόηση, έφερε στη Βουλή νύχτα τροπολογία με την οποία όριζε τα επόμενα βήματα στη διαδικασία μετάβασης στο νέο τηλεοπτικό τοπίο.

Εκείνες τις ημέρες ο πρόεδρος της Βουλής κ. Νίκος Βούτσης είχε δρομολογήσει μία ακόμη προσπάθεια για συγκρότηση του ΕΣΡ. Η πρωτοβουλία Παππά προκάλεσε την αντίδρασή του, καθώς υπονόμευσε ευθέως την προσπάθεια εύρεσης κοινού τόπου με την αντιπολίτευση, μια και, εκτός των άλλων, η τροπολογία προέβλεπε τη μεταφορά επιπλέον αρμοδιοτήτων από το ΕΣΡ στη Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης.

Οσο κι αν όλη η διαδικασία σημαδεύθηκε από αστοχίες, λανθασμένους χειρισμούς και μεθοδεύσεις που έριξαν βαριά σκιά στην αγαθότητα των κυβερνητικών προθέσεων, η τελική ετυμηγορία του ΣτΕ αποτέλεσε κόλαφο για την κυβέρνηση. Πολύ περισσότερο, δε, που ο ίδιος ο κ. Τσίπρας είχε σπεύσει από τη ΔΕΘ να προεξοφλήσει ότι δεν υπάρχει πιθανότητα το ανώτατο δικαστήριο να αποφανθεί υπέρ της αντισυνταγματικότητας.

20-ELLADA_Master_cy 27/10/16 23:26 Page 20

Αποφασιστικά και προσεκτικά βήματα από τη Ν. Δημοκρατία

«Πράσινο» για ΕΣΡ μόνον αν η κυβέρνηση προβεί στην κατάργηση του νόμου Παππά

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ Π. ΤΕΡΖΗ**

Ως αποφασιστικό κτύπημα όχι μόνον στο περί «διαπλοκής» αφήγημα αλλά σε αυτό καθεαυτό το πολιτικό κεφάλαιο του κ. Αλέξη Τσίπρα αντιμετωπίζει η Νέα Δημοκρατία την απόφαση-ράπισμα του Συμβουλίου της Επικρατείας για τον νόμο Παππά. Στην Πειραιώς εκτιμούν, αξιολογώντας τόσο τις σπασμωδικές κινήσεις των κυβερνητικών παραγόντων όσο, κυρίως, την ευθεία επίθεση της κυβέρνησης στη Δικαιοσύνη, ότι οι μετασεισμοί από το ΣτΕ θα είναι τέτοιοι που απειλούν πλέον την ίδια τη σταθερότητα της κυβέρνησης. Ειδικά, δε, η εικόνα πρωτοφανούς σύγκρουσης θεσμών, μετά την πρωτόγνωρη επίθεση της κυβέρνησης στη Δικαιοσύνη, προκάλεσε έντονη ανησυχία στον Κυρ. Μητσοτάκη που ανέγνωσε κινδύνους θεσμικής εκτροπής, ζήτημα που αναμένεται να θέσει στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κατά την, προγραμματισμένη για τη Δευτέρα, συνάντησή τους. Για τη Νέα Δημοκρατία, όμως, το νέο περιβάλλον που δημιουργεί η απόφαση του ΣτΕ περιλαμβάνει όχι μόνον ευκαιρίες πολιτικής παντοδυναμίας αλλά και κινδύνους εγκλωβισμού, κάτι που έχει ήδη διακρίνει η ηγετική ομάδα. Γι' αυτό, άλλωστε, και η κυρίαρχη γραμμή είναι αυτή των προσεκτικών βημάτων, καθώς το τηλεοπτικό πολιτικό παίγνιο, που δεδομένα θα επιχειρήσει να «γυρίσει» η κυβέρνηση, περιλαμβάνει αρκετά ακόμη στάδια.

Η επίθεση της κυβέρνησης στη Δικαιοσύνη προκάλεσε έντονη ανησυχία στον πρόεδρο της Ν.Δ., Κ. Μητσοτάκη, που ανέγνωσε κινδύνους θεσμικής εκτροπής.

Πρόταση νόμου

Η πολιτική, στρατηγική και νομοθετική προσέγγιση που αποφασίστηκε στις συσκέψεις υπό τον Κυρ. Μητσοτάκη (συμμετείχαν οι Γ. Μυλωνάκης, Μιχ. Μπεκίρης, Τ. Θεοδωρικάκος, Μακ. Λαζαρίδης, Γ. Κουμουτσάκος αλλά και οι Κ. Χατζηδάκης και Μ. Βορίδης) έρχεται, αφενός μεν να κεφαλαιοποιήσει τη «μεγάλη κυβερνητική αναταραχή», αφετέρου δε να αναδείξει την επιστροφή των αρμοδιοτήτων αδειοδότησης των καναλιών στο ΕΣΡ ως προϋπόθεση ομαλής εξέλιξης της διαδικασίας ρύθμισης του τηλεοπτικού τοπίου.

Ετσι, απέναντι στη νέα πρόσκληση που αναμένεται να απευθύνει ο πρόεδρος της Βουλής για τη συγκρότηση του ΕΣΡ, η Νέα Δημοκρατία θα δηλώσει ετοιμότητα να συμβάλει στην ενεργοποίηση του Συμβουλίου. Ωστόσο, το «πράσινο φως» της Πειραιώς θα δοθεί μόνον υπό την προϋπόθεση ότι η κυβέρνηση θα προβεί στην κατάργηση του (ήδη κριθέντος ως αντισυνταγματικού) νόμου Παππά, με τον οποίο μεταφέρονταν οι αρμοδιότητες του Συμβουλίου στον υπουργό. Παράλληλα, η Νέα Δημοκρατία θα προχωρήσει και στην παρουσίαση της δικής της νομοθετικής πρότασης για το τηλεοπτικό πεδίο, που θα προβλέπει:

• Ανάληψη όλης της σχετικής αρμοδιότητας από το ΕΣΡ, το οποίο θα είναι και το μόνο αρμόδιο για τη διεξαγωγή και ολοκλήρωση της σχετικής διαγωνιστικής διαδικασίας.

• Διεύρυνση του αριθμού των αδειών, πέραν των τεσσάρων που προβλέπει ο νόμος Παππά. Παραμένει αντικείμενο συζήτησης στο εσωτερικό (έχει ζητηθεί, κατά πληροφορίες, και η συνδρομή του συνταγματολόγου κ. Γ. Γεραπετρίτη που συμμετέχει και στη Συμβουλευτική Επιτροπή για το πρόγραμμα της Ν.Δ.) εάν ο αριθμός πρέπει να οριστεί με νόμο ή να παραπεμφθεί στο ΕΣΡ, με τη δεύτερη πρόταση να είναι, επί του παρόντος, πιο ισχυρή. Βασική πολιτική θέση της Ν.Δ. στο ζήτημα είναι «να δοθούν όσες άδειες επιτρέπει το φάσμα».

• Πρόβλεψη για ένα «ποσό εισόδου» που πρέπει να καλύπτει κάθε ενδιαφερόμενος για την εκπομπή τηλεοπτικού σήματος, με παράλληλη ετήσια καταβολή ενός τέλους χρήσης συχνοτήτων. Η Ν.Δ. δεν πρόκειται να εμπλακεί, σε αυτή τη συγκυρία, σε έναν διάλογο «λογιστικής φύσης» σχετικά με τα ποσά που θα εξασφαλιστούν για το Δημόσιο. Ατύπως, πάντως, στελέχη του κόμματος αναγνωρίζουν ότι σε βάθος δεκαετίας το όριο για το σύνολο των καναλιών τίθεται, τουλάχιστον σε πολιτικό και επικοινωνιακό επίπεδο, από τα 255 εκατομμύρια που είχαν προσφερθεί για 4 άδειες στο ολιγοπωλιακό περιβάλλον που διαμόρφωνε ο νόμος Παππά.

• Ρητές προβλέψεις για οικονομική διαφάνεια (πόθεν έσχες), επιχειρηματική υγεία (ασφαλιστικές και τραπεζικές ενημερότητες) και περιεχόμενο των νέων τηλεοπτικών σταθμών, όπως άλλωστε ορίζει και το Σύνταγμα.

Ως προς τον χρόνο παρουσίασης της γαλάζιας πρότασης στο σύνολό της, στην Πειραιώς διατυπωνόταν η άποψη ότι το κόμμα δεν πρέπει να βιαστεί. Οχι μόνον για να μην στρέψει τους προβολείς από την κυβερνητική δοκιμασία, αλλά, κυρίως, προκειμένου να αναμείνει την καθαρογραφή ή, πάντως, πιο αναλυτική εικόνα για το σκεπτικό της απόφασης του ΣτΕ.

Το παρασκήνιο μιας επιλογής

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ**

Κομβικό πρόσωπο στο πολύμηνο δράμα που εκτυλίχθηκε με αφορμή την απόπειρα της κυβέρνησης να δημιουργήσει μία νέα τηλεοπτική τάξη πραγμάτων ήταν ο πρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας Νικόλαος Σακελλαρίου. Η επιλογή του κ. Σακελλαρίου για τη θέση πριν από έναν χρόνο είχε συνοδευτεί από σύνθετο παρασκήνιο.

Τις μέρες εκείνες, ο υπουργός Δικαιοσύνης Νίκος Παρασκευόπουλος είχε δεχθεί μία ασυνήθιστη επίσκεψη. Τέσσερις πρώην πρόεδροι του Συμβουλίου της Επικρατείας είχαν ζητήσει να τον δουν, με αφορμή το γεγονός ότι είχε ξεκινήσει το δικαστικό έτος και το ΣτΕ παρέμενε ακόμα ακέφαλο. Οι τέσσερις, συν ένας πέμπτος που δεν ήταν παρών, είχαν διαφωνήσει σε πολλά μεταξύ τους. Ηταν όμως στο ίδιο μήκος κύματος όσον αφορά τον λόγο της επίσκεψής τους στον υπουργό: την ανάγκη να αποτρέψουν την ανάληψη της προεδρίας του σώματος από τον κ. Σακελλαρίου.

Ο κ. Παρασκευόπουλος πρότεινε, τελικά, τον Δημοσθένη Πετρούλια. Το Μέγαρο Μαξίμου όμως προτίμησε τον κ. Σακελλαρίου.

Οι χειρισμοί του κ. Σακελλαρίου στην πολύκροτη υπόθεση των τηλεοπτικών αδειών για πολλούς αποδεικνύουν ότι ήταν διορατικές οι προειδοποιήσεις των παλαιών προέδρων. Σύμφωνα με δικαστικές πηγές, τα προβλήματα ξεκίνησαν ήδη με την επιλογή του κ. Σακελλαρίου να συγκαλέσει έκτακτη ολομέλεια την περίοδο των διακοπών. Η σπουδή ήταν δικαιολογημένη, λόγω της ανάγκης να κριθεί ο νόμος Παππά πριν δημιουργηθούν τετελεσμένα. Ωστόσο, τα κριτήρια με τα οποία ο πρόεδρος επέλεξε τη σύνθεση που θα εκδίκαζε το θέμα θεωρήθηκαν από ορισμένους συμβούλους ότι δεν ήταν αντικειμενικά.

Οι μετέπειτα εξελίξεις, εν τω μεταξύ, ανέτρεψαν τη λογική της έκτακτης ολομέλειας. Η πρώτη διάσκεψη για τον νόμο Παππά ορίστηκε για τις 30 Σεπτεμβρίου – μετά το πέρας των διακοπών και (κρίσιμα) μετά τη διενέργεια της δημοπρασίας στα τέλη Αυγούστου.

Η διάσκεψη εκείνη ματαιώθηκε, με το γραφείο του προέδρου να επικαλείται ως αιτία «το κλίμα» των ημερών. Ενας από τους κύριους λόγους, σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», για την ένταση που προκλήθηκε εκείνη τη μέρα στη διάσκεψη των δικαστών ήταν ότι, σε μία πρωτοφανή κίνηση, η έκθεση του εισηγητή για την υπόθεση δεν είχε διανεμηθεί στους υπόλοιπους δικαστές. Η στάση του προέδρου και η στήριξη της ανακοίνωσης του από την ένωση των δικαστικών λειτουργών του ΣτΕ οδήγησαν σε παραίτηση από το όργανο δύο αντιπροέδρων του δικαστηρίου, της Κατερίνας Σακελλαροπούλου και του Χρήστου Ράμμου.

Ακολούθησαν επισκέψεις ανώτατων δικαστικών στο Μαξίμου, όπου συζητήθηκαν τα μισθολογικά του σώματος, καινοτόμες ιδέες για αύξηση των –συνταγματικά καθορισμένων– ορίων ηλικίας των ανώτατων λειτουργών της Θέμιδος και φυσικά η δυσώδης υπόθεση της δημοσίευσης προσωπικών δεδομένων αντιπροέδρου του ΣτΕ. Για να παραφράσουμε τον Ευάγγελο Βενιζέλο, ο προβληματισμός τόσο για την εσωτερική όσο και για την εξωτερική ανεξαρτησία της Δικαιοσύνης είχε κορυφωθεί.

21-DIETHNH_Master_cy 27/10/16 22:34 Page 21

Τραμπισμός, η ιδεολογία των αντιποίνων

Οι ψηφοφόροι ήθελαν έναν υποψήφιο που να διοχετεύει την οργή και τις φοβίες τους και να εκφράζει τις θεωρίες συνωμοσίας

Του **PAUL KRUGMAN**
THE NEW YORK TIMES

Η προεκλογική εκστρατεία στις ΗΠΑ βρίσκεται στην τελική της ευθεία, με τον Τραμπ να έχει ελάχιστες πιθανότητες επιτυχίας, εφόσον οι δημοσκοπήσεις δεν αποδειχθούν εσφαλμένες.

Παρ' όλα αυτά, ο Ρεπουμπλικανός υποψήφιος συνεχίζει να βυσσοδομεί, κάνοντας τους αναλυτές να αναρωτιούνται εάν οι ψηφοφόροι του κόμματος θα αποστασιοποιηθούν επιτέλους από τον υποψήφιό τους.

Η απάντηση στην ερώτηση αυτή θα έπρεπε να είναι: ποιος νοιάζεται; Ολοι όσοι στήριξαν τους τελευταίους μήνες τον Τραμπ φέρουν μερίδιο ευθύνης και είναι πολύ αργά για μετάνοια. Οι ψηφοφόροι θα πρέπει να γνωρίζουν ότι κάθε ψήφος για υποστηρικτές του Τραμπ στις εκλογές για το Κογκρέσο αποτελεί ψήφο υπέρ του «τραμπισμού».

Ουδείς προσεκτικός παρατηρητής της προεκλογικής εκστρατείας θα μπορούσε να ισχυριστεί ότι έμαθε κάτι καινούργιο για τον κ. Τραμπ. Από τις πρώτες κιόλας ημέρες είχε καταστεί πασιφανές ότι ο Τραμπ ήταν ένας απατεώνας – όπως είχε πει και ο Μάρκο Ρούμπιο, προτού εντέλει στηρίξει την υποψηφιότητα του Νεοϋορκέζου μεγιστάνα. Ο ρατσισμός και οι σεξιστικές απόψεις του φάνηκαν από την αρχή της εκστρατείας του, η εκδικητικότητα και η έλλειψη αυτοκυριαρχίας που τον διακρίνουν αποδείχθηκαν από τις επιθέσεις του εναντίον του δικαστή Γκονζάλο Κουριέλ και του αποθανόντος στρατιώτη Κιζρ Καν.

Κάθε πολιτικός, ο οποίος θα αποπειραθεί να αποστασιοποιηθεί μετά τις εκλογές από τον Τραμπ, έχει ήδη βαθμολογηθεί με μηδέν στο τεστ χαρακτήρα, καθώς γνώριζε από την αρχή με τι είχε να κάνει και ότι ένας τέτοιος άνθρωπος δεν θα έπρεπε ποτέ να κατέχει υπεύθυνη θέση.

Παρά ταύτα, τα πολιτικά αυτά στελέχη απέφυγαν να καταδικάσουν την υποψηφιότητά του, όσο ο Τραμπ έμοιαζε να έχει πιθανότητες επιτυχίας. Η στάση τους αποτελεί παράδειγμα ηθικής κατάπτωσης και πρέπει να μείνει στις μνήμες ως τέτοιο. Γνωρίζουμε, ασφαλώς, γιατί η πλειονότητα των Ρεπουμπλικανών στήριξε τον Ντόναλντ Τραμπ: ο φόβος αντιποίνων από την κομματική βάση, εάν δεν το έπρατταν. Αυτό, όμως, δεν αποτελεί ελαφρυντικό. Αντίθετα, είναι ένας ακόμη λόγος για να πάψουμε να τους εμπιστευόμαστε. Ξέρουμε ήδη ότι δεν διαθέτουν θάρρος και ότι θα κάνουν οτιδήποτε για να εξασφαλίσουν την πολιτική τους επιβίωση. Αυτό σημαίνει ότι θα παραμείνουν «τραμπικοί» και μετά τις εκλογές, ακόμη και εάν ο υποψήφιος με την πορτοκαλί κόμη εξαφανισθεί από το προσκήνιο.

Ακόμη και εάν ο Τραμπ ηττηθεί, τα πολιτικά στελέχη γνωρίζουν ότι το μέλλον τους εξαρτάται από την «τραμπική» γραμμή.

Η εκλογική βάση του κόμματος απέδειξε ότι δεν νοιάζεται για ζητήματα ιδεολογίας. Ο υποψήφιος που ποθούσαν οι ψηφοφόροι των Ρεπουμπλικανών έπρεπε να έχει την ικανότητα να διοχετεύει την οργή και τις φοβίες τους και να εκφράζει τις σκοτεινές θεωρίες συνωμοσίας, στις οποίες πιστεύουν. Αν διατηρείτε την παραμικρή αμφιβολία για την πολιτική αυτή πραγματικότητα, ανατρέξτε σε σφυγμομέτρηση του Bloomberg, στην οποία μεγάλη πλειοψηφία υποστηρικτών του κόμματος δήλωσε ότι ο Τραμπ είναι ο πραγματικός εκφραστής της κομματικής ιδεολογίας.

Το δίδαγμα αυτό έχουν ενστερνισθεί τα πολιτικά στελέχη των Ρεπουμπλικανών. Ακόμη και εάν ο Τραμπ ηττηθεί κατά κράτος, γνωρίζουν ότι το πολιτικό τους μέλλον εξαρτάται από την προσήλωσή τους στην «τραμπική» γραμμή. Για τον λόγο αυτό, κάθε προσπάθεια εμφάνισης του Τραμπ ως προϊόντος ιδεολογικής απόκλισης από την πραγματική γραμμή του Ρεπουμπλικανικού Κόμματος είναι παραπλανητική. Ο τραμπισμός αποτελεί την ουσία της ρεπουμπλικανικής ιδεολογίας και η μοχθηρία, την οποία επέδειξε ο Τραμπ, βρίσκεται πλέον εγγεγραμμένη στο κομματικό DNA.

Εάν η Χίλαρι Κλίντον νικήσει στις 8 Νοεμβρίου, οι Ρεπουμπλικανοί θα συνεχίσουν να τη δαιμονοποιούν και να αμφισβητούν τη νομιμότητα της εκλογής της, ανεξάρτητα από τη διαφορά ψήφων υπέρ της. Μία πλειοψηφία των Δημοκρατικών στη Γερουσία θα αποτελέσει κρίσιμη εξέλιξη, αν και η Βουλή θα συνεχίσει να ελέγχεται από τους Ρεπουμπλικανούς χάρη στην κατάτμηση των εκλογικών περιφερειών. Μόνο μια συνεργασία των Δημοκρατικών με τη νοήμονα μερίδα του Ρεπουμπλικανικού Κόμματος θα εγγυάτο τη συνέχιση του νομοθετικού έργου.

Οι Ελληνίδες της Αμερικής ψηφίζουν Κλίντον

Της ανταποκρίτριάς μας
στην ΟΥΑΣΙΓΚΤΟΝ
ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΣΩΚΟΥ

«Θα στοιχημάτιζα 50 δολάρια ότι θα κερδίσει η Χίλαρι Κλίντον. Αλλά όχι και 250». Αυτό λέει ο δημοσκόπος Τζον Ζόγκμπι, που εκτιμά ότι μέχρι την 8η Νοεμβρίου «όλα μπορούν να συμβούν, διότι όλα έχουν ήδη συμβεί». Σε μια απρόβλεπτη και δικαστική προεκλογική εκστρατεία, όσοι επιλέγουν τον Τραμπ θεωρούν ότι είναι η καλύτερη επιλογή κυρίως επειδή δεν εμπιστεύονται την αντίπαλό του, ωστόσο η σιωπηλή πλειοψηφία φαίνεται ότι στρέφεται πλέον προς την υποψήφια των Δημοκρατικών. Σε αυτήν ανήκουν και οι Ελληνοαμερικανοί – ή καλύτερα, οι Ελληνοαμερικανίδες.

Μία κατηγορία ψηφοφόρων που προσελκύει ο Τραμπ είναι ήδη γνωστή στους δημοσκόπους: Είναι οι λευκοί, μεγαλύτεροι σε ηλικία άνδρες που δεν έχουν πανεπιστημιακή μόρφωση. Μεταξύ αυτών βρίσκονται και αρκετοί Αμερικανοί ελληνικής καταγωγής, όπως ο ξενοδοχοϋπάλληλος από τη Νέα Υόρκη

Σίγουρο είναι πως ο εθνικιστικός λόγος του Τραμπ μάλλον απωθεί τους ψηφοφόρους ελληνικής καταγωγής.

που είναι πεπεισμένος ότι «ο Τραμπ θα κάνει την Αμερική σπουδαία ξανά». Στην ελληνοαμερικανική κοινότητα υπάρχουν πολλοί που «είναι απογοητευμένοι από το πολιτικό σύστημα στην Ουάσιγκτον και θεωρούν ότι η Χίλαρι είναι ένα από τα φθαρμένα στελέχη του. Με αυτό το σκεπτικό αρκετοί Ελληνοαμερικανοί υποστηρίζουν τον Ντόναλντ Τραμπ ως αντισυστημικό υποψήφιο», λέει στην «Κ» ο επίκουρος καθηγητής πολιτικής επιστήμης στο Πανεπιστήμιο George Washington, Χάρης Μυλωνάς.

Η κύρια δεξαμενή ψηφοφόρων του Τραμπ παραμένει όμως το Ρεπουμπλικανικό Κόμμα, καθώς η συντριπτική πλειοψηφία των υποστηρικτών του κόμματος δηλώνει στις δημοσκοπήσεις ότι θα ψηφίσει τον υποψήφιό του. Πρόκειται για ανθρώπους κάθε κοινωνικοοικονομικής τάξης, και σε αυτούς εντάσσονται πολλοί ακόμη Ελληνοαμερικανοί: Ενας γιατρός από τη Βιρτζίνια θεωρεί ότι ο Τραμπ θα ακολουθήσει καλύτερη οικονομική πολιτική από την Κλίντον χάρη στην επιχειρηματική του εμπειρία, το ίδιο και μια επενδύτρια από την ίδια πολιτεία. Αντίστοιχα, ένας δικηγόρος από το Μέριλαντ αλλά και ένας συνταξιούχος επιχειρηματίας από τη Μασαχουσέτη είναι πεπεισμένοι ότι η Χίλαρι είναι διεφθαρμένη. Ολοι τους είναι άνω των πενήντα ετών και δεν διστάζουν να υπερασπισθούν με ελληνικό ταμπεραμέντο την επιλογή τους στις παρέες.

Στη νεότερη γενιά των Ελληνοαμερικανών, τα πάθη δεν είναι εξίσου έντονα. Κάποιοι δηλώνουν στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ότι θα ψηφίσουν τη Χίλαρι Κλίντον με το μήνυμα «I'm with her» (είμαι μαζί της), αλλά πολλοί σιωπούν. Οι αναλυτές στις ΗΠΑ δεν είναι σίγουροι αν όσοι σιωπούν θα ψηφίσουν. Δημοσιογράφοι όμως όπως ο Ματ Ιγκλέσιας της ιστοσελίδας Vox εντοπίζουν μια «σιωπηλή πλειοψηφία» μειονοτήτων και σπουδαγμένων γυναικών που θα εκλέξουν την Κλίντον στην προεδρία.

Πάντως, ο εθνικιστικός λόγος του Τραμπ μάλλον απωθεί τους ψηφοφόρους ελληνικής καταγωγής. Σύμφωνα με τον κ. Μυλωνά, ο οποίος πρόσφατα κυκλοφόρησε το βιβλίο «Οικοδομώντας το έθνος» (Επίκεντρο 2016), «πολλά μέλη της ελληνοαμερικανικής κοινότητας ταυτίζονται με τη Χίλαρι Κλίντον όσον αφορά τον ορισμό της Αμερικής ως "έθνους μεταναστών"». Σε αντίθεση με τον Τραμπ που προτιμά να μιλάει για «έθνος νόμων» και περιγράφει μια πιο εσωστρεφή Αμερική, η Κλίντον αποφεύγει να ορίσει πολιτισμικά την αμερικανική ταυτότητα, σημειώνει.

Ο ειδικός κυβερνητικών σχέσεων της εταιρείας Trilogy Advisors Τζον Συτιλίδης προσθέτει ότι ο Τραμπ έχει θέσει πολύ έντονα στην ατζέντα το ζήτημα της εθνικής κυριαρχίας, με το επιχείρημα ότι αυτή προϋποθέτει τον έλεγχο των συνόρων. Και εκείνος εκτιμά ότι η σκληρή μεταναστευτική του πολιτική δεν προσελκύει τους Αμερικανούς ελληνικής καταγωγής. Οπως λέει στην «Κ», «το συναισθηματικό του μήνυμα είναι "έξω οι παράνομοι ξένοι", και πρέπει κανείς να δει τρεις γραμμές παρακάτω για να καταλάβει ότι είναι ανοιχτός στη νόμιμη μετανάστευση. Καθώς όμως η ελληνοαμερικανική κοινότητα "ζει και αναπνέει" την εμπειρία του μετανάστη και παραμένει κοντά στην ιδέα της πατρίδας», αυτό το μήνυμα την απομακρύνει.

Στη διαδικτυακή (και μη επιστημονική) έρευνα μεταξύ των Ελληνοαμερικανών αναγνωστών της ιστοσελίδας Greek Reporter, φαίνεται ότι έστω και οριακά προτιμούν τη Χίλαρι Κλίντον, με ποσοστό 44% έναντι 42% του Τραμπ. Αυτά τα ποσοστά μπορεί να είναι πλέον διαφορετικά, καθώς η έρευνα διεξάχθηκε στα τέλη της περασμένης άνοιξης. Εκείνη την περίοδο, πάντως, ποσοστό 9% των ερωτηθέντων θα προτιμούσε να μην ψηφίσει από το να διαλέξει μεταξύ Τραμπ και Κλίντον, ενώ το 5% δήλωνε αναποφάσιστο.

Τα αποτελέσματα, ωστόσο, κρύβουν μεγάλη διαφορά στις προτιμήσεις των Ελληνοαμερικανών ως προς το φύλο. Οι γυναίκες που συμμετείχαν στην έρευνα προτίμησαν κατά 56% την Κλίντον και μόλις κατά 30% τον Τραμπ. Οι άνδρες, αντίθετα, θα ψήφιζαν Τραμπ σε ποσοστό 47%, ενώ μόλις το 38% θα προτιμούσαν την Κλίντον. Το ερώτημα, βέβαια, είναι ποιοι τελικά θα πάνε στις κάλπες. Και σύμφωνα με τον κ. Ζόγκμπι, αυτό κανείς δεν το ξέρει.

Φαίνεται πως όλο και περισσότεροι στρέφονται στη Χίλαρι Κλίντον μετά τη δικαστική προεκλογική εκστρατεία του Τραμπ.

Ο Τραμπ φοβίζει και τις αγορές

Του **ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΕΛΛΙΣ**

Ενδεχόμενη νίκη του Ντόναλντ Τραμπ θα προκαλέσει αναταραχή στις διεθνείς αγορές και η παγκόσμια οικονομία θα εισέλθει σε μια περίοδο αβεβαιότητας, τουλάχιστον βραχυπρόθεσμα. Αυτή είναι η επικρατούσα άποψη σε διεθνείς χρηματιστηριακούς και επενδυτικούς κύκλους, που εκτιμούν ότι μόνον εάν, υπό την πίεση του κομματικού μηχανισμού, ο Τραμπ κινηθεί σταδιακά προς μια πιο ορθολογική στάση, θα αποφευχθούν τα χειρότερα.

«Είναι βέβαιο πως αν κερδίσει ο Τραμπ θα υπάρξει μεταβλητότητα στις αγορές, ειδικότερα από το γεγονός ότι δεν έχει πραγματικά παρουσιάσει ένα συνεκτικό οικονομικό πρόγραμμα, αλλά και από τη συνήθειά του να εκστομίζει αυθόρμητα ό,τι σκέπτεται. Ενδεχόμενη εκλογή του θα προκαλέσει ανεπιθύμητες αντιδράσεις στην οικονομία», τονίζει στην «Κ» ο εκτελεστικός διευθυντής του Διεθνούς Χρηματοπιστωτικού Ινστιτούτου (IIF) –της ένωσης των τραπεζών του κόσμου– Χανγκ Τραν, και προσθέτει: «Το ερώτημα είναι αν η αναταραχή αυτή θα υποχωρήσει σχετικά γρήγορα ή όχι, και αυτό εξαρτάται από το εάν θα σχηματίσει άμεσα μια ομάδα που θα χαράξει πιο ορθολογικές πολιτικές. Αν το κάνει, οι αγορές θα αρχίσουν να συνηθίζουν και να συμβιώνουν με τη νέα κατάσταση. Αν δεν το κάνει, τότε οι αγορές δεν θα ηρεμήσουν».

Ο πρώην εκπρόσωπος των ΗΠΑ στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, Ντάγκλας Ρέντικερ, επισημαίνει στην «Κ» ότι «ενδεχόμενη εκλογή του Τραμπ θα έφερνε μεγάλη αβεβαιότητα, και με δεδομένο ότι οι ΗΠΑ είναι η μεγαλύτερη οικονομία και η μόνη υπερδύναμη του κόσμου, ένα κλίμα αβεβαιότητας εδώ, θα μπορούσε να δημιουργήσει σύννεφα πάνω από ολόκληρο τον κόσμο, συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας». Εξηγεί, δε, ότι όσο το εκλογικό σκηνικό στις ΗΠΑ παραμένει αβέβαιο, οι αγορές και οι επενδυτές που «μισούν την αβεβαιότητα» θα παίρνουν μέτρα μέχρι να κλείσουν οι κάλπες και να γνωστοποιηθούν τα τελικά αποτελέσματα.

Τι λένε στην «Κ» ο Μοχάμεντ Ελ Εριάν, ο εκτελεστικός διευθυντής του IIF και ο πρώην εκπρόσωπος των ΗΠΑ στο ΔΝΤ.

«Η εκστρατεία για τις προεδρικές εκλογές στις ΗΠΑ είναι ένα ακόμη παράδειγμα της ασυνήθιστης αβεβαιότητας που βιώνει η διεθνής οικονομία», σημειώνει μια από τις σημαντικότερες οικονομικές φωνές παγκοσμίως, ο Μοχάμεντ Ελ Εριάν, επικεφαλής οικονομικός σύμβουλος της Allianz. Το αξιοπερίεργο είναι ότι όλα αυτά θα συμβούν εάν επικρατήσει ο δεξιός μεγιστάνας και θεωρητικά «φίλα προσκείμενος» προς το κεφάλαιο, και όχι η κεντρώα Χίλαρι Κλίντον που έχει δεσμευθεί να αυξήσει τους φόρους στους πιο εύπορους. «Είναι σαφές ότι εάν κερδίσει η Κλίντον ο βαθμός της αβεβαιότητας θα είναι μικρότερος», λέει ο Τραν, ενώ ο Ρέντικερ συμπληρώνει: «Μια προεδρία Κλίντον θα αντανακλούσε σε μεγάλο βαθμό ένα φιλικό για την Ευρώπη αποτέλεσμα, με μεγαλύτερη προβλεψιμότητα, συνέχεια και συνέπεια σε σχέση με τις υφιστάμενες πρακτικές».

Προς το παρόν, η μεγαλύτερη ανησυχία αφορά στο εμπόριο. «Σε μια προσπάθεια να συσπειρώσουν την εκλογική τους βάση, οι δύο υποψήφιοι έχουν υιοθετήσει μια ρητορική κατά του ελεύθερου εμπορίου», λέει ο Ελ Εριάν, και σημειώνει ότι αυτό έχει λάβει «πολύ πιο ακραία μορφή στην περίπτωση του Τραμπ που, πέρα από τις αμφιβολίες που εγείρει για τις συμφωνίες TTIP (ΗΠΑ-Ε.Ε.) και TPP (ΗΠΑ-Ασία), απειλεί να επιβάλει βαρείς δασμούς στην Κίνα και το Μεξικό, διακινδυνεύοντας έναν παγκόσμιο εμπορικό πόλεμο».

«Εάν κερδίσει ο Τραμπ μέχρι να διευκρινιστεί τι ακριβώς προτίθεται να κάνει, το παγκόσμιο εμπόριο θα πληγεί, δυσχεραίνοντας ακόμη περισσότερο τις προοπτικές ανάκαμψης της παγκόσμιας οικονομίας», λέει ο επικεφαλής της ένωσης των μεγαλύτερων τραπεζών του κόσμου, ο οποίος υπενθυμίζει σε όσους σπεύδουν να προβλέψουν νίκη της Κλίντον, ότι «αυτή είναι μια πολύ παράξενη χρονιά, όπου πολλές προσδοκίες αποδείχθηκαν αβάσιμες, από την περίπτωση του Brexit μέχρι ακόμη και το δημοψήφισμα για τη συμφωνία ειρήνης στην Κολομβία, όπου πάλι όλοι έπεσαν έξω».

Ολοι συμφωνούν ότι οι εκλογές στις ΗΠΑ έχουν επισκιάσει όλα τα άλλα σημαντικά ζητήματα, όπως είναι, σύμφωνα με τον Ρέντικερ, οι ανησυχίες «για την κινεζική ανάπτυξη και τις μεταρρυθμίσεις, τον οικονομικό μετασχηματισμό της Σαουδικής Αραβίας και τις επιπτώσεις στις τιμές του πετρελαίου, τις συνέπειες της πολιτικής των αρνητικών επιτοκίων, και την κρίση στην Ελλάδα».

22-DIETHNH_Master_cy 27/10/16 23:28 Page 22

Κυβέρνηση Ραχόι μετά την αποχή του Σάντσες

Τέλος στο δεκάμηνο αδιέξοδο της Ισπανίας

Τέλος στο δεκάμηνο πολιτικό αδιέξοδο που βιώνει η Ισπανία από τον Δεκέμβριο αναμένεται να δώσει η απόφαση των Σοσιαλιστών να απόσχουν από τη δεύτερη ψήφο εμπιστοσύνης που θα ζητήσει σήμερα ο Μαριάνο Ραχόι, δίνοντας του το «πράσινο φως» να σχηματίσει κυβέρνηση μειοψηφίας από την επόμενη κιόλας εβδομάδα. Η κυβέρνηση του Λαϊκού Κόμματος που αναμένεται να σχηματιστεί θα απαρτίζεται από μόλις 137 βουλευτές από τους 350 του ισπανικού κοινοβουλίου, γεγονός που την καθιστά εξαιρετικά εύθραυστη, καθώς η αντιπολίτευση που θα δεχτεί από τα άλλα κόμματα προμηνύεται εξαιρετικά σκληρή. Εχοντας κερδίσει δύο συνεχόμενες εκλογικές αναμετρήσεις τους τελευταίους δέκα μήνες, χωρίς ωστόσο να καταφέρει να συγκεντρώσει αρκετούς βουλευτές για να σχηματίσει κυβέρνηση, ο Ραχόι έχει αναγνωρίσει τη δυσκολία του έργου που αναλαμβάνει, αντιπαραβάλλοντας τη σημερινή συγκυρία με την απόλυτη πλειοψηφία που συγκέντρωσε στις εκλογές του 2011 και αναγνωρίζοντας ότι ο διάλογος και οι συμφωνίες με άλλα κόμματα αποτελούν αναγκαιότητα, ώστε να γίνει αυτή η κυβέρνηση σταθερή. «Εχω επίγνωση των δυσκολιών που απορρέουν από τον σχηματισμό μίας μειοψηφικής κυβέρνησης», δήλωσε συγκεκριμένα.

Η προηγούμενη Κυριακή υπήρξε η καθοριστικότερη μέρα της εβδομάδας που πέρασε, καθώς η ομοσπονδιακή επιτροπή του Σοσιαλιστικού Κόμματος αποφάσισε αποχή από την ψήφο εμπιστοσύνης που θα ζητούσε ο Ραχόι από το κοινοβούλιο, αποτρέποντας το σενάριο τρίτης εκλογικής αναμέτρησης μέσα σε έναν χρόνο. Συγκεκριμένα, οι Σοσιαλιστές καταψήφισαν τον Ραχόι στην ψηφοφορία της Πέμπτης, ωστόσο αναμένεται να απέχουν στη δεύτερη και τελευταία ψηφοφορία που επιτάσσει το σύνταγμα, η οποία θα διεξαχθεί σήμερα, Σάββατο. Η απόφαση του Σοσιαλιστικού Κόμματος να δώσει τέλος στο πολιτικό αδιέξοδο, επιτρέποντας στο Λαϊκό Κόμμα να σχηματίσει κυβέρνηση μειοψηφίας,δεν ήρθε ανώδυνα, προκαλώντας βαθιά ρήγματα στο εσωτερικό του κόμματος και οδηγώντας τον αρχηγό του, Πέδρο Σάντσες, σε παραίτηση μετά τις διαρκώς αυξανόμενες πιέσεις για αποχή του κόμματος από την ψηφοφορία. Παρά την έμμεση στήριξη που πρόκειται να παράσχουν στον Ισπανό πρωθυπουργό, οι Σοσιαλιστές αναμένεται να διατηρήσουν τη σκληρή στάση που κρατούν απέναντί του και να μη δώσουν λευκή επιταγή στο νομοθετικό έργο της νέας κυβέρνησης. «Σε καμία περίπτωση δεν σκοπεύουμε να προσφέρουμε σταθερότητα στην κυβέρνηση του Ραχόι ή να εγκρίνουμε τους προϋπολογισμούς της», δήλωσε την Τρίτη ο προσωρινός ηγέτης του κόμματος, Χαβιέ Φερνάντεθ. Η γενικότερη στάση των Σοσιαλιστών απέναντι στον Ισπανό πρωθυπουργό χαρακτηρίζεται από κατηγορίες απέναντι στο πρόσωπό του για απόκρυψη σκανδάλων που συνδέονται με το ίδιο του το κόμμα, καθώς και για την πρόκληση ανισοτήτων στην Ισπανία μέσω των πολιτικών λιτότητας που επέβαλε η κυβέρνησή του.

Η νέα κυβέρνηση που αναμένεται να σχηματίσει ο Μαριάνο Ραχόι θα έχει ως πρώτο και κυριότερο στόχο της να επιτύχει την αποδοχή του προϋπολογισμού του 2017, στο πλαίσιο μιας προσπάθειας του ισπανικού κράτους να μειώσει το έλλειμμά του στο νούμερο που έχει συμφωνήσει με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Οπως δήλωσε ο τωρινός υπουργός Οικονομικών της χώρας, Λουίς ντε Γκουίντος, η κυβέρνηση θα προσπαθήσει να συγκεντρώσει τουλάχιστον πέντε δισεκατομμύρια ευρώ από περικοπές, μία ρύθμιση που είναι απίθανο να έχει την αποδοχή των κομμάτων της αντιπολίτευσης, τα οποία στην πλειοψηφία τους τάσσονται κατά των μέτρων λιτότητας που επιβλήθηκαν την περίοδο της οικονομικής κρίσης που βίωσε η χώρα. Μολαταύτα, η στήριξη από άλλα κόμματα θα είναι αναγκαία για το Λαϊκό Κόμμα, καθώς, σύμφωνα με τις επιταγές του συντάγματος, για να περάσει τον προϋπολογισμό είναι αναγκαίο να επιτύχει απλή πλειοψηφία στο κοινοβούλιο.

Οι υποχρεώσεις της νέας κυβέρνησης που αναμένεται να σχηματιστεί στις αρχές της επόμενης εβδομάδας δεν περιορίζονται στον οικονομικό τομέα, καθώς το ισπανικό κράτος έχει αφήσει πολλούς ανοιχτούς λογαριασμούς στο διεθνές πεδίο. Ενδεικτικά, η νέα κυβέρνηση θα οφείλει να ορίσει νέους πρεσβευτές σε 44 χώρες, να επικυρώσει 64 διεθνείς συμβάσεις και να ανανεώσει τις επιχειρηματικές της σχέσεις στο εξωτερικό, οι οποίες παραμελήθηκαν αισθητά κατά τη διάρκεια ολόκληρης της δεκάμηνης περιόδου πολιτικής στασιμότητας. Για παράδειγμα, η απουσία επισκέψεων Ισπανών αξιωματούχων στο Ιράν κατέστησε την ισπανική επιχειρηματική κοινότητα απλό θεατή του σταδιακού επιχειρηματικού ανοίγματος που πραγματοποίησε φέτος η μεσανατολική χώρα. Επιπλέον, η χώρα κινδυνεύει με πρόστιμα από την Ευρωπαϊκή Ενωση, καθώς δεν έχει πραγματοποιήσει ορισμένες οδηγίες της Ε.Ε., όπως η ρύθμιση του εμπορίου εκρηκτικών υλών, ενώ επίσης δεν έχει ακόμη αποδεχτεί τη συμμετοχή της σε εγχειρήματα μεγάλου βεληνεκούς, όπως η νέα τράπεζα ανάπτυξης που θα έχει τη βάση της στην Κίνα και η συμφωνία του Παρισιού για τον περιορισμό εκπομπών που ευθύνονται για την κλιματική θέρμανση του πλανήτη.

REUTERS

Ραχόι - Σάντσες. Ο δεύτερος έκανε «πίσω» και έτσι θα λυθούν οι εκκρεμότητες του ισπανικού κράτους προς Ε.Ε., διεθνείς οργανισμούς, κράτη.

Διοξείδιο άνθρακα, η μεγάλη απειλή για πολλές γενεές

Δεν θα πέσει κάτω από τα 400 ppm

THE GUARDIAN

Ο πλανήτης μας εισέρχεται σε μια νέα εποχή κλιματικής αλλαγής, με το διοξείδιο του άνθρακα που συγκεντρώνεται στην ατμόσφαιρα να ξεπερνά ένα συμβολικό όριο, κάτω από το οποίο δεν πρόκειται να υποχωρήσει για πολλές γενεές.

Το 2015, για πρώτη φορά στην Ιστορία, τα επίπεδα διοξειδίου του άνθρακα στην ατμόσφαιρα άγγιξαν τα 400 μέρη ανά εκατομμύριο (ppm), κατά μέσον όρο, στη διάρκεια ολόκληρης της χρονιάς, όπως επισημαίνεται στην ετήσια έκθεση του Παγκόσμιου Οργανισμού Μετεωρολογίας, μια έκθεση που αναφέρεται στα αέρια που προκαλούν το φαινόμενο του θερμοκηπίου. Ο παλαιότερος σταθμός καταγραφής των αερίων που προκαλούν το φαινόμενο του θερμοκηπίου, στη Μάουνα Λόα της Χαβάης, καταγράφει ότι οι συγκεντρώσεις του διοξειδίου του άνθρακα θα εξακολουθήσουν να παραμένουν πάνω από το όριο των 400 μερών ανά εκατομμύριο τουλάχιστον για ολόκληρη τη διάρκεια της τρέχουσας χρονιάς, χωρίς να αποκλείεται να αγγίξουν και νέα ύψη. Μάλιστα, οι ειδικοί δεν είναι καθόλου αισιόδοξοι για το μέλλον και προβλέπουν ότι οι συγκεντρώσεις του διοξειδίου του άνθρακα θα παραμένουν πάνω από το όριο των 400 ppm για πολλές γενεές.

Η κατακόρυφη αύξηση των επιπέδων του διοξειδίου του άνθρακα στην ατμόσφαιρα κατά τη διάρκεια του 2014 και του 2015 πυροδοτήθηκε από το φαινόμενο Ελ Νίνιο στον Ειρηνικό Ωκεανό. Το ισχυρό Ελ Νίνιο, που άρχισε το 2015 και συνεχίζεται στην τρέχουσα χρονιά, πυροδότησε έντονη ξηρασία σε τροπικές περιοχές και περιόρισε σημαντικά την ικανότητα των δασών, της βλάστησης και των ωκεανών να απορροφήσουν διοξείδιο του άνθρακα, με αποτέλεσμα τη σώρευσή του στην ατμόσφαιρα. Ωστόσο, μακροπροθέσμως η αύξηση των συγκεντρώσεων των αερίων που προκαλούν το φαινόμενο του θερμοκηπίου, όπως είναι το διοξείδιο του άνθρακα, το μεθάνιο και το υποξείδιο του αζώτου, προϊόντα της ανθρώπινης δραστηριότητας όπως είναι η βιομηχανία αλλά και οι αγροκτηνοτροφικές εργασίες, προκάλεσε αύξηση κατά 37% της υπερθέρμανσης του πλανήτη την περίοδο από το 1990 έως το 2015. Περίπου, τα δύο τρίτα αυτής της μεταβολής προκαλούνται από το διοξείδιο του άνθρακα.

Τα επίπεδα του διοξειδίου του άνθρακα στην ατμόσφαιρα πριν από τη Βιομηχανική Επανάσταση προσέγγιζαν τα 278 μέρη ανά εκατομμύριο, αναφέρει ο διεθνής οργανισμός. Πρόκειται για συγκέντρωση που αντιπροσωπεύει μια φυσική ισορροπία στη Γη. Ωστόσο η ανθρώπινη δραστηριότητα διατάραξε αυτήν τη φυσική ισορροπία και το 2015 η μέση συγκέντρωση διοξειδίου του άνθρακα στην ατμόσφαιρα ήταν 44% πάνω από τα επίπεδα της προ της Βιομηχανικής Επανάστασης περιόδου. Η έκθεση για τα επίπεδα των αερίων που προκαλούν το φαινόμενο του θερμοκηπίου δόθηκε στη δημοσιότητα λίγες μόλις ημέρες πριν από την έναρξη του δεύτερου κύκλου διαπραγματεύσεων για την κλιματική αλλαγή που θα σηματοδοτήσουν την έναρξη της εφαρμογής του Πρωτοκόλλου του Παρισιού, της πρώτης, δηλαδή, ολοκληρωμένης συμφωνίας για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής. Το Πρωτόκολλο του Παρισιού συνήφθη στη γαλλική πρωτεύουσα πριν από ένα χρόνο.

Ο γενικός γραμματέας του Παγκόσμιου Οργανισμού Μετεωρολογίας, Πέτερι Ταλάς, τόνισε ότι «το 2015 εισήγαγε μια νέα εποχή αισιοδοξίας αλλά και δραστηριοποίησης για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής με την υιοθέτηση του Πρωτοκόλλου του Παρισιού. Ταυτόχρονα, όμως, σηματοδοτεί και μια νέα πραγματικότητα όσον αφορά στην κλιματική αλλαγή, με πολύ υψηλές συγκεντρώσεις των αερίων που ευθύνονται για το φαινόμενο του θερμοκηπίου, στην ατμόσφαιρα. Το φαινόμενο Ελ Νίνιο πέρασε, αλλά η κλιματική αλλαγή παραμένει. Αν δεν μπορέσουμε να αντιμετωπίσουμε τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, δεν μπορούμε να καταπολεμήσουμε την κλιματική αλλαγή και να διατηρήσουμε την αύξηση των μέσων θερμοκρασιών κάτω από τους δύο βαθμούς Κελσίου από την εποχή πριν από τη Βιομηχανική Επανάσταση. Είναι, λοιπόν, εξαιρετικά σημαντικό να τεθεί σε εφαρμογή το Πρωτόκολλο των Παρισίων ακόμα νωρίτερα από ό,τι είχε προγραμματισθεί, δηλαδή την 4η Νοεμβρίου, και να τεθεί η εφαρμογή του σε απόλυτη προτεραιότητα».

Η κλιματική αλλαγή είναι εδώ και θα είναι για πολλά χρόνια.

Τα επίπεδα του διοξειδίου του άνθρακα από τη Βιομηχανική Επανάσταση προσέγγιζαν τα 278 ppm!

Γιατί κερδίζει η AfD και χάνει η καγκελάριος

Ξενοφοβία και απειλή πτώσης βιοτικού επιπέδου των Γερμανών, τα όπλα της

Του απεσταλμένου μας στο ΒΕΡΟΛΙΝΟ
ΣΤΡΑΤΟΥ ΚΑΡΑΚΑΣΙΔΗ

Για πολλούς η πτώση του Χριστιανοδημοκρατικού Κόμματος οφείλεται στη διαχείριση του προσφυγικού. Οι Γερμανοί αναλυτές, ωστόσο, αθροίζουν μερικά επιπλέον ζητήματα που θα επηρεάσουν τις γερμανικές εκλογές του 2017. Η «Κ» ταξίδεψε στη γερμανική πρωτεύουσα και κατέγραψε το κλίμα που επικρατεί στον απόηχο των τοπικών εκλογών του περασμένου μήνα και λόγω του επικείμενου συνεδρίου του CDU τον Δεκέμβριο. «Η εκλογική αδυναμία που κατέγραψε το CDU στο ανατολικό τμήμα του Βερολίνου και η αντίστοιχα μεγάλη άνοδος της AfD συναρτώνται σε μεγάλο βαθμό με το υψηλό αίσθημα ξενοφοβίας που επικρατεί στην περιοχή έναντι γενικώς του αλλοδαπού στοιχείου, κάτι που δεν συμβαίνει στο δυτικό τμήμα της πόλης όπου η πολυπολιτισμικότητα κυριαρχεί εδώ και πολλά χρόνια», εξηγεί στην «Κ» ο Γερμανός καθηγητής Πολιτικών Επιστημών του Πανεπιστημίου του Βερολίνου, Χάγιο Φούνκε.

Η απειλή πτώσης του βιοτικού επιπέδου των Γερμανών, σύμφωνα με τον καθηγητή Φούνκε, είναι κάτι που δεν αντελήφθη επαρκώς το επιτελείο του CDU, το οποίο

εστίασε σε θέματα εσωτερικής ασφάλειας. «Η AfD είναι κάτι πολύ περισσότερο από ένα αντιπροσφυγικό κόμμα», εξηγεί ο καθηγητής που ειδικεύεται στην ακροδεξιά ιδεολογία. «Εκείνο που λέει στους ανθρώπους είναι ότι "οι άλλοι δεν φροντίζουν για εσάς, δεν σας ακούν προσεκτικά, σας αποκλείουν". Πρόκειται για κάτι περισσότερο από ένα κόμμα που προσφέρεται για μια εκλογική συμπεριφορά ανάλογα με τη διάθεση του ψηφοφόρου». Στο πλαίσιο αυτό, συμπληρώνει ότι κάθε προσπάθεια στιγματισμού του λειτουργεί ως επιβεβαίωση, ενώ το επιχείρημα που χειρίζεται με μαεστρία η AfD είναι στο αίσθημα πολλών πολιτών ότι αντιμετωπίζονται ως δεύτερης κατηγορίας και ως ξένοι στην ίδια τους τη χώρα.

«Ολοι διερωτώνται τι μπορεί να προσφέρει μια κυβέρνηση, όταν η ίδια η καγκελάριος από την αρχή της προσφυγικής κρίσης δεν ήθελε να εγγυηθεί την ασφάλεια των εθνικών συνόρων. Ομως μια απάντηση σε εκείνον τον αποτυχημένο χειρισμό δεν έχει δοθεί μέχρι στιγμής», επισημαίνει στην «Κ» ο 28χρονος μεταπτυχιακός φοιτητής από την Κολωνία, Μαρκ Κλάους, μέλος της νεολαίας της AfD, που συναντήσαμε στην πλατεία Αλεξάντερ.

Ενα επιπλέον ερευνητικό εύρημα είναι αυτό του γερμανικού Ινστιτούτου Οικονομικών Ερευνών (DIW) σύμφωνα με το οποίο η AfD κατόρθωσε σε εντυπωσιακά σύντομο χρονικό διάστημα να σταθεροποιήσει την εκλογική της βάση, ενώ καταγράφεται ένα ποσοστό πολιτών 4,5% που είναι έτοιμοι να στηρίξουν το κόμμα ανεξαρτήτως των θεμάτων της επικαιρότητας. Αυτό οδηγεί στο συμπέρασμα ότι ακόμη και αν το θέμα των προσφύγων υποχωρήσει στην ημερήσια διάταξη, η AfD δεν σημαίνει ότι έχει εκλείψει ως ζήτημα για την Ενωση Χριστιανοδημοκρατών/Χριστιανοκοινωνιστών. Επιπροσθέτως, οι ερευνητές φέρνουν και ένα άλλο σημείο στην επιφάνεια: σε σχεδόν δύο χρόνια έχει μεταβληθεί με πολύ γρήγορο ρυθμό η σύνθεση της εκλογικής βάσης της AfD, καθώς ενώ αρχικά εθεωρείτο ένα κόμμα ηλικιωμένων/αποστράτων, τα πρόσφατα στοιχεία δείχνουν ότι υποστηρίζεται πλέον από άνδρες κάτω των 30, με περιορισμένο ή μέσο εκπαιδευτικό υπόβαθρο. Και ακριβώς αυτό είναι, εν πολλοίς, το κοινωνικό στρώμα που απομακρύνεται από την καγκελάριο.

Βραβείο Ζαχάροφ σε δύο Γιαζίντι

Το βραβείο Ζαχάροφ για την ελευθερία της σκέψης απένειμε την Πέμπτη το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σε δύο Ιρακινές, μέλη της θρησκευτικής μειονότητας των Γιαζίντι, οι οποίες κρατήθηκαν αιχμάλωτες και βιάσθηκαν επανειλημμένως από μαχητές του Ισλαμικού Κράτους.

Οι δύο τιμηθείσες με το ευρωπαϊκό βραβείο, ακτιβίστριες σήμερα υπέρ των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ήταν μεταξύ των χιλιάδων γυναικών και κοριτσιών Γιαζίντι που απήχθησαν και βιάσθηκαν από μέλη του Ι.Κ. το 2014 στο ΒΔ Ιράκ.

«Η απόφαση αυτή είναι συμβολική και ιδιαίτερα σημαντική, καθώς αποσκοπεί να στηρίξει τις δύο αυτές γυναίκες που ήλθαν στην Ε.Ε. αναζητώντας καταφύγιο. Η βράβευσή τους σημαίνει ότι το Ευρωκοινοβούλιο επιθυμεί να στηρίξει τον αγώνα τους για αξιοπρέπεια», είπε στην ομιλία του ο πρόεδρος του Ευρωκοινοβουλίου Μάρτιν Σουλτς.

23-KSPORTS_Master_cy 27/10/16 20:53 Page 23

KSPORTS

ΚΥΡΙΑΚΗ 30 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2016

Τα λεφτά δεν κάνουν την ομάδα

Η ΑΕΛ παρά το χαμηλό μπάτζετ δείχνει ότι μπορεί να διεκδικήσει το πρωτάθλημα

Του **ΧΡΙΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ**

Πάει χρόνια η κουβέντα που έχει να κάνει με το κατά πόσο τα λεφτά κάνουν την ομάδα. Από τα σαλόνια της Ευρώπης μέχρι τα αλώνια, πολλάκις έχει αποδειχθεί ότι τελικώς το χρήμα είναι μεν χρήσιμο, σε καμία περίπτωση όμως δεν μπορεί να σου εξασφαλίσει την ομαλότητα ή αν θες την ποιότητα εντός της ομάδας.

Παραδείγματα υπάρχουν δεκάδες ανά τον ποδοσφαιρικό πλανήτη. Επικεντρώνοντας το στο κυπριακό γίγνεσθαι, η φετινή ΑΕΛ είναι μια τέτοια περίπτωση. Η ομάδα του Πάμπου Χριστοδούλου, «κτισμένη» με την οικονομική βοήθεια του προέδρου Αντρέα Σοφοκλέους αποδεικνύει, προς το παρόν, ότι έχει όλα τα στοιχεία που την καθιστούν ως μία από τις βασικές διεκδικήτριες του φετινού τίτλου.

Όλα αυτά στο αγωνιστικό κομμάτι γιατί αν ήταν να συγκριθεί με τους υπόλοιπους ανταγωνιστές στο οικονομικό τότε, μάλλον οι γαλαζοκίτρινοι της πόλης θα λάμβαναν την πέμπτη θέση. Γιατί ακριβώς ο φετινός προϋπολογισμός των Λεόντων, είναι χαμηλότερος τόσο από τον ΑΠΟΕΛ και ΑΕΚ αλλά και από την Ομόνοια όσο και το συμπολίτη Απόλλωνα.

Τούτο το αντιστάθμισμα προκύπτει επειδή ακριβώς, η λεμεσιανή ομάδα έκανε όλα τα απαραίτητα βήματα ούτως ώστε να φτιάξει μια ισχυρή ομάδα. Ποια ήταν αυτά; Σίγουρα η παραμονή του Πάμπου Χριστοδούλου στον πάγκο. Ενός προπονητή που γνωρίζει όσο λίγοι τις ανάγκες του κυπριακού ποδοσφαίρου, συν το γεγονός ότι είναι πέρα για πέρα καλός γνώστης του ποδοσφαιρικού παζαριού. Ο κύπριος προπονητής έχοντας τη βοήθεια του γνωστού μάνατζερ Κώστα Χριστοδούλου αλλά και του Πασχάλη Παπαδόπουλου κατάφεραν με βάση τις οικονομικές δυνατότητες της ομάδας να εντοπίσουν παίκτες η ποιότητα των οποίων αποδεικνύεται κάθε σχεδόν Σαββατοκύριακο.

Δυόμισι περίπου μήνες μετά την ολοκλήρωση του ρόστερ ο Ανδρέας Σοφοκλέους, δηλώνει πέρα για πέρα ικανοποιημένος γι' αυτό που δημιουργήθηκε, δηλώνοντας ξεκάθαρα ότι η φετινή ομάδα διαθέτει το χαμηλότερο μπάτζετ των τελευταίων έξι- εφτά χρόνων. Ποιο είναι αυτό; Ας πάμε παρακάτω…

Με χίλια ζόρια

Ευθύς εξ αρχής ο πρόεδρος της ομάδας είχε κάνει ξεκάθαρο σε Πάμπο Χριστοδούλου και Κώστα Χριστοδούλου, ότι σε καμία περίπτωση το μπάτζετ δεν μπορεί να ξεπεράσει τα δύο εκατομμύρια. Οι δύο άντρες παίρνοντας ως βασικό γνώμονα την εντολή Σοφοκλέους προσπάθησαν να βρουν τις λύσεις, ούτε ώστε να δημιουργήσουν ένα ικανό ρόστερ με χαμηλότερο δυνατό μίσθωμα.

Έλα όμως που το ποδοσφαιρικό παζάρι είναι δύσκολο και κρύβει του κόσμου τις κακοτοπιές. Όσο πέρναγε ο καιρός, διάφοροι παίκτες χανόντουσαν, αφού η ΑΕΛ δεν ήταν αρκετά ισχυρή στο διαπραγματευτικό κομμάτι, επειδή ακριβώς τα χρήματα δεν ήταν και το φόρτε της.

Μετρώντας τα κουκιά, ο Πάμπος Χριστοδούλου είχε συνάντηση με τον πρόεδρο εξηγώντας του ότι χρειάζεται λίγα ακόμη λεφτά για να φτιάξει ακριβώς που βλέπουμε τη φετινή σεζόν. Ο πρόεδρος τελικά συναίνεσε στην απαίτηση του προπονητή, κάνοντας ένα ακόμη μικρό άνοιγμα στα οικονομικά της ομάδας.

Έτσι, το φετινό μπάτζετ της ΑΕΛ έφτασε στα 2,3 εκ ευρώ, ποσό το οποίο απέχει μακράν από τα 10 και βάλε εκατομμύρια που πληρώνει ο ΑΠΟΕΛ για να βγάλει τη χρονιά. Ή ακόμη και από τα 6 περίπου του Απόλλωνα ή τα 4,5 της ΑΕΚ και της Ομόνοιας. Το ποσό είναι όντως εντυπωσιακό αν λάβει κανείς υπόψη την ποδοσφαιρική ποιότητα που έχει η ομάδα, έτσι όπως φαίνεται στα γήπεδα.

Η ποιότητα που δείχνει η ΑΕΛ μέχρι τώρα δημιουργεί αισιοδοξία στον κόσμο της ομάδας.

Ο ΑΓΩΝΑΣ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ

Αγγλία - Πρέμιερ Λιγκ

Σαουθάμπτον	Ισοπαλία	Τσέλσι
3,00	3,50	2,25

bet365.com

ΣΤΟΙΧΗΜΑ ΓΙΑ ΣΟΒΑΡΟΥΣ ΠΑΙΚΤΕΣ

BONUS εγγραφής €100

Μεγάλοι παίκτες, με λίγα λεφτά

Παλαιότερα η ΑΕΛ διέθετε συμβόλαια που έφταναν τις 300 χιλιάδες ετησίως. Κάτι περίεργοι Πολωνοί, κάτι Ολλανδοί που ήρθαν και δεν ακούμπησαν αύξησαν σημαντικά τον προσωπικό τους λογαριασμό χωρίς όμως ποτέ να «αποπληρώσουν» ούτε στο ελάχιστο εντός του αγωνιστικού χώρου.

Αφήνοντας πίσω το παρελθόν, στο παρόν αποδεικνύεται ότι με τη σωστή δουλειά μπορείς να εντοπίσεις παίκτες μεγάλης αγωνιστικής αξίας και όχι απαραίτητα οικονομικής. Το ακριβότερο συμβόλαιο στο μισθολόγιο κατέχει ο Βενεζουελάνος πορτιέρο Ραφαέλ Ρόμο ο οποίος πληρώνεται 16 χιλιάδες μηνιαίως. Από κει και πέρα παίκτες της αξίας του Ντε Λούκας ή του Αρουαμπαρένα διαθέτουν συμβόλαιο που τους εξασφαλίζει 120 χιλιάδες ετησίως. Ακόμη χαμηλότερα αμείβονται παίκτες με τεράστια προσφορά στη φετινή προσπάθεια. Για παράδειγμα ο πολυτιμότερος παίκτης της ομάδας, Μάρκο Σοάρες αμείβεται με 80 χιλιάδες ετησίως. Ο αναγεννημένος Βαλεντίνος Σιέλης λαμβάνει 70 χιλιάδες ευρώ, την ίδια ώρα που συνάδελφοί του παίρνουν τα διπλάσια και βράζουν τους πάγκους. Η διαπραγματευτική ικανότητα που επέδειξε η ΑΕΛ αποδεικνύεται στην περίπτωση της σημαντικότερης μεταγραφής που έγινε το καλοκαίρι. Ο Ντόσα Τζούνιορ πείστηκε να ξανά φορέσει την κίτρινη φανέλα, με ένα συμβόλαιο που πλησιάζει τις 100 χιλιάδες ετησίως. Οι κινήσεις της ΑΕΛ παίρνουν ακόμη μεγαλύτερη αξία εάν λάβει κανείς υπόψη ότι ήρθαν παίκτες με χαμηλά συμβόλαια, οι οποίοι, όμως, συγκεντρώνουν αρκετές πιθανότητες να πωληθούν σε ομάδες της Ευρώπης με πολλά λεφτά. Στην κατηγορία αυτή συγκαταλέγονται οι Φορτούνα και Σαβανέ, οι οποίοι αμείβονται με λιγότερα από 100 χιλιάδες και άρχισαν ήδη ν' απασχολούν μάνατζερ από την Ευρώπη…

ΑΠΟΨΗ / *Του* **ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΤΤΙΧΗ**

Αν είναι σοβαρός και σημαντικά βελτιωμένος, μπορεί!

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΤΤΙΧΗ**

Εξαιρετικό ενδιαφέρον παρουσιάζει ο Β΄ όμιλος του Europa League. Μετά την ολοκλήρωση της 3ης αγωνιστικής, στη βαθμολογία συγκατοικούν στην πρώτη θέση ΑΠΟΕΛ και Ολυμπιακός Πειραιώς με έξι βαθμούς. Οι γαλαζοκίτρινοι αναφέρονται πρώτοι λόγω της νίκης τους στο «Γεώργιος Καραϊσκάκης», στη δεύτερη αγωνιστική.

Η Ελβετική Γιανγκ Μπόις, μετά την εντός έδρας νίκη της επί του ΑΠΟΕΛ, έφτασε στους τέσσερεις βαθμούς και ξαναμπήκε αποφασιστικά στη διεκδίκηση μιας εκ των δύο πρώτων θέσεων που δίνουν το εισιτήριο για τους «32» της διοργάνωσης. Στην τελευταία θέση με ένα μόλις βαθμό η Αστάνα από το Καζακστάν που δεν δείχνει ικανή να διεκδικήσει την πρόκριση.

Την ερχόμενη Πέμπτη 3 Νοεμβρίου, οι αναμετρήσεις ΑΠΟΕΛ – Γιανγκ Μπόις και Αστάνα – Ολυμπιακός Π. αναμένεται να κρίνουν πολλά στον Όμιλο. Αν ο πρωταθλητής Κύπρου κερδίσει τους Ελβετούς, θα βρεθεί με το ένα πόδι στην επόμενη φάση, αφού ακολουθεί (εκτός έδρας) αγώνας με την αδιάφορη Αστάνα, ενώ στην τελευταία αγωνιστική θα φιλοξενήσει τον Ολυμπιακό, ο οποίος πιθανότατα μέχρι τότε να έχει εξασφαλίσει την πρόκριση (στην 5η αγωνιστική θ' αναμετρηθεί στην έδρα του με τη Γιανγκ Μπόις).

Στη Βέρνη, ο ΑΠΟΕΛ πήγε ανέτοιμος, αδιάβαστος, έπαιξε υπεροπτικά και κινδύνεψε με βαριά ήττα από μια σοβαρή ομάδα με ποιοτικούς, δυνατούς και ψηλούς ποδοσφαιριστές. Για να φτάσει, την Πέμπτη στο ΓΣΠ, στη νίκη και ν' αυξήσει σημαντικά τις πιθανότητες πρόκρισής της, η ομάδα του Κρίστιανσεν πρέπει να παρουσιαστεί βελτιωμένη σε πολλούς τομείς και να είναι σοβαρή, απόλυτα συγκεντρωμένη στο παιχνίδι και στον στόχο της. Με αυτές τις προϋποθέσεις ο ΑΠΟΕΛ μπορεί να κάνει ξανά τον κόσμο του περήφανο.

Ο ΑΠΟΕΛ διαθέτει την εμπειρία και τη νοοτροπία για να ανταποκρίνεται με επιτυχία στις μεγάλες προκλήσεις. Δεν είναι λίγες φορές που τα έβαλε με μεγαθήρια και έκανε θαύματα. Οι πρωταθλητές μας έχουν αυτοπεποίθηση αλλά και την πίστη για να κάνουν το πιο αποφασιστικό βήμα για την πρόκρισή τους στην επόμενη φάση του Europa League. Πολύ σημαντικό για τον Τόμας Κρίστιανσεν, είναι ότι έχει ετοιμοπόλεμους όλους τους ποδοσφαιριστές του, καθώς επίσης και η σημαντική βελτίωση κάποιων παικτών όπως των Αλωνεύτη, Μπρεσάν, οι οποίοι έδειξαν ότι είναι πλέον σε θέση να βοηθήσουν και να προσφέρουν ουσιαστικές λύσεις.

Λέμε συχνά ότι «ο κόσμος δεν παίζει μπάλα…», ωστόσο σε τόσο σημαντικές αναμετρήσεις είναι πολύ σημαντική η συμπαράσταση των οπαδών. Ο ΑΠΟΕΛ έχει φανατικούς οπαδούς οι οποίοι σε πολλούς κρίσιμους αγώνες έδωσαν στην ομάδα την ώθηση και την ενέργεια που χρειαζόταν για να ξεπεράσει τις αγωνιστικές δυσκολίες και να φτάσει σε αγωνιστικές υπερβάσεις, σε πολύ μεγάλες επιτυχίες.

Ο αγώνας με την Γιανγκ Μπόις είναι «κλειδί» για την ευρωπαϊκή προοπτική των «γαλάζοκιτρίνων» της Λευκωσίας. Αν κατακτήσει τη νίκη, πέραν των 360 χιλιάδων ευρώ που θα βάλει στο ταμείο του, ο ΑΠΟΕΛ θα αποκομίσει πολλά άλλα μεγάλα οφέλη. Θα βελτιώσει και άλλο την βαθμολογική του θέση στην βαθμολογία της UEFA, θ' αποκτήσει ξεκάθαρο πλεονέκτημα πρόκρισης και θ' ανέβει περισσότερο το γόητρο και το ηθικό του.

24-KSPORTS 2_Master_cy 27/10/16 20:54 Page 24

Οι Ελληνες στον «μαγικό» κόσμο του NBA

Η εξέλιξη του Αντετοκούνμπο, η καθιέρωση του Κουφού και η δοκιμασία του Παπαγιάννη

Μπορεί η ελληνική εκπροσώπηση στο NBA να μειώθηκε κατά έναν παίκτη, συγκριτικά με τα δύο τελευταία χρόνια (Αντετοκούνμπο, Ν. Καλάθης, Κουφός, Παπανικολάου), αλλά πλέον οι Ελληνες παίκτες και κατ' επέκταση το ελληνικό μπάσκετ δεν είναι οι τελευταίοι «τροχοί της αμάξης» στο κορυφαίο πρωτάθλημα. Η ραγδαία εξέλιξη του Γιάννη Αντετοκούνμπο στους Μιλγουόκι Μπακς, για τους οποίους αποτελεί τη σημαία τους, η καθιέρωση του Κώστα Κουφού ως έκτου παίκτη στους Σακραμέντο Κινγκς, ύστερα από τη θητεία του στους Μέμφις Γκριζλς και η πρώτη δοκιμασία του Γιώργου Παπαγιάννη, επίσης στους Κινγκς των «κυνηγών» ταλέντων, Στογιάκοβιτς και Ντίβατς, σηματοδοτούν το ελληνικό ενδιαφέρον που θα επικεντρωθεί στην πορεία και των τριών «πρεσβευτών» στο NBA.

Το ελληνικό φαινόμενο του Γιάννη Αντετοκούνμπο αντιπροσωπεύει μια σπάνια κατηγορία καταξίωσης ξένων παικτών στο NBA σε σύντομο χρονικό διάστημα, μόλις, τριών ετών, καθώς οι Μπακς απέδειξαν με τον πιο τρανό και δαπανηρό τρόπο την εμπιστοσύνη τους στον διεθνή Ελληνα παίκτη με την επένδυση που θα κάνουν συνολικά στην προσωπικότητά του για τα 6 επόμενα χρόνια. Η υπογραφή του μυθικού συμβολαίου των 105 εκατομμυρίων δολαρίων εισάγει τον Αντετοκούνμπο στη λίστα των πιο ακριβοπληρωμένων παικτών στην ιστορία του NBA, αλλά και σ' αυτή των σταρ του αμερικανικού πρωταθλήματος. Ο Αντετοκούνμπο είναι «καταδικασμένος» να ανταποκριθεί στις αυξημένες ευθύνες που του αναλογούν στην ομάδα του Μιλγουόκι, να μάθει τα «μυστικά» της θέσης του πλέι μέικερ και με ύψος 2.11 να καθιερωθεί στη συγκεκριμένη θέση και να «σπάσει» ακόμα και το άτυπο ρεκόρ του Μάτζικ Τζόνσον (2.07) που παραμένει ο ψηλότερος οργανωτής παιχνιδιού στο NBA, από τη δεκαετία του '80. Ο ηγετικός ρόλος του Αντετοκούνμπο αποτελεί ορόσημο για τους Μπακς και η καταξίωση του στο NBA, τον καθιστά θεμέλιο λίθο της εθνικής ομάδας για την επόμενη –τουλάχιστον– πενταετία.

Στους «βασιλιάδες» του Σακραμέντο, ο Κουφός θα έχει την ευκαιρία να παίξει το πιο ώριμο μπάσκετ της καριέρας του σε ηλικία 27 ετών και θα είναι πολύτιμη εναλλακτική λύση για τον τεχνικό Ντέιβ Τζόργκερ στη θέση του σέντερ και πίσω από τον Ντε Μάρκους Κούζινς. Ο διεθνής παίκτης έχει καθιερωθεί στο NBA με οκτώ χρόνια θητείας στη Γιούτα, στη Μινεσότα, στο Ντένβερ και στο Μέμφις, ενώ θα έχει συμπαίκτη και προφανώς αντίπαλο στις προπονήσεις τον Γιώργο Παπαγιάννη. Ο πρώην σέντερ του Παναθηναϊκού περιμένει τις ευκαιρίες που θα του δοθούν, έστω και στον μικρό χρόνο συμμετοχής που θα έχει. Παίζοντας με τους καλύτερους, είναι δεδομένο ότι ο Παπαγιάννης θα παρουσιάσει ατομική βελτίωση και οι Κινγκς του δίνουν την ανάλογη πίστωση και για τα επόμενα χρόνια, ώστε να νικήσει το άγχος του πρωτοεμφανιζόμενου στο NBA.

Οι Μπακς απέδειξαν με δαπανηρό τρόπο την εμπιστοσύνη τους στον Αντετοκούνμπο.

ΤΡΙΤΗ 1 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ
ΟΥΕΦΑ Τσάμπιονς Λιγκ
Μάντσεστερ Σίτι 3,00 | Ισοπαλία 3,40 | Μπαρτσελόνα 2,30
bet365.com
ΣΤΟΙΧΗΜΑ ΓΙΑ ΣΟΒΑΡΟΥΣ ΠΑΙΚΤΕΣ
BONUS εγγραφής €100

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

Τον έβαλαν στο μάτι

Σκάουτερ ομάδων από το εξωτερικό έχουν βάλει στο μάτι νεαρό Κύπριο εξελίξιμο ποδοσφαιριστή. Και τον έχουν από κοντά. Η ομάδα του είναι θετική στην παραχώρηση, γιατί προσβλέπει στο χρήμα που θα πέσει. Δεν αποκλείεται να υπάρξει πρόταση ή προτάσεις πολύ σύντομα, γιατί ο νεαρός δείχνει να έχει λαμπρό μέλλον. **Π.Π.**

Σαν ωρολογιακή βόμβα!

Αυξάνονται επικίνδυνα, τόσο σε αριθμό όσο και σε συχνότητα, κάποια σοβαρά λάθη των διαιτητών τις τελευταίες εβδομάδες. Μην απορείτε που το θέμα δεν πήρε τις γνωστές του διαστάσεις. Γλυτώσαμε, γιατί στα προβληματικά αυτά παιχνίδια, δεν είχαν συμμετοχή οι μεγάλες ομάδες του κυπριακού ποδοσφαίρου. Μαζεμένα, ωστόσο, είναι απ' εδώ και πέρα τα ντέρμπι και ενδεχόμενη ανάλογη συνέχεια εγκυμονεί κινδύνους. Σαν ωρολογιακή βόμβα δείχνει αυτή τη στιγμή η κατάσταση με τη διαιτησία, με την ελπίδα η απόδοση των κυπρίων διαιτητών να σταματήσει την αντίστροφη μέτρηση... **Γ.Λ.**

Χαμηλές προσδοκίες

Συνέλαβε ο φωτογραφικός φακός τον Νίκο Νταμπίζα στη Βέροια και άρχισαν τα σενάρια μετεγγραφών. Μόνο που αυτήν τη φορά η αναμονή δεν εμπεριέχει το στοιχείο της ανυπομονησίας από τους Ομονοιάτες. Γιατί υπάρχει η πείρα του πρόσφατου παρελθόντος. Αποτελέσματα κατώτερα των προσδοκιών και αργοπορία. Στο μεταξύ, επί της ουσίας, η μόνη σίγουρη μετεγγραφή είναι αυτή του κεντρικού αμυντικού. **Π.Π.**

Το ραντεβού για υπογραφές...

Με τέσσερις μόλις μέρες δουλειάς, ο Ρόνι Λέβι στοχεύει αύριο το νικηφόρο ξεκίνημα, στη δεύτερη του θητεία στην Ανόρθωση. Η ρεαλιστική προσέγγιση των αγωνιστικών δεδομένων της φετινής χρονιάς, προδιαγράφει μια πολύ δύσκολη πορεία για την Ανόρθωση και ο Ρόνι Λέβι, παρακολουθώντας τον αγώνα κυπέλλου με τον Οθέλλο, θα πρέπει να διαπίστωσε τη σοβαρότητα της κατάστασης. Σε βαθμό, που πολλοί υποστηρίζουν, πως αν το ραντεβού για τις υπογραφές είχε οριστεί μετά τον αγώνα κυπέλλου, ίσως και να είχαμε διαφορετική κατάληξη... **Γ.Λ.**

Η ταλαιπωρία των «14»

Οκτώ μόλις αγωνιστικές έχουν περάσει από την έναρξη του πρωταθλήματος και οι 14 ομάδες ως αριθμός ομάδων στον θεσμό προκαλούν ήδη ταλαιπωρία στο φίλαθλο κοινό. Τι να γίνει όμως; Τον κόσμο θα σκεφτόμαστε τώρα ή τους λαθρεπιβάτες παράγοντες του ποδοσφαίρου που έμαθαν μια ζωή να κινούνται στο παρασκήνιο σε ένα αδιάκοπο δούναι και λαβείν; **Π.Π.**

Το ξαναζεί ο Λέβι

Πίσω στο 2011, μια ήττα της Ανόρθωσης από την Ομόνοια στο «Παπαδόπουλος» με 1-0 έφερε την απόλυση του Στάνιμιρ Στόιλοφ. Διάδοχός του ήταν ο Ρόνι Λέβι που είδε την ομάδα από τις εξέδρες απέναντι στην Αλκή και ανέλαβε αμέσως μετά. Πέντε χρόνια μετά, μια ήττα και πάλι από την Ομόνοια έφερε την απόλυση Πούτσιε και ο Ισραηλινός ήρθε για να σώσει ό,τι σώζεται.

Τα παλλούκια τους χρυσά

Μετά τη συμφωνία μαμούθ για τα τηλεοπτικά δικαιώματα της πρέμιερ λιγκ, 5,12 δισ. λίρες για τρία χρόνια, ήρθε μια ακόμα απίστευτη συμφωνία στο αγγλικό ποδόσφαιρο. Αφορά στα εκτός νησιού δικαιώματα μετάδοσης του αγγλικού κυπέλλου. Θα τεθεί σε ισχύ από την περίοδο 2018-19 και θα αποφέρει έσοδα ύψους 1 δισ. λίρες για έξι χρόνια! Είναι πολλά, πάρα πολλά, τα λεφτά...

ΑΠΟΨΕΙΣ

Πόσο βοηθά το φτύσιμο στο «Παπαδόπουλος»

Του **ΧΡΙΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ**

Ακόμη και ο χειρότερος εχθρός της Ανόρθωσης να είσαι δεν νιώθεις βολικά, βλέποντας αυτό το σούργελο που δημιούργησαν οι ιθύνοντες εκεί στο «Αντώνης Παπαδόπουλος».

Οι οπαδοί είναι σίγουρα οι τελευταίοι που ευθύνονται γι' αυτή την κατάσταση. Και είναι ευκολονόητες οι αντιδράσεις τους, που περιέχουν οργή, λύπη και αγανάκτηση.

Από την άλλη όμως, κάθε σχεδόν ματς που η ομάδα ντροπιάζεται, μεγάλη μερίδα οπαδών έχει ακριβώς πανομοιότυπες αντιδράσεις. Πόσες φορές τον τελευταίο καιρό είδαμε τους οπαδούς να ξεσπούν κατά των παικτών ή της διοίκησης; Πόσες φορές βρέθηκαν εκτός των αποδυτηρίων, προσπαθώντας ακόμη και να προπηλακίσουν στελέχη της ομάδας;

Πόσες όμως φορές να επαναλαμβάνονται αυτού του είδους οι αντιδράσεις; Σε τι μπορεί να ωφελήσουν οι επαναλαμβανόμενες απειλές ή βιαιοπραγίες και το συνεχές φτύσιμο;

Τα συναισθήματα που κουβαλά ο κάθε Ανορθωσιάτης είναι κατανοητά και δεν τίθεται κανένα θέμα επί τούτου. Οι αντιδράσεις όμως πρέπει να πάρουν μια άλλη μορφή, σίγουρα πιο εποικοδομητική. Κάτι δηλαδή που θα συμβάλει στο να ξεπεραστούν τα εμπόδια και όχι να μεγεθύνονται τα προβλήματα. Να βοηθηθούν οι παίκτες και όχι να αγωνίζονται υπό το καθεστώς τρόμου.

Γενικώς στην Κύπρο πάσχουμε από δημιουργικότητα. Οι οργανωμένοι οπαδοί των μεγάλων ομάδων έχουν αποδείξει κατά καιρούς ότι μπορεί να προχωρήσουν σε καινοτομίες. Στην Ευρώπη βλέπουμε συχνά πλέον οπαδούς να προβαίνουν σε κινήσεις που προκαλούν προβληματισμό και συνάμα βοηθούν την κατάσταση. Είναι και ανθρώπινο. Όταν το παιδί σου παρουσιάζει δυσκολίες μάθησης ή ανικανότητας, δεν το χτυπάς ούτε το προσβάλεις. Στέκεσαι εκεί και το βοηθάς με κάθε τρόπο. Με πόνο ψυχής. Οι Ανορθωσιάτες αγαπούν την ομάδα τους όσο λίγοι. Ας ψάξουν κάτι άλλο.

Το καταλάβαμε η αγάπη τους φέτος είναι ανίκανη. Φτάνει πια να τη χτυπούν, φτάνει πια να την προσβάλουν...

Ο ΑΠΟΕΛ, η ΑΕΚ και οι άλλοι...

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΔΗ**

Με το χθεσινό αποτέλεσμα στο ντέρμπι κορυφής στη Λάρνακα, η ουσία δεν αλλάζει. Αν και νωρίς στο φετινό πρωτάθλημα, ο κίνδυνος μειωμένου ενδιαφέροντος, ως προς τη διεκδίκηση του τίτλου παραμονεύει.

Με τον Απόλλωνα να χάνει πολύτιμο έδαφος πολύ νωρίς, σε βαθμό που να προκύπτει επίσημη αναθεώρηση του στόχου για κατάκτηση του τίτλου, με την Ομόνοια να μην έχει ακόμη αποκτήσει την απαραίτητη σταθερότητα σε καλές εμφανίσεις και αποτελέσματα και με την Ανόρθωση να επιβεβαιώνει τις αρχικές εκτιμήσεις, με αμφίβολη ακόμη και την παρουσία της στην πρώτη εξάδα, μόνο σιγουριά δεν μπορεί κάποιος να εκφράσει για ένα συναρπαστικό μέχρι τέλους πρωτάθλημα.

Βασικοί διεκδικητές, όπως και πέρσι, ΑΠΟΕΛ και ΑΕΚ. Αν η απόσταση των δύο αυτών ομάδων, από τις υπόλοιπες των πρώτων θέσεων της βαθμολογίας, αυξηθεί μέσα στις επόμενες εβδομάδες, αυτομάτως το ενδιαφέρον μειώνεται και σε μεγάλο μάλιστα βαθμό.

Ελπίδα για διαφορετική εξέλιξη, δημιουργείται από τη μέχρι τώρα αγωνιστική παρουσία της ΑΕΛ και κυρίως την ικανότητα της να παίρνει το ζητούμενο. Κανείς στην ομάδα της Λεμεσού δεν μίλησε (ακόμη) για τίτλο ή διεκδίκηση έστω μιας από τις προνομιούχες πρώτες θέσεις. Όσο το πρωτάθλημα όμως θα προχωράει και η ΑΕΛ θα μένει στα ψηλά, κανείς δεν μπορεί να αποκλείσει οτιδήποτε. Χωρίς υπερβολή, με τα δεδομένα ως έχουν, η ΑΕΛ αποτελεί τη πιο αξιόπιστη ελπίδα για εμπλοκή τρίτης ομάδας στη διεκδίκηση του φετινού τίτλου. Κάτι τέτοιο για την ΑΕΛ είναι πρόκληση, όχι όμως και απαίτηση, για μια ομάδα που κτίστηκε φέτος σχεδόν από την αρχή. Για το πρωτάθλημα και την αναγκαιότητα διατήρησης του ενδιαφέροντος σε ψηλά επίπεδα, μέχρι τέλους, μια δυνατή ΑΕΛ, ικανή να απειλήσει τους βασικούς διεκδικητές, είναι κάτι περισσότερο από απαραίτητο.

Αν θα μπορέσει να επιβεβαιώσει την εκτίμηση αυτή η φετινή ΑΕΛ, θα πρέπει να περιμένουμε λίγο ακόμη, γιατί οι αγωνιστικές που ακολουθούν, φέρνουν καθοριστικής σημασίας ντέρμπι για την ομάδα του Πάμπου Χριστοδούλου.

bet365.com
ΣΤΟΙΧΗΜΑ ΓΙΑ ΣΟΒΑΡΟΥΣ ΠΑΙΚΤΕΣ

01-OIKONOMIA NEW_Master_cy 27/10/16 22:34 Page 1

Eurobank Cyprus

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

ΚΥΡΙΑΚΗ 30 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2016

Eurobank Private Banking

Μεταβολές εβδομάδας	Χ.Α.Κ.	Χ.Α.	Dow Jones	Nasdaq	Nikkei	Dax	FTSE 100	Πετρέλαιο	€/$
	0,73%	-0,13%	-0,06%	0,89%	1,68%	1,84%	0,97%	1,46%	0,11%

ΔΙΕΘΝΗ

Φορτηγά χωρίς οδηγούς στους δρόμους Σελ. 11

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ

Επιχειρείν μετ' εμποδίων παρά τη βελτίωση

Κατά δύο θέσεις βελτιώθηκε η παγκόσμια κατάταξη της Κύπρου στο «Doing Business Report 2017» της Παγκόσμιας Τράπεζας. Σύμφωνα, με την έρευνα το νησί κατατάσσεται στην 45η από τις συνολικά 190 χώρες που εξετάζονται. Αρνητική η εικόνα όσον αφορά σε εγγραφές ακινήτων. **Σελ. 7**

CARREFOUR

Στην ΕΠΑ η συμφωνία Σκλαβενίτη-Μαρινόπουλου

Και ενώπιον της κυπριακής Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού τέθηκε η επιδιωκόμενη συμφωνία μεταξύ Σκλαβενίτη και Μαρινόπουλου. Σήμερα, ο Όμιλος Σκλαβενίτης δραστηριοποιείται στο χονδρικό εμπόριο της κυπριακής αγοράς μέσω της εμπορίας προϊόντων χαρτιού. **Σελ. 6**

ΔΙΕΘΝΗ

Απολύσεις από αμερικανικές τράπεζες

Η Goldman Sachs επιλέγει να κάνει σταδιακές απολύσεις προσωπικού κάθε μερικούς μήνες. Άλλες αμερικανικές τράπεζες επιλέγουν να τις κάνουν όλες μαζεμένες. Όποια στρατηγική κι αν ακολουθούν, οι αμερικανικές τράπεζες προχωρούν διαρκώς σε μειώσεις προσωπικού. **Σελ. 10**

Real Estate

Αύξηση στις τιμές των ακινήτων

Μικρές αυξήσεις στις τιμές των ακινήτων στην Κύπρο κατά το β' τρίμηνο του 2016 καταγράφει ο Δείκτης Τιμών Ακίνητων του RICS. Ο δείκτης παρακολουθεί τις τιμές και τα ενοίκια των ακινήτων σε όλες τις επαρχίες. Καταγράφονται σημαντικές αυξήσεις σχεδόν σε όλες τις μεγάλες αστικές περιοχές και όλες τις κατηγορίες. **Σελ. 12**

Ισορροπημένα τα δημοσιονομικά

Υπερβολικά πλεονάσματα θα προκαλούσαν ασφυξία στην οικονομία, λέει ο Χ. Γεωργιάδης

Της δημοσιονομικής πολιτικής της κυβέρνησης υπεραμύνεται ο Χάρης Γεωργιάδης, σχολιάζοντας πως αν το μεγαλύτερο πρωτογενές πλεόνασμα ήταν μεγαλύτερο, θα πάθαινε ασφυξία η πραγματική οικονομία.

«Έχει βρεθεί μία καλή ισορροπία στην οποία δημόσια οικονομικά και πραγματική οικονομία αλληλοστηρίζονται», σχολιάζει ο υπουργός, ο οποίος όμως παραδέχεται πως οι δαπάνες βρίσκονται στο ανώτατό τους όριο. Οι πιέσεις που δέχθηκε, προσθέτει, ικανοποιήθηκαν μόνο στον βαθμό που του επέτρεπε ο δημοσιονομικός σχεδιασμός, τον οποίο χαρακτηρίζει ως αυστηρό. Ο υπουργός παραδέχεται πως στον δημόσιο τομέα υπάρχουν σοβαρές δυσλειτουργίες. «Δεν αναφέρομαι στη στενή λογιστική προσέγγιση του λεγόμενου λίπους αλλά σε στρεβλώσεις και δυσλειτουργίες, οι οποίες απαιτούν μεταρρύθμιση και διόρθωση που θα οδηγήσει σε σωστή διαχείριση των πόρων. Δεν είναι περικοπές που χρειάζεται ο κυπριακός δημόσιος τομέας αλλά αλλαγές και μεταρρυθμίσεις».

Ο δημόσιος τομέας δεν χρειάζεται περικοπές αλλά αναδιάρθρωση.

Την ίδια ώρα, επαναλαμβάνει την ανησυχία του για επανάληψη ανεύθυνων πολιτικών επιλογών που στο παρελθόν οδήγησαν στον εκτροχιασμό. **Σελ. 4**

Μειώνεται η παραγωγή κρασιού, αυξάνεται η κατανάλωση

Παρόλο που η κατανάλωση κρασιού στην Κύπρο τα τελευταία χρόνια καταγράφει σταδιακή άνοδο, εντούτοις τόσο η παραγωγή όσο και οι εξαγωγές είναι σε πτωτική πορεία. Χαρακτηριστικά, η Κύπρος εξήγαγε 1,01 εκατ. λίτρα κρασί για το έτος 2015, με κύριες χώρες εξαγωγών να είναι το Ηνωμένο Βασίλειο, η Εσθονία, η Γερμανία και η Κένυα. Διεθνώς τη μερίδα του λέοντος στις εξαγωγές κρασιού κατέχουν η Ισπανία, η Ιταλία και η Γαλλία, που μαζί αντιπροσωπεύουν το 56% των εξαγωγών σε όλο τον πλανήτη. Σύμφωνα με τα δεδομένα του Τμήματος Αμπελουργίας του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, η κατανάλωση οίνου καταγράφει αυξητική τάση από το 2012 την οποία όμως κερδίζουν κυρίως τα εισαγώμενα κρασιά. **Σελ. 6**

Χωρίς κίνητρα για ηλεκτρικά οχήματα

Η Κύπρος συμπεριλαμβάνεται στις επτά χώρες της Ε.Ε., που δεν παρέχουν ουσιαστικά κανένα κίνητρο για αγορά και χρήση ηλεκτρικών οχημάτων. Χαρακτηριστικά, η μόνη ελάφρυνση που παρέχεται στους κατόχους τέτοιων οχημάτων είναι δωρεάν στάθμευση σε κάποιους δήμους, και μειωμένα τέλη εγγραφής αυτοκινήτου – ήτοι, 150 ευρώ. Επί του παρόντος δεν υπάρχουν άλλα μέτρα. **Σελ. 5**

Στην κυπριακή αγορά τα Armani Exchange

Μεγαλώνει ο ανταγωνισμός στον high street ρουχισμό, με την κάθοδο της μάρκας Armani Exchange στην Κύπρο. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», το brand θα το φέρει ο Όμιλος Σιακόλα και η ενέργεια αυτή εμπίπτει στο πλαίσιο ευρύτερων αλλαγών που δρομολογούνται από τον Όμιλο. Το πρώτο κατάστημα αναμένεται να ανοίξει τις πόρτες του τον ερχόμενο Σεπτέμβριο. **Σελ. 6**

Απόδοση δεκαετών ομολόγων

	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	**3.34%**	**+0.03%**
Γερμανία	0.08%	+0.08%
Γαλλία	0.36%	+0.09%
Ιταλία	1.45%	+0.08%
Ισπανία	1.12%	+0.02%
Ιρλανδία	0.53%	+0.09%
Ελλάδα	8.10%	-0.19%
Ην. Βασίλειο	1.15%	+0.08%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης

Οίκος Αξιολόγησης	Μακροπρόθεσμο Χρέος	Βραχυπρόθεσμο Χρέος
DBRS	B	R-4
Fitch	**BB-**	**B**
Moody's	B1	NP
S&P	BB	B

ΑΠΟΨΗ / *Του* **ΑΝΤΩΝΗ ΑΝΤΩΝΙΟΥ**

Το ύψος και το είδος των κρατικών δαπανών

Οσοι εκφράζουν διά των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης τη θέση για περαιτέρω βελτίωση των δημόσιων οικονομικών, προφανώς επικεντρώνονται στο σκέλος των δαπανών και όχι των εσόδων. Είναι αυτοί που θεωρούν πως οι κρατικές δαπάνες είναι υπερβολικά υψηλές ακόμα και μετά τα χρόνια της εξυγίανσης και γι' αυτό, όποτε βλέπουν κάποιες αποφάσεις που τις αυξάνουν, διαμαρτύρονται έντονα.

Άλλωστε, ακόμα και ο υπουργός Οικονομικών παραδέχεται πως οι δαπάνες του κρατικού προϋπολογισμού για το 2017 είναι στα όριά τους και δεν υπάρχει άλλο περιθώριο. Όσον αφορά το σκέλος των εσόδων, το χαρακτηρίζει ικανοποιητικό ως ποσοστό του ΑΕΠ, παρόλο που με βελτίωση στο Τμήμα Φορολογίας θα δεδομένα θα μπορούσαν να είναι καλύτερα.

Θα διαφωνήσουμε με τον υπουργό στην αναφορά του πως αν επιδιώκαμε μεγαλύτερο πρωτογενές πλεόνασμα θα στραγγαλίζαμε την πραγματική οικονομία. Το αυξημένο πρωτογενές πλεόνασμα θα μπορούσε να επέλθει και από αύξηση των εσόδων. Βέβαια, όλοι επικεντρώνονται στις δαπάνες, οι οποίες είναι και προβλεπόμενες και υπολογισμένες σε αντίθεση με τα έσοδα τα οποία επηρεάζονται από πολλούς παράγοντες. Θεωρούμε πως η δημόσια υπηρεσία έχει και άλλο λίπος και δεν αναφερόμαστε μόνο στο κρατικό μισθολόγιο. Λειτουργικές δαπάνες και μεταβιβάσεις σε οργανισμούς δημοσίου δικαίου μπορούν να περιοριστούν περαιτέρω μέσω της μετεξέλιξης του τρόπου λειτουργίας τους.

Το ότι οι δαπάνες αυξάνονται κατά μόλις 0,3% σε σχέση με το 2016 είναι θετικό. Εκείνο που προβληματίζει είναι πως αυξάνονται κατά 1,8% οι δαπάνες για μισθούς, κατά 6,8% οι λειτουργικές δαπάνες και κατά μόλις 1% οι κεφαλαιουχικές δαπάνες, οι οποίες περιλαμβάνουν και συγχρηματοδοτούμενα έργα. Οι μεταβιβαστικές πληρωμές μειώνονται κατά 1,4%. Την ίδια ώρα, οι δαπάνες για αποπληρωμή του δημόσιου χρέους μειώνονται κατά 13,3% λόγω μείωση του μέσου κόστους δανεισμού. Το ότι μειώνονται οι δαπάνες για εξυπηρέτηση του χρέους είναι ιδιαίτερα θετικό. Το ότι αυξάνονται οι δαπάνες για τομείς που δεν έχουν σχέση με την ανάπτυξη είναι που προβληματίζει. Γιατί αν δεν θέλουμε μία φορά το κράτος να λειτουργεί ως επιχειρηματίας, δεν θέλουμε δύο φορές (ή και περισσότερες) να λειτουργεί ως εργοδότης.

Καλύτερα κράτος-επιχειρηματίας, παρά κράτος-εργοδότης.

Κάπου εδώ πρέπει να κτυπήσει και το καμπανάκι για τη Βουλή, στην οποία εκκρεμούν ακόμα τα νομοσχέδια για το Δημόσιο, ανάμεσά τους και το κρατικό μισθολόγιο. Τελική τοποθέτηση σε επίπεδο Επιτροπής Οικονομικών ίσως να υπάρξει τη Δευτέρα. Για το 2017 λοιπόν, χωρίς τιμάριθμο και γενικές αυξήσεις, μόνο από τις προσαυξήσεις, το κρατικό μισθολόγιο αυξάνεται κατά 46 εκατ. ευρώ ή 1,8%. Υπενθυμίζεται πως του χρόνου απαγοποιούνται και τυπικά οι προσλήψεις. Το νομοσχέδιο που έχει ενώπιόν της η Βουλή προβλέπει, σε αδρές γραμμές πως η συνολική αύξηση του κρατικού μισθολογίου, δεν πρέπει να ξεπερνά την αύξηση του ΑΕΠ της προηγούμενης χρονιάς. Για το 2017, εκτιμάται πως το ΑΕΠ θα αυξηθεί κατά 2,7%. Εκτός κι αν οι πολιτικοί επιδιώκουν το κρατικό μισθολόγιο να αυξάνεται κατά 100 εκατ. ευρώ κάθε χρόνο θα πρέπει να ψηφίσουν το νομοσχέδιο. Όμως μην κοροϊδευόμαστε, δεν υπάρχει κανένα κόμμα και καμία κυβέρνηση που δεν θα υποχωρήσει μπροστά στην πίεση που θα ασκηθεί από τις συντεχνίες. Το είδαμε να συμβαίνει διαχρονικά στο παρελθόν και δεν μπορούμε να πιστέψουμε πως μέσω των συλλογικών συμβάσεων και μόνο θα συμφωνηθούν αυξήσεις σε τέτοια επίπεδα που δεν θα θέτουν σε κίνδυνο τα δημόσια οικονομικά. Ούτε πρόκειται για κάποια παράλογη εισήγηση, το ύψος των αυξήσεων στον δημόσιο τομέα να μην ξεπερνά αυτό της ανάπτυξης της χώρας.

pwc

"Boards of Directors and Audit Committees at the heart of audit reform"

Wednesday, 2 November 2016, 16:00, Filoxenia Conference Centre, Nicosia

Please register here:
www.pwc.com.cy/eu-audit-legislation

OIK_02-OIK DHKTHS-NEW 2stilo_Master_cy 27/10/16 22:34 Page 2

ΑΝΑΛΥΣΗ

Των **PHILLIP BLENKINSOP** και **ROBERT-JAN BARTUNEK / REUTERS**

Τα «αγκάθια» για τη CETA

Το Βέλγιο ανακοίνωσε τη Δευτέρα ότι δεν μπορεί να υποστηρίξει επίσημα μια συμφωνία ελεύθερου εμπορίου ανάμεσα στην Ευρωπαϊκή Ενωση και στον Καναδά λόγω διαμάχης στο εσωτερικό της χώρας. Εν τούτοις, οι δύο πλευρές –Ε.Ε. και Καναδάς– προσβλέπουν στην πραγματοποίηση μιας συνόδου κορυφής για την υπογραφή της συμφωνίας.

Το γαλλόφωνο τμήμα του Βελγίου, η Βαλλονία, αντιτίθεται στη Συμφωνία Ελεύθερου Εμπορίου ανάμεσα στην Ε.Ε και στον Καναδά (CETA). Για να επικυρωθεί αυτή η συμφωνία είναι απαραίτητη η ομόφωνη έγκριση από τα 28 κράτη-μέλη της Ε.Ε. Οι Βρυξέλλες έδωσαν προθεσμία μέχρι τη Δευτέρα για να απαντήσει το Βέλγιο αν αποδέχεται τη συμφωνία. Διαφορετικά θα ακυρωνόταν η Σύνοδος Κορυφής Ε.Ε. - Καναδά, όπου είχε προγραμματιστεί η υπογραφή της συμφωνίας με τον Καναδό πρωθυπουργό Τζάστιν Τριντό. Ο Βέλγος πρωθυπουργός Σαρλ Μισέλ απάντησε ότι δεν μπορεί να δώσει το «πράσινο φως».

> Οι Βρυξέλλες έδωσαν προθεσμία έως τη Δευτέρα για να απαντήσει το Βέλγιο εάν αποδέχεται τη συμφωνία.

Εν τούτοις, ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Ντόναλντ Τουσκ είπε ότι ο κ. Μισέλ και ο κ. Τριντό θεωρούν πως δεν χρειάζεται να ματαιωθεί η σύνοδος κορυφής.

«Μαζί με τον κ. Τριντό πιστεύουμε ότι είναι ακόμα εφικτή η σύγκληση μιας συνόδου κορυφής», ανέφερε ο κ. Τουσκ σε μήνυμά του μέσω του Twitter. «Ενθαρρύνουμε όλες τις πλευρές να βρουν μια λύση. Υπάρχει ακόμη χρόνος». Στην Οττάβα, εκπρόσωπος του κ. Τριντό δήλωσε ότι ο Καναδός πρωθυπουργός και ο κ. Τουσκ συμφώνησαν να διατηρήσουν ανοιχτό δίαυλο επικοινωνίας.

Παράλληλα, η υπουργός Εμπορίου του Καναδά Κρίστια Φρίλαντ ανέφερε πως «η CETA δεν έχει τελειώσει», αλλά παρέκαμψε ερωτήσεις για το τι έπεται εάν η Ε.Ε. αποτύχει να καταλήξει σε συμφωνία εντός της εβδομάδας. «Τους ευχόμαστε ό,τι καλύτερο και επιζούμε πως θα υλοποιήσουμε τον στόχο μας... αυτή η συμφωνία έχει διανύσει πολύ δρόμο και είναι ώρα να την υπογράψουμε και να την επικυρώσουμε», δήλωσε ενώπιον δημοσιογράφων στην καναδική πρωτεύουσα.

Ο κ. Μισέλ, η ομοσπονδιακή κυβέρνηση του οποίου υποστηρίζει τη συμφωνία, είχε συγκαλέσει συνάντηση των τοπικών κυβερνήσεων της χώρας του. «Δεν μπορούμε να δώσουμε καταφατική απάντηση», τόνισε ο πρωθυπουργός της Βαλλονίας, Πολ Μαγνέτ, σε συνέντευξη Τύπου.

Είπε ότι οι ενδοιασμοί τους δεν σχετίζονται με την Οττάβα αλλά με τις Αρχές στην Ε.Ε. Αλλες Αρχές που τελούν υπό την ηγεσία των Σοσιαλιστών, συμπεριλαμβανομένων των Βρυξελλών, υποστηρίζουν τη Βαλλονία, ενώ οι εκπρόσωποι των Φλαμανδών και της μειονότητας των γερμανόφωνων έχουν ταχθεί υπέρ της κεντροδεξιάς κυβέρνησης του Σαρλ Μισέλ.

Το ζήτημα δεν περιορίζεται μόνο στη CETA. Ο Καναδάς είναι ο δωδέκατος μεγαλύτερος εμπορικός εταίρος της Ε.Ε. Αν δεν ψηφιστεί η CETA, τότε κινδυνεύουν να εκμηδενιστούν οι ελπίδες για τη σύναψη αντίστοιχων συμφωνιών με τις ΗΠΑ ή την Ιαπωνία. Κατά συνέπεια θα τεθεί σε νέα δοκιμασία η ενότητα της Ε.Ε. μετά το δημοψήφισμα για το Brexit, όπου οι Βρετανοί αποφάσισαν την αποχώρησή τους από το «κλαμπ» των Βρυξελλών.

«Είναι δύσκολες ημέρες για την ευρωπαϊκή εμπορική πολιτική», σχολίασε ο Ούλριχ Γκρίλο, πρόεδρος της ομοσπονδίας των γερμανικών βιομηχανιών. «Αυτό το αδιέξοδο υποβαθμίζει την εμπιστοσύνη που τρέφουν οι διεθνείς συνεταίροι της Ε.Ε. γι' αυτήν. Η βασική διαφωνία του κ. Μαγνέτ αφορά το σύστημα προστασίας των επενδυτών.

Οι ξένες εταιρείες θα έχουν το δικαίωμα να μηνύουν τις χώρες όπου θα δραστηριοποιούνται εάν θεωρούν ότι πλήττονται οι επενδύσεις τους. Επικριτές της συμφωνίας υποστηρίζουν πως εκχωρούνται δυνάμεις στις πολυεθνικές, αλλά αρκετοί ηγέτες στην Ευρώπη εικάζουν ότι υπάρχει πολιτική σκοπιμότητα.

Οι υποστηρικτές της CETA τονίζουν ότι η συμφωνία θα ενισχύσει το εμπόριο μεταξύ των εταίρων κατά 20% και κατά 12 δισ. ευρώ την οικονομική δραστηριότητα στην Ε.Ε.

ΔΗΚΤΗΣ

diktis@kathimerini.com.cy

Τι θα πουν;

Το Υπουργικό ενέκρινε τα δύο νομοσχέδια για Υφυπουργεία Τουρισμού και Ναυτιλίας και πλέον ο λόγος είναι και πάλι στη Βουλή. Βέβαια, ο υφυπουργός παρά τω Προέδρω φρόντισε εκ των προτέρων να ενημερώσει τα κόμματα σχετικά και μάλιστα έλαβε και τη θετική τους ανταπόκριση. Απομένει τώρα να δούμε αν θα τηρήσουν την ίδια στάση και στη Βουλή. Το παράδειγμα της δημόσιας μεταρρύθμισης άλλωστε, κάθε άλλο παρά θετικό είναι.

Φωνάζει

Η διακοπή της συνεργασίας του Συνεργατισμού με την ασφαλιστική εταιρεία Allianz φωνάζει προς μία κατεύθυνση: CNP. Ο γαλλικός κολοσσός που «κήρεψε» από τραπεζικό συνεργάτη με το κλείσιμο της Λαϊκής και έχασε τη δίκη εναντίον της Τράπεζας Κύπρου θα μπορούσε να προχωρήσει σε σχετική συμφωνία. Είναι γνωστό πως ο γαλλικός κολοσσός αρέσκεται στις συνεργασίες με τραπεζικά ιδρύματα. Η Τράπεζα Κύπρου βέβαια ελέγχει το 49% των ασφαλιστικών της CNP αλλά εκτιμούμε πως δεν θα είχε πρόβλημα να αυξηθεί το μερίδιο της στα κέρδη.

Τρέμουν οι κολοσσοί

Με πρόστιμο 12 δισ. ευρώ περίπου κινδυνεύει η Deutsche Bank με κόστος 14 δισ. ευρώ περίπου απειλείται η Volkswagen μετά το σκάνδαλο με τους ρύπους. Για άλλη μία φορά επιβεβαιώνεται πως ο όρος too big to fail δεν στέκει.

Ερευνα και όχι ανάπτυξη

Σύμφωνα με έρευνα της PwC, μέχρι το 2020 το μεγαλύτερο μέρος των δαπανών των εταιρειών που θα μεταφερθεί από τα υλικά προϊόντα σε λογισμικά προγράμματα και υπηρεσίες. Όπως διεφάνη από την έρευνα, οι εταιρείες που κατέγραψαν πιο γρήγορη αύξηση εσόδων σε σχέση με τους βασικούς ανταγωνιστές τους κατέγραψαν σε ποσοστό 25% το μεγαλύτερο μέρος του προϋπολογισμού που είχαν για E&A σε λογισμικά προγράμματα από τις εταιρείες με βραδύτερους ρυθμούς αύξησης εσόδων. Στην Κύπρο οι δαπάνες για E&A δεν υπάρχουν στους προϋπολογισμούς.

Αλλάζουν οι καιροί

Αν είναι ένα πράγμα που κρατήσαμε από την Ετήσια Γενική Συνέλευση της Τράπεζας Κύπρου, είναι ο επικείμενος διορισμός της Lyn Grobler στο Διοικητικό Συμβούλιο, η οποία χαρακτηρίστηκε ως εμπειρογνώμονας σε θέματα Πληροφορικής και Τεχνολογίας, και η οποία θα ηγηθεί μιας νέας Επιτροπής Τεχνολογίας η οποία θα καθοδηγεί και κατευθύνει το έργο της Τράπεζας στον συγκεκριμένο τομέα με επικέντρωση στην ψηφιοποίηση των τραπεζικών εργασιών και την πρόσβαση στις τραπεζικές υπηρεσίες. Οι καιροί αλλάζουν.

Το 2002 όταν ρώτησαν τον Τζιανλουίτζι Μπουφόν ποιος συμπαίκτης του έχει το... μακρύτερο, είχε δώσει την εξής αφοπλιστική απάντηση: «Ο θρυλικός Tivo... ». Μετά από 14 χρόνια, ο «θρυλικός» Φαουστίνο Ασπρίγια, λάνσαρε τη δική του μάρκα προφυλακτικών. Αυτό είναι που λέμε να εκμεταλλεύεσαι τα... δυνατά σου σημεία.

Η ΛΕΞΗ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Σταυροειδής Ελαστικότητα Ζήτησης

Ο πιο πάνω οικονομικός όρος αναφέρεται στον βαθμό αντίδρασης/ανταπόκρισης της ζήτησης ενός αγαθού στις μεταβολές της τιμής άλλων συναφών αγαθών, δηλ. υποκατάστατων και συμπληρωματικών. Η σταυροειδής ελαστικότητα ζήτησης υπολογίζεται συγκρίνοντας την ποσοστιαία μεταβολή στη ζήτηση ενός αγαθού με την ποσοστιαία μεταβολή στην τιμή ενός υποκατάστατου ή συμπληρωματικού αγαθού.

Μάριος Χαραλαμπίδης
Καθηγητής Διοίκησης και Οικονομικών
Cyprus Institute of Marketing / The Cyprus Business School

Κοντά σε VRS

Στην τελική ευθεία έχει εισέλθει το νέο σχέδιο εθελούσιας εξόδου προσωπικού στην Ελληνική Τράπεζα, με το Τμήμα Προσωπικού να βρίσκεται σε αναμονή των τελικών εγκρίσεων. Η ανακοίνωσή του προς το προσωπικό πρέπει να θεωρείται θέμα μερικών εβδομάδων στη χειρότερη περίπτωση και όπως πληροφορείται ο ΔΗΚΤΗΣ θα είναι σε παρόμοια πλαίσια με αυτά άλλων τραπεζών.

Ο Νοβότνυ

Για την εισαγωγή του λεγόμενου MREL προϊδέασε ανάμεσα σ' άλλα κατά την παρουσίαση που έκανε στην Κύπρο ο διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Αυστρίας Ewald Nowotny, εξηγώντας πως απώτερος στόχος είναι οι μέτοχοι και οι πιστωτές να απορροφούν τις απώλειες και να είναι υπεύθυνοι για την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών χωρίς να χρειάζεται η συνεισφορά των φορολογουμένων. Προς αυτό τον σκοπό θα καθοριστούν ελάχιστα εποπτικά κεφάλαια τα οποία θα μπορούσαν να γίνουν bail-in σε περίπτωση εξυγίανσης ενός ιδρύματος.

ΑΡΘΡΟ Του **ΝΙΚΟΥ ΚΟΥΓΙΑΛΗ**

Πράσινη Φορολογική Μεταρρύθμιση: Προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα

Τα τελευταία χρόνια η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και η ανάγκη λήψης ουσιαστικών μεταρρυθμιστικών μέτρων για την προστασία του περιβάλλοντος βρίσκεται στο επίκεντρο του διεθνούς ενδιαφέροντος. Ο απόηχος της Συμφωνίας των Παρισίων σχετικά με την παγκόσμια μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου που επιτεύχθηκε τον Δεκέμβριο του 2015 κατά την 21η Διάσκεψη των Μερών της Σύμβασης Πλαισίου των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή, γνωστή ως COP 21 δεν έχει ακόμη καταλαγιάσει.

Η διεθνής κοινότητα αναγνώρισε πλέον πως για να μετριαστούν οι επιπτώσεις που βιώνουμε λόγω κλιματικής αλλαγής και να αποφευχθούν ακόμη πιο δυσάρεστες, θα πρέπει να περιοριστεί η αύξηση της θερμοκρασίας του πλανήτη και να παραμείνει σε επίπεδα κάτω των 2°C σε σχέση με την προβιομηχανική εποχή. Ο στόχος αυτός μπορεί να επιτευχθεί μόνο αν καταφέρουμε να μεταβούμε σε μια Οικονομία Χαμηλών Εκπομπών Άνθρακα, που οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου δεν θα υπερβαίνουν τις δυνατότητες απορρόφησής τους από τις καταβόθρες. Την ίδια στιγμή, είναι απ' όλους αντιληπτό ότι μέχρι να υιοθετηθεί, να υλοποιηθεί και να αποδώσει απτά αποτελέσματα η συμφωνία θα παρέλθει ουσιαστικά σημαντικό χρονικό διάστημα το οποίο δεν πρέπει να περάσει ανεκμετάλλευτο. Η περιοχή της νοτιοανατολικής Μεσογείου ήδη βιώνει τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής όπως ξηρασία ανομβρία και υψηλές θερμοκρασίες.

Εάν επιθυμούμε πραγματικά μια σύντομη μετάβαση προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα, θα πρέπει να αποσυνδέσουμε άμεσα την οικονομική μας ανάπτυξη από την κατανάλωση των πόρων και να ενσωματώσουμε την περιβαλλοντική πτυχή στη διαμόρφωση της οικονομικής μας πολιτικής.Προς την επίτευξη αυτού του σκοπού είναι αναγκαίο να προβούμε σε μια γενναία φιλοπεριβαλλοντική φορολογική μεταρρύθμιση, η οποία θα είναι οικονομικά ουδέτερη δηλαδή, δεν θα επιβάλλει νέες φορολογίες αλλά θα μετατοπίζει το φορολογικό βάρος από την εργασία σε άλλες πηγές δημοσίων εσόδων, με περιβαλλοντικό προσανατολισμό. Αυτή η μεταρρύθμιση θα πρέπει να ενισχύει την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης και να διασφαλίζει την απόλυτη συνοχή μεταξύ των οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών πολιτικών.

Οφείλουμε να επανεξετάσουμε τη φορολογική μας πολιτική στους τομείς της ενέργειας, των μεταφορών, της ρύπανσης και των φυσικών μας πόρων. Γι' αυτόν τον λόγο είμαστε έτοιμοι ως Υπουργείο να ξεκινήσουμε διάλογο με το Υπουργείο Οικονομικών αλλά και τα Υπουργεία Ενέργειας, Μεταφορών και Εργασίας για να εξετάσουμε τα πρώτα βήματα αυτής της μεταρρύθμισης.

Ως Υπουργείο Περιβάλλοντος δεν παραμένουμε με τα χέρια σταυρωμένα αλλά εφαρμόζουμε μια σειρά από μέτρα, ενώ ταυτόχρονα έχουμε λάβει μια δέσμη πολιτικών αποφάσεων που αφορούν αυτή τη μεταρρύθμιση και που έχουν σχέση με το υπουργείο μας. Τα μέτρα και οι πολιτικές αυτές αφορούν τους τομείς της Γεωργίας, της προστασίας των υδάτων και της ορθολογικής διαχείρισης των αποβλήτων. Στον τομέα της γεωργίας και με στόχο τη προώθηση μιας πιο φιλικής προς το περιβάλλον γεωργικής δραστηριότητας που θα μειώνει τις εκπομπές ρύπων εντάξαμε στο ΠΠΑ 2014 – 2020 τα πιο κάτω μέτρα:

- Χρηματοδότηση εγκατάστασης ΑΠΕ σε αγροτικές εκμεταλλεύσεις.
- Χρηματοδότηση καινοτόμων Βελτιωμένων Συστημάτων Άρδευσης.
- Χρηματοδότηση υποδομών συλλογής όμβριων υδάτων σε θερμοκήπια.

Ταυτόχρονα, εφαρμόζουμε την πιο πράσινη Κοινή Αγροτική Πολιτική από την ένταξή μας στην Ε.Ε.

Στον τομέα της προστασίας των υδάτων, για σκοπούς κοστολόγησης του νερού, εισάγονται νέα στοιχεία μέσα στο 2017, όπως το κόστος πόρου και το περιβαλλοντικό κόστος.

Σημειώνεται ότι τα δύο (2) αυτά μετρά αποτελούν υποχρέωσή μας που απορρέει μέσα από τις ευρωπαϊκές οδηγίες και αποτελούν προϋπόθεση άντλησης ευρωπαϊκών κονδυλίων για έργα στον τομέα του περιβάλλοντος.

Σε ό,τι αφορά τον τομέα της διαχείρισης των οικιακών αποβλήτων:

- Ενισχύουμε τη χωριστή διαλογή και ανακύκλωση με ένα πρόγραμμα 15 εκατομμυρίων ευρώ που βρίσκεται σε εξέλιξη στους παραλιακούς δήμους.
- Έχουμε αποφασίσει την εισαγωγή του παγκύπριου ενιαίου τέλους διαχείρισης.
- Προχωρούμε με την εφαρμογή του συστήματος «Πληρώνω όσο Πετώ».

Γενικά, καταβάλλεται κάθε δυνατή προσπάθεια για μείωση της παραγωγής οικιακών απόβλητων, χωριστή διαλογής, αύξηση των ποσοστών ανακύκλωσης μείωση των ποσοτήτων για ταφή και γενικά για αξιοποίηση των αποβλήτων ως ενεργειακό πόρο.

Η δέσμη μέτρων που καταρτίζουμε και εφαρμόζουμε αποδεικνύει ότι κινητοποιούμε όλες τις πολιτικές μας προς την ανταγωνιστική, κυκλική οικονομία με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα την οποία οφείλουμε στον τόπο μας και στις μελλοντικές γενεές. Αυτού του είδους οι συστημικές και πολιτικές μεταρρυθμίσεις απαιτούν βεβαίως πολιτικό θάρρος και πολιτική βούληση και αυτή η κυβέρνηση έχει αποδείξει έμπρακτα ότι διαθέτει και τα δυο για να κάνει όλες εκείνες τις αλλαγές που θα διασφαλίζουν την προστασία του περιβάλλοντος και τη μετάβαση μας σε μια οικονομία απαλλαγμένη από τον άνθρακα.

Ο κ. Νίκος Κουγιάλης είναι υπουργός Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος.

OIK_03-ADV ECONOMIST_Master_cy 27/10/16 18:23 Page 1

The Economist Events

12TH CYPRUS SUMMIT
Europe in peril
Cyprus in play

NOVEMBER 1ST 2016
HILTON PARK NICOSIA

Speakers from Europe and America will gather in Nicosia for a high-level debate:

John Peet
Political editor
The Economist

Guy Verhofstadt
Chair
Group of the Alliance of Liberals and Democrats for Europe in the European Parliament,
former prime minister of Belgium

Nicos Anastasiades
President
Republic of Cyprus

James Rubin
Fmr US assistant secretary of state for public affairs, adviser on politics and international affairs

Klaus Regling
Managing director
European Stability Mechanism

Averof Neofytou
President
Democratic Rally Party (DISY)

Andros Kyprianou
General Secretary of the Central Committee
Progressive Party of the Working People (AKEL)

Espen Barth Eide
Special adviser to the secretary-general on Cyprus
United Nations

Paolo Scaroni
Deputy chairman
Rothschild Group

Nicholas Papadopoulos
President
Democratic Party (DIKO)

Harris Georgiades
Minister of finance
Cyprus

Ioannis Kasoulides
Minister of foreign affairs
Cyprus

Yiorgos Lakkotrypis
Minister of energy, commerce, industry and tourism,
Cyprus

Constantinos Petrides
Deputy minister to the president of the Republic of Cyprus

Irena Georgiadou
Chair
Hellenic Bank

Evgenios Evgeniou
Chief executive officer
PwC Cyprus

Eric Major
CEO
Henley & Partners

Elio Ruggeri
SVP gas infrastructures department/CEO
Edison, Italy/IGI Poseidon

Christoforos Hadjikyprianou
CEO & president of the council
European University Cyprus

Gene Kornegay
Cyprus country manager
Noble Energy

® Hazlis & Rivas advertising

Hazlis & Rivas-The Economist Events 2016/Greece, Cyprus, Malta and southeast Europe

hazlis & rivas

Hazlis & Rivas The Economist Events for Greece, Cyprus, Malta and south-east Europe
Tel.: (30) 210 94 08 750 email: info@hazliseconomist.com
www.hazliseconomist.com www.cyprus-2016.economist.com

In co-operation with:
Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Γραφείο Ενημέρωσης στην Κύπρο

Platinum sponsor: HELLENIC BANK

Premium gold sponsor: pwc

Gold sponsors: H&P Henley & Partners; IGI Poseidon

Silver sponsors: European University Cyprus – Laureate International Universities; ΔΕΠΑ; EDISON; VISA

Bronze sponsors: Carrefour Κύπρου; noble energy

Logistics supplier: DHL

International broadcast media: CNN

Communication sponsor: Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Contributors: Nespresso; CONEQ Audio Visual Equipment; FISIKON; Proelium Collection Services

Airline carrier: AEGEAN – A Star Alliance Member

IT sponsor: SIEBEN

Supported by: Cyprus Chamber of Commerce and Industry

OIK_04 OIKONOMIA_Master_cy 27/10/16 19:29 Page 4

Υπάρχει ισορροπία στα δημόσια οικονομικά

Χ. Γεωργιάδης: Δυστυχώς κάποιοι δεν έμαθαν από τα λάθη του παρελθόντος

Όσοι εισηγούνται αποζημίωση των κουρεμένων πρέπει να μας πουν από πού να περικόψουμε δαπάνες, σχολιάζει ο υπουργός.

Συνέντευξη στον **ΑΝΤΩΝΗ ΑΝΤΩΝΙΟΥ**

Αν τα δημόσια οικονομικά κατέγραφαν μεγαλύτερο πρωτογενές πλεόνασμα θα ήταν αχρείαστο, υποστηρίζει ο υπουργός Οικονομικών Χάρης Γεωργιάδης, ο οποίος θεωρεί πως έχει βρεθεί μία καλή ισορροπία έτσι που δημόσια οικονομικά και πραγματική οικονομία αλληλοστηρίζονται. Σε συνέντευξή του στην «Κ», παραδέχεται πως οι δαπάνες βρίσκονται στο ανώτατό τους όριο, ωστόσο, οι πιέσεις που δέχθηκε ικανοποιήθηκαν μόνο στον βαθμό που του επέτρεπε ο δημοσιονομικός σχεδιασμός, τον οποίο χαρακτηρίζει ως αυστηρό.

–Πριν από μερικούς μήνες είχατε πει ότι δέχεστε αφόρητες πιέσεις, εντός και εκτός κυβέρνησης, για να αυξηθούν οι δαπάνες στον προϋπολογισμό του 2017. Τελικά αυτές οι πιέσεις αποτυπώνονται στον προϋπολογισμό;

–Αντανακλούν στον βαθμό που επέτρεπε ο πολύ αυστηρός δημοσιονομικός σχεδιασμός και αυτό αποτελεί τη βάση της αξιοπιστίας των σχεδιασμών που κάναμε. Στόχος είναι να συνδυάζονται δυνατότητες και αντοχές και να ιεραρχούνται σωστά οι προτεραιότητες ώστε να καταρτίζεται ένας δημοσιονομικός σχεδιασμός, ο οποίος θα είναι βιώσιμος. Άρα, αντανακλούνται μόνο στον βαθμό που επιτρεπόταν. Το ότι υπάρχει συνεχής πίεση είναι δεδομένο και το βλέπουμε σχεδόν σε καθημερινή βάση. Αναφέρω ενδεικτικά τις πρόσφατες αναφορές από πλευράς της δικαστικής υπηρεσίας για σημαντική αύξηση του προϋπολογισμού των δικαστηρίων και την απαίτηση για αύξηση της στελέχωσης του γραφείου του γενικού εισαγγελέα. Είναι σχεδόν σε καθημερινή βάση που έρχονται αιτήματα και απαιτήσεις. Ωστόσο, οι δημόσιες δαπάνες είναι στο ανώτατό τους όριο και εντός αυτού του ορίου πρέπει να λειτουργήσουμε.

> Δεν είναι περικοπές που χρειάζεται ο κυπριακός δημόσιος τομέας, αλλά αλλαγές και μεταρρυθμίσεις.

–Είστε ικανοποιημένος με αυτό; Δηλαδή να είναι στα ανώτατα όρια οι δαπάνες και να μην υπάρχει κανένα περιθώριο;

–Δεν θεωρώ πως θα έπρεπε να έχουμε μεγαλύτερο πλεόνασμα. Λειτουργούμε με ένα ισοσκελισμένο προϋπολογισμό, με οριακό έλλειμμα, αλλά με σημαντικό πρωτογενές πλεόνασμα πέραν του 2%. Θα θεωρούσα αχρείαστο, αλλά και λανθασμένο να επιδιώκαμε ακόμα μεγαλύτερο πρωτογενές πλεόνασμα. Έχουμε βρει μία σωστή ισορροπία, στην οποία δημόσια οικονομικά και πραγματική οικονομία αλληλοστηρίζονται. Δηλαδή, εφαρμόζονται κάποιες φορολογικές χαλαρώσεις που δίνουν ώθηση στην ανάπτυξη, η οποία με τη σειρά της ενισχύει τα δημόσια οικονομικά χωρίς να χρειάζεται αύξηση στα οικονομικά βάρη. Είναι μία ισορροπία που θα πρέπει να διαφυλάξουμε και να μην οδηγηθούμε σε επιλογές μεγάλων ελλειμμάτων που πρόσκαιρα βολεύουν αλλά τελικά υπονομεύουν την αναπτυξιακή πολιτική. Ούτε όμως πρέπει να πάμε στο άλλο άκρο και να επιδιώκουμε τέτοια πλεονάσματα που θα προκαλούσαν ασφυξία στην οικονομική δραστηριότητα.

–Αυτό όμως έρχεται σε αντίθεση με μία πρόσφατη αναφορά σας ότι τα δημόσια ταμεία δεν έχουν περιθώρια, αφού μπορεί να υπάρχουν πρωτογενή πλεονάσματα αλλά υπάρχει και ένα μεγάλο χρέος που πρέπει να αποπληρωθεί.

–Δεν υπάρχει αντίθεση. Είναι αναγκαίο να έχουμε ένα ικανοποιητικό πρωτογενές πλεόνασμα που τα τελευταία χρόνια είναι από τα μεγαλύτερα στην Ευρώπη. Είναι αναγκαίο οι δημοσιονομικές μας επιδόσεις, σε σχέση με άλλα κράτη μέλη, να είναι πολύ καλύτερες, επειδή τα προηγούμενα χρόνια είχαμε τις χειρότερες. Και ήταν αυτό που οδήγησε στη διόγκωση του δημοσίου χρέους. Γι' αυτό και από το 2014 καταρτίζουμε ισοσκελισμένους προϋπολογισμούς που επιτρέπουν την αποκλιμάκωση του διεθνούς χρέους.

–Να υποθέσουμε λοιπόν πως η απάντησή σας στην επιστολή των Ευρωπαίων Επιτρόπων θα τους ικανοποιήσει;

–Θεωρώ πως ναι, γιατί ως απάντηση καταθέτουμε πραγματικές επιβεβαιωμένες δημοσιονομικές επιδόσεις που δείχνουν πως η Κύπρος έχει από τις καλύτερες, εκ των κρατών μελών. Είναι αυτές τις επιδόσεις που κατ' επανάληψη αναγνώρισαν και οι οίκοι αξιολόγησης για να αναβαθμίσουν την οικονομία.

–Είστε ικανοποιημένος από το ύψος των κρατικών εσόδων και από τη δουλειά που κάνει το Τμήμα Φορολογίας;

–Ως ποσοστό του ΑΕΠ της χώρας είναι ικανοποιητικά. Αυτό όμως δεν σημαίνει πως η δομή και η διάρθρωση αυτού του νευραλγικού τμήματος δεν μπορεί να είναι καλύτερη. Γι' αυτό και αποτέλεσε και αποτελεί μεταρρυθμιστική προτεραιότητα αλλά υπάρχουν ακόμα πολλά που πρέπει να γίνουν, τόσο για να βελτιωθεί η φοροεισπρακτική ικανότητα όσο και για να βελτιωθεί η εξυπηρέτηση των πολιτών. Δεν πρέπει να φτάσουμε σε σημείο να θεωρούμε όλους τους φορολογούμενους ως φοροφυγάδες, αλλά ως αυτούς που στηρίζουν το κράτος και την οικονομία και οι οποίοι δικαιούνται τουλάχιστον δίκαιης, γρήγορης και αποτελεσματικής εξυπηρέτησης. Η μεταρρυθμιστική προσπάθεια στο Τμήμα Φορολογίας πρέπει να συνεχιστεί.

Χρειάζεται προεργασία πριν από την επίτευξη λύσης

–Υπήρξε κάποια εξέλιξη σε ό,τι αφορά τον διαγνωστικό έλεγχο των τραπεζών στα Κατεχόμενα;

–Όχι κάτι συγκεκριμένο. Ο έλεγχος του τραπεζικού συστήματος στα Κατεχόμενα είναι μία βασική παράμετρος της προσαρμογής του στα δεδομένα και τις εποπτικές απαιτήσεις που ισχύουν στην Ευρωζώνη. Είναι μία σημαντική ενέργεια η οποία πρέπει να πραγματοποιηθεί επειγόντως.

–Πρόσφατα στη Βουλή αναφερθήκατε σε μεσοπρόθεσμα οφέλη από το ενδεχόμενο λύσης αλλά και βραχυπρόθεσμους κινδύνους. Ποιες οι μεγαλύτερες ανησυχίες σας;

–Ο μεγαλύτερος κίνδυνος θα ήταν η υιοθέτηση και μεταφορά στο επανενωμένο κράτος, δομών και διαδικασιών που θα δημιουργούσαν στρεβλώσεις, ανισοσκέλειες, γραφειοκρατία και φορολογικά βάρη τα οποία θα υπονόμευαν τις κατ' άλλα εξαιρετικές προοπτικές που θα προκύψουν στον τομέα της οικονομίας. Αυτός είναι ο κίνδυνος ο οποίος μέσα από τη διαπραγματευτική διαδικασία και παράλληλες προπαρασκευαστικές διεργασίες πρέπει να αποτραπεί. Βιώσαμε από πρώτο χέρι τις συνέπειες από την ανεξέλεγκτη και μη βιώσιμη πορεία του τραπεζικού συστήματος. Κάτι τέτοιο δεν θα πρέπει να επαναληφθεί. Ξέρουμε επίσης πως ένας σπάταλος δημόσιος τομέας υπονομεύει την αναπτυξιακή πολιτική. Έναντι τέτοιων κινδύνων πρέπει να είμαστε προετοιμασμένοι. Η προσπάθεια θα πρέπει να ξεκινήσει πριν καν τη συμφωνία και την εφαρμογή της λύσης. Δεν αναμένω πως θα γίνουν όλα εκ των προτέρων αλλά θα πρέπει να ξεκινήσει μία διαδικασία.

–Πιστεύετε πως υπάρχει κι άλλο λίπος στο Δημόσιο; Πού και πώς μπορεί να μειωθεί;

–Στον δημόσιο τομέα υπάρχουν σοβαρές δυσλειτουργίες. Δεν αναφέρομαι στη στενή λογιστική προσέγγιση του λεγόμενου λίπους αλλά σε στρεβλώσεις και δυσλειτουργίες, οι οποίες απαιτούν μεταρρύθμιση και διόρθωση που θα οδηγήσει σε σωστή διαχείριση των πόρων. Δεν είναι περικοπές που χρειάζεται ο κυπριακός δημόσιος τομέας, αλλά αλλαγές και μεταρρυθμίσεις. Για παράδειγμα, η συζήτηση για τη λειτουργία των δικαστηρίων είναι χαρακτηριστική. Δεν μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά ένα κράτος και μία οικονομία που θέλει να παρουσιάζεται ως διεθνές κέντρο παροχής υπηρεσιών, όταν η δικαιοσύνη της δεν είναι σε θέση να λειτουργήσει έγκαιρα και αποτελεσματικά. Δεν εγείρω ζήτημα περικοπών, ούτε όμως η αύξηση των δαπανών θα ήταν η απάντηση, αν δεν έχει προηγηθεί μία βαθιά και φιλόδοξη μεταρρύθμιση. Τα ίδια θα μπορούσα να πω για τα περισσότερα τμήματα και υπηρεσίες του δημόσιου τομέα.

–Δεν είναι δουλειά της κυβέρνησης να κάνει μελέτες και να προτείνει μεταρρυθμίσεις;

–Είναι πρωτίστως δουλειά της κυβέρνησης, αλλά η εκτελεστική εξουσία δεν μπορεί να λάβει καμία απόφαση. Υπάρχει ήδη μία μακρά λίστα μεταρρυθμίσεων που εκκρεμεί ενώπιον της Βουλής. Δημόσια υπηρεσία, τοπική αυτοδιοίκηση, τουρισμός και ναυτιλία είναι μόνο μερικοί τομείς για τους οποίους προτείναμε αλλαγές. Η κυβέρνηση πρέπει συνεχώς να κάνει εισηγήσεις αλλά πρέπει να τύχουν και της ανάλογης στήριξης.

> Υπερβολικά πλεονάσματα θα προκαλούσαν ασφυξία στην οικονομία.

Ο λαϊκισμός

–Ποια είναι η μεγαλύτερη ανησυχία σας όσον αφορά παράγοντες που μπορεί να επηρεάσουν την πορεία της οικονομίας και των δημόσιων οικονομικών για το 2017;

–Η μεγαλύτερη ανησυχία μου και έγνοια είναι η επανάληψη των ανεύθυνων πολιτικών επιλογών που μας οδήγησαν στον εκτροχιασμό. Με φοβίζουν οι προκλήσεις του λαϊκισμού, των αποφάσεων που δεν στηρίζονται σε δεδομένα και κοινή λογική και το ενδεχόμενο εφησυχασμού.

–Έχετε καταγράψει τέτοιες συμπεριφορές;

–Μα σε καθημερινή βάση όλοι μας μπορούμε να εντοπίσουμε συμπεριφορές και να καταγράψουμε παραδείγματα που δείχνουν πως κάποιοι δεν έχουν μάθει από τα λάθη του πρόσφατου παρελθόντος, ούτε έχουν διάθεση να διαχειριστούν σωστά και υπεύθυνα τη δεύτερη ευκαιρία που έχουμε εξασφαλίσει ως χώρα. Φωνές που προέρχονται από πολιτικούς κύκλους, συντεχνιακούς, οργανωμένα και επιχειρηματικά συμφέροντα. Νομίζουν πως τώρα που τέλειωσε το μνημόνιο μπορούμε να επιστέψουμε στα παλιά.

Για κουρεμένους

–Επικρατεί μία αίσθηση ότι είστε εναντίον του να αποζημιωθούν οι κουρεμένοι καταθέτες, ενώ ανοίγει ο δρόμος για να αποζημιωθούν Ταμεία Προνοίας. Γιατί είστε τόσο κάθετος;

–Δεν είναι καθόλου κάθετος ούτε αντίθετος, αλλά έχω υποχρέωση να παρουσιάσω την πραγματικότητα. Έχουμε ένα κρατικό προϋπολογισμό των 6 δισ. ευρώ μέσα από τον οποίο είμαστε υποχρεωμένοι να καλύψουμε πιεστικές ανάγκες της κοινωνίας και θα πρέπει να είναι ξεκάθαρη η πολιτική απόφαση. Αν θέλουμε ως κράτος να αποζημιώσουμε με τα χρήματα του φορολογούμενου τους κουρεμένους καταθέτες θα πρέπει με σαφήνεια να υποδείξουμε τις περικοπές και εξοικονομήσεις που θα γίνουν στον κρατικό προϋπολογισμό, ώστε να αποζημιωθούν οι κουρεμένοι καταθέτες. Η δυσκολία σχετίζεται με τέτοιου είδους διλήμματα και αποφάσεις. Δεν μπορεί κάποιος με ευκολία να τάζει και να υπόσχεται αποζημιώσεις δισεκατομμυρίων για να είναι αρεστός χωρίς την ίδια ώρα να υποδεικνύει πως και από πού θα προέλθουν οι αποζημιώσεις.

Παρακολουθούν τον έλεγχο

–Υπήρξε επαφή με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε σχέση με τον έλεγχο που ξεκίνησε ο γενικός ελεγκτής στον Συνεργατισμό;

–Θα συνεχίσουμε να παρακολουθούμε την εξέλιξη του ζητήματος, τόσο σε σχέση με το είδος του ελέγχου που πραγματοποιεί η Ελεγκτική Υπηρεσία όσο και σε σχέση με ενδεχόμενο τροποποίησης των σχετικών νομοθεσιών, και αναλόγως θα επιδιώξουμε επαφή και επικοινωνία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

–Πρέπει να θεωρούμε δεδομένο ότι η ιδιωτικοποίηση του Συνεργατισμού θα γίνει μέσω αύξησης κεφαλαίου και όχι μέσω πώλησης μεριδίου;

–Δεν έχουν μελετηθεί ακόμα αυτές οι επιλογές και δεν έχει παρθεί τελεσίδικη απόφαση. Αυτήν τη στιγμή δεν έχει μελετηθεί κανένα ενδεχόμενο. Είναι πρόωρο.

–Πιστεύετε πως σήμερα η πραγματική οικονομία στηρίζεται σε στέρεες βάσεις και όχι σε πρόσκαιρα και περιστασιακά γεγονότα, όπως οι θετικές συγκυρίες στον τουρισμό και τα έσοδα από τις πολιτογραφήσεις;

–Η κυπριακή οικονομία σήμερα στέκεται σε πολύ γερά θεμέλια. Αυτό όμως δεν σημαίνει πως δεν υπάρχουν ακόμα πολλά που πρέπει να γίνουν ώστε να ενδυναμωθεί ακόμα περισσότερο και να γίνει πιο ανταγωνιστική, προσαρμοστική και παραγωγική. Έχουμε ως παραδείγματα τη μεγάλη μεταρρύθμιση του τραπεζικού τομέα της χώρας, την εξαιρετικά θετική εξυγίανση των δημόσιων οικονομικών αλλά και την πολύ φιλόδοξη και αποτελεσματική μεταρρύθμιση της κοινωνικής πολιτικής. Όλα αυτά είναι παραδείγματα που επιβεβαιώνουν πως έχουν γίνει πολλά που ενισχύουν τις δομές της κυπριακής οικονομίας. Όσον αφορά τον τουρισμό στον οποίο αναφερθήκατε, πιστεύουμε πως υπάρχουν δυνατότητες για ασύγκριτα καλύτερες επιδόσεις, που θα ενίσχυαν ακόμα περισσότερο την αναπτυξιακή προοπτική.

OIK_05-OIKONOMIA_Master_cy 27/10/16 22:28 Page 5

Κανένα κίνητρο για ηλεκτρικά οχήματα

Συζητούνται μελλοντικά μέτρα, μέσω κονδυλίου 1,5 εκατ. ευρώ για εγκατάσταση προσβάσιμων σημείων επαναφόρτισης

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΜΑΣΟΥΡΑ**

Ελάχιστα, έως και ανύπαρκτα, είναι μέχρι στιγμής τα κίνητρα που παρέχει η κυβέρνηση σε σχέση με τη χρήση και αγορά ηλεκτρικών οχημάτων. Συγκεκριμένα, τα μόνα οικονομικά κίνητρα που υφίστανται είναι τα μειωμένα τέλη εγγραφής, καθώς, για τα ηλεκτρικά οχήματα, το τέλος αυτό ανέρχεται στα 150 ευρώ, όπως επίσης και η δωρεάν στάθμευση σε κάποιους δήμους. Αυτό το γεγονός καθιστά την Κύπρο μία από τις επτά ευρωπαϊκές χώρες που δεν παρέχουν τέτοια κίνητρα – οι υπόλοιπες είναι η Κροατία, Εσθονία, Σλοβενία, Λιθουανία, Μάλτα και Πολωνία. Όπως δήλωσε στην «Κ» λειτουργός του Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων, επί του παρόντος δεν υπάρχουν άλλα μέτρα, παρόλα αυτά, γίνονται διαβουλεύσεις με το Υπουργείο Οικονομικών και μελετούνται διάφορες προτάσεις.

Χαρακτηριστικά, σε 21 χώρες της Ε.Ε. δίνεται ένα μεγάλο φάσμα, είτε φορολογικών ελαφρύνσεων/απαλλαγών, ή ακόμα και χρηματικά κίνητρα για αγορές ηλεκτρικών οχημάτων. Συγκεκριμένα, στη Γαλλία δίνονται μέχρι και 10 χιλιάδες ευρώ για αγορά ή μέχρι και το 30% της ολικής τους τιμής (συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ). Αναλυτικότερα, δίνονται 6.300 ευρώ για όλα τα ηλεκτρικά οχήματα, συν 3.700 ευρώ για πελάτες που ανταλλάσσουν πετρελαιοκίνητα αυτοκίνητα που είχαν κατασκευαστεί πριν από το 2001. Στη Γερμανία είχε εγκριθεί την 1η Απριλίου προϋπολογισμός της τάξης του 1 δισ. ευρώ για να δοθούν κίνητρα, εκ των οποίων τα 600 εκατ. αφορούν χορηγήσεις σε αγορές ηλεκτρικών οχημάτων, 300 εκατ. για την εγκατάσταση δημοσίως προσβάσιμων σημείων και 100 εκατ. για αγορές παρόμοιων οχημάτων για δημόσιους σκοπούς. Στην Ιρλανδία, δίνονται μέχρι και 5 χιλιάδες ευρώ για αγορά. Στην Ιταλία, επίσης, τα ηλεκτρικά οχήματα απολαμβάνουν 75% μείωση στα τέλη κυκλοφορίας και σε ορισμένες περιοχές απαλλαγή από τον ετήσιο φόρο ιδιοκτησίας.

Η Κύπρος συγκαταλέγεται ανάμεσα στις 7 χώρες της Ε.Ε. που δεν παρέχουν χρηματοδότηση για αγορές αυτοκινήτων και μηχανών που χρησιμοποιούν εναλλακτικά καύσιμα.

Κονδύλι 1,5 εκατ.

Εντούτοις, υπάρχει κονδύλι 1,5 εκατ. ευρώ από τα διαρθρωτικά ταμεία το οποίο η κυβέρνηση προτίθεται να χρησιμοποιήσει για δράσεις που αφορούν την προώθηση χρήσης οχημάτων που χρησιμοποιούν εναλλακτικά καύσιμα. Αυτή τη στιγμή υπάρχει διαβούλευση με τη Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων για το πού θα διοχετευτούν τα χρήματα, αλλά εκ πρώτης όψεως, σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», προορίζονται για σκοπούς προώθησης, αντί, παραδείγματος χάριν, για άμεση χρηματική χορηγία με κάθε αγορά ηλεκτρονικού οχήματος. Η ιδέα είναι να προχωρήσει η κυβέρνηση σε εγκατάσταση περιορισμένου αριθμού σημείων επαναφόρτισης και στη συνέχεια να διαθέσει αυτά τα σημεία, με προκήρυξη προσφοράς, σε ιδιωτικούς διαχειριστές. Ο στόχος των εν λόγω προωθητικών μέτρων, σύμφωνα με το Υπουργείο, είναι να μειωθεί ένας συγκεκριμένος αποτρεπτικός παράγοντας που συντελεί σημαντικό ρόλο στην αποθάρρυνση του κοινού προς το να στραφεί σε εναλλακτικές επιλογές μετακίνησης – ήτοι, το «άγχος της απόστασης» ή το «anxiety range» όπως είναι πιο ευρέως γνωστό. Συγκεκριμένα, θεωρείται ότι η ύπαρξη περιορισμένου, μόνο, αριθμού δημοσίως προσβάσιμων σημείων επαναφόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων, λειτουργεί ανασταλτικά για τη ζήτηση των εν λόγω οχημάτων, που ως γνωστό έχουν περιορισμένη αυτονομία, γεγονός που δημιουργεί κάποιο άγχος στους ιδιοκτήτες του αν και πού θα βρουν κάποιο σημείο επαναφόρτισης προτού τελειώσει το ρεύμα του οχήματός τους. Ως αποτέλεσμα, η εισήγηση είναι όπως κάνει η κυβέρνηση την αρχή, εγκαθιστώντας ένα, αγνώστου μέχρι στιγμής, αριθμό σημείων ανά το παγκύπριο, σε μια προσπάθεια μείωσης του άγχους της απόστασης.

Στην Κύπρο υπάρχουν συνολικά 34 ηλεκτρικά αυτοκίνητα και 95 ηλεκτρικές μηχανές καθώς υπάρχουν υποδομές με δυνατότητα εξυπηρέτησης 340 οχημάτων.

Η ΑΗΚ εγκατέστησε σε πιλοτική βάση και λειτουργεί από το 2014 συνολικά 17 επιλεγμένα σημεία επαναφόρτισης

Οσον αφορά τη μέχρι σήμερα ανάπτυξη των υποδομών φόρτισης των ηλεκτρικών οχημάτων, αξίζει να σημειωθεί ότι η ΑΗΚ σε πιλοτική βάση εγκατέστησε και λειτουργεί από το 2014 σε 17 συνολικά επιλεγμένα σημεία σε δημόσιους χώρους σταθμούς φόρτισης ηλεκτρικού οχήματος. Οι σταθμοί φόρτισης που έχουν εγκατασταθεί, παρέχουν τη δυνατότητα φόρτισης του ηλεκτρικού οχήματος μέχρι 21kW(3-Ph). Σε κάθε σημείο φόρτισης υπάρχουν δύο ρευματολήπτες φόρτισης και μπορούν να εξυπηρετηθούν ταυτόχρονα δύο οχήματα, άρα, τα σημεία για σκοπούς μέτρησης θεωρούνται 34.

Σε σχετική ευρωπαϊκή οδηγία αναφέρεται ενδεικτικά ότι ο επαρκής μέσος αριθμός σημείων επαναφόρτισης θα πρέπει να αντιστοιχεί σε τουλάχιστον ένα σημείο επαναφόρτισης ανά 10 αυτοκίνητα, λαμβάνοντας υπόψη τον τύπο του οχήματος, την τεχνολογία φόρτισης και τα διαθέσιμα ιδιωτικά σημεία. Βάσει των μέχρι σήμερα εγκατεστημένων σημείων υπάρχει η δυνατότητα εξυπηρέτησης 340 οχημάτων και σήμερα έχουμε στην Κύπρο μόνο 34 ηλεκτρικά αυτοκίνητα και 95 ηλεκτρικές μηχανές.

ØRB
Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις

Πολυασφαλιστήριο κατοικίας homeCARE, και είσαι zen!

Για πρακτική, φυσική και... νοητική ηρεμία, διαλέξτε το πολυασφαλιστήριο κατοικίας με ολοκληρωμένες καλύψεις και ανταγωνιστικό ασφάλιστρο. Στην Κόσμος Ασφαλιστική, σκοπός μας είναι να έχετε πάντα το κεφάλι σας ήσυχο, προσφέροντας όλα αυτά και τόσα άλλα, εύκολα, αξιόπιστα και ξέγνοιαστα.

www.cosmosinsurance.com.cy | T: 77776006 | CosmosInsuranceCyprus

ΜΗ ΧΑΣΕΤΕ ΤΟ ΝΕΟ ΤΕΥΧΟΣ ΠΟΥ ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ

nomisma

MONO €2

'Εχουμε το 4ο ψηλότερο χρέος στην Ευρώπη

Θηλιά στο λαιμό της οικονομίας το δημόσιο χρέος

- Χρωστούμε 19 δισ. ευρώ, 108% του ΑΕΠ
- Τι θα γίνει με το Ταμείο Επενδύσεων

nomisma live

Τι θα αλλάξει με τη μεταρρύθμιση στο δημόσιο τομέα

- Πού και πώς θα γίνουν τα Υφυπουργεία

Αποκλειστική συνέντευξη Υφυπουργού παρά τω Προέδρω Κωνσταντίνου Πετρίδη

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Τι ζητά η Τρόικα από την Κυβέρνηση

ΚΤΗΜΑΤΑΓΟΡΑ

Ποιοι αγοράζουν ακίνητα στην Κύπρο

Πώς και πόσο μειώθηκαν οι προβλέψεις των τραπεζών

ΚΑΤΕΒΑΣΤΕ ΤΩΡΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ GET IT ON Google play Available on the App Store

ΖΗΤΗΣΤΕ ΤΟ ΑΠΟ ΤΑ ΠΕΡΙΠΤΕΡΑ Ή ΕΓΓΡΑΦΕΙΤΕ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΕΣ

www.nomisma.com.cy
ΓΙΑ ΑΜΕΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

OIK_06 OIKONOMIA_Master_cy 27/10/16 22:32 Page 6

Μειώνονται οι εξαγωγές κυπριακού κρασιού

Η κατανάλωση κινείται μεν ανοδικά από το 2012, ωστόσο, τα εισαγόμενα κρασιά απορροφούν την αύξηση

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Παρόλο που η κατανάλωση κρασιού στην Κύπρο τα τελευταία χρόνια καταγράφει σταδιακή άνοδο, εντούτοις τόσο η παραγωγή όσο και οι εξαγωγές είναι σε πτωτική πορεία. Χαρακτηριστικά, η Κύπρος εξήγαγε 1,01 εκατ. λίτρα κρασί για το έτος 2015, με κύριες χώρες εξαγωγών να είναι το Ηνωμένο Βασίλειο, η Εσθονία, η Γερμανία και η Κένυα. Παρόλα αυτά, σε σχέση με το 2014 μειώθηκαν οι εξαγωγές, συνεχίζοντας έτσι την πτωτική πορεία που παρατηρείται. Μόνο στα έτη 2013 και 2014 σταθεροποιήθηκαν τρόπον τινά οι εξαγωγές, στα 1.211 εκατ. και 1.215 εκατ. λίτρα αντίστοιχα. Γενικότερα, το 2010

Για το 2016 η στήριξη του τομέα της αμπελουργίας ανήλθε στα 4,6 εκατ. ευρώ.

Διεθνώς τη μερίδα του λέοντος στις εξαγωγές κρασιού κατέχουν η Ισπανία, η Ιταλία και η Γαλλία, που μαζί αντιπροσωπεύουν το 56% των εξαγωγών σε όλο τον πλανήτη.

Στατιστικά που αφορούν τον οίνο της Κύπρου

ΕΤΟΣ	Παραγωγή Οίνου (λ)	ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ (λ)	ΕΞΑΓΩΓΕΣ (λ)
2010	11.009.000	5.919.000	2.140.000
2011	14.400.000	6.279.000	2.519.000
2012	11.184.200	9.427.000	1.643.000
2013	10.813.000	7.173.000	1.211.000
2014	9.465.817	7.040.767	1.215.000
2015	-	-	1.016.865

ΕΤΟΣ	Εκτάσεις Οινοποιήσιμες Ποικιλίες (εκτάρια)
2010	9782,80
2011	9058,47
2012	8605,10
2013	8417,39
2014	7870,76

Κατανάλωση κρασιών σε λίτρα

2015	2014	2013	2012
18500000	18000000	18000000	17100000

οι εξαγωγές του κρασιού αντιστοιχούσαν σε 2,14 εκατ. λίτρα, το 2011 ανέβηκαν στα 2,51 εκατ. λίτρα, ενώ το 2012 έκαναν βουτιά στα 1,64 εκατ. λίτρα. Διεθνώς τη μερίδα του λέοντος στις εξαγωγές κρασιού κατέχουν η Ισπανία, η Ιταλία και η Γαλλία, που μαζί αντιπροσωπεύουν το 56% των εξαγωγών σε όλο τον πλανήτη.

Όσον αφορά την παραγωγή του κυπριακού οίνου και εκεί παρατηρείται μια συνεχής μείωση από το 2011. Το 2011 λοιπόν, η παραγωγή του κρασιού ανήλθε στα 14,4 εκατ. λίτρα, το 2012 μειώθηκε στα 11,1 εκατ., το 2013 έπεσε στα 10,8 εκατ., μέχρι και στο 2014 που έφτασε τα 9,46 εκατ. Αφότου μειώθηκε η παραγωγή, λογικό και επόμενο είναι να αυξήθηκαν οι εισαγωγές. Χαρακτηριστικά, το 2010 εισήχθη στην Κύπρο 5,9 εκατ. λίτρα κρασιού, το 2011 εισήχθησαν 6,2 εκατ., με το 2013 να κορυφώνεται η εισαγωγή στα 9.4 εκατ. λίτρων. Το 2013 μειώθηκαν οι εισαγωγές στα 7,1 εκατ., ενώ το 2014 έφτασαν τα 7 εκατ. λίτρα. Παρόλα αυτά, ο Διεθνής Οργανισμός Αμπέλου και Οίνου σημειώνει πως η κατανάλωση κρασιού στην εγχώρια αγορά διεθνώς μειώνεται όλο και περισσότερο, με τάση να καταναλώνουν οι χώρες κρασί το οποίο δεν προέρχεται από τις ίδιες.

Πρόσθετα, η παγκόσμια παραγωγή κρασιού αναμένεται να είναι μειωμένη κατά 5,3% το 2016 σε σχέση με το 2015, υποχωρώντας στα χαμηλότερα επίπεδα της 20ετίας. Η παραγωγή για το 2015 ανήλθε σε 75,7 εκατ. τόνους σταφυλιών, με το 40% να έχει παραχθεί στην Ευρώπη, το 31% στην Ασία και το 20% στην Αμερική. Οι σοδειές σε Γαλλία, Πορτογαλία και Γερμανία ήταν απογοητευτικές, ενώ δυνατές βροχές που αποδίδονται στο φαινόμενο του Ελ Νίνιο έπληξαν τους αμπελώνες σε Χιλή και Αργεντινή. Στην Ελλάδα, η παραγωγή ήταν χαμηλή και φέτος, εξαιτίας της ξηρασίας. Σύμφωνα με τον Διεθνή Οργανισμό Αμπέλου και Οίνου, η κατανάλωση κρασιού σταθεροποιείται φέτος και ενδέχεται να αυξηθεί, πρώτη φορά μετά τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2008.

Εντούτοις όμως, σύμφωνα με τα δεδομένα του Τμήματος Αμπελουργίας του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, η κατανάλωση οίνου έχει αρχίσει την αυξητική του τάση από το 2012. Συγκεκριμένα, το 2012 η κατανάλωση του κυπριακού κρασιού ήταν στα 17,1 εκατ. λίτρα, το 2013 ανήλθε στα 18 εκατ. και το 2014 σταθεροποιήθηκε. Το 2015 ανέβηκε περαιτέρω στα 18,5 εκατ. λίτρα και αν λάβουμε υπόψη τις εκτιμήσεις του Διεθνούς Οργανισμού Αμπέλου και Οίνου, θα αυξηθεί και έτσι.

Πρόσθετα, μείωση παρατηρείται και στις εκτάσεις των οινοποιήσιμων ποικιλιών οίνου. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Τμήματος Αμπελουργίας, το 2010 υπήρχαν 9.782 εκτάρια γης, το 2011 μειώθηκαν στα 9.058 εκτάρια, το 2012 στα 8.605, το 2013 μειώθηκαν στα 8.417 και τέλος το 2014 έφτασαν τα 7.870 εκτάρια.

Επενδύσεις

Όσον αφορά τον τομέα των επενδύσεων, υπάρχουν μέτρα του εθνικού προγράμματος στήριξης της αμπελοκαλλιέργειας 2014-2018, που εφαρμόζονται στη Κύπρο, με κοινοτικούς πόρους 4,646 εκατ. που δίδονται ανά έτος. Αυτά αποσκοπούν σε προώθηση στην εσωτερική αγορά και σε τρίτες χώρες, στην αναδιάρθρωση και μετατροπή των αμπελώνων, στην ασφάλεια της συγκομιδής και στις επενδύσεις στον οινοποιητικό τομέα. Συγκεκριμένα για το οικονομικό έτος 2016, από τις 16.10.2015 μέχρι και 15.10.2016, εκταμιεύθηκαν 2.4 εκατ. για αναδιάρθρωση, 1.9 εκατ. εκταμιεύθηκαν για επενδύσεις, 22 χιλιάδες ευρώ για προώθηση και 239 χιλιάδες για ασφάλιση.

Αρκετές οι ποικιλίες

Η Κύπρος παράγει Οίνο Προστατευόμενης Προέλευσης που είναι η Κουμανδαρία, Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης που είναι Τοπικός Οίνος Πάφου και Λεμεσού και ποικιλιακούς όπως Ξυνιστέρι, Μαραθεύτικο, Πρωμάρα. Παράλληλα, οι οινοποιήσιμες ποικιλίες είναι οι εξής: Ξυνιστέρι, Μάλαγα, Σποϋρτικο, Παλομινό, Semillon, Chardonnay, Sauvignon Blanc, ντόπιο μαύρο, Μαραθεύτικο, Οφθαλμο, Λευκάδα, Γιαννούδι Carignan noir, Grenache noir, Matapo, Cabarnet Franc, Cabernet Suvignon, Shiraz, Merlot noir, Σουλτανίνα και Alicante bouchet.

Αξίζει να αναφερθεί πως τα κυπριακά κρασιά που είναι πιο γνωστά ανά τον κόσμο είναι η Κουμανδαρία και έπειτα το Ξυνιστέρι. Βεβαίως ως γεγονός, τα κρασιά της Κύπρου είναι προτιμητέα και πιο γνωστά σε χώρες όπου διαμένουν Κύπριοι.

Πέντε χώρες απαρτίζουν το 50% των αμπελώνων σε όλη τη γη σύμφωνα με τον Διεθνή Οργανισμό Αμπέλου και Οίνου. Συγκεκριμένα, η Ισπανία κατέχει το 14%, η Κίνα το 11%, η Γαλλία το 10%, η Ιταλία το 9% και η Τουρκία το 7%. Η συνολική έκταση των αμπελώνων που υπάρχει ανά το παγκόσμιο, ανέρχεται στα 7,5 εκατ. εκτάρια με στοιχεία του 2015, ενώ πρέπει να σημειωθεί ότι από το 2000 η έκταση μειώνεται, κυρίως από τη μείωση των εκταρίων της γης στην Ευρώπη. Απότοκο αυτού, από το 2000 η έκταση των αμπελώνων έχει μειωθεί σε Ισπανία, Γαλλία και Ιταλία. Από την άλλη, η Κίνα έχει αυξήσει δραματικά τις εκτάσεις της, κάνοντάς τη δεύτερη σε έκταση. Οι χώρες του νότιου ημισφαίριου και οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής δείχνουν μια σταθεροποίηση.

Κάθοδος των Armani Exchange στην Κύπρο

Πρώτο κατάστημα το ερχόμενο Σεπτέμβριο μέσω του ομίλου Σιακόλα

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Συνεχίζονται οι αλλαγές και οι νέες συνεργασίες για τον Όμιλο Σιακόλα, με απώτερο στόχο, όπως τον έθεσε στην ετήσια συνέλευση των μετόχων ο Μάριος Σιακόλας, την άμεση επιστροφή στην υγιή κερδοφορία. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», έπεται η συνεργασία με τη διεθνή μάρκα από τον χώρο της μόδας, Armani Exchange, που θα προσθέσει στο χαρτοφυλάκιο ειδών ένδυσης του

Περαιτέρω ανταγωνισμό στα high street καταστήματα αναμένεται να προκαλέσει η νέα μάρκα.

Την ίδια περίοδο θα γίνει το νέο λανσάρισμα της μάρκας διά χειρός Giorgio Armani.

ομίλου ένα ακόμα γνωστό brand. Η συγκεκριμένη μάρκα ρούχων διαθέτει μέχρι στιγμής 270 καταστήματα σε 31 χώρες.

Αν και εκ μέρους του Ομίλου δεν θέλησαν να σχολιάσουν οτιδήποτε για τη νέα συνεργασία, αυτή αναμένεται να ξεκινήσει τον ερχόμενο Σεπτέμβριο με πρώτο κατάστημα ενδεχομένως στο Mall of Cyprus και σταδιακά και στις υπόλοιπες πόλεις.

Η ενέργεια αυτή εμπίπτει στο πλαίσιο ευρύτερων αλλαγών που δρομολογούνται από τον Όμιλο, οι οποίες περιλαμβάνουν, σύμφωνα με πληροφορίες, μετακίνηση των καταστημάτων Oviesse πιθανόν εντός των Debenhams. Το άνοιγμα των καταστημάτων στην Κύπρο αναμένεται να συμπέσει με το νέο λανσάρισμα της μάρκας διά χειρός του ίδιου του Giorgio Armani που στόχο θα έχει να κτυπήσει τον high street ανταγωνισμό.

Όπως είχε πει ο εκτελεστικός πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος της CTC Μάριος Σιακόλας από το βήμα της Ετήσιας Γενικής Συνέλευσης του ομίλου, «παρόλο που αυτή η φάση που περνάμε είναι προκλητική και δύσκολη, είναι μια αναγκαία φάση εξυγίανσης του τραπεζικού συστήματος και γενικότερης απομόχλευσης του ιδιωτικού τομέα, που θα μας κάνει πιο δημιουργικούς, πιο αποτελεσματικούς και πάλι σημαντικά κερδοφόρους». Πρόσθετα είχε αναφέρει πως «η διοίκηση υιοθέτησε μια στρατηγική που τη βοήθησε να αντιμετωπίσει τα χειρότερα της κρίσης με επαρκή ρευστότητα και ασφάλεια. Ρευστοποίησε έγκαιρα, σε πολύ καλές τιμές, εξαιρετικά κερδοφόρες επενδύσεις της και μείωσε σημαντικά τον τραπεζικό της δανεισμό, κάτι που της επιτρέπει σήμερα, να προσβλέπει σε μια δυναμική ανάπτυξη από μια ισχυροποιημένη θέση».

Who is who

Η A | X Armani Exchange ξεκίνησε το 1991 στις ΗΠΑ, ενώ διαθέτει προϊόντα μόδας - Lifestyle και στοχεύει να είναι το πιο προσιτό εμπορικό σήμα Armani (στρατηγική χαμηλού κόστους).

Σε μια προσπάθεια επιτάχυνσης ανάπτυξης της νεοσυσταθείσας γραμμής της, η Giorgio Armani συν-ίδρυσε την κοινή επιχείρηση Presidio Holdings Ltd το 2005, μαζί με την Como Holdings, την εταιρεία που ανήκει στον μεγιστάνα από τη Σιγκαπούρη, Ong Beng Seng. Η τελευταία κατείχε από το 1994 την άδεια παραγωγής και διανομής για το A | X Armani Exchange στις Ηνωμένες Πολιτείες, τον Καναδά, την κεντρική και τη νότια Αμερική και την ανατολική Ασία.

Αρχικά, η ιταλική εταιρεία κατείχε το 25% της Presidio Holdings, ενώ το υπόλοιπο 75% ήταν στα χέρια της Como Holdings. Η Giorgio Armani δεν είχε σχέση με το εν λόγω εμπορικό σήμα αρχικά, εκτός από το γεγονός ότι οι ιδιοκτήτες, χρησιμοποιούσαν το όνομα «Armani». Το 2008, ο Giorgio Armani απέκτησε επιπλέον 25% της επιχείρησης. Το 2014, απέκτησε το υπόλοιπο 50% εξασφαλίζοντας την πλήρη ιδιοκτησία της μάρκας, η οποία έχει 270 καταστήματα και περισσότερους από 3.000 εργαζόμενους.

Ενώπιον της ΕΠΑ η συμφωνία Σκλαβενίτη-Μαρινόπουλου

Ενώπιον της κυπριακής Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού τέθηκε η επιδιωκόμενη συμφωνία μεταξύ Σκλαβενίτη και Μαρινόπουλου. Πέραν της εξαγοράς της Guedo Holdings Ltd, μητρική της Chris Cash & Carry Ltd – η οποία δραστηριοποιείται στον τομέα των υπεραγορών στην Κύπρο, υπό την επωνυμία «Carrefour», ο Όμιλος Σκλαβενίτης έχει κι άλλες εργασίες στην Κύπρο.

Σήμερα, ο όμιλος Σκλαβενίτης δραστηριοποιείται στο χονδρικό εμπόριο της κυπριακής αγοράς μέσω της εμπορίας προϊόντων χαρτιού μέσω της εταιρείας Γλάρος ΑΕΕ, με την εμπορία τροφίμων και ειδών οικιακής χρήσης μέσω της εταιρείας ΜΑΡΤ ΑΕ και με την εμπορία νωπών και κατεψυγμένων αλιευμάτων μέσω της εταιρείας Genfroco.

Η υπηρεσία της Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού έλαβε κοινοποίηση συγκέντρωσης αναφορικά με την προτεινόμενη απόκτηση στοιχείων του ενεργητικού και παθητικού της Μαρινόπουλος Ανώνυμη Εταιρεία Γενικού Εμπορίου από την εταιρεία Ι&Σ Σκλαβενίτης Ανώνυμη Εμπορική Εταιρεία, μέσω της θυγατρικής της εταιρείας «Ελληνικές Υπεραγορές Σκλαβενίτης Ανώνυμη Εμπορική Εταιρεία».

Όπως αναφέρεται, οι Ελληνικές Υπεραγορές Σκλαβενίτης Ανώνυμη Εμπορική Εταιρεία είναι εταιρεία εγγεγραμμένη στην Ελλάδα και δραστηριοποιείται, μεταξύ άλλων, στην εμπορία παντός είδους εμπορεύσιμων αγαθών, ιδίως τροφίμων, ποτών, ειδών ατομικής, οικιακής και επαγγελματικής χρήσης, μέσω των πολυκαταστημάτων, υπερκαταστημάτων και εμπορικών κέντρων.

Ο Όμιλος σήμερα εμπορεύεται στην κυπριακή αγορά προϊόντα χαρτιού, τροφίμων και κατεψυγμένων.

Η εταιρεία Ελληνικές Υπεραγορές Σκλαβενίτης Ανώνυμη Εμπορική Εταιρεία ανήκει στη Ι&Σ Σκλαβενίτης Ανώνυμη Εμπορική Εταιρεία η οποία δραστηριοποιείται, μεταξύ άλλων, με το λιανεμπόριο τροφίμων και ειδών οικιακής χρήσης μέσω υπεραγορών.

Στόχος, όπως εξηγείται, είναι το μετοχικό κεφάλαιο των ακόλουθων εταιρειών:

- Μαρκέτα Αρβανίτης ΑΕΕ, η οποία δραστηριοποιείται στον τομέα των υπεραγορών στην Ελλάδα.
- Παλαμάρης Εμμανουήλ Ανώνυμη Εταιρεία Εμπορίας Ειδών Διατροφής Αντιπροσωπείες Εισαγωγές – Εξαγωγές, μητρική της Top House Α.Ε.Ε.Ε., η οποία δραστηριοποιείται στον τομέα των υπεραγορών στην Ελλάδα.
- Κρόνος Ν. Καρακίτσος Α.Ε.Β.Ε. Ανώνυμος Εμπορική και Βιοτεχνική Εταιρεία Προϊόντα και Είδη Σούπερ Μάρκετ, η οποία δραστηριοποιείται στον τομέα των υπεραγορών στην Ελλάδα.
- Ζεύξη-Ελληνικά Παντοπωλεία και υπεραγορές Τροφίμων Ανώνυμη Προμηθευτική Εμπορική Εταιρεία, η οποία δραστηριοποιείται στον τομέα των υπεραγορών στην Ελλάδα.
- Guedo Holdings Ltd, μητρική της Chris Cash & Carry Ltd, η οποία δραστηριοποιείται στον τομέα των υπεραγορών στην Κύπρο, υπό την επωνυμία «Carrefour».

OIK_07-OIKONOMIA_Master_cy 27/10/16 22:36 Page 7

Τα γνωστά αγκάθια για το επιχειρείν

Δικαστικές διαδικασίες και πολεοδομικές άδειες εξακολουθούν να δυσκολεύουν τις διαδικασίες, κατά την Παγκόσμια Τράπεζα

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΜΑΣΟΥΡΑ**

Την 45η θέση έλαβε η Κύπρος στην έρευνα της Παγκόσμιας Τράπεζας «Doing Business 2017», που αφορά σε θέματα ανταγωνιστικότητας των κρατών ως αποτέλεσμα κυβερνητικών πολιτικών – την ευκολία του επιχειρείν, δηλαδή, κατά κράτος. Συνολικά, στην έρευνα εξετάστηκαν 190 χώρες. Πρώτες τρεις χώρες στην κατάταξη είναι η Νέα Ζηλανδία, η Σιγκαπούρη και η Δανία, ενώ οι τρεις τελευταίες (ξεκινώντας από το τέλος) η Σομαλία, η Ερυθραία και η Λιβύη. Για το 2016 η θέση της Κύπρο ήταν 47η, γεγονός που αποτελούσε σημαντικότατη βελτίωση από την 60ή θέση που κατείχε η Κύπρος το 2015. Ως αποτέλεσμα, για την έρευνα του 2017, συνεχίζει η βελτίωση μεν, αλλά είναι οριακή δε.

Πολύ χαμηλά στην κατάταξη βρίσκεται το νησί όσον αφορά την εφαρμογή συμβάσεων, καθώς χρειάζονται 1.100 μέρες για να διεκπεραιωθούν με κόστος 16,4% της συνολικής διεκδίκησης.

Την έρευνα «Doing Business» διεξάγει κάθε χρόνο η Παγκόσμια Τράπεζα, και για το 2017 η Κύπρος κατέλαβε την 45η θέση από συνολικά 190 χώρες.

Γενικά, σύμφωνα πάντα με την Παγκόσμια Τράπεζα, στα συν για την Κύπρο είναι η ευκολία που μπορεί κάποιο νομικό πρόσωπο να ξεκινήσει μια επιχείρηση. Όπως σημειώνεται στην έρευνα, η Κύπρος έχει καταστήσει την εισαγωγή νέας εταιρείας ευκολότερη με τη συγχώνευση των διαδικασιών εγγραφής για φορολογικούς σκοπούς και ΦΠΑ, καθώς επίσης και με την απλοποίηση του συστήματος αναζήτησης και κατοχύρωσης εταιρικού ονόματος.

Στα συν, παράλληλα, θεωρείται και η πληρωμή φόρων, οι οποίες σύμφωνα με την Παγκόσμια Τράπεζα έχουν γίνει ευκολότερες στο νησί μετά και την εισαγωγή βελτιώσεων στις εσωτερικές διαδικασίες και στο ηλεκτρονικό, φορολογικό, σύστημα αρχειοθέτησης. Προσθέτως, θετικό θεωρείται και το γεγονός ότι η Κύπρος είχε τροποποιήσει το νομοθετικό πλαίσιο, επιτρέποντας έτσι στα καταστήματα να δουλεύουν εφτά μέρες την εβδομάδα. Παρόλα αυτά, σημειώνεται ως αρνητικό στην έρευνα, το γεγονός ότι το νησί έχει κάνει την πρόσβαση σε πληροφορίες που αφορούν την πίστωση, πιο δύσκολη, μετά και τη διακοπή της κατανομής των ιστορικών (πιστωτικών) δεδομένων.

Θετικοί Δείκτες

Συγκεκριμένα, όσον αφορά στο κατά πόσο το νομοθετικό πλαίσιο της κάθε χώρας είναι φιλικό προς τις επιχειρήσεις, η Κύπρος λαμβάνει την 25η θέση. Επιπλέον, το νησί βρίσκεται στην 53η θέση για την ευκολία με την οποία το οποιοδήποτε νομικό πρόσωπο μπορεί να ξεκινήσει καινούργια επιχείρηση. Αναλυτικότερα, σημειώνεται ότι ο αριθμός των διαδικασιών που απαιτούνται είναι μόλις πέντε, παίρνει συνολικά έξι μέρες, το κόστος ανέρχεται κατά μέσο όρο στο 12,2% του κατά κεφαλήν εισοδήματος και χρειάζεται μηδέν μινιμουμ κεφάλαιο. Ψηλά στην κατάταξη είναι και σε θέματα που αφορούν σε προστασία επενδυτών, καθώς η Κύπρος φιγουράρει στην 27η θέση, σε παγκόσμιο επίπεδο. Προσθέτως, την 34η θέση κατέχει για πληρωμές φόρων. Η έρευνα σημειώνει ότι ο αριθμός πληρωμών (σε ετήσια βάση) είναι 28, αναγκάζοντας έτσι τις επιχειρήσεις να ξοδεύουν κατά μέσο όρο 127 ώρες ετησίως και, συνολικά, το 24,7% από τα κέρδη τους.

Ακόμα υψηλότερη θέση στην παγκόσμια κατάταξη κατέχει η Κύπρος, ήτοι την 16η, για θέματα που αφορούν επίλυση περιπτώσεων αφερεγγυότητας.

Αναλυτικότερα, σημειώνεται ότι χρειάζεται κατά μέσο όρο ενάμισης χρόνος, με το κόστος να ανέρχεται στο 14,5% του ακινήτου και το ποσοστό ανάκτησης να είναι στο 72,8%. Η Παγκόσμια Τράπεζα, επίσης, αποτιμά την αποτελεσματικότητα του πλαισίου αφερεγγυότητας στο νησί 13,5 από τα 16 – βαθμολογία που κατατάσσει την Κύπρο στις 10 πιο αποτελεσματικές χώρες για την εν λόγω κατηγορία. Επιπλέον, η Κύπρος κατατάσσεται 45η όσον αφορά σε εμπόριο εκτός συνόρων. Αναλυτικότερα, ο χρόνος εξαγωγής εγγράφων συμμόρφωσης (compliance) είναι δύο ώρες, ενώ για border compliance 18 ώρες. Το κόστος εξαγωγής των εγγράφων συμμόρφωσης ανέρχεται στα 50 δολάρια, ενώ για το border compliance 300 δολάρια.

Ο χρόνος που χρειάζεται για την εισαγωγή των εν λόγω εγγράφων είναι 2 και 15 ώρες αντίστοιχα, ενώ το κόστος εισαγωγής τους ανέρχεται στα 50 και 335 δολάρια αντίστοιχα. Εξάλλου, την 62η θέση έλαβε η Κύπρος για θέματα που αφορούν στην ευκολία εξεύρεσης χρηματοδότησης.

Πολύ αρνητική η εικόνα για εγγραφή ακινήτων

Παρόλα αυτά, η Κύπρος κατατάσσεται στην 125η θέση για ευκολία στις άδειες οικοδομής. Σημειώνεται, ότι συνολικά χρειάζονται 8 ειδών διαδικασίες και παίρνει κατά μέσο όρο 507 μέρες για να εκδοθεί άδεια. Επίσης, η άδεια κοστίζει, κατά μέσο όρο, το 1,1% του συνολικού κόστους της κατασκευής. Στα θετικά το ότι η Παγκόσμια Τράπεζα αποτιμά τον έλεγχο της ποιότητας των κατασκευών με 11 από τα 16. Παράλληλα, στην 63η θέση βρίσκεται το νησί για θέματα που αφορούν ηλεκτροδότηση. Κατά μέσο όρο, κατά την έρευνα, χρειάζονται 137 μέρες για να ηλεκτροδοτηθεί χώρος που δεν είναι ήδη συνδεδεμένος. Το κόστος ανέρχεται στο 130,4% του κατά κεφαλήν εισοδήματος και ο αριθμός των διαδικασιών που χρειάζονται είναι πέντε, με την αξιοπιστία της παροχής και της διαφάνειας των ταριφών να αποτιμάται 8 από τα 8.

Στα αρνητικά καταγράφεται επίσης η διαδικασία εγγραφής ακινήτων, εφόσον η Κύπρος κατατάσσεται στην 91η θέση για την εν λόγω κατηγορία. Όσον αφορά στον αριθμό διαδικασιών, χρειάζονται εφτά για τις εγγραφές ακινήτων και παίρνει κατά μέσον όρο εννέα μέρες, με κόστος 10,4% της αξίας του ακινήτου. Ο δείκτης της ποιότητας της διαχείρισης ακινήτων, πάντως, αποτιμάται με 23 από τα 30. Τέλος, πολύ χαμηλά στην κατάταξη βρίσκεται το νησί όσον αφορά σε εφαρμογή συμβάσεων, καθώς χρειάζονται, κατά την Παγκόσμια Τράπεζα, 1.100 μέρες με κόστος 16,4% της συνολικής διεκδίκησης. Η αποτίμηση των δικαστικών διαδικασιών βρίσκεται μόλις στα 8 από τα 18.

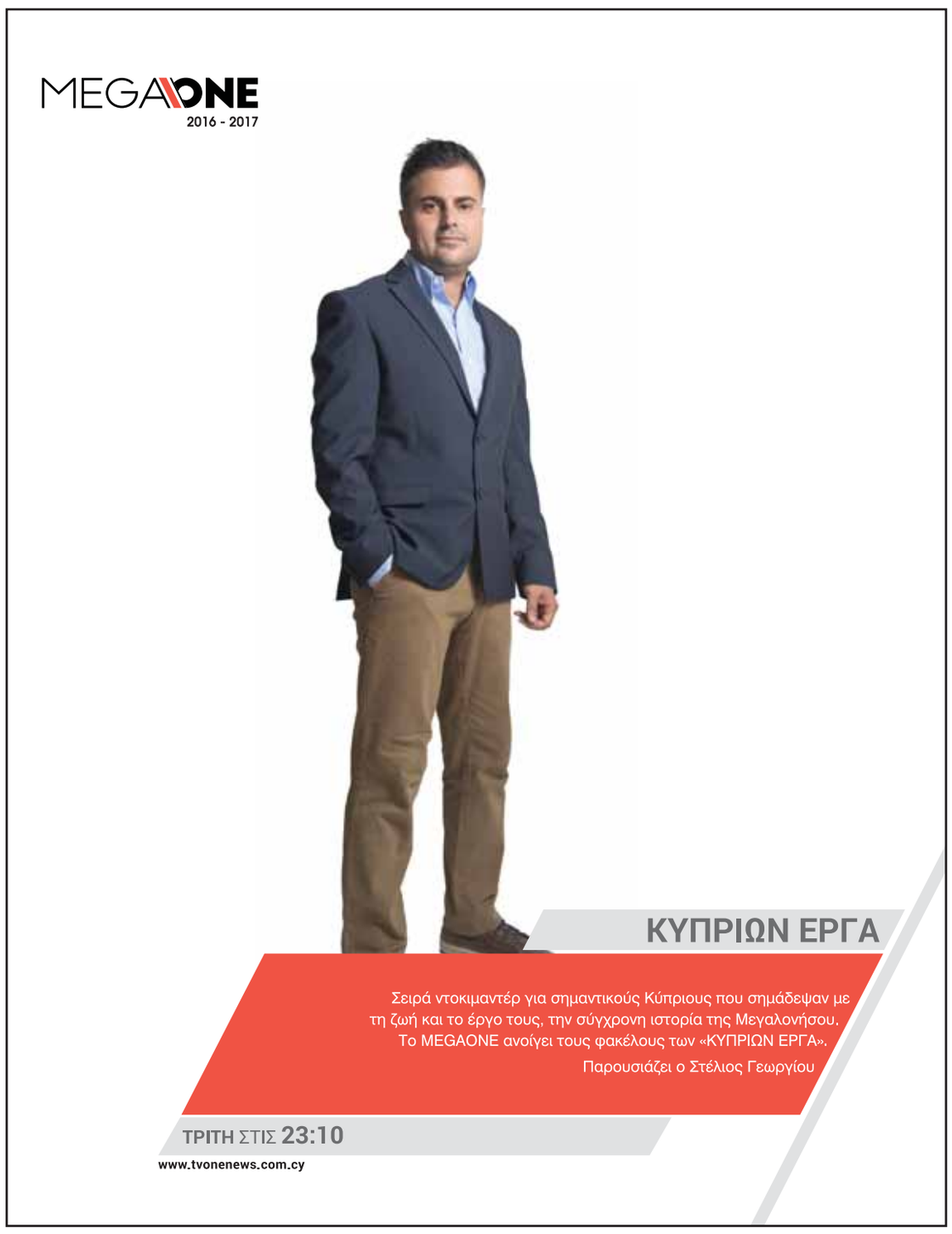

OIK_08 OIKONOMIA_Master_cy 27/10/16 19:28 Page 8

Ακριβότερα τσιγάρα κατά 0,20 λεπτά ενώ έπεται νέα αύξηση

Ο φόρος φθάνει το 84% της λιανικής τιμής και το 90% από 1ης Ιανουαρίου 2017

Του **ΑΝΕΣΤΗ ΝΤΟΚΑ**

Σε δύο δόσεις θα πραγματοποιηθεί η αύξηση της τιμής στα πακέτα τσιγάρων, προκειμένου να μην επιβαρυνθούν απότομα οι καταναλωτές. Η πρώτη αύξηση των 0,20 λεπτών ανά πακέτο εφαρμόζεται αυτή την περίοδο και ήδη έχει γίνει από δύο πολυεθνικές και θα ακολουθήσουν σταδιακά μέσα στον Νοέμβριο και οι υπόλοιπες εγχώριες και ξένες καπνοβιομηχανίες. Η δεύτερη δόση των 0,30 λεπτών ανά πακέτο θα γίνει στις αρχές του 2017. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», υπήρξε συμφωνία μεταξύ των καπνοβιομηχανιών και των ενώσεων καπνοπωλών προκειμένου να γίνουν σταδιακά οι αυξήσεις και όχι άμεσα, με την έναρξη του 2017, για να μην φανεί η μεγάλη επιβάρυνση στον καταναλωτή.

Υπενθυμίζεται ότι στο σχετικό νομοσχέδιο ψηφίστηκε πρώτη φορά

Συμφωνία μεταξύ των καπνοβιομηχανιών και των ενώσεων καπνοπωλών.

αύξηση της φορολογίας των καπνικών με μεταχρονολογημένη ισχύ. Τα τσιγάρα αποτελούν το πλέον φορολογημένο προϊόν στη χώρα, καθώς ο φόρος φθάνει το 84% της λιανικής τιμής σήμερα και το 90% από 1ης Ιανουαρίου 2017, ενώ η φοροδοτική ικανότητα του κλάδου έχει εξαντληθεί. Περισσότερα από 10.000 περίπτερα και ψιλικά (ένα στα 3) έχουν κλείσει. Η εφαρμογή της νέας αύξησης της φορολογίας στα καπνικά, από 1ης Ιανουαρίου 2017, αναμένεται να αποσταθεροποιήσει εκ νέου τη νόμιμη αγορά προς όφελος του παράνομου εμπορίου. Εκτιμάται από τις εταιρείες του κλάδου ότι με την επικείμενη αύξηση φορολογίας το λαθρεμπόριο θα εκτιναχθεί και τα κρατικά έσοδα θα συνεχίσουν να μειώνονται. Η Ελλάδα θα έχει την υψηλότερη φορολογία τσιγάρων στην Ευρώπη, χωρίς δυστυχώς να έχει τα μέσα να πατάξει το παράνομο εμπόριο και να προστατεύσει τα δημόσια έσοδα και τη δημόσια υγεία. Οπως αναφέρουν στελέχη των εγχώριων καπνοβιομηχανιών, χρειάζεται σταθερό φορολογικό πλαίσιο χωρίς καμία αλλαγή στο επίπεδο και στη δομή του φόρου, προκειμένου να εξομαλυνθεί περαιτέρω η αγορά και να διασφαλιστούν τα δημόσια έσοδα.

Ανησυχητικά είναι τα μηνύματα από το λαθρεμπόριο καπνού το 2016. Οι πληροφορίες που συγκέντρωσε η «Κ» αναφέρουν ότι, κατά το α΄ τρίμηνο 2016, το παράνομο εμπόριο καπνού ξεπέρασε και πάλι το 20% της συνολικής κατανάλωσης. Αλλες πληροφορίες από τα δίκτυα πώλησης μιλούν για κατακόρυφη αύξηση του λαθρεμπορίου τη φετινή χρονιά, καθώς έχουν σταματήσει οι έλεγχοι. Ουσιαστικά ο κλάδος έχει επιστρέψει στο 2014, όταν το λαθρεμπόριο καπνού «κάλυψε» το 20,6% της συνολικής κατανάλωσης. Αντίθετα, το 2015 είχαμε υποχώρηση στο 19,8%. Οι λόγοι αυτής της μείωσης πρέπει να αποδοθούν: α) στη φορολογική σταθερότητα των τελευταίων δύο ετών, καθώς δεν είχε αυξηθεί ο φόρος στα τσιγάρα, β) στις σημαντικές προσπάθειες της Γενικής Γραμματείας για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς σε συνεργασία με τις διωκτικές αρχές, που συνέβαλαν στη μικρή κάμψη του λαθρεμπορίου πρώτη φορά ύστερα από έξι χρόνια ραγδαίας ανόδου, και γ) στην έλλειψη χρημάτων από τους καταναλωτές, που περιόρισαν το κάπνισμα.

Η Ελλάδα θα έχει την υψηλότερη φορολογία τσιγάρων στην Ευρώπη, χωρίς παράλληλα να διαθέτει τα μέσα για να πατάξει το παράνομο εμπόριο και να προστατεύσει τα δημόσια έσοδα και τη δημόσια υγεία.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

Είσαι εργοδότης/εργοδότρια;
Είσαι εργαζόμενος/εργαζόμενη;

Έχεις δικαιώματα και υποχρεώσεις!
ΕΝΗΜΕΡΩΣΟΥ ΤΩΡΑ, ΕΝΗΜΕΡΩΣΟΥ ΣΩΣΤΑ.

Τμήμα Εργασιακών Σχέσεων / www.mlsi.gov.cy/dlr
2803100, 24817800, 25819440, 26822614

Τμήμα Εργασίας / www.mlsi.gov.cy/dl
22403000, 25827350, 24805312, 26821666

Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας / www.mlsi.gov.cy/dli
22879191, 25827200, 24805327, 26822715, 23819750

Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων / www.mlsi.gov.cy/sid
22009009

Την εκστρατεία στηρίζουν οι: ΟΕΒ, ΚΕΒΕ, ΣΕΚ, ΠΕΟ, ΔΕΟΚ

For Sale

remu
REAL ESTATE MANAGEMENT UNIT
Bank of Cyprus Group

RESIDENTIAL

• One Bedroom Apartment in Larnaca €40,000	Property ID 5085
• Two Bedroom Apartment in Ormideia, Larnaca €80,000	Property ID 5341
• One Bedroom Apartment at Makariou Avenue, Larnaca €93,000 + VAT	Property ID 5291
• Two Bedroom Second Floor Apartment in Pissouri, Limassol €110,000 + VAT	Property ID 5300
• One Bedroom Apartment in Strovolos, Nicosia €120,000 + VAT	Property ID 5335

COMMERCIAL

• Shop in Germasogeia, Limassol €450,000	Property ID 5145
• Shop and offices in Acropoleos Ave., Nicosia €1,075,000	Property ID 5229
• Commercial Building in Arch. Makariou III Avenue, in Limassol €1,630,000	Property ID 5356
• Industrial Warehouse in Monagroulli, Limassol €3,930,000	Property ID 5313
• Industrial Garage in Agios Athanasios, Limassol €4,460,000	Property ID 5355

LAND

• Agricultural field (4,282 m^2) in Apesia, Limassol €125,000	Property ID 5309
• Residential Plot (692 m^2) in Polemidia, Limassol €150,000	Property ID 5386
• Touristic Plot (1,104 m^2) in Pervolia, Larnaca €210,000	Property ID 5286
• Residential Plot (678 m^2) in Strovolos, Nicosia €330,000	Property ID 5366
• Residential Field (31,063 m^2) in Palodeia, Limassol €1,707,000	Property ID 5316

Real Estate Management Unit (REMU)
Bank of Cyprus Public Company Limited
Email: **info@remuproperties.com**
Tel: **800 00 801**
Web: **www.remuproperties.com -** Visit our website for more properties

ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΦΑΝΕΡΩΜΕΝΗΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑ

ΖΗΤΕΙΤΑΙ

ΣΥΝΤΗΡΗΤΗΣ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΣ

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή του Ι. Ν. Παναγίας Φανερωμένης δέχεται γραπτές ενσφράγιστες αιτήσεις, για την πλήρωση της θέσης συντηρητή - φροντιστή για τις ιδιοκτησίες του Ι. Ν. Παναγίας Φανερωμένης.

- Η απασχόληση θα είναι πλήρης.
- Μισθός ικανοποιητικός με βάση τις γνώσεις και την πείρα του αιτητή.
- Ηλικία αιτητών μέχρι 50 ετών.
- Άριστη σωματική κατάσταση και υγεία.
- Καθήκοντα - πρώτιστο καθήκον είναι η διατήρηση σε άριστη κατάσταση των υδραυλικών εγκαταστάσεων και μεταλλικών κατασκευών σε όλα τα υποστατικά του Ναού. Πείρα σε επιδιορθώσεις ηλεκτρικών εγκαταστάσεων, βαψίματα και απλές οικοδομικές εργασίες, θα θεωρηθεί επιπρόσθετο προσόν.

Τελευταία ημερομηνία υποβολής των αιτήσεων η Παρασκευή, 11 Νοεμβρίου 2016.

Οι αιτήσεις να παραδίδονται στα Γραφεία της Εκκλησίας ή να αποστέλλονται ταχυδρομικώς σε κλειστό φάκελο στη διεύθυνση:
Εκκλησία Φανερωμένης, Τ.Θ. 21637 - 1511 Λευκωσία

Στον κλειστό φάκελο να αναγράφεται:
"ΘΕΣΗ ΣΥΝΤΗΡΗΤΗ-ΦΡΟΝΤΙΣΤΗ"

Περισσότερες πληροφορίες
Τ: 22 673 296
22 660 761

ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΦΑΝΕΡΩΜΕΝΗΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑ

ΖΗΤΕΙΤΑΙ

ΦΥΛΑΚΑΣ ΧΩΡΟΥ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή του Ι. Ν. Παναγίας Φανερωμένης δέχεται γραπτές ενσφράγιστες αιτήσεις, για την πλήρωση της θέσης βραδινού φύλακα για τον χώρο στάθμευσης ιδιοκτησίας του Ι. Ν. Παναγίας Φανερωμένης.

- Η απασχόληση θα είναι πλήρης.
- Μισθός ικανοποιητικός.
- Ηλικία αιτητών μέχρι 55 ετών.
- Οι αιτητές πρέπει να έχουν γνώσεις χρήσης ηλεκτρονικού υπολογιστή.

Τελευταία ημερομηνία υποβολής των αιτήσεων η Παρασκευή, 11 Νοεμβρίου 2016.

Οι αιτήσεις να παραδίδονται στα Γραφεία της Εκκλησίας ή να αποστέλλονται ταχυδρομικώς σε κλειστό φάκελο στη διεύθυνση:
Εκκλησία Φανερωμένης, Τ.Θ. 21637 - 1511 Λευκωσία

Στον κλειστό φάκελο να αναγράφεται:
"ΘΕΣΗ ΦΥΛΑΚΑ"

Περισσότερες πληροφορίες
Τ: 22 673 296
22 660 761

OIK_09-OIKONOMIA_Master_cy 27/10/16 19:29 Page 9

Φοροδιαφυγή... πέντε αστέρων από ξενοδοχεία, ενοικιαζόμενα δωμάτια

Τεράστιες αποκλίσεις μεταξύ δηλωθέντων εσόδων και αυτών που προκύπτουν από πληρότητες και τιμές δωματίων

Του **ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Μπδενικούς τζίρους με πληρότητα όμως 95% και αποκλίσεις εσόδων ύψους έως και 4,5 εκατ. ευρώ είναι μερικά από τα ευρήματα του ελεγκτικού μηχανισμού στα ξενοδοχεία κατά τον μήνα Ιούλιο. Οι νέου τύπου έλεγχοι που εφαρμόστηκαν για πρώτη φορά από τη Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων κατέδειξαν τεράστιες αποκλίσεις στα δηλωθέντα έσοδα από τα ξενοδοχεία και τα ενοικιαζόμενα δωμάτια με αυτά που υπολόγισαν οι ελεγκτές με έμμεσο τρόπο. Μάλιστα, και όπως ανέφερε ο γενικός γραμματέας δημοσίων εσόδων Γιώργος Πιτσιλής, άμεσα θα υπάρχουν και τα στοιχεία των ελέγχων στα 2.123 καταλύματα για τους μήνες Αύγουστο και Σεπτέμβριο, στέλνοντας με αυτόν τον τρόπο μήνυμα σε όσους δραστηριοποιούνται στον χώρο του τουρισμού να υποβάλουν σωστά τις δηλώσεις ΦΠΑ ή ακόμα και να προχωρήσουν σε τροποποιητικές δηλώσεις. Η νέα διαδικασία ελέγχων θα επεκταθεί και στα ξενοδοχεία που δραστηριοποιούνται κυρίως τους χειμερινούς μήνες καθώς και στην εστίαση.

Νέο σύστημα ελέγχων

Στις αρχές του καλοκαιριού η Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων ζήτησε και παρέλαβε από το υπουργείο Τουρισμού λίστα με όλες τις ξενοδοχειακές μονάδες και τα ενοικιαζόμενα δωμάτια. Το αρχείο διασταυρώθηκε με τη βάση δεδομένων της ΓΓΔΕ και προέκυψε ένα δείγμα 2.123 καταλυμάτων, εκ των οποίων 1.545 ξενοδοχεία και 578 ενοικιαζόμενα δωμάτια. Από αυτά, τα 901 είναι μεγάλα ξενοδοχεία (από β΄ κατηγορίας και άνω) και τηρούν διπλογραφικά βιβλία και υποβάλλουν δήλωση ΦΠΑ κάθε μήνα. Τα υπόλοιπα 1.180 τηρούν απλογραφικά στοιχεία και έχουν υποχρέωση υποβολής τριμηνιαίας δήλωσης ΦΠΑ έως το τέλος Οκτωβρίου για το προηγούμενο τρίμηνο (σε αυτά θα ξεκινήσουν οι έλεγχοι από την προσεχή Τρίτη).

Οι ελεγκτές συνέλεξαν δεδομένα μέσω δημοφιλών ιστοσελίδων, ενώ καλούσαν ως πελάτες ζητώντας δωμάτιο αλλά και την τιμή του.

Οι ελεγκτές ξεκίνησαν με βάση τα στοιχεία αυτά να υπολογίζουν την πληρότητα των καταλυμάτων αλλά και την τιμή ανά δωμάτιο. Συγκέντρωσαν δεδομένα από τις ιστοσελίδες booking και trivago, τις ιστοσελίδες του ξενοδοχείων εφόσον διέθεταν, ενώ και οι ίδιοι οι ελεγκτές καλούσαν ως πελάτες στα ξενοδοχεία, ζητώντας δωμάτιο αλλά και την τιμή του. Με τον τρόπο αυτό κατάφεραν να διαμορφώσουν τη μέση τιμή ανά δωμάτιο και την πληρότητα των καταλυμάτων. Από τις διασταυρώσεις που έγιναν, μόνο για τον μήνα Ιούλιο η ΓΓΔΕ διαπίστωσε ότι από τις 901 ξενοδοχειακές μονάδες πρέπει να ελεγχθούν οι 525, καθώς εντοπίστηκαν μεγάλες αποκλίσεις.

Γνωρίζοντας οι ελεγκτές τις τιμές, τον αριθμό των δωματίων και την πληρότητα, κατάφεραν να υπολογίσουν τον μηνιαίο τζίρο των καταλυμάτων. Μάλιστα έλαβαν υπόψη τους και κάποιες άλλες παραμέτρους, όπως ενδεχόμενη ακύρωση δωματίων και διαφορετική τιμή που θα μπορούσε να έχει δοθεί σε ξένους tour operators. Με βάση τα στοιχεία κατέληξαν σε έναν ενδεικτικό μηνιαίο τζίρο για τις υπηρεσίες διαμονής και μόνο και διαπίστωσαν ότι:

• 53 επιχειρήσεις δεν υπέβαλαν καθόλου δήλωση ΦΠΑ ή υπέβαλαν μηδενικές δηλώσεις.

• 64 εμφανίζουν αποκλίσεις πάνω από 100.000 ευρώ και 384 εμφανίζουν χαμηλότερες αποκλίσεις από τα 100.000 ευρώ, αλλά παράλληλα εμφανίζονται να έχουν πολύ χαμηλά έσοδα.

• Σε μια μεγάλη ξενοδοχειακή μονάδα (πεντάστερο ξενοδοχείο) η απόκλιση ξεπερνά τα 4 εκατ. ευρώ για έναν και μόνο μήνα.

• Σε τρεις περιπτώσεις στις οποίες με βάση τα στοιχεία των ελεγκτών ο τζίρος του Ιουλίου ανήλθε στα 20-28.000 ευρώ, οι ιδιοκτήτες του υπέβαλαν σε μία μηδενικό τζίρο, στη δεύτερη 147 ευρώ και στην τρίτη 174 ευρώ. Η πληρότητα των μονάδων και στις τρεις περιπτώσεις ήταν πάνω από 95%

Οπως ανέφερε ο κ. Πιτσιλής στόχος της ενέργειας-έρευνας είναι να δείξουμε στους υπόχρεους ότι τους παρακολουθούμε και περιμένουμε να μας δηλώσουν τα έσοδα που πρέπει. «Δηλώστε γιατί σας περιμένουμε» ανέφερε χαρακτηριστικά, υπενθυμίζοντας ότι η προθεσμία υποβολής δηλώσεων ΦΠΑ λήγει την προσεχή Δευτέρα (για τις επιχειρήσεις που τηρούν απλογραφικά).

Από την πλευρά της η επικεφαλής της Διεύθυνσης Συμμόρφωσης, Χαρά Μαυρίδου, ανέφερε ότι οι έλεγχοι θα επεκταθούν και στις ενοικιάσεις καταλυμάτων μέσω Airbnb, ενώ δρομολογείται η λήψη καταλόγων από ξένους tour operators και από τον ΣΕΤΕ, ώστε να υπάρχει μια πληρέστερη εικόνα για τον κλάδο του τουρισμού.

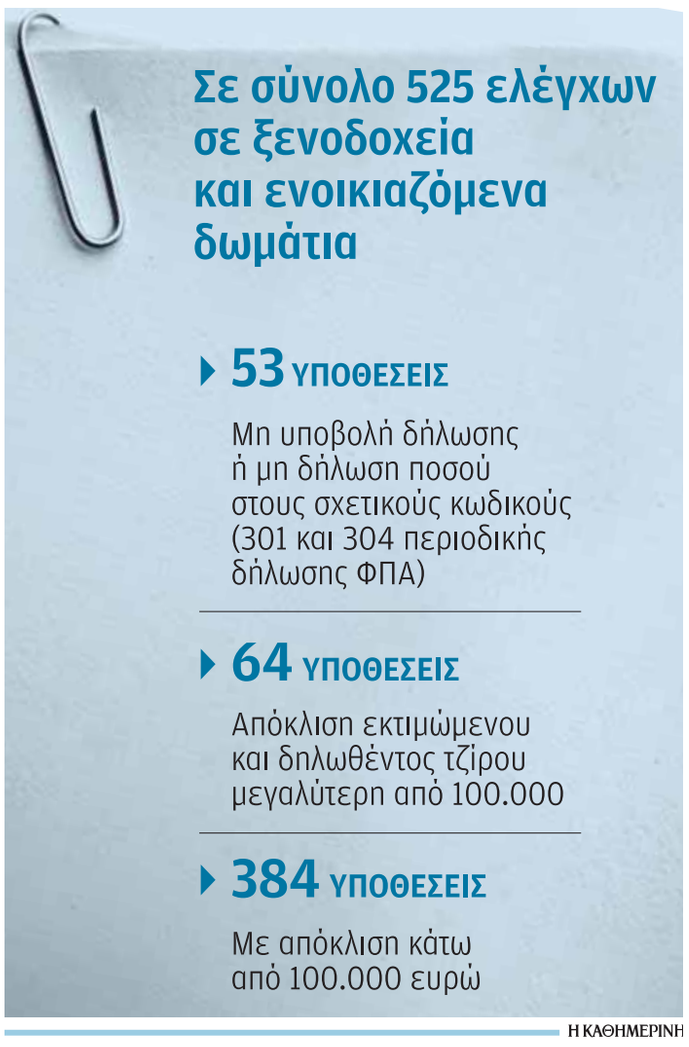

Τη μεγάλη των... εφοριακών σχολή συστήνει η ΓΓΔΕ

Στη σύσταση φορολογικής ακαδημίας, με στόχο την εκπαίδευση των εφοριακών και των τελωνειακών τόσο σε θέματα που άπτονται των ελέγχων και της νομοθεσίας όσο και της τεχνολογίας, προχωρά η Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων. Οι υπάλληλοι της ΓΓΔΕ θα ενημερώνονται για τις πρακτικές που ακολουθούνται σε άλλα κράτη στους ελέγχους αλλά και στη φορολογική και τελωνειακή νομοθεσία. Σύμφωνα με το σχέδιο οι επιχειρησιακοί στόχοι της Φορολογικής και Τελωνειακής Ακαδημίας είναι:

• Η διαρκής ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων, με στόχο τη συνεχή βελτίωση της αποτελεσματικότητας των υπηρεσιών και της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις, για την επίτευξη των στρατηγικών και επιχειρησιακών στόχων της και κατ' επέκταση την εξυπηρέτηση του κοινωνικού συνόλου.

• Ο σχεδιασμός της στρατηγικής της εκπαίδευσης του ανθρώπινου δυναμικού της ΓΓΔΕ, στο πλαίσιο του Στρατηγικού Σχεδίου και των Επιχειρησιακών Σχεδίων αυτής.

• Η ανίχνευση και η μελέτη των εκπαιδευτικών αναγκών του ανθρώπινου δυναμικού της ΓΓΔΕ, σε συνεργασία με τις κατά περίπτωση αρμόδιες υπηρεσίες.

• Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση προγραμμάτων εκπαίδευσης (ενημέρωσης, κατάρτισης, επιμόρφωσης και εξειδίκευσης) των υπαλλήλων της ΓΓΔΕ και η μέριμνα για την πιστοποίηση αυτών, εφόσον αυτό απαιτείται.

• Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση προγραμμάτων εκπαίδευσης, ενημέρωσης και επιμόρφωσης μελών επιστημονικών και επαγγελματικών φορέων της χώρας, ιδιωτών, καθώς και υπαλλήλων άλλων υπηρεσιών και φορέων του δημόσιου τομέα, σε θέματα αρμοδιότητας της ΓΓΔΕ.

• Η συμβολή στη μεταφορά τεχνογνωσίας και στην εκπαίδευση σε βέλτιστες πρακτικές και σε πρότυπα που έχουν υιοθετηθεί επιτυχώς στη χώρα ή σε άλλες ευρωπαϊκές και λοιπές χώρες.

OIK_10 OIKONOMIA_Master_cy 27/10/16 19:31 Page 10

Κύμα απολύσεων από τράπεζες στις ΗΠΑ

Διαφέρει μόνο η μεθοδολογία – Αλλες αποστέλλουν προειδοποιητικά σημειώματα και άλλες όχι

Του **DAKIN CAMPBELL / BLOOMBERG**

Εκδίδοντας σειρά ειδοποιήσεων, η Goldman Sachs (φωτ.) ανακοίνωσε την πρόθεσή της να απολύσει εκατοντάδες εργαζομένους στη Νέα Υόρκη, χωρίς όμως να χρειαστεί να ανακοινώσει μεγάλο αριθμό απολύσεων και, συνεπώς, να τραβήξει την προσοχή.

Η πρώτη ειδοποίηση για απολύσεις έφτασε τον Φεβρουάριο: 43 άνθρωποι θα έχαναν τη δουλειά τους. Η δεύτερη ειδοποίηση έφτασε έξι εβδομάδες αργότερα – θα απολύονταν 109. Η τρίτη, τον Απρίλιο, έδειξε την έξοδο σε 146. Και η τέταρτη τον Ιούνιο προσέθεσε άλλους 98 στον συνολικό αριθμό των απολυμένων. Ακολούθησαν τρεις ακόμα ειδοποιήσεις. Η επιχείρηση που έκανε τις απολύσεις; Η Goldman Sachs.

Οπως όλες οι μεγάλες επιχειρήσεις στην πολιτεία της Νέας Υόρκης, η εταιρεία είναι υποχρεωμένη να καταθέσει «προειδοποιητικό σημείωμα» στις Αρχές όταν σκοπεύει να απολύσει μεγάλο αριθμό εργαζομένων, πάνω από 250, στο πλαίσιο κλεισίματος εργοστασίου, δηλαδή όταν πρόκειται να κάνει «μαζικές απολύσεις». Η Goldman Sachs έχει απολύσει από τις αρχές του έτους 443 υπαλλήλους της, τους περισσότερους από το 2008. Εκδίδοντας σειρά ειδοποιήσεων, η Goldman Sachs έχει ανακοινώσει την πρόθεσή της να απολύσει εκατοντάδες εργαζομένους στη Νέα Υόρκη, χωρίς όμως να χρειαστεί να ανακοινώσει μεγάλο αριθμό απολύσεων και συνεπώς να τραβήξει την προσοχή. Η προσέγγιση της Goldman Sachs διαφέρει από την εκείνη άλλων μεγάλων ανταγωνιστών της, όπως η Morgan Stanley, οι οποίοι προτιμούν να απολύουν μεγάλο αριθμό εργαζομένων μεμιάς. «Οταν ανακοινώνεται ικανός αριθμός (απολύσεων), ο κόσμος καταλαβαίνει αμέσως πως κάτι συμβαίνει στην εταιρεία, κι αυτό είναι αρνητικό», λέει η κ. Τζίνι Μπραντχόβερ από την εταιρεία αναζήτησης στελεχών DHR International. «Αυτή η προσέγγιση είναι κυρίως του στυλ απολύουμε και δεν θέλουμε να δώσουμε εξηγήσεις. Περνάει περισσότερο απαρατήρητη». Η τακτική συμβαδίζει και με τη γενικότερη φιλοσοφία της εταιρείας. Η Goldman Sachs δεν βλέπει τον λόγο να ανακοινώσει απολύσεις, δεδομένου ότι αυτές αποτελούν τμήμα της συνηθισμένης πορείας των πραγμάτων και κάτι που πρέπει να γίνει αν το απαιτούν οι συνθήκες, είχε δηλώσει πέρυσι ο οικονομικός διευθυντής της εταιρείας Χάρβεϊ Σβαρτς.

Η Morgan Stanley δείχνει πιο αποφασισμένη από την Goldman Sachs. Μόνο στο τέταρτο τρίμηνο του 2016 έκανε 1.200 απολύσεις.

Η κ. Τζίνα Παλούμπο, διευθύντρια στο τμήμα εργασιακής νομοθεσίας της εταιρείας, είναι η μοναδική «επαφή» από την Goldman Sachs που αναφέρεται στα προειδοποιητικά σημειώματα που εξέδωσε εφέτος η εταιρεία. Το 2008, στο απόγειο της χρηματοπιστωτικής κρίσης, η εταιρεία είχε απολύσει 900 εργαζομένους της στη Νέα Υόρκη σε δύο δόσεις. Εκπρόσωπος Τύπου της τράπεζας αρνήθηκε να σχολιάσει το θέμα. Η Goldman Sachs έχει βάλει στην άκρη 9,2 δισ. δολάρια μέχρι τον Σεπτέμβριο για αποζημιώσεις και επιδόματα, ποσό κατά 13% χαμηλότερο από εκείνο του αντίστοιχου χρονικού διαστήματος πέρυσι. Το σύνολο των εργαζομένων, συμπεριλαμβανομένων συμβούλων και εργαζομένων με καθεστώς μερικής απασχόλησης, μειώθηκε κατά 5,4% στις 34.900.

Ενώ η Goldman Sachs προτιμάει να χρησιμοποιήσει τσεκουράκι, η Morgan Stanley χρησιμοποιεί τσεκούρι. Η εταιρεία προχώρησε σε 1.200 απολύσεις στο τέταρτο τρίμηνο, μεταξύ άλλων και το 25% του τμήματος σταθερού εισοδήματος (σ.σ.: ομολόγων).

Η πιο σταδιακή προσέγγιση της Goldman Sachs έχει το πλεονέκτημα ότι αποφεύγει να απολύσει υπερβολικά πολλούς υπαλλήλους στην περίπτωση που αυξηθεί ο όγκος της δουλειάς. Ο κ. Λόιντ Μπλάνκφαϊν έχει δηλώσει ότι η εταιρεία πρέπει να είναι σε εγρήγορση, ώστε να είναι σε θέση να ανταποκριθεί άμεσα σε ευκαιρίες που παρουσιάζονται για τη δημιουργία κερδών.

Η προσέγγιση που ακολούθησε η εταιρεία μπορεί επίσης να οφείλεται στην επιδείνωση των οικονομικών συνθηκών με το πέρασμα του χρόνου. Τον Ιανουάριο, στέλεχος της εταιρείας έλεγε ότι η Goldman Sachs σκέφτεται να απολύσει πάνω από το 5% των υπαλλήλων του τμήματος σταθερού εισοδήματος. Μέχρι τον Μάρτιο το ποσοστό είχε αυξηθεί πάνω από το 5%, αλλά κάτω από το 10%. Τον Μάιο έγινε 10%.

OIK_11-ΔΙΕΘΝΗ_Master_cy 27/10/16 19:27 Page 11

Φορτηγά χωρίς οδηγό στους δρόμους

Η επαναστατική τεχνολογία της Otto αλλάζει τα δεδομένα στις μεταφορές προϊόντων

Αν ζείτε στο Κολοράντο των Ηνωμένων Πολιτειών και έχετε σούπερ μάρκετ, μπορεί να παραλάβετε την παραγγελία σας σε μπίρες μέσω ενός φορτηγού χωρίς οδηγό. Ή, τουλάχιστον, σε αυτό αποσκοπεί ο κολοσσός της ζυθοποιίας Anheuser - Busch, ο οποίος πειραματίζεται με οικονομικότερα και εξυπνότερα συστήματα διανομής των προϊόντων του. Την περασμένη εβδομάδα, σε συνεργασία με τη θυγατρική της Uber, Otto, η οποία αναπτύσσει τεχνολογία αυτόνομης οδήγησης φορτηγών, φόρτωσε ένα τριαξονικό φορτηγό και αυτό διάνυσε απόσταση 120 μιλίων (193 χλμ.) από το Φορτ Κόλινς στο Κολοράντο Σπρινγκς. Οδηγός δεν υπήρχε στο τιμόνι, αλλά στην κουκέτα του φορτηγού και παρακολούθησε την παράδοση. «Η επιτυχία του εγχειρήματος είναι απίστευτη και απλώς μας δείχνει πολύ καθαρά τις δυνατότητες της τεχνολογίας αυτόνομης οδήγησης», επισημαίνει ο συνιδρυτής της Otto Λάιορ Ρον. Σε μια παράλληλη πορεία, οι αυτοκινητοβιομηχανίες Renault - Nissan και Mitsubishi εξετάζουν ενδεχόμενες συνεργασίες με εταιρείες υψηλής τεχνολογίας, όπως η Microsoft, ώστε να δηλώσουν εγκαίρως παρούσες σε αυτήν τη νέα αγορά.

Η Yamaha προέβλεψε ότι χρειάζονται δέκα χρόνια για να κυκλοφορήσει η πρώτη αυτόνομη μοτοσικλέτα στην αγορά.

Η ζυθοποιία Anheuser - Busch την περασμένη εβδομάδα, σε συνεργασία με τη θυγατρική της Uber, Otto, η οποία αναπτύσσει τεχνολογία αυτόνομης οδήγησης φορτηγών, φόρτωσε ένα τριαξονικό φορτηγό, το οποίο διένυσε απόσταση 120 χλμ. από το Φορτ Κόλινς στο Κολοράντο Σπρινγκς.

Αφότου απομακρύνθηκαν από την Google, όπου και ασχολούνταν με το πρόγραμμα κατασκευής αυτόνομου αυτοκινήτου, ο Λάιορ Ρον και ακόμη τρία άτομα ίδρυσαν φέτος την Otto. Τον Αύγουστο, η εταιρεία εξαγοράστηκε από την Uber, αλλά παραμένει σε καθεστώς θυγατρικής και αναπτύσσει τεχνολογία αυτόνομης οδήγησης για φορτηγά. Σήμερα στις ΗΠΑ κυκλοφορούν 3,6 εκατ. τριαξονικά φορτηγά με επαγγελματίες οδηγούς και το 2014 διάνυσαν άνω των 279 δισ. μιλίων στη χώρα. «Συνεργαζόμαστε με τα φορτηγά μεγάλων αποστάσεων για τη μεταφορά των προϊόντων μας», επισημαίνει ο Τζέιμς Σέμπροτ, ανώτατος διευθυντής και υπεύθυνος στρατηγικής μεταφορικών συστημάτων της Anheuser - Busch.

«Υπό αυτό το πρίσμα, ευελπιστούμε ότι θα δούμε την τεχνολογία της αυτόνομης οδήγησης να αναπτύσσεται στους αυτοκινητοδρόμους και να βελτιώνει την ασφάλεια για όλους τους χρήστες τους».

Είναι ενδιαφέρον ότι στο πεδίο της αυτόνομης οδήγησης συναντιόνται όχι μόνον οι παραδοσιακές παίκτριες, οι αυτοκινητοβιομηχανίες, αλλά και εταιρείες υψηλής τεχνολογίας, όπως η Microsoft ή η νεοφυής Otto.

Ειδικότερα, η Renault - Nissan έχει ξεκινήσει πολυετή συνεργασία με τη Microsoft, ώστε να εξοπλίσουν με την τεχνολογία λογισμικού νέφους Azure τον στολίσκο των δέκα αυτόνομων αυτοκινήτων τους, τα οποία θα διοχετευθούν στην αγορά το 2020. Η Azure είναι μια πλατφόρμα της Microsoft η οποία ενσωματώνει διαφορετικές υπηρεσίες συνδεσιμότητας με φυσικά προϊόντα και λογισμικό τρίτων.

Η εταιρεία δεν εισέρχεται άμεσα στο σύστημα οδήγησης χωρίς οδηγό, αλλά προσφέρει λύσεις συνδεσιμότητας, όπως η αύξηση της παραγωγικότητας των οδηγών/επιβατών εν κινήσει. Με τις μέχρι τώρα πληροφορίες ενδέχεται να χρησιμοποιήσει ως μοντέλο το «In - Car Office» ή άλλα συναφή, προσφέροντας στους οδηγούς τη δυνατότητα να κάνουν τις δικές τους ρυθμίσεις, οι οποίες θα μπορούν να μεταφέρονται από αυτοκίνητο σε αυτοκίνητο. Επιπλέον θα παρέχεται ψηφιακή ασφάλεια μέσω συστημάτων πλοήγησης.

Πέραν αυτών, η Microsoft θα συνεργαστεί με τη γερμανική Mercedes - Benz για να τοποθετήσει το «In - Car Office» στα μελλοντικά αυτόνομης οδήγησης οχήματά της.

Η ιαπωνική Mitsubishi έχει άλλη προσέγγιση. Ο βραχίονας υψηλής τεχνολογίας της θα χρησιμοποιήσει την τεχνολογία πυραυλικών συστημάτων και θα την προσαρμόσει στα αυτοκίνητα χωρίς οδηγό. Με την τεχνολογία αυτή τα εν λόγω αυτοκίνητα θα μπορούν να εντοπίζουν εμπόδια στον δρόμο και να αποφεύγουν συγκρούσεις. Αντιστοίχως, η αμερικανική General Motors αγόρασε την Cruise Automation με έδρα το Σαν Φρανσίσκο, για να εκμεταλλευθεί το ανθρώπινο κεφάλαιό της και την καινοτομία της, ώστε να αναπτύξει τα δικά της οχήματα χωρίς οδηγό. Τον ίδιο δρόμο της αυτόνομης αυτοκίνησης βαδίζει και η ιαπωνική εταιρεία μοτοσυκλετών της Yamaha, σύμφωνα με σχετικό άρθρο στους Financial Times. Ο επικεφαλής της εταιρείας Χιρογιούκι Γιανάγκι προέβλεψε, τέλος, ότι χρειάζεται τουλάχιστον μία δεκαετία για να κυκλοφορήσει η πρώτη αυτόνομη μοτοσικλέτα στην αγορά – προς το παρόν η Yamaha επενδύει σε εταιρείες στη Σίλικον Βάλεϊ που αναπτύσσουν σχετικές τεχνολογίες.

14,7 δισ. θα κοστίσει στη Volkswagen το «ένοχο» λογισμικό

Την έγκριση της αμερικανικής Δικαιοσύνης έλαβε η εξωδικαστική συνεννόηση ανάμεσα στη Volkswagen AG, στους αγοραστές των αυτοκινήτων της και στις ρυθμιστικές αρχές που την είχαν μηνύσει για απάτη σε ό,τι αφορά τις εκπομπές καυσαερίων των οχημάτων τους. Πρόκειται για συμφωνία που θα επιβαρύνει τη γερμανική αυτοκινητοβιομηχανία με αποζημιώσεις 14,7 δισ. δολαρίων, καθώς προβλέπει πως η VW θα προχωρήσει σε επαναγορά όσων αυτοκινήτων κινητήρων ντίζελ δύο λίτρων έφεραν τις προβληματικές συσκευές που αλλοίωναν τα αποτελέσματα των σχετικών δοκιμών. Προβλέπει, επίσης, ότι σε κάθε αγοραστή των επίμαχων οχημάτων η εταιρεία θα δώσει από 5.100 έως 10.000 δολάρια και παράλληλα θα του προσφέρει την επιλογή να αγοράσει το αυτοκίνητό του είτε να αλλάξει το «ένοχο» λογισμικό του. Η γερμανική αυτοκινητοβιομηχανία έχει προβλέψει κεφάλαιο 19,5 δισ. δολαρίων για να αντεπεξέλθει στο όποιο κόστος τής προκαλέσει το σκάνδαλο. Μετά την έγκριση της συμφωνίας από το δικαστήριο, συνολικά το κόστος για την VW θα φθάσει στα 16,6 δισ. δολάρια, καθώς θα καταβάλει παράλληλα και 1,2 δισ. δολάρια στους αντιπροσώπους της στις ΗΠΑ και 603 εκατ. δολάρια σε πολιτείες των ΗΠΑ για την παραβίαση της νομοθεσίας τους περί προστασίας του περιβάλλοντος. Παράλληλα, θα πληρώσει 2,7 δισ. δολάρια στις ρυθμιστικές αρχές της Καλιφόρνιας, αλλά και στις ομοσπονδιακές αρχές των ΗΠΑ για να χρηματοδοτηθούν με το ποσό αυτό σχέδια για τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, ενώ θα συνεισφέρει με 2 δισ. δολάρια σε επενδύσεις στην τεχνολογία με καθαρή ενέργεια. Εν ολίγοις, η εμβληματική αυτοκινητοβιομηχανία της Γερμανίας θα καταβάλει μία από τις υψηλότερες αποζημιώσεις στην ιστορία των επιχειρήσεων. Την υπερβαίνουν τα 246 δισ. δολάρια που κατέβαλε η βιομηχανία καπνού σε εξωδικαστική συνεννόηση με πολιτείες των ΗΠΑ το 1998 και στα 38 δισ. δολάρια που έχει έως τώρα καταβάλει η BP ως αποζημίωση για τη διαρροή πετρελαίου στον Κόλπο του Μεξικού. Σημειωτέον ότι η εν λόγω συμφωνία προβλέπει χρονική ρήτρα που υποχρεώνει παράλληλα την VW να έχει ολοκληρώσει την επαναγορά του 85% των αυτοκινήτων έως τις 30 Ιουνίου 2019. Σε περίπτωση που δεν έχει συμμορφωθεί με αυτήν την απαίτηση, θα καταβάλει σε ταμείο για την προστασία του περιβάλλοντος επιπλέον 85 εκατ. δολάρια για κάθε 1% που υπολείπεται από τον στόχο της επαναγοράς ο αριθμός όσων αυτοκινήτων έχει αγοράσει. Σε ό,τι αφορά τους ιδιοκτήτες οχημάτων VW, θα μπορούν προς το παρόν να οδηγούν τα αυτοκίνητά τους ακόμη κι αν αυτά δεν πληρούν τις προϋποθέσεις για την προστασία του περιβάλλοντος.

Μπόνους σε μετοχές αντί για μετρητά

Ενίσχυση ρευστότητας επιδιώκει η Deutsche Bank

Εναλλακτικούς τρόπους για να μην καταβάλει μπόνους σε ρευστό στα στελέχη του εξετάζει ο γερμανικός χρηματοπιστωτικός κολοσσός της Deutsche Bank. Ο διευθύνων σύμβουλός της Τζον Κράιαν κινείται προς αυτήν την κατεύθυνση, όπως αναφέρουν καλά πληροφορημένες πηγές, επιδιώκοντας να ενισχύσει την εμπιστοσύνη των επενδυτών και τα κεφάλαια της τράπεζας, τα οποία έχει ως «μαξιλάρι» για να ανταποκριθεί σε έκτακτες συνθήκες.Στις ανεπίσημες συζητήσεις μεταξύ των υψηλόβαθμων στελεχών της Deutsche Bank εξετάζεται η χορήγηση μετοχών σε δευτερεύουσες μονάδες του ομίλου αντί των μπόνους σε ρευστό. Μία άλλη ιδέα έχει να κάνει με την αντικατάσταση του ρευστού ως συστατικού στοιχείου του πακέτου απολαβών με περισσότερες μετοχές της Deutsche Bank.

Οι απώλειες της μετοχής της τράπεζας ξεπερνούν το 40% από τις αρχές του χρόνου.

Ο διευθύνων σύμβουλος της γερμανικής τράπεζας Τζον Κράιαν εξετάζει τη χορήγηση μετοχών σε δευτερεύουσες μονάδες του ομίλου.

«Πρόκειται για κάτι που μπορούν να δοκιμάσουν, αν και πρέπει να είναι προετοιμασμένοι για αντιδράσεις από το προσωπικό τους», επισήμανε ο αναλυτής της MM Hamburg Αντρέας Πλαέζιερ. «Πάντως, είναι καλή μέθοδος να δημιουργήσεις δεσμούς των υπαλλήλων με την τράπεζα». Οι εξεταζόμενες αλλαγές στα μπόνους θα επηρεάσουν, κατά κύριο λόγο, τα στελέχη της μονάδας επενδυτικής τραπεζικής της Deutsche Bank. Σημειώνεται ότι η όποια απόφαση θα εξαρτηθεί, σε μεγάλο βαθμό, από το μέγεθος και τη χρονική στιγμή της διευθέτησης μεταξύ του γερμανικού ομίλου και του αμερικανικού υπουργείου Οικονομικών για πρόστιμο 14 δισ. δολαρίων που επιβλήθηκε λόγω πώλησης «τοξικών» ενυπόθηκων τίτλων.

Ο επικεφαλής της Deutsche Bank επιδιώκει να αντιστρέψει την πτώση στη μετοχή της τράπεζας άνω του 40% από τις αρχές του χρόνου. Πέρυσι δόθηκαν σε μπόνους 2,4 δισ. ευρώ, εκ των οποίων το 49% σε μετοχές και ρευστό και το υπόλοιπο σε ρευστό που καταβλήθηκε αμέσως. Αναλυτές τονίζουν πως η εναλλακτική να δοθούν, αντί ρευστού, μετοχές σε μη κομβικές μονάδες του χρηματοπιστωτικού ομίλου απηχεί ανάλογη πολιτική την οποία εφάρμοσε η ελβετική Credit Suisse. Στο αποκορύφωμα της χρηματοπιστωτικής κρίσης, έδωσε στα στελέχη της ως μπόνους τίτλους με τα περισσότερο μη ρευστοποιήσιμα δάνεια και ομόλογα. Πέραν των μπόνους, ο κ. Κράιαν εξετάζει την πιθανότητα να ενσωματώσει πλήρως στον χρηματοπιστωτικό όμιλο τη μονάδα του ταμιευτηρίου, την Deutsche Postbank, η οποία αρχικά είχε τεθεί προς πώληση.

BLOOMBERG, A.P.

Τελευταία ευκαιρία για τη Monte dei Paschi

Απολύει 2.600 εργαζομένους, κλείνει 500 καταστήματα

Εξαιρετικά φιλόδοξο σχέδιο αναδιάρθρωσης παρουσίασε η διοίκηση της Banca Monte dei Paschi, της τρίτης μεγαλύτερης ιταλικής τράπεζας, με στόχο να προχωρήσει μέχρι το τέλος του χρόνου σε αύξηση μετοχικού κεφαλαίου ύψους 5 δισ. ευρώ και να πωλήσει μη εξυπηρετούμενα δάνεια ύψους 28 δισ. ευρώ. Το σχέδιο αποτελεί την τελευταία ευκαιρία της τράπεζας να ανακεφαλαιοποιηθεί από την αγορά και να γλιτώσει μια κρατική διάσωση που πιθανότατα θα συνοδεύεται από ακόμη μεγαλύτερες ζημίες για τους πιστωτές της τράπεζας (ομολογιούχους, καταθέτες κ.ά.).

Στοχεύει να πωλήσει «κόκκινα» δάνεια ύψους 28 δισ. ευρώ.

Η μετοχή της 3ης μεγαλύτερης ιταλικής τράπεζας ενισχύθηκε κατά 27% μόλις έγινε γνωστό το σχέδιο, για να υποχωρήσει το μεσημέρι μέχρι και 23% και τελικά να κλείσει με πτώση 14,99%.

Ενδεικτική του εξαιρετικά δύσκολου περιβάλλοντος που υπάρχει για τη Monte dei Paschi είναι ότι το πρωί η μετοχή της ενισχύθηκε κατά 27% μόλις έγινε γνωστή η είδηση, για να υποχωρήσει το μεσημέρι μέχρι και κατά 23% και τελικά να κλείσει με πτώση 14,99%.

Το σχέδιο αναδιάρθρωσης που παρουσίασε ο κ. Μάρκο Μορέλι, νέος διευθύνων σύμβουλος της Monte dei Paschi, προβλέπει την απόλυση του 10% του προσωπικού της τράπεζας, δηλαδή 2.600 υπαλλήλων και το κλείσιμο 500 υποκαταστημάτων της. Παράλληλα, η επιτυχία του σχεδίου εξαρτάται από τρεις προϋποθέσεις που συνδέονται μεταξύ τους και θα πρέπει να υλοποιηθούν μέχρι το τέλος του έτους. Αν η διοίκηση αποτύχει σε ένα από τα τρία σκέλη, τότε αποτυγχάνει ολόκληρο το σχέδιο.

Το πρώτο σκέλος είναι η εθελοντική συμμετοχή επενδυτών που κατέχουν ομόλογα της τράπεζας συνολικού ύψους 5,1 δισ. ευρώ σε πρόγραμμα ανταλλαγής ομολόγων με μετοχές. Το δεύτερο σκέλος του σχεδίου περιλαμβάνει την ανακεφαλαιοποίηση της τράπεζας μέχρι το ποσό των 5 δισ.

Οσο καλύτερα εξελιχθεί η προσπάθεια ανταλλαγής ομολόγων με μετοχές, τόσο θα μειώνεται η ανάγκη για νέα κεφάλαια. Με κεφαλαιοποίηση μόλις 960 εκατ. θα είναι δύσκολο να πείσει νέους επενδυτές να συνεισφέρουν 5 δισ. και μάλιστα τη στιγμή που η μετοχή της τράπεζας έχει υποχωρήσει κατά 81% από την αρχή του έτους. Το τρίτο σκέλος του σχεδίου περιλαμβάνει την πώληση μη εξυπηρετούμενων δανείων ύψους 28 δισ.

Ο κ. Μορέλι δήλωσε ότι ιδανικά η αύξηση μετοχικού κεφαλαίου θα πρέπει να γίνει τις πρώτες 7-8 ημέρες του Δεκεμβρίου, αμέσως μετά το δημοψήφισμα για την αφαίρεση εξουσιών από την ιταλική Γερουσία. Ο κ. Ρέντσι έχει δηλώσει στο παρελθόν ότι αν χάσει το δημοψήφισμα, τότε θα παραιτηθεί από πρωθυπουργός της Ιταλίας, πράγμα που σημαίνει ότι το δημοψήφισμα αποτελεί έναν τέταρτο απρόβλεπτο παράγοντα.

REUTERS, BLOOMBERG

OIK_12-REAL ESTATE_Master_cy 27/10/16 22:33 Page 12

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
Real Estate
ΚΥΡΙΑΚΗ 30 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2016

Αυξήθηκαν οι τιμές των ακινήτων

Μικρές αυξήσεις καταγράφει κατά το β΄ τρίμηνο του 2016 ο Δείκτης Τιμών Ακίνητων του RICS

Μικρές αυξήσεις στις τιμές των ακινήτων στην Κύπρο κατά το β΄ τρίμηνο του 2016 καταγράφει ο Δείκτης Τιμών Ακίνητων του RICS (Royal Institution of Chartered Surveyors) Κύπρου, στο πλαίσιο των αποτελεσμάτων της 27ης έκδοσης του Δείκτη. Ο δείκτης παρακολουθεί τις τιμές και τα ενοίκια των ακινήτων σε όλες τις επαρχίες, και βασίζεται σε μεθοδολογία που αναπτύχθηκε από το Πανεπιστήμιο του Reading, του Ηνωμένου Βασιλείου. Η παρούσα έκδοση του δείκτη έχει εμπλουτιστεί και περιλαμβάνει πλέον και τις τιμές τουριστικών ακινήτων, σε μια προσπάθεια να ενισχυθεί η διαφάνεια στην αγορά ακινήτων.

Ο Δείκτης Τιμών Ακινήτων καταγράφει σημαντικές αυξήσεις σχεδόν σε όλες τις μεγάλες αστικές περιοχές και όλες τις κατηγορίες, με τις σημαντικότερες να σημειώνονται στη Λάρνακα, ενώ οι υπόλοιπες πόλεις έχουν φτάσει στο κατώτερο σημείο. Παγκύπρια, οι τιμές για τα σπίτια και τα διαμερίσματα παρουσίασαν τριμηνιαία αύξηση ύψους 0,3% και 0,2% αντίστοιχα με τη μεγαλύτερη αύξηση να σημειώνεται στη Λάρνακα (1,1% για τα διαμερίσματα) και στην Πάφο (1,1% για τα σπίτια).

Παρακολουθούνται οι τιμές και τα ενοίκια των ακινήτων σε όλες τις επαρχίες.

Αναφορικά με τις τιμές εξοχικών κατοικιών, που εξετάζονται για πρώτη φορά, παρουσιάστηκε αύξηση 2.7% (διαμερίσματα) και 1,1% (σπίτια). Σε σύγκριση με το αντίστοιχο δεύτερο τρίμηνο του 2015, οι τιμές των διαμερισμάτων αυξήθηκαν κατά 0,5%, των σπιτιών κατά 1,1%, και των γραφείων κατά 2,8%, ενώ οι τιμές των αποθηκών παρέμειναν σταθερές. Μείωση 0,8% παρατηρήθηκε στις τιμές των καταστημάτων.

Η μέση τιμή ενοικίασης σε ολόκληρη την Κύπρο παρουσίασε τριμηνιαία αύξηση 0,4% στα διαμερίσματα, 0,5% στα σπίτια, 1,5% στα καταστήματα, 0,6% στα γραφεία και μείωση 0,4% στις αποθήκες. Συγκρίνοντας τα ενοίκια με εκείνα του δεύτερου τριμήνου του 2015, οι τιμές ενοικίασης αυξήθηκαν κατά 4,9% για τα διαμερίσματα και τα σπίτια, 5,2% για τα γραφεία, 0,5% για τα καταστήματα και 5,2 για τα γραφεία. Οι τιμές για τις αποθήκες μειώθηκαν κατά 1,2%.

Αναφερόμενος στον εμπλουτισμό του Δείκτη, ο πρόεδρος του RICS Κύπρου, Παύλος Λοΐζου, MRICS, δήλωσε: «Η εισαγωγή δεικτών τιμών αγοράς και ενοικίασης οικιστικών μονάδων που βρίσκονται σε περιοχές οι οποίες είναι κυρίως τουριστικές και διαθέτουν ένα υψηλό ποσοστό παραθεριστικών κατοικιών θα βοηθήσει οργανισμούς, επαγγελματίες και το κοινό να παρακολουθεί τις αποκλίσεις στις κινήσεις των τιμών μεταξύ των δύο αυτών τμημάτων της αγοράς. Καθώς η αγορά ακινήτων φτάνει σταδιακά στο κατώτατο σημείο, θα ήταν λογικό να αναμένεται ότι οι διαφορετικές γεωγραφικές περιοχές και οι τύποι ακινήτων θα ανταποκρίνονται διαφορετικά στην αναμενόμενη ζήτηση. Με την πάροδο του χρόνου, όσο αυτά τα χρονικά διαστήματα γίνονται μεγαλύτερα και αρχίζουν να προσφέρουν στην οικονομετρική ανάλυση, οι ερευνητές θα είναι σε θέση να αναπτύξουν οικονομικά μοντέλα που δείχνουν την επίδραση των μακροοικονομικών παραγόντων σε διαφορετικά τμήματα της αγοράς ακινήτων, διευκολύνοντας έτσι τους επενδυτές και τους οργανισμούς στη λήψη πιο τεκμηριωμένων αποφάσεων».

Από πλευράς του, ο Χαράλαμπος Πετρίδης, MRICS, σχολιάζοντας τα αποτελέσματα της 27ης έκδοσης του Δείκτη Τιμών Ακινήτων του RICS ανέφερε: «Αν και η οικονομική ανάπτυξη και η σταθεροποίηση της οικονομίας έχει βοηθήσει τον κατασκευαστικό τομέα, εντούτοις χρειάζεται χρόνος για την ανάκαμψη του κλάδου. Είναι γεγονός ότι τα ακίνητα ακολουθούν την πορεία της οικονομίας με μια καθυστέρηση. Βλέπουμε ότι ήδη έχουμε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης μετά από αρκετά χρόνια και ευελπιστούμε αυτή η πορεία να συνεχιστεί. Η οικονομική δραστηριότητα θα βοηθήσει σίγουρα και την σταθεροποίηση και ανάκαμψη των τιμών των ακινήτων.

Το ψηλό ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων δανείων παραμείνει όμως τροχοπέδη. Επιπλέον, ο νέος δείκτης που δημοσιεύεται για πρώτη φορά και καλύπτει πλέον παραλιακά ακίνητα προσδίδει περαιτέρω πληροφόρηση και προσδιορίζει την τάση για τα παράλια της Κύπρου που είναι καθοριστικής σημασίας τόσο για τους ντόπιους όσο και για τους ξένους ενδιαφερόμενους».

Παρακολουθούνται οι τιμές και τα ενοίκια των ακινήτων σε όλες τις επαρχίες.

Στα διαμερίσματα υπάρχουν μεγάλες αποκλίσεις λόγω του διαφορετικού τρόπου μέτρησης.

Πρωτοβουλία για παγκόσμιο πρότυπο μέτρησης κτηρίων

Τέλος σε ένα από τα σημαντικότερα εμπόδια για ακόμη μεγαλύτερη διεύρυνση των ξένων επενδύσεων στην παγκόσμια αγορά ακινήτων αναμένεται να θέσει η πρωτοβουλία που έχουν αναλάβει οι διεθνείς φορείς εκτιμητικής τους τελευταίους μήνες.

Στόχος της είναι η δημιουργία ενός νέου, διεθνώς αποδεκτού προτύπου μέτρησης κτιρίων και δη συγκροτημάτων κατοικιών, σε συνέχεια ανάλογης κίνησης για τα επαγγελματικά ακίνητα. Με τον τρόπο αυτόν, το νέο πρότυπο, το οποίο ήδη έχει αρχίσει να υιοθετείται, θα αναβαθμίσει το επίπεδο διαφάνειας στην παγκόσμια αγορά, δεδομένου ότι μέχρι σήμερα το ίδιο σπίτι εμφανιζόταν να έχει διαφορετικό μέγεθος από χώρα σε χώρα και, στην περίπτωση της Ελλάδας, ακόμα και από πόλη σε πόλη, καθώς στη Θεσσαλονίκη ο τρόπος μέτρησης των επιφανειών διαφέρει σε σχέση με αυτόν που εφαρμόζεται στην Αθήνα. Σύμφωνα με έρευνα που πραγματοποίησε το RICS, οι διακυμάνσεις στον τρόπο μέτρησης είναι πολύ σημαντικές από περιοχή σε περιοχή. Ειδικότερα, στα διαμερίσματα υπάρχουν αποκλίσεις της τάξεως του 27%, ενώ στις μονοκατοικίες οι αποκλίσεις ανέρχονται ακόμη και σε 58%. Οπως εύλογα αντιλαμβάνεται κανείς, ένας διεθνής επενδυτικός όμιλος δεν μπορεί να έχει στο χαρτοφυλάκιό του τέτοιου είδους ακίνητα, καθώς ανάλογα με τον τρόπο μέτρησης της επιφάνειας επηρεάζεται και το ύψος της επένδυσης, δημιουργώντας τεράστιες ασάφειες.

Ξένες επενδύσεις 244 δισ. ευρώ στη Δυτ. Ευρώπη το δεύτερο τρίμηνο

Συνολικά κεφάλαια ύψους 244 δισ. ευρώ εισέρρευσαν στην αγορά ακινήτων των χωρών της Δυτικής Ευρώπης κατά τη διάρκεια του δεύτερου τριμήνου του τρέχοντος έτους, μέγεθος ανάλογο του αντίστοιχου περσινού διαστήματος.

Από αυτά, το 47% ή περίπου 118 δισ. ευρώ αφορούσαν την απόκτηση γραφείων, ποσό που συνιστά αύξηση της τάξεως του 15% σε ετήσια βάση. Ωστόσο, όπως αναφέρουν σχετικά στοιχεία της BNP Paribas Real Estate, το 2016 ξεκίνησε κάπως «ράθυμα» από πλευράς επενδυτικής δραστηριότητας, δεδομένου ότι κατά τους πρώτους τρεις μήνες του έτους τα κεφάλαια που εισέρρευσαν στην αγορά γραφείων δεν ξεπέρασαν τα 100 δισ. ευρώ, τη στιγμή που το 2015 είχε αποτελέσει ένα από τα καλύτερα των τελευταίων ετών.

Σύμφωνα με την BNP Paribas Real Estate, η μεγαλύτερη πτώση κατά το πρώτο φετινό εξάμηνο εντοπίζεται στη Μεγ. Βρετανία, όπου οι επενδύσεις για την απόκτηση κτιρίων γραφείων μειώθηκαν κατά 36% σε 28,5 δισ. ευρώ. Σημαντική πτώση της τάξεως του 24% σε ετήσια βάση καταγράφεται και στη Γερμανία, όπου εισέρρευσαν κεφάλαια της τάξεως των 18,4 δισ. ευρώ. Στη δε Γαλλία η πτώση περιορίστηκε σε 3%, καθώς τοποθετήθηκαν συνολικά 9,7 δισ. ευρώ κατά το πρώτο φετινό εξάμηνο. Οι τρεις αυτές χώρες προσείλκυσαν το 58% των συνολικών κεφαλαίων, τη στιγμή που ο μέσος όρος εξαμήνου από το 2007 και μετά διαμορφώνεται σε 63%.

Τα 118 δισ. αφορούσαν την απόκτηση γραφείων, ποσό που συνιστά αύξηση της τάξεως του 15% σε ετήσια βάση.

Οι χώρες που επωφελήθηκαν από την πτώση του εν λόγω μεριδίου ήταν η Ολλανδία, το Βέλγιο και οι σκανδιναβικές χώρες.

Σημειωτέον ότι κατά τη διάρκεια του τελευταίου 12μήνου, οι ξένοι επενδυτές αποτέλεσαν το 49% του συνολικού όγκου των συναλλαγών στην αγορά των επαγγελματικών ακινήτων. Μάλιστα, η παρουσία τους έχει περιοριστεί κατά τη διάρκεια του φετινού πρώτου εξαμήνου, έχοντας δαπανήσει συνολικά 45 δισ. ευρώ, ποσό 30% χαμηλότερο σε σχέση με το αντίστοιχο περσινό εξάμηνο. Κύριος λόγος του μειωμένου ρόλου των ξένων επενδυτών ήταν η αποχή των Αμερικανών, καθώς επένδυσαν «μόλις» 10 δισ. ευρώ, έναντι 24 δισ. ευρώ κατά το αντίστοιχο περσινό διάστημα. Το μεγαλύτερο μέρος της εν λόγω πτώσης οφείλεται στην ανησυχία που προκλήθηκε σχετικά με το δημοψήφισμα για την έξοδο ή την παραμονή της Μεγ. Βρετανίας στην Ευρωπαϊκή Ενωση, όπως αποδεικνύεται και από το γεγονός ότι τα αμερικανικά κεφάλαια που επενδύθηκαν στη Γηραιά Αλβιώνα δεν ξεπέρασαν τα 2 δισ. ευρώ, έναντι 11 δισ. ευρώ κατά το πρώτο εξάμηνο του προηγούμενου έτους.

Κάθετη πτώση σημείωσαν οι επενδύσεις των Αμερικανών στην Ευρώπη, κυρίως λόγω του Brexit.

ΑΝΑΛΥΣΗ *Του* **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ**

Προβλήματα υγρασίας στο κτήριό μας

Ενα από τα μεγαλύτερα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε στα σπίτια μας εδώ στην Κύπρο είναι αυτά που σχετίζονται με την υγρασία. Αυτό ακούεται αρκετά παράδοξο δεδομένου του γεγονότος ότι έχουμε 360 μέρες ηλιοφάνειας – σε αντίθεση με άλλες χώρες (ας πούμε) πιο βόρεια, όπου δεν φαίνεται να αντιμετωπίζουν παρόμοιας φύσης προβλήματα. Αυτό που προσωπικά με ενοχλεί, είναι όταν ακούω είτε από «ειδικούς» ή από άσχετους πως, «στην Κύπρο έτσι είναι τα πράγματα. Ό,τι και να κάνεις πάντα θα υπάρχει πρόβλημα υγρασίας…». Ούτε λίγο ούτε πολύ, λοιπόν, το θεωρούν σαν κάτι το φυσιολογικό.

Κατ' αρχάς, θα πρέπει να κατηγοριοποιήσουμε τα είδη υγρασίας που μπορεί να είναι εμφανή, επειδή η γενεσιουργός αιτία δεν είναι πάντα η ίδια. Έτσι λοιπόν έχουμε τις ακόλουθες κύριες πηγές:

- Ανερχόμενη υγρασία. Αυτό το είδος ξεκινά συνήθως από το πέδιλο και προχωρά προς τα πάνω και είναι ορατή στην περιμετρική τοιχοποιία, τόσο εξωτερικά όσο και εσωτερικά.

Εισερχόμενη υγρασία. Αυτό το είδος ξεκινά από την εκτεθειμένη οροφή και προχωρά προς τα κάτω και είναι εμφανές στις πάνω γωνίες του ταβανιού με τις τοιχοποιίες, αλλά και στο ίδιο το ταβάνι.

Διαρροές από αποχετεύσεις και παροχές νερού.

Είναι αντιμετωπίσιμες αυτές οι εστίες προβλημάτων ή όχι;

Η ειλικρινής απάντηση είναι πως η καλύτερη αντιμετώπιση είναι η σωστή πρόληψη. Η αντιδραστική αντιμετώπιση μετά την εμφάνιση του προβλήματος συνήθως δεν μπορεί να λύσει το πρόβλημα 100%, ή αν θα το αντιμετωπίσει, είναι πολύ δύσκολο να επιτευχθεί πλήρης επίλυση χωρίς να απαιτείται και μεγάλο κόστος. Αν η προστασία γίνει εξαρχής, τότε το κόστος θα είναι συγκριτικά πολύ χαμηλότερο. Σε κάθε περίπτωση όμως να τονίσω, πως αυτό το κόστος θα αποσβεστεί στην πορεία του χρόνου επειδή δεν θα απαιτούνται επιδιορθώσεις, παρά μόνο μικρές επεμβατικές συντηρήσεις αν και όπου πιθανόν απαιτηθεί.

Στην περίπτωση των ανερχόμενων υγρασιών, θα πρέπει να γίνεται σωστό φακέλωμα των θεμελίων και του υπογείου (αν υπάρχει) έτσι ώστε να απομονώνεται το κτήριο από το υπέδαφος και έτσι η οποιαδήποτε υγρασία εντός του εδάφους να μην εισχωρεί στα θεμέλια και την τοιχοποιία του υπογείου και μέσω αυτών να ανεβαίνει προς τα πάνω και να εκτονώνεται στην εξωτερική τοιχοποιία. Με τον όρο «φακέλωμα» εννοούμε την πλήρη υδατοστεγάνωση των θεμελίων και της τοιχοποιίας του υπογείου με ειδικό υγρομονωτικό υλικό από την εξωτερική πλευρά που είναι σε επαφή με το χώμα το οποίο θα έχει τόση ζωή όσο και η προσδοκώμενη ζωή του κτηρίου. Αυτό το φακέλωμα τερματίζει στο μέσο του ύψους του περιμετρικού σοβατεπί (τσεκκουλλαδούρας) και κάτω από το κατώφλι των κουφωμάτων των εξωτερικών θυρών. Ό,τι σας λένε περί τοποθέτησης νάιλον ή/ και ασφαλτικής επάλειψης, είναι χειρότερα από ημίμετρα επειδή για χίλιους λόγους μπορεί να χειροτερέψουν το πρόβλημα. Οι βεράντες και τα μπαλκόνια θα πρέπει επίσης να μονώνονται με ειδική τσιμεντοειδή υγρομόνωση και πλέγμα για να αποφεύγονται τόσο οι ανερχόμενες υγρασίες όσο και η εισχώρηση νερού διά μέσου των αρμών των κεραμικών ή/ και του ίδιου του υλικού αν είναι πορώδες, όπως το μάρμαρο, η πέτρα ή ακόμα και το κακής ποιότητας κεραμικό και μετά να τοποθετείται το υλικό τελειώματος. Στην περίπτωση των ταρατσών, αυτές θα πρέπει να υγρομονώνονται με καλής ποιότητας υλικά τα οποία είναι τέτοιων προδιαγραφών που να λειτουργούν άνετα στις δικές μας καιρικές συνθήκες, λαμβάνοντας υπόψη και την τοποθεσία του κτηρίου μας. Άλλες οι προδιαγραφές αν είναι παραλιακό και άλλες αν είναι στην ενδοχώρα. Επίσης θα πρέπει να γίνεται σωστό σφράγισμα γύρω από υδρορροές και στηθαία, ενώ στην περίπτωση που έχουμε τοποθετημένες υπηρεσίες όπως ντεπόζιτα, κομπρεσέρ κλιματιστικών, αντένες κλπ, αυτά θα πρέπει να τοποθετούνται σε ειδικές βάσεις οι οποίες επίσης θα πρέπει να είναι μονωμένες. Ένα άλλο σοβαρό πρόβλημα είναι οι διαρροές από αποχετεύσεις, παροχές νερού, μπάνια και ντουζιέρες. Γενικά οι αποχετεύσεις, οι υδρορροές και οι σωληνώσεις παροχών νερού, δεν πρέπει να είναι πασμένες μέσα στις πλάκες από μπετόν, αλλά να είναι σε ελεύθερες κάθετες διαδρομές. Ο λόγος είναι πως με την πάροδο του καιρού και τις συστολές/ διαστολές του κτηρίου, αποκολλούνται στις ενώσεις και οι διαρροές προκαλούν ζημιές. Σε υφιστάμενες οικοδομές, οι αποχετεύσεις μπορούν να τροποποιηθούν με την τοποθέτηση των λεγόμενων «expansion- joints» των οποίων η ευέλικτη λειτουργία ελαχιστοποιεί ή ακόμα και εξαλείφει το πρόβλημα. Οι τοίχοι των μπάνιων και των ντουζιέρων εκεί όπου τοποθετείται κεραμικό ή μάρμαρο θα πρέπει από πριν να μονωθούν με τσιμεντοειδή μόνωση έτσι ώστε να δημιουργήσουμε συνθήκες μόνωσης πισίνας για να αποφεύγεται το βρέξιμο του τοίχου και να φαίνεται από την έξω μεριά.

Λύσεις υπάρχουν για όλα. Αυτό που δεν πρέπει να κάνουμε είναι να σκεπάζουμε το πρόβλημα και να νομίζουμε ότι το λύσαμε. Κλασικό παράδειγμα είναι η επένδυση τοίχου με πέτρα για να καλύψουμε την υγρασία λες και με αυτό τον τρόπο αντιμετωπίζουμε τη γενεσιουργό αιτία. Αμ! δε! Μελετήστε σωστά και εφαρμόστε σωστότερα!

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, είναι CEO, APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

01-TEXNES NEW_Master_cy 27/10/16 18:11 Page 1

ΜΟΥΣΙΚΗ

Ο νέος δίσκος του Λέοναρντ Κοέν

Η νέα δισκογραφική δουλειά του Λέοναρντ Κοέν είναι αποτέλεσμα της συνεργασίας του με τον γιο του Ανταμ Κοέν. Τίτλος του άλμπουμ των Κοέν «You Want it Darker». Μιλάει επίσης και για το Νόμπελ στον Ντίλαν. **Σελ. 3**

ΘΕΑΤΡΟ

«Δεσποινίς Τζούλια» από το Θέατρο Λέξη

Σελ. 4

ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

Ο διάδοχος του «Games of Throne»

Το κανάλι HBO μάλλον βρήκε τι θα διαδεχθεί το παγκόσμιο τηλεοπτικό φαινόμενο, το «Games of Throne». Πλέον η δράση μεταφέρεται στην Άγρια Δύση και η νέα σειρά ονομάζεται «Westworld». **Σελ. 5**

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Ο εικαστικός Δημήτρης Αληθεινός στην «Κ»

Σελ. 8

Blue Air smart flying

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΖΩΗ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ • ΕΠΙΣΤΗΜΗ • ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ
ΚΥΡΙΑΚΗ 30 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2016

Blue Air smart flying

Η πρώτη μου φορά στο ΕΜΣΤ

Τρεις εικαστικοί από διαφορετικές γενιές επισκέφθηκαν το κτίριο και μας μεταφέρουν την αρχική τους αίσθηση

Ατενίζοντας το μέλλον του Εθνικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης, από τον εξώστη του. Από αριστερά, η Αντιγόνη Θεοδώρου, ο Νίκος Ναυρίδης και ο Γιάννης Μπουτέας μιλούν για το νέο Φιξ.

Της **ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΣ ΠΟΥΡΝΑΡΑ**

Οι τεράστιοι λευκοί χώροι του αναδίδουν τη γνωστή μυρωδιά του καινούργιου: χρώματα στους τοίχους που μόλις στέγνωσαν, δάπεδα φρεσκοεπενδεδυμένα με ξύλο, λάστιχο από τις καλωδιώσεις. Λείπει το ανθρώπινο άρωμα που θα έρθει μαζί με το κοινό στο Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, το οποίο αναμένεται να ανοίξει τις πόρτες του για τις αίθουσες των περιοδικών του εκθέσεων στις 31/10 σε μια έκθεση συνεργασίας με το Μουσείο της Αμβέρσας με τίτλο «Αθήνα - Αμβέρσα. Κρίσιμοι διάλογοι». Θα χρειαστεί να περιμένουμε έναν ακόμη χρόνο για να τοποθετηθεί και η μόνιμη συλλογή, αλλά το κρισιμότερο βήμα για τη λειτουργία του ΕΜΣΤ έχει γίνει.

Σε αυτό το ήσυχο κέλυφος που περιμένει τους επισκέπτες του, η «Κ» προσκάλεσε τρεις Ελληνες καλλιτέχνες από διαφορετικές γενιές να μιλήσουν για την πρώτη τους αίσθηση από το αποπερατωμένο κτίριο, αλλά και τις προσδοκίες τους για το μουσείο που αποκτά επιτέλους μια όμορφη και σύγχρονη στέγη, μετά τον «νομαδικό βίο» των τελευταίων ετών στο Μέγαρο και στο Ωδείο. Ο Γιάννης Μπουτέας (1941), ο Νίκος Ναυρίδης (1958) και η περφόρμερ Αντιγόνη Θεοδώρου (1985) αποδέχθηκαν την πρόσκληση και περάσαμε όλοι μαζί το κατώφλι του Φιξ. Αφού περπατήσαμε σε όλους τους ορόφους και στην ταράτσα με την εξαιρετική θέα, καθίσαμε στο ισόγειο με νωπές ακόμη τις εικόνες από την επίσκεψη.

«Λοιπόν, έτυχε να ζω στο Παρίσι, από την εποχή που έγιναν τα θεμέλια του Κέντρου Πομπιντού μέχρι και μετά την ολοκλήρωσή του», λέει ο Γ. Μπουτέας. «Παρακολουθούσα καθημερινά το οικοδόμημα να παίρνει σάρκα και οστά, αλλά και την αμηχανία που υπήρχε την πρώτη περίοδο μέχρι να βρουν οι επιμελητές τη σωστή θέση για τα έργα και τα γλυπτά. Αυτό που βοήθησε τρομερά το κοινό να εξοικειωθεί με το μουσείο ήταν οι επιτυχημένες δράσεις που γίνονταν στους περιβάλλοντες χώρους που έκαναν την ενέργεια του μουσείου να ξεχειλίζει από μέσα προς τα έξω. Κάθε χώρος που φιλοξενεί τέχνη εκλύει ενέργεια, χρειάζονται οι δράσεις για να μπορέσει να υπάρξει μια προθέρμανση του κοινού. Δεν πρέπει να ξεχνάμε και κάτι ακόμη για το ΕΜΣΤ. Είναι σπουδαίο ότι έχει μια νέα στέγη, διότι αποτελεί την ιστορική συνέχεια άλλων μουσειακών θεσμών που φιλοξενούν έργα αρχαίας και βυζαντινής τέχνης, είναι μια διαστρωμάτωση πολιτισμού. Φιλοδοξεί να καθρεφτίσει τι συμβαίνει σήμερα». Ο Νίκος Ναυρίδης, που έχει κάνει εκθέσεις στο εξωτερικό και διδάσκει στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών, θεωρεί ότι το Φιξ είναι ένα κτίριο με μεγάλες δυνατότητες, πλέον πανέτοιμο να υποδεχθεί επισκέπτες: «Σημασία δεν έχει η κάτοψή του αλλά οι άνθρωποι που θα το στελεχώσουν, που θα κινήσουν τα πράγματα, θα τους δώσουν νόημα. Η σπουδαία τέχνη δεν διαμορφώθηκε ποτέ σε όμορφα μουσεία άλλα έξω από αυτά. Πλην όμως οφείλουμε στο ΕΜΣΤ κάτι πολύ σημαντικό: τη διαμόρφωση σύγχρονων θεατών. Από τις εκπαιδευτικές δράσεις μέχρι τις εκθέσεις, όλα διαδραμάτισαν μεγάλο ρόλο σε μια χώρα με ελάχιστες υποδομές όσον αφορά την υποδοχή και την προώθηση της τέχνης που γίνεται σήμερα. Στους καλλιτέχνες το ΕΜΣΤ μπορεί να προσφέρει και κάτι ακόμη. Μπορεί να λειτουργήσει σαν μια μεγάλη πλατφόρμα που αξιολογεί και αναδεικνύει, αλλά και ερευνά, παράγει και υποστηρίζει καινούργιες προτάσεις. Θα μπορεί πλέον να συμμετέχει ισότιμα και έμπρακτα στον παγκόσμιο διάλογο των διεθνών μουσείων, με συνεργασίες, ανταλλαγές και προώθηση σημαντικών Ελλήνων καλλιτεχνών. Από αυτήν την άποψη το Φιξ είναι μια τρομερή εθνική "επένδυση" στο δημιουργικό ανθρώπινο δυναμικό». Η νεότερη της παρέας θεωρεί ότι η δική της γενιά των σημερινών τριαντάρηδων αναμένει με αισιοδοξία και ανυπομονησία την πλήρη λειτουργία του Εθνικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης. Η Αντιγόνη Θεοδώρου, που έκανε μεταπτυχιακά στη Γαλλία με υποτροφία του ΝΕΟΝ, αναφέρει: «Νομίζω ότι είναι πολύ σημαντικό το μουσείο να είναι πράγματι ανοικτό και φιλόξενο στους νέους Ελληνες καλλιτέχνες, να δίνει ευκαιρίες για να μπορούμε να παρουσιάσουμε τη δουλειά μας, να την κάνουμε προσβάσιμη στο ευρύ κοινό». Η εικαστικός θεωρεί ότι οι καλλιτέχνες είναι ένα οργανικό τμήμα ενός μουσειακού φορέα που αναπτύσσεται μαζί του. Δεν πιστεύει ότι ανήκει σε μια τυχερή φουρνιά που βρήκε το μουσείο έτοιμο, ενώ άλλοι έπρεπε να περιμένουν αρκετά χρόνια μέχρι να τελειώσει. Αλλωστε, από το 2002 μέχρι και το 2016 το ΕΜΣΤ είχε εκθεσιακή δράση, παρότι άλλαξε δύο φορές έδρα.

> *Ο Γιάννης Μπουτέας, ο Νίκος Ναυρίδης και η Αντιγόνη Θεοδώρου μιλούν στην «Κ» για τις προσδοκίες τους, ώστε το μουσείο να αποτελέσει «φάρο» για την εγχώρια και διεθνή εικαστική σκηνή.*

«Θα σας πω τι εύχομαι για το νέο μουσείο, με μια φράση που δανείζομαι από τον γνωστό σκηνοθέτη του σοβιετικού κινηματογράφου Αλεξάντερ Ντοβζένκο», λέει ο κ. Ναυρίδης. «"Για να αναστατώσεις, πρέπει να είσαι αναστατωμένος. Και, για να είσαι διαρκώς αναστατωμένος, πρέπει να έχεις πολλά και ποικίλα επιπλέον, που όλα μαζί κάνουν αυτό που κοινώς ονομάζεται ο διάολος μέσα μας". Ε, λοιπόν, αυτό που εγώ εύχομαι στο καινούργιο μουσείο είναι να έχει συχνά τον διάολο μέσα του».

TEXNES-02 ATZENTA_Master_cy 27/10/16 18:11 Page 2

Ατζέντα

ΕΠΙΛΟΓΕΣ

30.10.16-5.11.16

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**
art@kathimerini.com.cy
kouroupakisa@kathimerini.com.cy

ΒΙΒΛΙΟ

«Θραύσματα» του Αντώνη Πιλλά

Η Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών Λάρνακας και η Πολιτιστική Κίνηση «Φίλοι της Λογοτεχνίας και του Πολιτισμού» παρουσιάζουν την ποιητική συλλογή του Αντώνη Πιλλά «Θραύσματα». Για το βιβλίο θα μιλήσει ο εκπαιδευτικός Γιάννης Πεγειώτης και θα απευθύνει χαιρετισμό ο δρ Κώστας Κατσώνης. Αντιφώνηση από τον ποιητή. Δευτέρα 31 Οκτωβρίου, ώρα 7:30 μ.μ. Κτήριο πρώην Οθωμανικής Τράπεζας, πλατεία Βασιλέως Παύλου, Λάρνακα.

ΘΕΑΤΡΟ

«Λεόντιος και Λένα» του Γκέοργκ Μπύχνερ

Μετά την επιτυχία των παραστάσεων «Ένας Αξιοπρεπής Γάμος» και «Νίτσα», η Fresh Target Theatre Ensemble παρουσιάζει για πρώτη φορά στην Κύπρο το σατιρικό αριστούργημα του Γκέοργκ Μπύχνερ «Λεόντιος και Λένα» με έναν εννεαμελή θίασο ηθοποιών σε σκηνοθεσία Πάρι Ερωτοκρίτου. Τοποθετώντας το έργο στο σήμερα και τη δράση στο εφηβικό δωμάτιο του Λεόντιου, η ομάδα εξερευνά την εξέλιξη του Λεόντιου από έναν ανήσυχο έφηβο σε έναν άντρα που καλείται να ανεξαρτητοποιηθεί από το ασφυκτικό περιβάλλον στο οποίο μεγάλωσε. Ένα έργο για τον ρόλο της μοίρας στη ζωή μας και τη δύναμη που απαιτείται για να αποποιηθούμε ρόλους που δεν διαλέξαμε. Ερμηνεύουν Νίκη Δραγούμη, Γιώργος Μουαΐμης, Χρίστος Νικολάου, Παναγιώτα Παπαγεωργίου, Πάνος Μακρής, Νίκος Βαρέλλας, Στέφανος Πίττας, Κωνσταντίνα Μενοίκου και Κωνσταντίνα Κλεόπα. Σπούτνικ, Αντωνάκη Ζαχαρίου 4Α, Λευκωσία. Παραστάσεις 30, 31 Οκτωβρίου και 3, 4, 5, 6, 10 Νοεμβρίου ώρα 8:00 μ.μ. **Πληροφορίες, κρατήσεις τηλέφωνο 70007027, www.fresh-target.com.**

ΘΕΑΤΡΟ

«Δεσποινίς Τζούλια» του Αύγουστου Στρίντμπεργκ

Το θέατρο ΛΕΞΗ ανεβάζει το έργο «Δεσποινίς Τζούλια του σπουδαίου Σουηδού δραματουργού Αύγουστου Στρίντμπεργκ, σε σκηνοθεσία Νεοκλή Νεοκλέους. Έργο με έντονο κοινωνικοταξικό μήνυμα που, όσο και αν άλλαξαν τα ερωτικο-σεξουαλικά ήθη στον 21ο αιώνα, η ανθρωποφαγική αγριότητα του σύγχρονου καπιταλισμού το καθιστά σημερινό. Η«Δεσποινίς Τζούλια» που σόκαρε, δίχασε, υμνήθηκε και κατακρίθηκε στην εποχή της, σκιαγραφεί δεξιοτεχνικά τη σύγκρουση των δύο φύλων και τη διαπλοκή του έρωτα και της εξουσίας.Ένα έργο μεγαλειώδους ψυχογραφικής δύναμης. Οι ηθοποιοί που υποδύονται τα τρία πρόσωπα του έργου είναι η Χριστίνα Παυλίδου (Δεσποινίς Τζούλια),ο Προκόπης Αγαθοκλέους (Ζαν) και Νιόβη Χαραλάμπους (Κριστίν). Υπάρχει ένα ακόμα «πρόσωπο», ο ανώτερος άρχων, ο τιτλούχος πατέρας της Τζούλιας που ενώ δεν εμφανίζεται καθόλου στη σκηνή «στοιχειώνει την ατμόσφαιρα» συμβολίζοντας το απόλυτο της εξουσίας. Ακόμη και διά της απουσίας του επιβάλλεται απειλητικά σαν να προειδοποιεί. Η ισχύς της εξουσίας σηματοδοτεί την ουσία του έργου -η αστική τάξη δεν κλονίζεται. Ο «δούλος» είναι εθισμένος στην υποταγή αντλώντας ηδονή από την οδύνη. Μετάφραση /διασκευή: Φώτιος Φωτίου, σκηνοθεσία Νεοκλής Νεοκλέους, σκηνικά-κοστούμια Κωνσταντίνος Ταλιώτης, μουσική επιμέλεια: Αντρέας Καρσεράς. Θέατρο Δέντρο λεωφόρος Ενότητας 44, Παλλουριώτισσα, Λευκωσία. Παραστάσεις Τρίτη, Τετάρτη-Πέμπτη-Παρασκευή-Σάββατο, ώρα 8:30 μ.μ., Κυριακή ώρα 6:00 μ.μ. **Πληροφορίες, κρατήσεις τηλέφωνο 70000146.**

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Transformation of Commons

Το έργο Transformation of Commons του Πέτρου Μώρη δομείται ως ένα εικαστικό δοκίμιο υπό εξέλιξη, ως μια χωρική και αφηγηματική κατασκευή που διαπραγματεύεται τις μεταμορφωτικές αλληλεξαρτήσεις και τις αμοιβαίες διαστρωματώσεις του υλικού, τεχνολογικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος. Στο Transformation of Commons ο Μώρης συστήνει μια ακολουθία μετατοπίσεων στον υλικό και χρονικό ορίζοντα. Ο Πέτρος Μώρης είναι πτυχιούχος της Ανώτατης Σχολής Καλών Τεχνών της Αθήνας και του μεταπτυχιακού προγράμματος MFA in Curating του Goldsmiths University του Λονδίνου. Point Centre for Contemporary Art, Ευαγόρου 2, Λευκωσία. Εγκαίνια Παρασκευή 4 Νοεμβρίου, ώρα 7:00 μ.μ. Ωράριο: Τετάρτη - Παρασκευή: 10:00 - 5:00 μ.μ. / Σάββατο: 11:00 - 3:00 μ.μ. **Πληροφορίες τηλέφωνο 22662053, www.pointcentre.org.**

ΜΟΥΣΙΚΗ

Jazz Septet Live

Μη χάσετε αυτή τη μεγάλη ευκαιρία να ακούσετε μερικούς από τους καλύτερους Jazz μουσικούς της Κύπρου μαζεμένους στην ίδια σκηνή για μια μοναδική βραδιά, εκτελώντας εξαιρετικά swinging μουσικά κομμάτια από το Great American Songbook, καθώς και πρωτότυπα κομμάτια από μερικούς κορυφαίους οργανοπαίχτες της χρυσής εποχής της Jazz. Ο γνωστός συνθέτης / ενορχηστρωτής / σαξοφωνίστας, Chris Byars έγραψε όλες τις ενορχηστρώσεις του ρεπερτορίου, καθώς και μερικές από τις πρωτότυπες συνθέσεις του, το πρόγραμμα ετοιμάστηκε από τον leader του σεπτέτου, Χάρη Ιωάννου και με τη φωνή της τραγουδίστριας Ιωάννα Τρουλλίδου είναι σίγουρο ότι και ο πιο απαιτητικός ακροατής της Jazz θα το απολαύσει. Central Stage, λεωφόρος Στασίνου 31 & Θεοκρίτου Γωνία, Λευκωσία. Παρασκευή, 4 Νοεμβρίου, ώρα 10:30 μ.μ. **Πληροφορίες, κρατήσεις 99110079.**

ΧΟΡΟΣ

Ο Ελέφαντας της Μιλένα Ugren

Το τελευταίο ολοκληρωμένο έργο της Μιλένα Ugren Κούλας αναζητά να εξερευνήσει τις ψευδαισθήσεις, τα πιστεύω και την θρησκεία. Εμπνευσμένο από την ινδική ιστορία με τους τυφλούς και τον ελέφαντα όπου οι άντρες είναι πεπεισμένοι πως ο ελέφαντας είναι ο Θεός, η Ugren Κούλας εξετάζει τις παραδόσεις και θρησκείες. Αυτή μαζί με την Ελένη O'Keefe, μεταφορικά εξερευνούν τον χώρο ανάμεσα στην πραγματικότητα και την ψευδαίσθηση που οι θρησκείες τόσο εύκολα προσπαθούν να σβήσουν. Οι μουσικοί Γεώργιος Κούλας, Ρόδος Παναγιώτου και Μάριος Τακούσιης δίνουν τον ήχο βοηθώντας στην ένταση ανάμεσα στην παράδοση και παρούσα κατάσταση με ένα μίγμα κρουστών και φουτουριστικών ήχων ηλεκτρονικής μουσικής του Τακούσιη. Χορογράφος / Χορεύτρια: Μιλένα Ugren Κούλας, σε συνεργασία με την Ελένη O'Keefe. Κινηματοθέατρο Παλλάς, Ρηγαίνης και Αρσινόης, Λευκωσία. Σάββατο, 5 Νοεμβρίου, ώρα: 8:30 μ.μ. **Πληροφορίες τηλέφωνο 96280538, ukoulas@cytanet.com.cy.**

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | *Του* **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Ούτε καν στην ανακύκλωση…

Μέσα από μία ανάρτηση σε μέσο κοινωνικής δικτύωσης ειδοποιήθηκα ότι σε κάποια πολύ καλή συνοικία της Λευκωσίας βρίσκεται ένα skip γεμάτο βιβλία, ο άνθρωπος που ενημέρωσε είχε ήδη δώσει ένα περίπου τι βρίσκεται εκεί. Δεν άργησα να φτάσω στη γειτονιά και άρχισα να αναζητώ ένα skip με βιβλία, άνθρωποι ήταν ακόμα στις βεράντες, ήταν γύρω στις 8:30 μ.μ., ωστόσο κανείς δεν ενδιαφερόταν τι κάνω, και γιατί περιφέρομαι ασκόπως, αλλά υπόπτως. Στράτα, το στρατί και μετά από λίγο το βρήκα! Ήταν γεμάτο βιβλία, σε άριστη κατάσταση και χωρίς να το καταλάβω, ως άλλος Σκρουτζ Μακ Ντακ βούτηξα μέσα στο skip, έψαχνα με προσοχή και κοιτούσα να βρω κάτι που να με ενδιαφέρει, και σιγά-σιγά, χωρίς να το καταλαβαίνω η ντάνα γύρω μου ολοένα και μεγάλωνε, και τότε σκέφτηκα ότι πρέπει να φέρω το αυτοκίνητό μου πιο κοντά για να το γεμίσω…

Σε σύντομο χρόνο το αυτοκίνητό μου βρέθηκε δίπλα στο skip με την πόρτα ανοικτή και τα πίσω καθίσματα να γεμίζουν με βιβλία, εκδόσεις του 19ου και αρχών του 20ού αιώνα, λογοτεχνία, ιστορία, ιατρική, ταξιδιωτικά/περιηγητικά, περιοδικά, βίπερς, εκατοντάδες βιβλία,

«Δεν υπάρχει φρεγάτα
σαν ένα βιβλίο
Να μας πάει χώρες μακριά
Ούτε ίππος ταχύς
σαν μια σελίδα
Καλπάζουσας ποίησης.»

Emily Elizabeth Dickinson

άλλα ευτελούς αξίας, και άλλα δυσεύρετα, τεύχη περιοδικών που σήμερα δεν βρίσκονται εύκολα. Φυσικά, κάποια στιγμή έπρεπε να σταματήσω πρώτον γιατί δεν είχα άλλο τόπο στο αυτοκίνητο, δεύτερον γιατί το μονάρι μου έχει πεπερασμένο χώρο, και τρίτον γιατί είχε πάει 11 το βράδυ, και δυόμισι ώρες μετά μέσα σε ένα skip είχα αρχίσει να νιώθω τυφλοπόντικας!

Πέραν από τα βιβλία αυτό που μου έκανε εντύπωση είναι ότι βρήκα και όλο το αρχείο του τεθνεώτος, μια ολόκληρη ζωή, φωτογραφίες, προσωπικά αντικείμενα, αρχεία! Αυτοί που τα πέταξαν, είτε είναι συγγενείς είτε νέοι ιδιοκτήτες του κτηρίου, νομίζω ότι σκέφτηκαν ελαφρά τη καρδία. Δεν ξέρω, ελπίζω ότι δεν είναι συγγενείς, δεν γίνεται να είναι συγγενείς και να έχουν πετάξει τα καδρωμένα βραβεία του, τις φωτογραφίες του. Ελπίζω ότι δεν ήταν συγγενείς…

Θα μπορούσαν τα εκατοντάδες βιβλία να είχαν δωριθεί σε κάποια βιβλιοθήκη, να είχαν πάει σε κάποια κοινωνική δομή, αλλά όχι είναι φασαρία… πέτα τα και κανείς! Βέβαια, δεν σκέφτηκαν ότι θα μπορούσαν να τα πουλήσουν και να βγάλουν και τα έξοδα του skip, αλλά έλα τώρα, δεν είναι και καμιά περιουσία! Το πιο στενάχωρο, όμως, είναι το πώς πετάς ένα ολόκληρο αρχείο ενός ανθρώπου, τώρα θα μου πει κάποιος και τι να το κάνεις, αν δεν σε ενδιαφέρει.

Να το πας κάπου να το καταθέσεις, σε κάποια βιβλιοθήκη ή σε κάποιον φορέα που δέχεται ιδιωτικά αρχεία, αλήθεια υπάρχει; Μάλλον, και να υπάρχει ποιος το ξέρει, ποιος το είδε!

Το ότι η ελαφρότητα του τύπου «έλα, καημένε, άχρηστα βιβλία είναι» που δεν μας έχει εγκαταλείψει ακόμα είναι που με ενοχλεί περισσότερο. Εύχομαι αυτό να είναι ένα μεμονωμένο περιστατικό και να μην είναι ο κανόνας… Από την άλλη ποιος είδε και ποιος άκουσε εκστρατείες φιλαναγνωσίας, έκθεση παλαιού βιβλίου, κάτι τέλος πάντων για μία βιβλιοθήκη, ποιος είδε και ποιος άκουσε ποτέ για το Κρατικό Αρχείο, και παρόμοιους φορείς; Φταίνε τα σχολεία που λένε στα παιδιά «ψάξε στο internet», τα παιδιά, ιδίως τα μικρότερα, το λένε στη μαμά και στον μπαμπά, ψάχνουν, τυπώνουν, το βάζουν στο φάκελο και όξω από την πόρτα, τύπου «ψεκάστε, σκουπίστε, τελειώσατε!». Δεν φταίνε οι πολίτες της κοινωνίας αν οι δομές της κοιμούνται τον ύπνο του δικαίου, δεν φταίει το παιδί, αν ο δάσκαλος/γονέας τρέχει να προλάβει οπότε το google it είναι κανόνας απαράβατος. Φταίει το σύστημα, του πασιά το σύστημα, που μας κρατάει δέσμιους σε νοοτροπίες δεκαετιών πίσω, με τις αλυσίδες του αύριο. Όσο έψαχνα ένιωθα σαν τσακάλι, σαν τον χωριάτη στο σπίτι της μαντάμ Ορτάνς, σαν τον χωρικό του Ζαν Ζακ Ανό…

Υγ. Κυπριακή Βιβλιοθήκη, πλατεία Ελευθερίας, Λευκωσία, τηλ. 22303180. Πληροφοριακό Τμήμα, πρώην Βιβλιοθήκη Φανερωμένης, Φανερωμένης 46, Λευκωσία, τηλ. 22676118.

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ**

Αποχρώσεις σε καιρό πολέμου

Ενα άσπρο φόρεμα που δεν φορέθηκε ποτέ, θα μπορούσε να είναι ο υπότιτλος του σημερινού σχολίου. Ηταν μια εντυπωσιακή άσπρη βραδινή τουαλέτα, με την οποία πρόλαβε να βγάλει μια φωτογραφία η Νέλλη Ανδρικοπούλου. Το χαρτί ταλαιπωρημένο από το χρόνο, αυτή με μαύρα στιλπνά μαλλιά, λαμπερά μάτια και χαμόγελο, ποζάρει στο πεπρωμένο. Την επόμενη ημέρα ξημέρωσε η 28η Οκτωβρίου του 1940, ο ετήσιος χορός των νεαρών κορασίδων στο ξενοδοχείο Μεγάλη Βρεταννία, που σήμαινε την είσοδό τους στην κοινωνία, ματαιώθηκε. Η τουαλέτα, ραμμένη γι' αυτόν τον σκοπό, έμεινε αφόρετη. «Με το βραδινό φόρεμα ήσουν όνειρο. Ακτινοβολούσες», της έγραψε ο Πέτρος Κουλμάσης. Το ντοκιμαντέρ «Πορτρέτο του πατέρα σε καιρό πολέμου» του σκηνοθέτη Τίμωνα Κουλμάση προβλήθηκε την περασμένη εβδομάδα στο Ινστιτούτο Γκαίτε. Τα γεγονότα: γερμανική κατοχή στην Αθήνα, ο έρωτας του νεαρού Γερμανού φοιτητή, γεννημένου στη Δρέσδη από Ελληνες γονείς, Πέτρου Κουλμάση και της φοιτήτριας στη Σχολή Καλών Τεχνών Νέλλης Ανδρικοπούλου, από κοσμοπολίτικη, αστική οικογένεια, κωνσταντινουπολίτικης καταγωγής, καταγράφεται σε μια πλούσια, σχεδόν καθημερινή, αλληλογραφία που κράτησε από το 1938 έως το 1944.

Ο Τίμων Κουλμάσης, γιος του Πέτρου, γύρισε το ντοκιμαντέρ όταν η Νέλλη Ανδρικοπούλου, 90χρονη πλέον ζωγράφος και γλύπτρια, την οποία γνώριζε πολύ καλά, τον κάλεσε για να του δώσει την αλληλογραφία. Η ανάγνωση των επιστολών, η αφήγηση της ίδιας της πρωταγωνίστριας, φωτογραφίες, παράλληλα με

«Οι καιροί που έρχονται
θα δοκιμάσουν τους
αγαπημένους», γράφει
το 1945 ο Πέτρος Κουλμάσης.

ανέκδοτο αρχειακό υλικό (τραβηγμένο από ερασιτέχνες στρατιώτες), συνδέουν τη μεγάλη εικόνα με τη μικρή με τρόπο δεξιοτεχνικό. Την Ιστορία της Ευρώπης του πολέμου και την καθημερινότητα δύο νέων ανθρώπων που βιώνουν την καταστροφή, προφυλαγμένοι, εν μέρει σε ένα περιβάλλον γραμμάτων και τεχνών. Η ταινία μάς πληροφορεί και για τη λειτουργία του Γερμανικού Επιστημονικού Ινστιτούτου ως καταφυγίου ανήσυχων φοιτητών, μαζί με τη μυστηριώδη μορφή του Rudolf Fahrner, ιδρυτή του Γερμανικού Επιστημονικού Ινστιτούτου της Αθήνας, ενός από τους ελάχιστους συντρόφους των αδερφών Stauffenberg στη δολοφονική απόπειρα κατά του Χίτλερ (20 Ιουλίου 1944). Αμέτρητοι πεθαίνουν στην Αθήνα από την πείνα, η νεαρή φοιτήτρια βρίσκει διαφυγή στην ατμόσφαιρα του ινστιτούτου. «Βιβλία, συζητήσεις, η παραμικρή παρουσία οτιδήποτε χιτλερικού…», αφηγείται αλλά κάτι ακόμη την απασχολεί από τότε: «Μια Ελληνίδα τι δουλειά είχε μέσα σε ένα γερμανικό ινστιτούτο…». Ο Πέτρος επέστρεψε στη Δρέσδη για τη διατριβή του το 1943. «Παντού ξένος», γράφει σε επιστολή του. Το φαγητό δυσεύρετο κι εκεί, «ζούνε σαν τρωγλοδύτες στα σκοτάδια». Από το 1944 και μετά τα γεγονότα θα δώσουν τη λύση. Ο ήχος του συναγερμού, αντιαεροπορικά πυρά, παντού ανατιναγμένα τζάμια και πόρτες. Γράφει το 1945: «Το καρφί από το οποίο κρέμεται ο κόσμος σπάει. Η Ευρώπη θα υπάρχει; Ερείπια παντού. Οι καιροί που έρχονται θα δοκιμάσουν τους αγαπημένους».

Δεν είναι η σχέση πατέρα - γιου ή το κλισέ «ενός έρωτα σε καιρό πολέμου» αυτό που διατρέχει το ντοκιμαντέρ. Ούτε η συγκίνηση από την απουσία (ο Πέτρος πέθανε το 2003, η Νέλλη το 2014, συναντήθηκαν 20 χρόνια μετά τον πόλεμο και έμειναν φίλοι), οι διαρκείς ανατροπές, οι μικρές χαρές και οι μεγάλες θλίψεις, η γενναιότητα και ο φόβος, η συγκυρία. Στο «Πορτρέτο του πατέρα σε καιρό πολέμου» αντιλαμβανόμαστε ότι οι «καιροί πολέμου» έχουν πολλές αποχρώσεις. Δεν είναι άσπρο-μαύρο. Ηρωες και προδότες, δωσίλογοι, κατακτητές, θύτες και θύματα. Υπήρχαν και Γερμανοί που απεχθάνονταν τον ναζισμό, άνθρωποι που παρακολουθούσαν με αγωνία αυτό που συνέβαινε στον τόπο τους, που πείνασαν αλλά δεν πέθαναν από την πείνα, που επιβίωσαν χωρίς να συνθηκολογήσουν με τον εχθρό.

Τίποτε δεν είναι απολύτως άσπρο ή μαύρο. Οπου δεν τρυπώνει η αμφιβολία, κάθε μορφής ολοκληρωτισμός βρίσκει θέση.

TEXNES-03 ΜΟΥΣΙΚΗ_Master_cy 27/10/16 18:14 Page 3

Ακούσαμε το νέο άλμπουμ του Κοέν

Για τη συνεργασία με τον πατέρα του μιλάει στην «Κ» ο Ανταμ Κοέν

Ο Λέοναρντ Κοέν με τον γιο του Ανταμ, παραγωγό του τελευταίου του άλμπουμ, με τίτλο «You Want It Darker».

Του **ΣΠΥΡΟΥ ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ**

Σε πρόσφατη συνέντευξή του στο περιοδικό The New Yorker, ο Λέοναρντ Κοέν αναφέρει: «Είμαι έτοιμος να πεθάνω». Ομως, λίγες ημέρες αργότερα, στην παρουσίαση του νέου του δίσκου «You Want it Darker» στο Λος Αντζελες, το μαζεύει: «Είπα πρόσφατα πως είμαι έτοιμος να πεθάνω. Πάντα μου άρεσε να δραματοποιώ τις καταστάσεις. Σκοπεύω να ζήσω για πάντα. Ελπίζω να το ξανακάνω αυτό. Σκοπεύω να βρίσκομαι εδώ τριγύρω μέχρι τα 120».

Στην ίδια συζήτηση σχολιάζει την απονομή του βραβείου Νομπέλ Λογοτεχνίας στον ομότεχνό του Μπομπ Ντίλαν: «Είναι σαν να απονέμεις μετάλλιο στο όρος Εβερεστ επειδή είναι το ψηλότερο βουνό».

Ο νέος δίσκος

Ο Λέοναρντ Κοέν μοιάζει να είναι μαζί μας από πάντα. Τα τραγούδια του ήταν πάντα εκεί για εμάς. Ο Καναδός τραγουδιστής και τραγουδοποιός είναι πλέον 82 ετών και γνωρίζει ότι το τέλος πλησιάζει.

Ο νέος του δίσκος «You Want it Darker» αποπνέει ένα αίσθημα παραίτησης – ένας δίσκος που αναπόφευκτα φέρνει στον νου το «Blackstar» του David Bowie, καθώς οι συνθήκες της ηχογράφησής τους κατά κάποιον τρόπο μοιάζουν. Η μουσική στο «You Want it Darker» έχει σίγουρα μια γλυκιά μελαγχολία, ο τίτλος σκοτεινός, αλλά είναι κυρίως οι στίχοι που επιλέγει που προοικονομούν ένα φινάλε.

Στο εναρκτήριο κομμάτι που δίνει τον τίτλο στο άλμπουμ λέει: «If you are the dealer/ I'm out of the game/ if you are the healer/ I'm broken and lame» (Εάν είσαι το βαποράκι/ τελείωσα εγώ με αυτά/ Εάν είσαι ο γιατρός/ Είμαι τελειωμένος) και πιο κάτω: «I'm ready, my Lord» (Είμαι έτοιμος, Κύριε). Ενώ στο κομμάτι «Leaving the Table» τραγουδά: «I'm leaving the table/ I'm out of the game» (Σηκώνομαι απ' το τραπέζι/ Το παιχνίδι τελείωσε για μένα). Μπορεί λοιπόν να πρόκειται για το τελευταίο του άλμπουμ.

> *Λιτές ενορχηστρώσεις, γαλήνιες μελωδίες, φωνητικά και χορωδίες κάπου από πίσω μακριά, αλλά είναι η φωνή του Λέοναρντ Κοέν, αυτό που μαγευτικά εξέχει και γοητεύει.*

Λιτές ενορχηστρώσεις, γαλήνιες μελωδίες, φωνητικά και χορωδίες κάπου από πίσω μακριά, αλλά είναι η φωνή του Κοέν αυτό που μαγευτικά εξέχει και γοητεύει. Μια χροιά που μοιάζει να βγαίνει από τα εσώψυχά του, που ενεργοποιεί συναισθήματα, που ξυπνάει αναμνήσεις. Ο τρόπος που ερμηνεύει τα κομμάτια μετεωρίζεται ανάμεσα στο τραγούδι και στην απαγγελία, ο τόνος του είναι κουρασμένος, βαθύς, μα κρύβει αυτή την απαράμιλλη φλόγα.

Ο δίσκος ηχογραφήθηκε στο σπίτι του Λέοναρντ Κοέν στο Λος Αντζελες και στην παραγωγή ήταν ο γιος του, Ανταμ – πρόκειται για την πρώτη συνεργασία πατέρα και γιου. Ο πατέρας Κοέν αντιμετώπιζε θέματα υγείας (κυρίως με τη σπονδυλική του στήλη), η δουλειά κόντευε να μείνει στη μέση, όμως ο δίσκος ολοκληρώθηκε χάρη στη φροντίδα του γιου, που αισθανόταν πως η ανάρρωση του πατέρα του θα επιτυγχανόταν εάν αυτός επέστρεφε στη δουλειά.

Στιγμές συγκίνησης

«Εναπόθεσα τον πατέρα μου σε μια ιατρική καρέκλα στο σαλόνι του κι έφερα εκεί μικρόφωνα και εξοπλισμό ηχογράφησης», λέει στην «Κ» ο Ανταμ Κοέν. «Περάσαμε το μεγαλύτερο μέρος του πρότζεκτ στο σαλόνι και τραγουδούσε από αυτήν την καρέκλα. Υπήρχαν στιγμές μεγάλης συγκίνησης και γιορτής, όταν, ακόμη και σε αυτή την ευπαθή κατάσταση όπου βρισκόταν, ο γέρος μου σηκωνόταν και χόρευε μπροστά στα μικρόφωνα και ακούγαμε τα τραγούδια ξανά και ξανά σαν έφηβοι».

Ο δίσκος ηχογραφήθηκε στο σπίτι του Λέοναρντ Κοέν στο Λος Αντζελες και στην παραγωγή ήταν ο γιος του, Ανταμ – πρόκειται για την πρώτη συνεργασία πατέρα και γιου. Ο πατέρας Κοέν αντιμετώπιζε θέματα υγείας (κυρίως με τη σπονδυλική του στήλη), η δουλειά κόντευε να μείνει στη μέση, όμως ο δίσκος ολοκληρώθηκε χάρη στη φροντίδα του γιου, που αισθανόταν πως η ανάρρωση του πατέρα του θα επιτυγχανόταν εάν αυτός επέστρεφε στη δουλειά.

«Ο πατέρας μου δεν είναι νοσταλγός»

Ο Ανταμ Κοέν χαρακτηρίζει «εξωπραγματική» την αφοσίωση του πατέρα του σε αυτά τα τραγούδια και τονίζει στην «Κ» την ιδιαιτερότητα αυτού του άλμπουμ λέγοντας: «Ενας από τους κύριους λόγους που ο πατέρας μου είναι διαφορετικός από τους σύγχρονούς του (από τη χρυσή εποχή από την οποία προέρχεται) είναι ότι δεν είναι νοσταλγός: μας μιλάει από την πλεονεκτική θέση στην οποία βρίσκεται, από την τωρινή του θέση στο τέλος της ζωής και της καριέρας του. Δεν ξαναδουλεύει παλιές συνταγές. Το ειρωνικό με αυτό το άλμπουμ είναι ότι μιλάει με τέτοια ένταση και ζωντάνια, στο τέλος».

Το εξώφυλλο του νέου δίσκου του Λέοναρντ Κοέν.

Ο Κοέν ξεκίνησε ως ποιητής και πεζογράφος, εξέδωσε κείμενά του, όμως τελικά στράφηκε στη μουσική. Εγραψε σπουδαία κομμάτια, ρομαντικά, λυρικά. Ταξίδευε για να τα τραγουδήσει. Ομως κάποια στιγμή, τη δεκαετία του '90, παράτησε τα εγκόσμια και, αναζητώντας τη γαλήνη, έγινε ζεν μοναχός. Κλείστηκε σε μοναστήρι βουδιστών για περίπου έξι χρόνια. Αφησε τις συναυλίες και την τραγουδοποιία, μέχρι που το 2004 ανακάλυψε πως η χειρίστρια των οικονομικών του (και για κάποιο σύντομο χρονικό διάστημα ερωμένη του) είχε αδειάσει τους τραπεζικούς του λογαριασμούς. Για να κερδίσει χρήματα για τον ίδιο και την οικογένειά του, ο Κοέν βγήκε ξανά στον δρόμο το 2007. Για τα επόμενα πέντε χρόνια βρισκόταν σχεδόν σε διαρκή περιοδεία. Εδωσε κοντά τριακόσιες ογδόντα συναυλίες σχεδόν σε όλες τις μεγάλες πόλεις του πλανήτη (πέρασε και από την Αθήνα, ενώ το show στην O2 Arena του Λονδίνου αποτυπώθηκε σε μια εξαιρετική ζωντανή ηχογράφηση με τίτλο «Live in London»). Η μπάντα ήταν άρτια δουλεμένη. Στη σκηνή ο ίδιος ήταν πιο σίγουρος από κάθε άλλη φορά. Και η βαρύτονη φωνή του είχε αποκτήσει, με τα χρόνια, μια τρομερή σαγήνη. Η τρίτη ηλικία, λοιπόν, του Λέοναρντ Κοέν του επιφύλασσε, αντί για μια διακριτική απόσυρση, μια μεγάλη επιστροφή. Και καταφέρνει να είναι ακόμη δημιουργικός παρουσιάζοντας νέο υλικό. Το 2012 κυκλοφόρησε το «Old Ideas», το 2014 το «Popular Problems» και την Παρασκευή που μας πέρασε το «You Want it Darker». Αν αυτός θα είναι ο τελευταίος του δίσκος, τότε μιλάμε για ένα δυνατό φινάλε, σε μια σπουδαία δισκογραφία. Αν και ο ίδιος, στην παρουσίαση στο Λος Αντζελες, αναφέρει πως σκέφτεται να βγάλει ακόμη έναν ή δύο δίσκους.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ζαχαροπλαστείο
Γλυκές περιπέτειες στην κουζίνα!
ΝΕΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
Αφράτα και νόστιμα κέικ που αρέσουν σε όλους
ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗ 6 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

TEXNES-04 ΘΕΑΤΡΟ_Master_cy 27/10/16 18:15 Page 4

Παλεύοντας με τους εαυτούς και τα πάθη τους

Το Θέατρο Λέξη παρουσιάζει το έργο «Δεσποινίς Τζούλια»

Οι χαρακτήρες του έργου μεταμφιέζονται από εξουσιαστές σε εξουσιαζόμενους, από θύματα σε θύτες και αντίστροφα, έχοντας πάντοτε κατά νου το αόρατο βλέμμα του κόμη και την «αδύναμη» Κριστίν.

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Το έργο του Σουηδού Άουγκουστ Στρίντμπεργκ «Δεσποινίς Τζούλια» καταπιάνεται με θέματα καυστικά, ιδιαίτερα την εποχή που γράφτηκε το έργο. Ωστόσο, το έργο του δραματουργού μοιάζει και σήμερα να είναι επίκαιρο και τα όσα στηλιτεύει ο συγγραφέας φαίνεται να είναι και σήμερα παρόντα στην κοινωνία. Η μάχη των δύο φύλων, αλλά και τα παιχνίδια εξουσίας, η καταπιεσμένη σεξουαλικότητα και η υποκρισία που ο Στρίντμπεργκ βάζει στο τραπέζι δεν έχουν ξεπεραστεί, ή τουλάχιστον δεν έχουν αμβλυνθεί τόσο όσο θα έπρεπε. Για το έργο που ανεβάζει το Θέατρο Λέξη μας μίλησαν οι τρεις ηθοποιοί που ερμηνεύουν τους ρόλους και καταθέτουν τη ματιά τους, η Χριστίνα Παυλίδη, η Νιόβη Χαραλάμπους και ο Προκόπης Αγαθοκλέους.

> *Ο πατέρας της δεσποινίδας Τζούλια, ακόμα και εν τη απουσία του εξουσιάζει τους χαρακτήρες, σκιάζει τους ανθρώπους και διαμορφώνει ανάλογα τις συμπεριφορές τους.*

–Τι έχει να μας πει σήμερα ένα έργο όπως το «Δεσποινίς Τζούλια»;

–Χριστίνα Παυλίδου: Έχει να μας πει πολλά. Για τον έρωτα και την εναγώνια πάλη των δύο φυλών για κυριαρχία, για την υποκρισία στις ανθρώπινες σχέσεις και για τη φιλοδοξία του ανθρώπου να αναρριχηθεί κοινωνικά, πατώντας επί πτωμάτων, κάτι που συνειρμικά μας παραπέμπει στο πολιτικό σκηνικό που ζούμε σήμερα.

–Νιόβη Χαραλάμπους: Το έργο έχει γραφτεί σε μια καθαρά πατριαρχική εποχή γι' αυτό και διαφαίνεται η έντονη εξουσιαστική ισχύς του άντρα ακόμη και αν αυτός είναι κατώτερης τάξης. Παρόλα αυτά η διαχρονικότητά του είναι συνυφασμένη και με το σημερινό χρονικό πλαίσιο όπου οι κοινωνικοπολιτικές συνθήκες δεν έχουν αλλάξει και πολύ.

«Η Κριστίν συμβολίζει την υποκρισία και την υποταγή» για τη Νιόβη Χαραλάμπους.

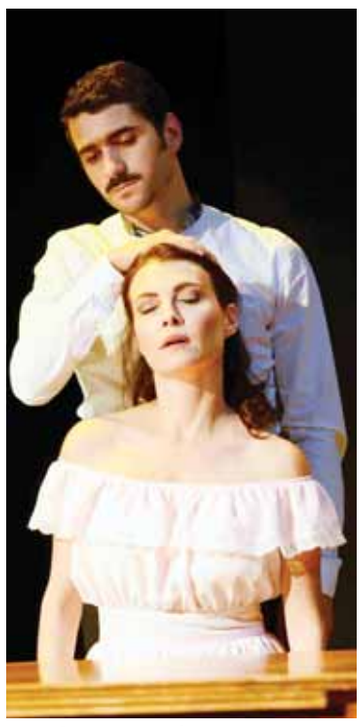

«Στο έργο του Στρίντμπεργκ τα ανθρώπινα πάθη είναι σε έξαρση», μας λέει ο Προκόπης Αγαθοκλέους.

–Προκόπης Αγαθοκλέους: Πρόκειται για ένα έργο ποιητικού ρεαλισμού. Πραγματεύεται έννοιες και καταστάσεις που απασχολούσαν και θα συνεχίσουν να απασχολούν το περίπλοκο και αδύναμο ον που ονομάζεται άνθρωπος. Στο έργο του Στρίντμπεργκ τα ανθρώπινα πάθη είναι σε έξαρση. Αισθήματα και συναισθήματα, όπως ο πόνος, ο φόβος, η κοινωνική αδικία, ο έρωτας, η αγάπη ή η έλλειψή της, δημιουργούν ένα συνονθύλευμα εσωτερικής πάλης και για τους τρεις χαρακτήρες. Το έργο αυτό θα είναι πάντα επίκαιρο.

–Αυτή η εναλλαγή ρόλων στο έργο τι υποδηλώνει;

–Χ.Π.: Υποδηλώνει τη βαθύτερη ανάγκη του ανθρώπου να ασκήσει εξουσία πάνω στον άλλον, να τον υποδουλώσει ερωτικά και κοινωνικά. Η Τζούλια και ο Ζαν μεταμφιέζονται από εξουσιαστές σε εξουσιαζόμενους, από θύματα σε θύτες και αντίστροφα. Η πρώτη στην προσπάθεια της να αγαπηθεί και ο δεύτερος στην προσπάθειά του να αναρριχηθεί κοινωνικά.

–Π.Α.: Διαπραγματεύεται τους σκληρούς κανόνες που διέπουν τις ανθρώπινες σχέσεις. Την ατέρμονη προσπάθεια της επικοινωνίας μεταξύ των ανθρώπων, μέσω του έρωτα, του επικίνδυνου αυτού συναισθήματος. Ο Τάσος Λειβαδίτης έγραψε στο ποίημά του («Συμφωνία αρ. 1»): «και σμίγουν και χωρίζουν οι άνθρωποι/ και δεν παίρνει τίποτα ο ένας απ' τον άλλον. Γιατί ο έρωτας είναι ο πιο δύσκολος δρόμος να γνωριστούν». Στον δύσκολο αυτόν δρόμο, λοιπόν, προστίθεται και το εμπόδιο της κοινωνικής/ταξικής πάλης, μιας πάλης σκληρής και αδίστακτης μεταξύ εξουσιαστή και εξουσιαζόμενου.

–Ν.Χ.: Αναφέρεται στα βασικά αδιέξοδα της ανθρώπινης ύπαρξης όταν αυτή παγιδεύεται στις εκάστοτε κοινωνικές, κυρίως, συνθήκες. Οι αυστηρές αρχές και τα καταπιεσμένα «πρέπει» δημιουργούν στους χαρακτήρες την ανάγκη μιας υποτυπώδους απελευθέρωσης, στο πλαίσιο ενός παιχνιδιού που, συνήθως, βγαίνει εκτός έλεγχου.

–Μπορούμε σήμερα να μιλάμε για πάλη των τάξεων; Υπάρχει αυτός ο διαχωρισμός;

–Π.Α.: Βεβαίως και υπάρχει. Όσον αφορά τις σύγχρονες κοινωνικές συνθήκες μπορεί εύκολα κάποιος να παρατηρήσει πως οι φτωχοί γίνονται φτωχότεροι και οι πλούσιοι πλουσιότεροι. Το χάσμα μεταξύ των τάξεων δεν έπαψε να μεγαλώνει από το 1888 που ο Στρίντμπεργκ έγραψε το «Δεσποινίς Τζούλια» μέχρι και σήμερα. Μόνο που σήμερα η εξουσία, εκμεταλλευόμενη την πολιτισμική ανάπτυξη, κυρίως προς το δικό της όφελος, καταφέρνει σε αρκετά μεγάλο βαθμό να ελέγξει τον λαό και τις αντιδράσεις του.

> *Ο διαχωρισμός των φύλων και η υποτίμηση της γυναίκας βρίσκονται δίπλα μας, στην κοινωνία, την πολιτική και τους εργασιακούς χώρους.*

– Χ.Π.: Στην εποχή μας δεν μιλάμε μόνο για πάλη των τάξεων αλλά και για αγώνα επιβίωσης. Πάντα υπάρχουν και θα υπάρχουν οι πιο ευνοούμενοι και οι λιγότερο ευνοούμενοι ή μάλλον οι πιο αδικημένοι που θα παλεύουν να επιβιώσουν σε μια κοινωνία που είναι φτιαγμένη για τους λίγους και γι' αυτούς χρησιμοποιούν κάθε μέσον για να ανέβουν κοινωνικά –τους αριβίστες που συναντάμε σε όλες τις εκφάνσεις της κοινωνικοπολιτικής μας ζωής.

–Ν.Χ.: Όσο υπάρχει η εκλογίκευση των πρωτόγονων ενστίκτων της ανθρώπινης φύσης και η καταπίεση της οποιασδήποτε ελευθερίας, θα υπάρχει φυλετικός και ταξικός διαχωρισμός. Πάντα θα αναρωτιέμαι πώς η φύση βρίσκει τις ισορροπίες της και γιατί εμείς μονίμως την ενοχλούμε, προκαλώντας αναστάτωση για μια θέση εξουσίας. Είναι θέμα απληστίας.

–Ο ρόλος του τέταρτου αφανούς προσώπου στο έργο τι συμβολίζει;

–Π.Α.: Την πανίσχυρη εξουσία, η οποία, ακόμη και εν τη φαινομενική απουσία της, συνεχίζει να ελέγχει το παιχνίδι και τους κανόνες του. Συνεχίζει να επιβάλλεται, να φοβίζει και να χειραγωγεί.

– Χ.Π.: Ο ίδιος ο συγγραφέας φρόντισε να τοποθετήσει σε περίοπτη θέση μέσα στην κουζίνα του αρχοντικού, όπου διαδραματίζεται το έργο, τις μπότες και τα γάντια του κόμη, πατέρα της Τζούλια. Αυτή η αθέατη παρουσία συμβολίζει τη δύναμη της εξουσίας που, ενώ δεν είναι ορατή, σκιάζει τους ανθρώπους και διαμορφώνει ανάλογα τις συμπεριφορές τους.

–Ν. Χ.: Μια θεοποιημένη δύναμη από την οποία κανείς δεν ξεφεύγει. Ακόμη και την τελευταία στιγμή ο τρόμος του ερχομού του κόμη φέρνει τους ρόλους σχεδόν σε παραλήρημα.

–Τελικά έχει ο άντρας το πάνω χέρι λόγω κοινωνίας και συνθηκών ή αυτό οφείλεται και σε γυναικεία «αδυναμία»;

–Π.Α.: Παρατηρούμε πως ακόμα και στις μέρες μας ο άντρας κατέχει σε ένα κατά πολύ μεγαλύτερο ποσοστό τις θέσεις κλειδιά ή και τις καίριες θέσεις εξουσίας. Ο διαχωρισμός των φύλων και η υποτίμηση της γυναίκας βρίσκονται δίπλα μας, στην κοινωνία, την πολιτική και τους εργασιακούς χώρους. Πρόκειται για στερεότυπα παλαιότερων κοινωνιών που θα πρέπει η σύγχρονη ανθρωπότητα να εγκαταλείψει το συντομότερο, αφού μόνο ζημιά μπορούν να επιφέρουν. Οι άνθρωποι, μέσα απ' ό,τι τους χωρίζει, πρέπει να αναζητούν ό,τι τους ενώνει.

– Χ.Π.: Δεν πιστεύω ότι η γυναίκα είναι το αδύναμο πλάσμα, το ασθενές φύλο που θέλουν πολλοί να ονομάζουν. Η γυναίκεια φύση είναι προικισμένη με τεράστια αποθέματα δύναμης, ψυχικής και σωματικής, πολυσύνθετης σκέψης και οργανωμένου μυαλού. Ο άντρας παρουσιάζεται συνήθως να έχει το πάνω χέρι, γιατί οι κοινωνίες, οι νόμοι, τα πολιτεύματα φτιάχτηκαν από άντρες, για να εξυπηρετούν κυρίως τους άντρες.

–Ν.Χ.: Διπλός ο ρόλος και των δύο φύλων, αφού η δύναμη του άντρα έχει παρεξηγηθεί και η αδυναμία της γυναίκας έχει υπερ-προβληθεί. Το ένα επηρεάζει το άλλο… πώς αλλιώς.

info

Θέατρο Δέντρο λεωφόρος Ενότητας 44, Παλλουριώτισσα, Λευκωσία.
Παραστάσεις Τρίτη, Τετάρτη-Πέμπτη-Παρασκευή-Σάββατο, ώρα 8:30 μ.μ., Κυριακή ώρα 6:00 μ.μ.
Πληροφορίες, κρατήσεις τηλέφωνο 70000146.
Παίζουν Χριστίνα Παυλίδη, Νιόβη Χαραλάμπους, Προκόπης Αγαθοκλέους.
Μετάφραση, διασκευή: Φώτιος Φωτίου, σκηνοθεσία Νεοκλής Νεοκλέους, σκηνικά-κοστούμια Κωνσταντίνος Ταλιώτης, μουσική επιμέλεια: Αντρέας Καρσεράς.

Οι ηθοποιοί μιλάνε για τους ρόλους τους

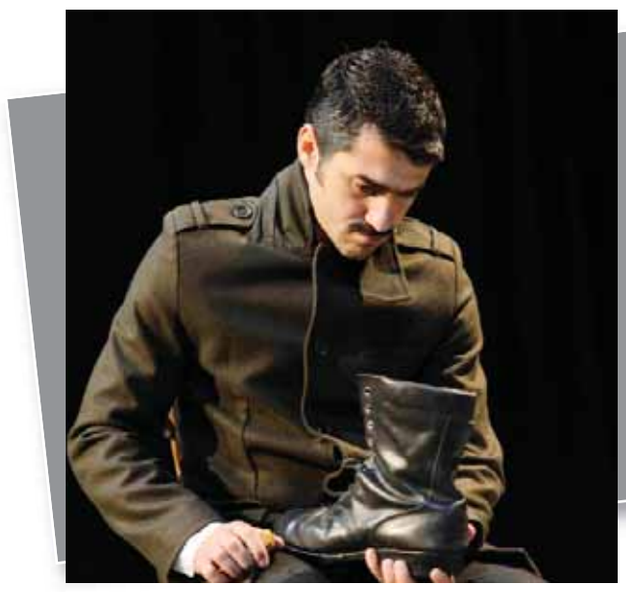

Νιόβη Χαραλάμπους

–Ποιον ρόλο επιτελεί η Κριστίν και τι συμβολίζει τελικά;
–Η Κριστίν είναι η γυναίκα που σκέπτεται κυρίως την επιβίωσή της. Είναι υπηρέτρια ταγμένη στον Θεό και στη δουλειά της. Ξέρει πολύ καλά πού ανήκει ταξικά και δεν έχει καμιά ανάγκη να ψάξει κάτι διαφορετικό, κάτι «ανώτερο» κοινωνικά, εκτός από την Αγάπη του Θεού. Πάντα στο πλαίσιο που τη βολεύει και την εξυπηρετεί! Θα έλεγα ότι συμβολίζει την υποκρισία και την υποταγή.

Προκόπης Αγαθοκλέους

–Τι φοβάται και τι πραγματικά επιθυμεί ο Ζαν;
–Ο Ζαν τρέμει την άτεγκτη και εξουσιαστική μορφή του Κόμη. Του θυμίζει κάθε λεπτό την ταξικά και κοινωνικά κατώτερη θέση στην οποία βρίσκεται και από την οποία φέρει βαθιά την επιθυμία να ξεφύγει, με κάθε μέσο, και με κάθε τρόπο.
–Θεωρείς ότι ο κάθε άντρας φέρει εκ φύσεως στοιχεία του Ζαν ή γίνεται «Ζαν» λόγω συνθηκών; Τελικά ο Ζαν νικάει ή νικιέται;
–Στοιχεία του χαρακτήρα του Ζαν, μπορεί κάποιος να εντοπίσει σε κάθε άνθρωπο. Οι καταστάσεις και οι συγκυρίες είναι που δημιουργούν ανθρώπους συναισθηματικά ανάπηρους και η παντελής έλλειψη της αγάπης, είναι ο βασικότερος σύμμαχος τους. Ο Ζαν σίγουρα δεν νικάει. Αλλά ούτε και νικιέται. Γιατί το παιχνίδι στο οποίο επιδίδεται δεν είναι ένα παιχνίδι που θέλει νικητές και ηττημένους, αλλά θαρραλέους και δειλούς.

Χριστίνα Παυλίδου

–Τι είναι αυτό που καταπιέζει μέσα της η Τζούλια, ώστε να την ωθήσει στο να αποπλανήσει τον υπηρέτη… και με ό,τι αυτό συνεπάγεται;
–Η Τζούλια καταρρίπτει τους κοινωνικούς περιορισμούς που της επιβλήθηκαν, στην προσπάθειά της να αποτινάξει τα εφιαλτικά φορτία που κουβαλά, την κληρονομιά ενός ένοχου παρελθόντος που τη στοιχειώνει. Όταν ερωτεύεται τον υπηρέτη της, οδηγείται σε σύγκρουση με τον αληθινό της εσωτερικό κόσμο, έναν κόσμο αγνότητας που της χάρισε η επαφή της με τη φύση αλλά και με τα κοινωνικά «πρέπει». Τολμά να πάει κόντρα σε ό,τι διδάχτηκε, σε ό,τι προϋποθέτει η θέση της στην κοινωνία, μόνο και μόνο γιατί ζητά απελπισμένα να αγαπηθεί. Και αυτό τελικά την οδηγεί σε ένα καταστροφικό αδιέξοδο.

ΤΕΧΝΕS-05 ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ_Master_cy 27/10/16 18:17 Page 5

Το παιχνίδι πάει στην Αγρια Δύση

Το «Westworld» του HBO, ο διάδοχος του «Game of Thrones»

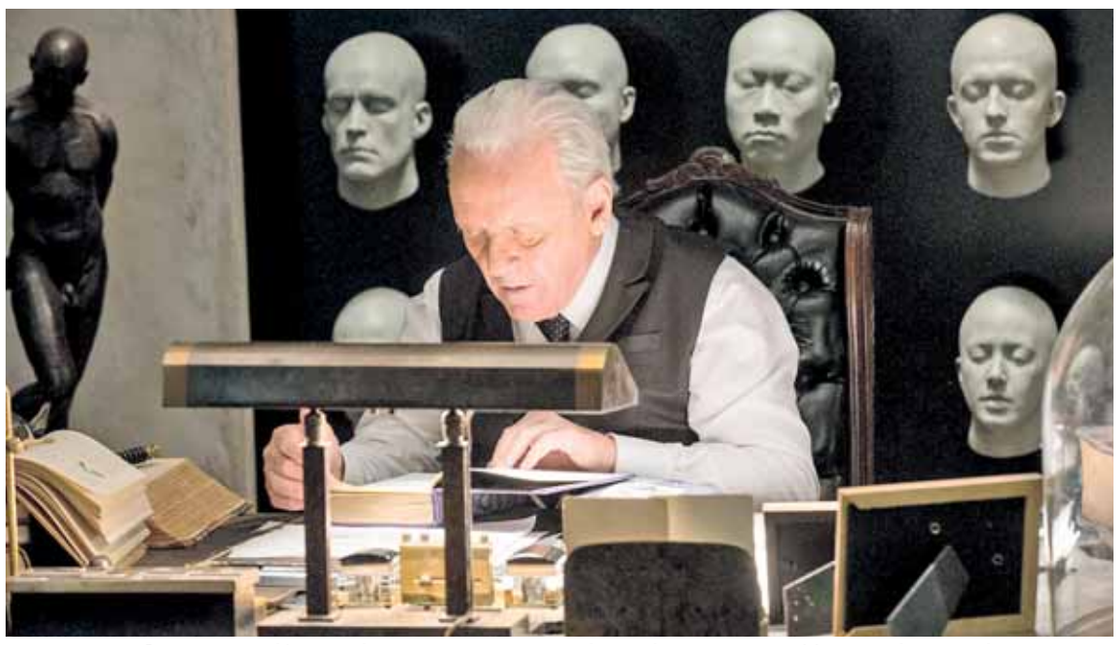

Ο Αντονι Χόπκινς στον ρόλο του Ρόμπερτ Φορντ, εμπνευστή του πάρκου «Westworld», το οποίο προσφέρει μια νοσταλγική φυγή στο παρελθόν αλλά και έξαλλο ηδονισμό, καθώς και ανεξέλεγκτη βία.

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Westworld. «Ο κόσμος της Δύσης» ή «Ο δυτικός κόσμος», όπως θα μπορούσε ελεύθερα να αποδοθεί στα ελληνικά ο τίτλος της νέας σειράς του θαυματουργού HBO, καναλιού που μας έδωσε το «Game of Thrones» και, όπως φαίνεται, αναζητεί ήδη τον διάδοχο του παγκόσμιου τηλεοπτικού φαινομένου. Η μαρκίζα ωστόσο –όπως κάθε μαρκίζα που σέβεται τον εαυτό της– είναι τόσο συγκεκριμένη όσο και παραπλανητική: από τη μια η θρυλική Αγρια Δύση της αμερικανικής παράδοσης κι από την άλλη το σύγχρονο Ουέστ, εκείνο δηλαδή το τεχνολογικό-οικονομικό-κοινωνικοπολιτικό αμάλγαμα που συμβατικά αποκαλούμε «δυτικό κόσμο».

> *Το Westworld είναι ένα θεματικό πάρκο όπου οι επισκέπτες συμμετέχουν σε γουέστερν σενάρια με εχθρό δεκάδες ανδροειδή τελευταίας τεχνολογίας.*

Οι δύο αυτές, διαφορετικές αλλά όχι άσχετες μεταξύ τους, αφηγήσεις συνδυάζονται με ευφάνταστο τρόπο στο «Westworld» του Τζόναθαν Νόλαν, αδελφού του διάσημου Κρίστοφερ και βασικού σεναριογράφου μεγάλων κινηματογραφικών επιτυχιών του τελευταίου όπως τα «Prestige», «Interstellar» και «Σκοτεινός ιππότης».

Συνοπτικά, η νέα σειρά, η οποία αντλεί έμπνευση από το ομώνυμο φιλμ του 1973, μας συστήνει το Westworld, ένα θεματικό πάρκο όπου οι επισκέπτες μπορούν να βιώσουν μια πολύ αληθινή εμπειρία της Αγριας Δύσης αλληλεπιδρώντας με το περιβάλλον και τους κατοίκους του. Οι τελευταίοι δεν είναι άλλοι από τελευταίας τεχνολογίας ανδροειδή (ρομπότ δηλαδή), τα οποία συμμετέχουν σε διάφορα «σενάρια» που υπάρχουν στημένα εκεί, προς τέρψιν των επισκεπτών. Η καθημερινότητα στο πάρκο ξεκινάει με μερικά πρωινά ποτά, συνεχίζεται με κάποια α λα γουέστερν περιπέτεια ενώ γαρνίρεται με μπόλικο σεξ, για να καταλήξει συνήθως σε ένα λουτρό αίματος, με τους επισκέπτες να εξολοθρεύουν δεκάδες ανδροειδή –οι ίδιοι είναι απρόσβλητοι στα πυρά τους– χρησιμοποιώντας εξάσφαιρα και καραμπίνες εποχής. Στο τέλος της μέρας, τα πτώματα μαζεύονται, τα σενάρια ξαναμοντάρονται και η όλη διαδικασία ξεκινάει από την αρχή την επομένη.

Από παντού

Το «Westworld», πίσω από το οποίο βρίσκεται η εταιρεία παραγωγής του λάτρη του φανταστικού ΤΖ. ΤΖ. Αμπραμς, αντλεί ολοφάνερα από παντού. Σε αυτό βρίσκει φυσικά κανείς το «Τζουράσικ Παρκ» του Σπίλμπερκ (σε πολύ πιο βίαιη εκδοχή) κι ακόμα το «Truman Show», τα κλασικά γουέστερν και τη «Μέρα της Μαρμότας». Βασική του διαφορά με την ταινία των 70s, όπου πρωταγωνιστούσε ο Γιουλ Μπρίνερ, είναι πως στο επίκεντρο εδώ βρίσκονται οι τεχνητά κατασκευασμένοι «οικοδεσπότες» του πάρκου. Διακεκριμένοι χολιγουντιανοί ηθοποιοί όπως οι Εβαν Ρέιτσελ Γουντ, Θάντι Νιούτον και Τζέιμς Μάρσντεν ερμηνεύουν τους ρόλους νοημόνων και συναισθηματικά ανεπτυγμένων ρομπότ, κατασκευασμένων σε προηγμένους τρισδιάστατους εκτυπωτές και προσεγμένων έως την τελευταία λεπτομέρεια από τους υπεύθυνους λειτουργίας του όλου σόου. Σχεδόν δηλαδή, αφού μια ελαττωματική αναβάθμιση θα περιπλέξει τα πράγματα, ζωντανεύοντας έτσι τον κλασικό τεχνολογικό εφιάλτη της «επανάστασης των μηχανών» ενάντια στον άνθρωπο.

Μέχρι στιγμής πάντως –έχουν προβληθεί τρία επεισόδια– οι κακοί της υπόθεσης δεν είναι εκείνοι που λειτουργούν με μηχανική καρδιά. Αντιθέτως είναι οι άνθρωποι αυτοί που μπαίνουν στο πάρκο για να σκοτώσουν, να βιάσουν, να κλέψουν και γενικώς να βγάλουν όλα τα κατώτερα ένστικτά τους πάνω στους ανυπεράσπιστους οικοδεσπότες, σε μια επίδειξη κτηνωδίας αλλά και αλαζονείας του δημιουργού σε βάρος του πιο θαυμαστού του έργου. Σαν να μην έφτανε αυτό, τα πράγματα γίνονται ακόμα πιο κυνικά στα παρασκήνια. Εκεί οι υπεύθυνοι του πάρκου, σαν υπάλληλοι ενός ιδιότυπου, αποστειρωμένου Αουσβιτς, πειραματίζονται, τροποποιούν ή στέλνουν για απόσυρση το «ζωντανά» (livestock), όπως χαρακτηριστικά αποκαλούν τα ανδροειδή.

Σεξ, βία, δράση και εντυπωσιακά εφέ

Οπως καταλαβαίνει κανείς από το πρώτο κιόλας επεισόδιο, το νέο τηλεοπτικό θρίλερ φαντασίας προσφέρει μπόλικη δράση και εντυπωσιακά οπτικά εφέ –η παραγωγή είναι πολύ πλούσια ακόμα και για τα δεδομένα της σύγχρονης τηλεόρασης– διατηρώντας παράλληλα το αφηγηματικό βάθος και τις φιλοσοφικές του προεκτάσεις. Σε αυτό βέβαια συμβάλλει και το καστ· στο «Westworld» πρωταγωνιστούν ακόμα δύο κινηματογραφικοί θρύλοι: ο Εντ Χάρις ως μυστηριώδης μαυροφορεμένος εκτελεστής και ο Αντονι Χόπκινς, ο οποίος ερμηνεύει τον ρόλο του εμπνευστή του πάρκου, Ρόμπερτ Φορντ. Και μπορεί πριν από μερικά χρόνια κάτι τέτοιο να ήταν μάλλον απίθανο, σήμερα εντούτοις ονόματα όπως του HBO και του ΤΖ. ΤΖ. Αμπραμς –μαζί φυσικά και με την πλούσια αμοιβή– είναι ικανά να προσελκύσουν περίπου οποιονδήποτε κινηματογραφικό αστέρα στη μικρή οθόνη.

Το σέξι ανθρωποειδές (στον ρόλο η Θάντι Νιούτον).

Στο κινηματογραφικό «Westworld» (1973) του Μάικλ Κράιτον (είναι και ο συγγραφέας του «Τζουράσικ Παρκ»), οι πλούσιοι επισκέπτες ενός θεματικού πάρκου έχουν τη δυνατότητα να ζήσουν τις φαντασιώσεις τους με τη συνδρομή τεχνολογικά εξελιγμένων ρομπότ. Μια δυσλειτουργία του κεντρικού υπολογιστή ωστόσο θα προκαλέσει χάος, με τους επισκέπτες να καταδιώκονται ανηλεώς από ένα ρομπότ-πιστολά της Αγριας Δύσης (Γιουλ Μπρίνερ). Μερικά χρόνια αργότερα ακολούθησε και τηλεοπτική σειρά με τίτλο «Beyond Westworld», η οποία όμως επιβίωσε μόνο για πέντε επεισόδια.

Στη νέα εκδοχή του Τζόναθαν Νόλαν το σατανικό ρομπότ του Μπρίνερ έχει αντικατασταθεί από τον ανθρώπινο, σαδιστικό εκτελεστή του Εντ Χάρις. Επιπλέον, ενώ η παλιά ταινία σύστηνε το πάρκο ως ολοκαίνουργιο τεχνολογικό θαύμα, το σόου του HBO το παρουσιάζει στα τριακοστά του γενέθλια, ένα θέαμα ελαφρώς παρηκμασμένο και επαναλαμβανόμενο –σαν τη σύγχρονη Δύση ίσως (;)– που αναζητά τρόπους να κρατήσει ζωντανό το ενδιαφέρον του κοινού.

Οσο για τα νούμερα της τηλεθέασης, αυτά προς το παρόν είναι πολύ ενθαρρυντικά για το αμερικανικό κανάλι, το οποίο λανσάρει το «Westworld» ως διάδοχο της τωρινής του vauvarχίδας του «Game of Thrones». Στη χώρα μας η σειρά προβάλλεται από τα κανάλια Novacinema ταυτόχρονα με την Αμερική και σε επανάληψη την επομένη.

TEXNES-06-vivlio_Master_cy 27/10/16 18:17 Page 6

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ / Της ΜΑΡΙΑΛΕΝΑΣ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

Γιατί ξεχάσαμε τη λέξη έλεος;

Ενας μαθητής 12 χρόνων πήγε φέτος σε καινούργιο σχολείο επειδή υπέστη bullying. Ο μαθητής, έξυπνος και ικανός, έχει μια δυσκολία στη βάδιση. Αυτό τον κάνει διαφορετικό. Στο νέο του σχολείο δεν υφίσταται bullying. Δημιουργεί όμως φασαρίες, με τον συνεχή φόβο ότι θα τον κοροϊδέψουν.

Ενας άλλος μαθητής με το σύνδρομο Asperger είναι από τους πιο χαρισματικούς της τάξης. Εχει φυσικά τις δυσκολίες του, αλλά το παλεύει γενναία και διεκδικεί τον τίτλο του καλύτερου μαθητή. Κάποιοι συμμαθητές του τον ενοχλούν, τον πειράζουν, του δημιουργούν προβλήματα, και εκείνος αντα-

> *Η κοινωνία ολόκληρη κινδυνεύει από το μεγάλο αλλά ρημαγμένο Εγώ του καθενός από εμάς, που περνάει από κρησάρα το καθετί μέσα από το πρίσμα «πώς το βλέπω εγώ».*

Τι είναι bullying αν δεν είναι η απώλεια του ελέους, αυτού του μαλακτικού για την ψυχή και για την κοινωνία;

παντά. Γίνεται επιθετικός.

Μια τρίτη μαθήτρια ζει δύσκολα με τη μητέρα της. Σε κακή οικονομική κατάσταση, εγκαταλελειμμένη από πατέρα, δυσκολεύεται στην κοινωνικοποίηση. Τα κορίτσια δεν την κάνουν παρέα γιατί η φαντασία της είναι αχαλίνωτη και γιατί δεν της αρέσει να χάνει. Είναι όμως ένα υπέροχα συγκινητικό πλάσμα, με φοβερές ικανότητες και με μια μητέρα που δίνει μάχες κυριολεκτικής επιβίωσης. Και για τα τρία αυτά παιδιά έχουν έρθει συστάσεις γονέων να φύγουν από το σχολείο όπου φοιτούν. Και για τις τρεις, αλλά και για άλλες εκατόν τρεις περιπτώσεις, υπάρχουν γονείς που ζητούν από κάποιον δάσκαλο ή κάποιον διευθυντή να απομακρυνθούν τέτοια παιδιά από τα παιδιά τους, γιατί δημιουργούν προβλήματα στα δικά τους «αγγελούδια». Γιατί είναι επιθετικά, είναι δύσκολα, είναι «περίεργα». Είναι διαφορετικά. Λες και η λέξη διαφορετικός είναι αρρώστια ή λες και δεν είμαστε όλοι με έναν τρόπο διαφορετικοί ο ένας από τον άλλον, αλλά και τόσο όμοιοι.

Αναρωτιέμαι πλέον πολύ συχνά τι σημαίνει bullying στα σχολεία. Τι είναι αυτό που ενδιαφέρει τόσο πολύ τους γονείς με τέτοια μανία ώστε να είναι το πρώτο πράγμα που μου ζητούν να μιλήσουμε – φαντάζομαι αυτό ισχύει για όλους τους ψυχολόγους του εκπαιδευτικού συστήματος. Τι είναι το bullying; Ποιοι κάνουν bullying; Ποιοι υφίστανται; Γιατί αφορά αυτό μόνο τα σχολεία και γιατί δεν αφορά όλη την κοινωνία και κυρίως τις οικογενειακές σχέσεις, τις επαγγελματικές σχέσεις και κυρίως τις σχέσεις μας με τους άλλους ανθρώπους στην κοινωνία; Τι είναι bullying αν δεν είναι η απαίτηση ή η φαντασίωση μερικών να συναγελάζονται μόνον με όμοιους ή «κανονικούς»; Τι είναι bullying αν δεν είναι η απώλεια του ελέους, αυτού του μαλακτικού για την ψυχή και για την κοινωνία;

Οι έρευνες αποδεικνύουν συνεχώς την επικράτηση του αριστερού ημισφαιρίου στον δυτικό κόσμο. Το δεξί ημισφαίριο, της συναισθηματικότητας, της φροντίδας, του ανοίγματος των ορίων του εαυτού, καθώς και της αποδοχής, δείχνει να δίνει τη θέση του στις ταχύτατες, εκ του μακρόθεν, συναλλαγές. Οι άνθρωποι δυσκολεύονται με τα συναισθήματά τους και κυρίως με την ετερότητα, τη διαφορετικότητα. Διαφορετικό δεν είναι μόνον το χρώμα, το ύψος, το βάρος. Διαφορετικό δεν είναι η εκ γενετής έλλειψη, δυσκολία ή διαφοροποίηση στον ψυχισμό, στο σώμα ή στην ανάπτυξη. Διαφορετικό είναι και το ταλέντο, η υψηλή νοημοσύνη, οι πολλαπλές ικανότητες, το χάρισμα, η ένταση, το πάθος. Κάθε φορά που συναντάμε κάποιον διαφορετικό νιώθουμε την ανάγκη να φέρουμε τον εαυτό μας στο κέντρο της σύγκρισης. Εάν ο άλλος υπολείπεται, τότε αισθανόμαστε γενναιόδωροι και φιλεύσπλαχνοι στην παντοδυναμία μας. Μόλις όμως ο άλλος είναι καλύτερος, γιγαντώνονται σε τούτη τη χώρα ο φθόνος και η καταστροφή.

Το ζήτημα είναι να κατορθώσουμε να αντέξουμε τον άλλον χωρίς να είμαστε εμείς το κέντρο. Να αντέξουμε να σκεφτούμε για αυτόν, να τον φροντίσουμε, να ανοίξουμε έναν χώρο ύπαρξης για εκείνον, να μείνουμε εμείς στη θέση μας και εκείνος στη δική του. Να αποδεχτούμε επιτέλους ότι ο άλλος είναι ένας άλλος και εμείς είμαστε εμείς. Να αναζητήσουμε επ' ευκαιρία και ποιοι είμαστε εμείς. Τα σχολεία δεν κινδυνεύουν από το bullying των παιδιών. Η κοινωνία ολόκληρη κινδυνεύει από το μεγάλο αλλά ρημαγμένο Εγώ του καθενός από εμάς, που περνάει από κρησάρα το καθετί μέσα από το πρίσμα «πώς το βλέπω εγώ». Αν αντέξουμε να μην είμαστε οι μόνοι και οι πιο σημαντικοί, τότε θα μπορέσουμε επιτέλους να αποδεχθούμε ότι ζούμε σε έναν κόσμο που δεν μπορούμε να τα ελέγξουμε όλα, ότι ο δρόμος προς την αυτοπραγμάτωση είναι δύσβατος, ότι η επιθετικότητα δεν είναι απαραίτητα κακό πράγμα, αρκεί να αντέξουμε να δώσουμε ένα νόημα στο γιατί και στο ποιος. Κυρίως να δούμε με ορθάνοιχτα μάτια ότι οι πιο επιθετικοί είμαστε εμείς, που στη φαντασίωση του ότι φροντίζουμε καλά τον κήπο μας, μπολιάζουμε τα φυτά μας με αγκάθια, κρατώντας και μια καραμπίνα για όποιο σκαθάρι τολμήσει να ακουμπήσει στο δέντρο μας.

ΚΡΙΤΙΚΗ / Της ΛΙΝΑΣ ΠΑΝΤΑΛΕΩΝ

Ομπροι του Ομήρου

JEAN-MARIE BLAS DE ROBLES
Το Νησί του Σημείου Νέμο
μτφρ.: Δημήτρης Δημακόπουλος
εκδ. Πόλις, **σελ.** 444

Είμαστε αποκυήματα ανεκπλήρωτων αφηγήσεων. Εναποθέτουμε τις μέρες μας στο όνειρο και τη φαντασία, μήπως και κάποτε μπορέσουμε να αποπλεύσουμε από την πραγματικότητα που μας συνέχει. Οσοι διαβάζουμε είμαστε ευήκοοι στα ξεγελάσματα και στις φαντασιοπληξίες της γραφής. Γυρίζουμε σελίδες αναζητώντας ή αναγνωρίζοντας τις ζωές που κάποτε θελήσαμε για τον εαυτό μας και που ποτέ δεν εκτυλίχθηκαν πέρα από τη ράχη του βιβλίου. Ομως, παρ' όλα αυτά, κάθε μέρα, ανεπίγνωστα ή αθέλητα, μέσα ή και μετά τις σελίδες, προσθέτουμε ακόμη ένα κομμάτι στο «τερατόμορφο κολάζ από αποσπάσματα, από πράγματα που έχουμε δει και αναγνώσματα που έχουμε ξεχάσει, από παιδικούς φόβους που επιστρέφουν και ενώνονται με τη νύχτα για να σχηματίσουν νησιά και μαύρες ηπείρους. Είναι προγραμματισμένη τυχαιότητα· τα πάντα είναι κίβδηλα». Ακόμα και αν οι ζωές μας περιπλέουν μια ωκεάνια μυθοπλασία, παραμένουν λίγο-πολύ αταξίδευτες. Οπως έγραφε ο Κούντερα: «Οταν έχεις να ζήσεις μόνο μία ζωή, είναι σαν να μη ζεις καθόλου». Ο Αρνό Μενέστ κλείνοντας το μυθιστόρημα που διάβαζε στην Ντιλσί, «νιώθει για πρώτη φορά πόσο αμείλικτη, αλλά και απεγνωσμένη, μπορεί να είναι η ματαιότητα ενός βιβλίου». Μετά το τελευταίο κεφάλαιο δεν υπήρχε παρά σιωπή και ήταν πλέον αδύνατον να ζήσει εκεί. Η Ντιλσί, για χάρη της οποίας συνέθεσε μια θηριώδη, φαντασμαγορική πλοκή, όπου εγκιβωτίζονταν οι μύθοι των καλύτερων συγγραφέων, δεν αναστήθηκε. Ο Αρνό δεν κατάφερε να γίνει για εκείνη ό,τι υπήρξε ο αββάς Φαρία για τον Εντμόντ Νταντές, ο οποίος σώθηκε από την αυτοκτονία και το έρεβος αντλώντας ζωή από τη βιβλιοθήκη που έκρυβε στο μυαλό του ο συγκρατούμενός του στο Château d'If. Μάταια ο Αρνό προσπάθησε να την επαναφέρει «στη ζωντανή καρδιά των πρώτων αναγνώσεων, τη μοναδική μήτρα όπου θα μπορούσε να ξαναβρεί τη διάθεση να επιστρέψει στον κόσμο». Η Ντιλσί κοιμόταν τον αξύπνητο ύπνο της βουλιαγμένη σε λέξεις, που είχε ακούσει ή διαβάσει, και ο Αρνό βγάζοντάς της τα σωληνάκια και τους ορούς, «την ανατομική προστασία της», λύνοντας «έναν έναν τους κάβους» που συγκρατούσαν το σώμα της στην από δω όχθη, και καταπίνοντας τρεις πλακέτες υπνωτικών, έσμιξε μαζί της σε έναν ονειρώδη πλου, σε ένα ατέρμονο αρμένισμα μακριά από τον επίλογό τους. Ενδεχομένως, αυτή η δεύτερη λογοτεχνική ζωή να τους χαρίστηκε, επειδή με τον θάνατό τους εκπλήρωναν τον όρκο που είχαν δώσει παλιά μπροστά στο εγκαταλελειμμένο σπίτι του Στέφαν Τσβάιχ, εκεί όπου αυτοκτόνησε μαζί με τη γυναίκα του.

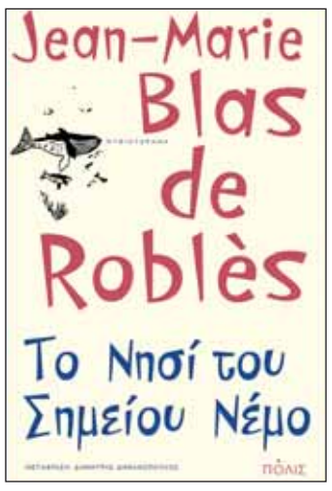

Ο Αρνό είναι ταυτόχρονα ο συγγραφέας και ο αναγνώστης του μυθιστορήματος του Ζαν-Μαρί Μπλας ντε Ρομπλές. Ο τελευταίος ανάγει σε μυθοπλασία ένα ασύλληπτο σύνθεμα λογοτεχνικών έργων, μέσα από το οποίο αποθεώνεται ο γραπτός λόγος. Η ζέουσα ευφορία της αφήγησης, η σφοδρότατη ορμή της, η αδηφαγία της, η εξωφρενικότητά της, η κλεπτομανία της και πρωτίστως η πυρέσσουσα λαχτάρα της για ιστορίες, όλες οι υπερθετικές της πτυχές απολήγουν σε έναν λογοτεχνικό θρίαμβο, σε ένα μυθοπλαστικό υπερθέαμα. Η στίλβουσα ευφροσύνη του μυθιστορήματος δεν έρχεται απλώς να παρηγορήσει την απελπισία τού Αρνό, είναι το γέννημά της. Η λύπη και η αγάπη μεταμορφώνουν τον Αρνό από αναγνώστη σε συγγραφέα. Το βιβλίο που διαβάζει στην Ντιλσί το επινοεί μόνο για εκείνη, την ιδεατή αποδέκτρια. Οι λέξεις που της απευθύνει είναι δάνειες από αναγνώσματα δικά του και δικά της, οδόσημα μιας αχαρτογράφητης επικράτειας, την οποία και οι δύο κατοίκησαν για λίγο. Νανουρισμένος από τα υπνωτικά και τον απόηχο των λέξεων που σωπαίνουν, ο Αρνό επιστρέφει στη μυθοπλασία και εκεί τον περιμένει ολοζώντανη η Ντιλσί, η οποία κρατώντας χειρόγραφες σελίδες ανεβαίνει σε ένα αναλόγιο καταμεσής του μύθου και συνεχίζει την ιστορία τους. «Είναι τώρα σειρά της να σταθεί στο πλευρό του Αρνό, να επικυρώσει την πίστη του στην ήπια δύναμη των ραψωδών».

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΟΝ ΚΥΡΙΑΚΟ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ

Ο Κυριάκος Αθανασιάδης (Θεσσαλονίκη, 1963) είναι συγγραφέας, επιμελητής εκδόσεων και συνιδρυτής του διαδικτυακού ραδιοφώνου Αμάγκι (www.amagi.gr). Τελευταίο του βιβλίο είναι ο «Οδηγός συγγραφής. Πώς γράφουμε ένα μυθιστόρημα και τι πρέπει να αποφεύγουμε σε 50 κανόνες», που μόλις κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Ψυχογιός.

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας;
Τα «Τρία στίγματα του Πάλμερ Ελντριτς» του Φίλιπ Κ. Ντικ (Κέδρος), το «Perfidia» του Τζέιμς Ελρόι (Κλειδάριθμος) και τα «Κορίτσια» της Εμα Κλάιν (Ψυχογιός).
Ποιος ήρωας/ηρωίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί;
Ο Ογκίστ Ντιπέν του Πόε. Αγαπώ τα αστυνομικά και κάποια στιγμή θα καταπιαστώ ενεργά με το είδος.
Με ποιον συγγραφέα ή ποιητή θα θέλατε να δειπνήσετε;
Με τον Τζεφ Βάντερμιερ («Η τριλογία της Νότιας Ζώνης», Καστανιώτης), από τους κορυφαίους της επιστημονικής φαντασίας σήμερα.
Ποιο ήταν το τελευταίο βιβλίο που σας έκανε να θυμώσετε;
Το «2666» του Ρομπέρτο Μπολάνιο (Αγρα), το πιο φλύαρο βιβλίο στην Ιστορία.
Και το τελευταίο που σας συγκίνησε;
Η «Αγάπη μιας καλής γυναίκας» της Αλις Μούνρο (Μεταίχμιο).
Ποιο κλασικό βιβλίο δεν έχετε διαβάσει και ντρέπεστε γι' αυτό;
Προ τεσσάρων ετών είχα διοργανώσει ένα μαραθώνιο εικοσιτετράωρης ανάγνωσης του «Οδυσσέα», με μεγάλη επιτυχία μάλιστα. Τον άκουσα όλο λοιπόν. Αλλά δεν τον διάβασα.
Τι νέα από τον Amagi;
Μπήκαμε στην πέμπτη μας ραδιοφωνική χρονιά, και στη δεύτερη για το σάιτ. Ο Amagi έχει γίνει καιρό τώρα η δεύτερη φύση μας. Μεγαλώνει κάθε χρόνο, αλλά πλέον πρέπει να επεκταθεί ακόμη περισσότερο, να αγκαλιάσει και άλλους τομείς.
Πώς προέκυψε ο «Οδηγός συγγραφής»;
Ετρεχα κάθε ημέρα πέντε με δέκα χιλιόμετρα στην παραλία, εδώ στη Θεσσαλονίκη, για ένα διάστημα έξι μηνών, και για να μην τα παρατάω «διαλογιζόμουν» κάθε φορά πάνω σε έναν κανόνα. Ηταν πράγματα ήδη γνωστά σε μένα βέβαια, αλλά για πρώτη φορά τα έβαλα, τρέχοντας, σε μία τάξη. Επειτα έγραψα το βιβλίο. Υποθέτω πως ήταν ο τρόπος μου να πω σε κάθε ενδιαφερόμενο όσα έμαθα επί τριάντα χρόνια διαβάζοντας, επιμελούμενος και γράφοντας.
Είναι χρηστικό εργαλείο ή/και απόπειρα πρακτικού «αναστοχασμού» πάνω στην τέχνη της γραφής;
Και τα δύο. Επιχείρησα ακριβώς να κάνω το δεύτερο, αλλά πάνω σε απολύτως ορθολογικές βάσεις.
Εχετε Facebook, Twitter κ.λπ.; Εάν ναι, εμποδίζουν ή εμπλουτίζουν το γράψιμο και το διάβασμα;
Εχω, και ασχολούμαι ενεργά. Τα social media εννοείται, βέβαια, πως εμποδίζουν απολύτως και το γράψιμο και το διάβασμα. Για την ακρίβεια, είναι εχθροί τους. Είναι όμως απαραίτητα για σχεδόν οτιδήποτε άλλο. Ειναι, εν πολλοίς, ο σύγχρονος αλφαβητισμός.

ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Γ. ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

ΔΟΚΙΜΙΑ

ΣΑΒΒΑΣ ΠΑΥΛΟΥ
Δύο κείμενα: Η έκταση της Κύπρου. Η κηδεία μου
εκδ. Αιγαίον, σελ. 26

Στη σειρά «Κείμενα-Κειμήλια» παρουσιάζονται δύο κείμενα του δάσκαλου, φιλολόγου και κριτικού Σάββα Παύλου, που έφυγε πρόσφατα από τη ζωή. Τα δύο κείμενα που δημοσιεύονται συνοψίζουν όλη την κοσμοθεωρία του συγγραφέα, ο οποίος αγαπούσε τον τόπο του με όλη τη δύναμη της ψυχής του. Στο πρώτο συντομότατο κείμενό του με τίτλο «Η έκταση της Κύπρου» παραδίδει μάθημα γεωγραφίας, που ωστόσο καταλήγει σε μία αταβιστική θεωρία. Στην «Κηδεία μου» ο Παύλου με ένα μεστό κείμενο ορίζει τρόπο τινά την κηδεία του, αλλά και πάλι καταφέρνει να δείξει την αγάπη του για την Κύπρο και τα όσα η λέξη κουβαλά.

ΠΟΙΗΣΗ

ΝΙΚΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ-ΧΑΤΖΗΜΙΧΑΗΛ
Ύδατα Υδάτων: δελτία θυέλλης
εκδ. Κάρβας, σελ. 46

Ο λογοτέχνης Νικος Νικολάου-Χατζημιχαήλ με αυτή την ποιητική συλλογή ολοκληρώνει μία τριλογία που ξεκίνησε με την πρώτη του συλλογή «Διθαλάσσου», συνεχίστηκε με τον «Πικρόλιθο» και ολοκληρώνεται με τα «Ύδατα Υδάτων». Στη συλλογή περιλαμβάνονται δεκαπέντε ποιήματα που ουσιαστικά αποτελούν έναν κύκλο ζωής και δημιουργίας, της δημιουργίας που έχει επίκεντρο την Κύπρο. Μέσα από την ποιητική ματιά του Νικολάου στα «Ύδατα Υδάτων» συνδιαλέγονται η θάλασσα με τη γη, η Διθαλάσσου με τον Πικρόλιθο, διακρίνεται η Κύπρος, και στιγμές της ιστορίας της. Οι λέξεις ρέουν και κάποτε σκαλώνουν σε πέτρες και ατυχίες, όμως, του κάκου, έξοδο θα βρουν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ

ΠΑΥΛΟΣ Κ. ΠΑΥΛΟΥ
Μνήμη και τιμή. Πεσόντες και αγνοούμενοι του Λυθροδόντα
εκδ. Κοιν. Συμβούλιο Λυθροδόντα, σελ. 469

Η κυπριακή τραγωδία του 1974 παραμένει μια πληγή που χαίνει. Οι νεκροί του πολέμου και ο τόπος που χάθηκε είναι τραύματα, που καιρός καλώς ή κακώς θα επουλώσει. Το ζήτημα, όμως, των αγνοουμένων, που αφορά τη μνήμη του κάθε συγγενή, είναι ένα αγκάθι στο μυαλό και την καρδιά του κάθε συγγενή. Ο δημοσιογράφος Παύλος Παύλου θέλοντας να τιμήσει τη γενέτειρά του, τον Λυθροδόντα, και τα όσα προσέφεραν στους αγώνες της Κύπρου οι κάτοικοί του περιδιαβαίνει τη μνήμη των κατοίκων και φέρνει στο φως ιστορίες των είκοσι δύο συνολικά κατοίκων που χάθηκαν την περίοδο 1964 – 1974.

ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

ΑΘΩΣ ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ
Ο εξουσιαστής με ναρκισσιστική προσωπικότητα
εκδ. Αιγαίον, σελ. 78

Ο ψυχολόγος Άθως Ερωτοκρίτου στο βιβλίο του «Ο εξουσιαστής με ναρκισσιστική προσωπικότητα» δίνει την εικόνα των διαπροσωπικών σχέσεων και πώς αυτές επιδρούν στο άτομο. Καταπιάνεται κατά κύριο λόγο με τις σχέσεις των ναρκισσιστών μεταξύ τους, οι οποίες εν τη γενέσει τους δημιουργούν πολλά προβλήματα, μιας και ο ναρκισσιστής είναι εγκλωβισμένος στον δικό του μικρόκοσμο, περιοριζόμενος στον εγωκεντρισμό του. Οι ναρκισσιστές εκμεταλλεύονται τον άλλο, αδιαφορώντας για τα δικαιώματά του και δεν ενδιαφέρονται καθόλου για συλλογικό καλό.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΡΕΚΛΑΣ
Κυπριακό 1950-1974. Δίκαιες αξιώσεις, λάθος επιλογές
εκδ. ιδιωτ. έκδοση, σελ. 642

Στο βιβλίο του Γιάννη Καρεκλά παρουσιάζονται δύο θεμελιακά ερωτήματα: α) Πόσο δίκαιες ή όχι ήταν οι αξιώσεις και πόσο λάθος ή όχι ήταν οι επιλογές της Ελλάδας και της ελληνοκυπριακής ηγεσίας στην αντιμετώπιση του Κυπριακού και β) Μπορούσε ή όχι να αποφευχθεί η μεγάλη καταστροφή της Κύπρου και του Ελληνισμού το 1974; Με αυτά τα δύο ερωτήματα ο Γιάννης Καρεκλάς θέλησε να μελετήσει την εξέλιξη του κυπριακού προβλήματος με επίκεντρο την εικοσιπενταετία 1950-1974. Το βιβλίο προλογίζει ο ομότιμος καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών Θεόδωρος Κουλουμπής.

TEXNES-07 MATIES_Master_cy 27/10/16 18:18 Page 7

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΠΑΡΙΣΙ
Η συλλογή Tessin στο Λούβρο
Πρέσβης της Σουηδίας στο Παρίσι από το 1739 έως το 1742, ο φιλότεχνος κόμης Carl Gustaf Tessin είχε δημιουργήσει μια θαυμαστή συλλογή έργων τέχνης. Αναγκάστηκε να την πουλήσει στη βασιλική οικογένεια της Σουηδίας, καθώς είχε πέσει έξω με τις συνεχείς αγορές. Η έκθεση παρουσιάζει 120 έργα (ζωγραφική, γλυπτά, διακοσμητικές τέχνες), που ανήκουν πλέον στο Εθνικό Μουσείο της Σουηδίας.

ΦΡΑΝΚΦΟΥΡΤΗ
Οι «Γυναίκες» της Ανι Λίμποβιτς
Σε διαρκή περιοδεία, το φωτογραφικό πρότζεκτ «Women» της Ανι Λίμποβιτς εμπλουτίζεται διαρκώς με νέα πορτρέτα και αυτήν την περίοδο παρουσιάζεται στη Φρανκφούρτη. Με τίτλο «Women: New Portraits», η έκθεση στεγάζεται, έως τις 6 Νοεμβρίου, στην αίθουσα τέχνης Familie Montez, με ελεύθερη είσοδο, πολύ κοντά στην έδρα της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Επόμενος σταθμός, η Νέα Υόρκη.

ΛΙΣΣΑΒΩΝΑ
Οι συλλογές του Γκουλμπεκιάν
Το μουσείο του Ιδρύματος Καλούστε Γκουλμπεκιάν είναι από τα πιο σημαντικά της Λισσαβώνας, στεγασμένο σε ένα κτίριο αμιγούς μοντερνισμού. Αυτήν την περίοδο, η έκθεση «Lines of Time. The Gulbekian Collections» παρουσιάζει επιλογές τόσο από τον πυρήνα που δημιούργησε ο ίδιος ο Γκουλμπεκιάν όσο και από τα νεότερα αποκτήματα. Στη φωτογραφία, καρέκλα του Αλβαρ Αάλτο (1936).

Με δέος μπροστά στο φαινόμενο «Καραβάτζο»

ΛΟΝΔΙΝΟ
Εικαστικό γεγονός ευρύτερο από το ίδιο το θέμα του, η μεγάλη έκθεση «Πέρα από τον Καραβάτζο» («Beyond Caravaggio») στην Εθνική Πινακοθήκη του Λονδίνου προσελκύει πλήθη. Το θέμα δεν είναι μόνο ο ίδιος ο Καραβάτζο, αλλά η επίδρασή του και όχι μόνο στους ζωγράφους που ακολούθησαν το ύφος του (σε Γαλλία, Ολλανδία, Ιταλία, Ισπανία), σε μια ολόκληρη θεώρηση της τέχνης και της ζωής, σε chiaroscuro, που φθάνει ακόμη και ώς τον κινηματογράφο. Ο Καραβάτζο είχε υποτιμηθεί μετά τον 17ο αιώνα, όμως αναστήθηκε ως φαινόμενο στα μέσα του 20ού αιώνα με τη μεγάλη έκθεση στο Μιλάνο το 1951. Εκτοτε, η αμφίσημη προσωπικότητά του και ο τρόπος που χειρίζεται το φως και το χρώμα, ως πρόδρομος της ψυχανάλυσης, ταίριαξε με τις αναζητήσεις της μεταπολεμικής εποχής, που τον ανέδειξε σε μεγάλο μετρ. Η έκθεση στο Λονδίνο δείχνει το διεθνές φαινόμενο «Καραβάτζο» ως ένα κεφάλαιο της ιστορίας της τέχνης με πολλές παραμέτρους. Η έκθεση θα διαρκέσει έως τις 15 Ιανουαρίου 2017.

ΠΑΡΙΣΙ
Το άστρο του Pierre Niney
Ο νεότερος ηθοποιός που εισήλθε ως μέλος στην Κομεντί Φρανσέζ, μόλις στα 21, ο 27χρονος πλέον Πιερ Νινέ (Pierre Niney), είναι ένα κινηματογραφικό πρόσωπο που έχει ήδη κτίσει τον δρόμο προς την επιτυχία σε διεθνές επίπεδο. Στην Ελλάδα, είδαμε τις δύο πρόσφατες ταινίες στις οποίες πρωταγωνιστεί, τον «Συγγραφέα» (Un homme idéal) και τον «Frantz», αλλά ήταν με την ταινία «Ιβ Σεν Λοράν» με την οποία είχε γίνει ευρύτερα γνωστός, ρόλος που του είχε χαρίσει και το βραβείο Σεζάρ καλύτερης ανδρικής ερμηνείας το 2014. Το 2015 γύρισε δύο ταινίες και τέσσερις το 2016.

REUTERS

EPA / ETTORE FERRARI

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ
Για τον Μαξ Μπέκμαν στο Μετ
Τον Δεκέμβριο του 1950, ο Μαξ Μπέκμαν ξεκίνησε για να δει την έκθεση στο Μητροπολιτικό Μουσείο όπου θα έδειχναν στο κοινό την «Αυτοπροσωπογραφία με μπλε σακάκι» (στην έκθεση «Η αμερικανική ζωγραφική σήμερα»). Λίγο πριν φτάσει, κατέρρευσε. Ηταν 66 ετών. Αυτήν την περίοδο, το Μετ φωτίζει τη σχέση του εξπρεσιονιστή ζωγράφου με τη Νέα Υόρκη, όπου έζησε μετά τον πόλεμο, αλλά και γενικότερα την προσέγγισή του στο πορτρέτο, στα εσωτερικά, στα τοπία, στα τρίπτυχα, στην αλληγορία από το 1920 έως το 1950.

Επιμέλεια: **ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ**

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο **ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ**

Κάποτε στη Δύση

Ενα παγωμένο, πλιόλουστο ανοιξιάτικο μεσημέρι, πάνε δέκα χρόνια τώρα, ο κύριος Γκρι στάθηκε προσοχή μπροστά από το όρος Ράσμορ, αυτό με τους τέσσερις σκαλιστούς Αμερικανούς προέδρους, στις απέραντες ερημιές της πολιτείας της Νότιας Ντακότα, όπως στέκονται και θαυμάζουν το ίδιο μνημείο οι τουρίστες της σημερινής φωτογραφίας. Τζορτζ Ουάσινγκτον, Τόμας Τζέφερσον, Θεόδωρος Ρούζβελτ, Αβραάμ Λίνκολν. Επιβλητικοί, πραγματικοί «πατέρες», αυστηροί και δοκιμασμένοι. Κάθε τέσσερα χρόνια, σε κάθε προεδρική εκλογή, ο κύριος Γκρι θυμάται το όρος Ράσμορ κι εκείνη την αλησμόνητη on the road περιήγησή του, παρέα με τον πληθωρικό Νταν από το Πιερ, την πρωτεύουσα της Νότιας Ντακότα.

Ο Νταν ήταν βετεράνος του Βιετνάμ και «έξω καρδιά», ιδανικός οδηγός του σε αυτή την αληθινή American Wilderness. Υπό τους ήχους του Ουίλι Νέλσον και του Χανκ Ουίλιαμς στο αμάξι, ο Νταν είχε αφήσει πίσω του το όποιο μετατραυματικό σύνδρομο του πολέμου.

Προτού πέσει με τη μούρη στο τραπέζι, ήταν ήδη ένα καθιστό πτώμα που κρατούσε τραπουλόχαρτα.

Ο Νταν τον πήγε ώς το όμορφο Σιου Φολς, του έδειξε τους τελευταίους, εναπομείναντες Ινδιάνους της φυλής των Σιου, του έδειξε τον περήφανο ποταμό Μιζούρι που διατρέχει το Πιερ, εκείνη όμως ειδικά την ημέρα, με τους Αμερικανούς προέδρους να σκεπάζουν τα πάντα με τη βαριά σκιά τους, ο Νταν πήγε τον κύριο Γκρι μέχρι το γραφικό Ντέντγουντ και του έδειξε το σαλούν όπου σκότωσαν τον Γουάιλντ Μπιλ Χίκοκ, στις 2 Αυγούστου του 1876.

Ο «Αγριος» Μπιλ ήταν ο πιο ατίθασος πιστολάς του Μίντγουεστ και κάθε φορά που έπαιζε πόκερ στο σαλούν υπ' αριθμ. 10, φρόντιζε πάντοτε να βρίσκει καρέκλα με την πλάτη προς τον τοίχο. Εκείνο ειδικά το βράδυ, όμως, η μοναδική διαθέσιμη θέση που υπήρχε ήταν με την πλάτη προς την πόρτα και δύο φορές ζήτησε ο Χίκοκ απ' τον συμπαίκτη του Τσάρλι Ριτς ν' αλλάξουν θέση αλλά αυτός αρνήθηκε, ώσπου μπήκε μέσα ένας κυνηγός βουβαλιών, ο Τζακ Μακόλ, και σιχτιρισμένος όπως ήταν με τον Χίκοκ εξαιτίας κάποιας ασήμαντης οικονομικής διαφοράς που είχαν, τράβηξε πιστόλι και του την άναψε, φωνάζοντας: «Αρπα την!».

Ο Χίκοκ την «άρπαξε» όντως για τα καλά στο σβέρκο και προτού πέσει με τη μούρη στο τραπέζι, ήταν ήδη ένα καθιστό πτώμα που κρατούσε μερικά τραπουλόχαρτα. Το σημείο όπου τον σκότωσε ο Ριτς έχει μείνει από τότε ίδιο κι απαράλλαχτο, όπως μπαίνεις, στο βάθος αριστερά, και ο κύριος Γκρι χάζεψε ώρα πολλή το σημείο όπου ο πιστολάς έπεσε, με την τράπουλα στα χέρια. Επιστρέφοντας την επομένη στο Πιερ, ο κύριος Γκρι χάζευε από τη θέση του συνοδηγού τις απέραντες ερημικές εκτάσεις με τα εγκαταλελειμμένα σιλό – κατάλοιπα του Ψυχρού Πολέμου. «Από εκεί θα εκτοξεύονταν πυρηνικές κεφαλές για τη Ρωσία», είπε ο Νταν και γέλασε. Εδειχναν στοιχειωμένες οι υπόγειες στρατιωτικές βάσεις. Τις άφησαν πίσω τους με ανακούφιση. Ωστόσο, εκείνη την ημέρα δεν μπορούσες να διακρίνεις κανέναν Ομπάμα στον ορίζοντα, ο Τζορτζ Μπους ο νεότερος βρισκόταν ακόμα στον Λευκό Οίκο. Ο κύριος Γκρι λέει πως ο Νταν και η γυναίκα του η Πέγκι είναι ίσως οι μοναδικοί Δημοκρατικοί σε όλο το Πιερ. «Ακόμα και ο Ουάιλντ Μπιλ Χίκοκ δεν θα ψήφιζε Τραμπ», του έγραψε τις προάλλες ο Νταν με μέιλ. Είθε να δικαιωθεί.

ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΕΞΑΙΣΙΕΣ

ΠΟΠ
BON IVER
22, A Million
Jagjaguwar

Ο Bon Iver, κατά κόσμον Justin Vernon, μετά τα αξιόλογα «For Emma, Forever Ago» (2008) και «Bon Iver, Bon Iver» (2011) κάνει μια απότομη στροφή προς το πειραματικό, το παράξενο. Στο τρίτο άλμπουμ του, «22, A Million», ο Αμερικανός τραγουδοποιός αφήνει την πεπατημένη, δοκιμάζεται με νέα στοιχεία και εξερευνά ένα τοπίο ηλεκτρισμένο με μίνιμαλ αισθητική, indie φολκ στοιχεία και με μια φωνή αιχμηρή, κατεργασμένη με ψηφιακά μέσα για να ακούγεται απόμακρη, ενίοτε αλλόκοσμη. Δίσκος σκοτεινός και δύστροπος, που καταφέρνει να μας εγκλωβίσει στο προσωπικό σύμπαν του μουσικού. Ενα σύμπαν μελαγχολικό σαν τον χειμώνα, λαβυρινθώδες, αλλά οικεία μελωδικό.

ΣΠΥΡΟΣ ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΚΛΑΣΙΚΗ
VIVALDI
Concerti per due violini
Carmignola, Beyer, HMC 902249

Ενα πλατύ χαμόγελο φέρνει στα χείλη η φωτεινή αυτή μουσική του Βιβάλντι: Κοντσέρτα για δύο βιολιά, τα οποία στα χέρια εξαιρετικών μουσικών όπως ο Τζουλιάνο Καρμινιόλα και η Αμαντίν Μπεγέρ δεν περιορίζονται στη δεξιοτεχνική τους διάσταση, αλλά αποκτούν απρόσμενη εκφραστικότητα. Ο συναρπαστικά έντονος διάλογος ανάμεσα στα δύο όργανα, η ακρίβεια του παιξίματος και η μουσικότητα των δύο έξοχων βιολιστών, τα ηχοχρώματα που ανακαλύπτει ο ένας και αμέσως υιοθετεί ο άλλος, όλα μοιάζουν με ατελείωτη ερωτοτροπία. Επτά χρόνια νωρίτερα, πλάι στη Βικτόρια Μούλοβα για την Archiv, ο Καμινιόλα, πάντοτε εμπνευσμένος και σπάνιας ευγένειας, ήταν πιο αθλητικός.

Ν. Α. ΔΟΝΤΑΣ

ΠΑΝΚ ΡΟΚ
GREEN DAY
Revolution Radio
Respise Records

Δώδεκα χρόνια μετά το «American Idiot», οι Green Day βρίσκουν ξανά τον δρόμο της δημιουργίας προς ένα άλμπουμ, αν όχι εξίσου καλό, τουλάχιστον όμως άξιο να σταθεί δίπλα στον εμβληματικό εκείνο δίσκο. Το «Revolution Radio» έχει όλη αυτή την απολαυστική ανεμελιά που πάντα χαρακτήριζε την μπάντα από την Καλιφόρνια και ταυτόχρονα τη συνθετική σοφία μιας 25ετούς καριέρας. Οι στίχοι του Μπίλι Τζο Αρμστρονγκ ανακαλούν ξέγνοιαστα νεανικά χρόνια και ανώριμους έρωτες («Youngblood»), δίνουν σύνθημα εξέγερσης («Revolution Radio», «Outlaws») και κάνουν στοχευμένες –α λα Clash– κοινωνικές παρατηρήσεις («Somewhere Now»). Προσωπικό αγαπημένο η πανκ μπαλάντα «Troubled Times».

ΑΙΜΙΛΙΟΣ ΧΑΡΜΠΗΣ

ΡΟΚ
NICK CAVE & THE BAD SEEDS
Skeleton tree
Bad Seed Ltd., 2016

Πόσες δεκαετίες πήρε στον Νικ Κέιβ να τραγουδήσει με αμεσότητα «Σ' έχω ανάγκη», να βάλει σε κάποιο τραγούδι του μια τετριμμένη καθημερινή εικόνα, δίχως ν' ακκίζεται, δίχως να κρύβει τον εαυτό του πίσω από μυθολογικές κουβέρτες, δίχως να μας απαγορεύει να δούμε τον σκελετό του; Οι στίχοι του δεν θρυμματίζονται πια από τη φιλολογία και η μουσική ακούγεται σαν ένας βόμβος που έρχεται έξω από το στούντιο. Κάθομαι και τον βλέπω σε τέσσερις διαφορετικές χρονικές στιγμές: στο βερολινέζικο δωμάτιό του το '87, στην πρώτη αμερικανική περιοδεία του το '89, στο εγωκεντρικό του σύμπαν στις «20.000 μέρες στη Γη», στο φετινό ντοκιμαντέρ που στοιχειώνεται από την απώλεια του γιου του.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ
NICOLAS JAAR
Sirens
Other People, 2016

Ο Nicolas Jaar χαρακτηρίστηκε «παιδί θαύμα» της ηλεκτρονικής μουσικής όταν κυκλοφόρησε τον καταπληκτικό ντεμπούτο δίσκο του «Space Is Only Noise», το 2011. Χρειάστηκαν πέντε χρόνια για να υπάρξει επίσημη δισκογραφική συνέχεια, με το «Sirens». Εχοντας περάσει αυτό το διάστημα συνεργαζόμενος με άλλους μουσικούς, κάνοντας ρεμίξ και κυκλοφορώντας μεμονωμένα κομμάτια, στο «Sirens» η τάση του να μπλέκει πολλά διαφορετικά είδη μουσικής φτάνει στο αποκορύφωμά της. Μέσα σε μόλις 41 λεπτά περνάμε από γαλήνια, ambient μουσικά τοπία, σε δυνατά, επαναλαμβανόμενα μοτίβα που πλησιάζουν την ένταση της post-punk. Παραμορφωμένα φωνητικά με πολιτικές απολήξεις...

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΠΟΥΓΑΣ

TEXNES-08 NTOKIMANTEP_Master_cy 27/10/16 18:18 Page 8

«Αν δεν υπάρχει το σήμερα, το αύριο είναι χαμένο»

Ο Δημήτρης Αληθεινός είναι ένας καλλιτέχνης που στα έργα του συνυπάρχει το πολιτικό και φιλοσοφικό γίγνεσθαι

Ο Δημήτρης Αληθεινός είναι αντίθετος σε οποιαδήποτε μορφή εξουσίας και προσπαθεί να το δηλώνει μέσω της τέχνης του.

Συνέντευξη στον **ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**
Φωτογραφίες **ΔΙΟΝΥΣΗΣ ΣΙΡΑΝΙΔΗΣ / ALPHA C.K. ART GALLERY**

Ο Δημήτρης Αληθεινός είναι ένας από τους εικαστικούς που προσπαθούν να διαμορφώσουν τον εικαστικό λόγο, διαλέγοντας κάθε φορά την κατάλληλη λέξη που μπορεί να είναι ένα χρώμα, ένα υλικό ή μία ιδέα. Κάθε φορά, όμως, θα πρέπει η προσθήκη να ενσωματώνεται ομαλά. Ο Δημήτρης Αληθεινός περιγράφει τις Κατακρύψεις, τον δικό του καλλιτεχνικό τρόπο αντίδρασης στα όσα συμβαίνουν στον πλανήτη αλλά και στον άνθρωπο. Μας μιλάει ακόμα για τον χρόνο και λέει ακόμα ότι ο δημιουργός δεν είναι ηγέτης, οφείλει απλώς να λειτουργεί ως ξυπνητήρι συνειδήσεων.

–Κύριε Αληθεινέ, η τέχνη σας έχει χαρακτηριστεί και ως αντιτέχνη, τι είναι τέχνη και τι αντιτέχνη για εσάς;

–Την εποχή του ’70, τότε που γεννήθηκε ο όρος αντιτέχνη, επιθυμούσαμε ως νέοι «επαναστάτες» την ανατροπή του ακαδημαϊσμού, θέλαμε να καταργήσουμε οτιδήποτε «μύριζε» μουσείο, θέλαμε να αλλάξουμε όχι μόνο τον κόσμο, όχι μόνο τον υπάρχοντα μύθο αλλά και κάθε μύθο. Σήμερα, μπορώ να πω ότι εξελίξαμε το παλιό με το δικό μας καινούργιο που πιθανόν σήμερα να έχει ήδη παλιώσει και να ζητάει με τη σειρά του την ανανέωση. Συμμετείχα σε αυτό το ρεύμα, δούλεψα και συνεχίζω να δουλεύω για την ανατροπή των ακαδημαϊσμών.

–Με ποιον τρόπο το προσπαθήσατε και απ’ ό,τι καταλαβαίνω το προσπαθείτε ακόμα;

– Η ζωγραφική είναι μία γλώσσα, και η προσπάθεια-επιθυμία του ποιητή είναι να προσθέσει στο γλωσσάρι της μία καινούργια λέξη. Αυτό επιθυμούσα και επιθυμώ να κάνω κι εγώ. Όμως, για να μπει μία καινούργια λέξη ανάμεσα στις υπάρχουσες, πρέπει να γίνει χώρος για να χωρέσει η καινούργια, συνταιριάζοντας με τις άλλες τις «παλιές», να συνυπάρξει, δίχως να τις ταράξει. Κατά καιρούς ο ποιητής πρέπει να παλέψει με τους «ακαδημαϊκούς φρουρούς» της γλώσσας, και τότε ακριβώς φαίνεται η σύγκρουση των γενεών, των εποχών, των απόψεων, που στην ουσία δεν είναι τίποτε άλλο παρά η εξέλιξη. Έτσι εξελίσσεται η ιστορία, έτσι εξελίσσεται και η τέχνη.

–Οπότε είναι καλό να έχουμε και συγκρούσεις κάποτε.

–Πάντα. Όταν οι συγκρούσεις έχουν ως βάση τον δημιουργικό διάλογο, όταν ξεκινάνε με επιχειρήματα και καταλήγουν σε έργα, είναι απαραίτητες. Ο δημιουργικός διάλογος είναι η βάση της εξέλιξης των ιδεών, και του ανθρώπου γενικά.

–Είστε ακόμη αντιεξουσιαστής μέσω της τέχνης σας;

–Και μέσω της ζωής μου, όχι μόνο της τέχνης μου. Αντιπαθώ να με εξουσιάζουν, και για τον ίδιο λόγο δεν μου αρέσει να εξουσιάζω. Θα έπρεπε να είναι αυτονόητο, όμως δυστυχώς δεν είναι, και ίσως χρειάζεται να το τονίσουμε: οι άνθρωποι είναι όλοι ίσοι. Κανείς δεν δικαιούται να εξουσιάζει κάποιον άλλο. Προσωπικά δεν συμπαθώ την εξουσία, όταν μου επιβάλλεται. Αν υπάρχει ένα κοινώς αποδεκτό πρόγραμμα μέσα σε μία ομάδα ή σε έναν λαό, είναι λογικό ότι πρέπει να εφαρμοστεί κοινή συναινέσει και με ευθύνη του ίδιου του λαού που το θέλησε. Κανόνας που υποτίθεται ότι υπάρχει στις δημοκρατίες. Εκεί υπακούω, όμως σε όλα τα άλλα, σε οποιαδήποτε μορφή εξουσίας –για να ξεκινήσουμε από την αυταρχική πολιτεία και να καταλήξουμε στην αυταρχική οικογένεια– είμαι αντίθετος.

–Αυτή την αντίθεσή σας πώς την εκφράζετε;

–Υπάρχουν τουλάχιστον τρεις τρόποι, τρεις όψεις του έργου μου, οι δύο εκ των οποίων είναι άμεσα ενάντια σε κάθε εξουσία. Η πρώτη είναι οι Κατακρύψεις, τα έργα δηλαδή που είναι κρυμμένα μέσα στη γη και που δεν μπορεί με τίποτα κανείς να τα οικειοποιηθεί. Η εξουσία έχει τη δύναμη να οικειοποιείται τα πάντα, κραυγαλέο παράδειγμα είναι το γκράφιτι που γεννήθηκε στους τοίχους των πόλεων και αυτή τη στιγμή έχει μπει στις γκαλερί και τις ιδιωτικές συλλογές. Μα την Κατάκρυψη η εξουσία δεν θα μπορέσει ποτέ να την αποκτήσει. Η δεύτερη όψη είναι η Συνεργασία και η Υποστήριξη των Πολιτισμών, που ούτε κι εκεί η εξουσία μπορεί να παρέμβει. Και τέλος το εικαστικό μου έργο. Οι δυο τρόποι (οι Κατακρύψεις και οι Πολιτισμοί) καταγγέλλουν την καταστροφή του πλανητικού περιβάλλοντος, την απειλή εξαφάνισης του ανθρώπινου είδους και την αλλοίωση των Πολιτισμών. Ο άλλος αγγίζει τη συνείδηση του θεατή, ταρακουνώντας την. Μην ξεχνάμε, άλλωστε ότι ο ποιητής (με την έννοια του ποιώ) δεν είναι ηγέτης, απλώς εγείρει τις συνειδήσεις.

Το έργο «Τα Όνειρα μου Γεννούν Εικόνες IV», καμβάς, ξύλο, μέταλλο (2016).

–Εσείς, λοιπόν, προτείνετε μέσω του έργου σας τρόπους έγερσης της συνείδησής μας.

–Εγώ είμαι το αγκάθι που τσιμπάει το δέρμα, αν τσιμπήσει την καρδιά και το μυαλό ακόμα καλύτερα, αλλά είμαι ένα αγκάθι καλοπροαίρετο, ένα ξυπνητήρι καλοπροαίρετο, και προσπαθώ όχι μόνο να αφυπνίσω τους άλλους, αλλά να παραμένω κι εγώ σε εγρήγορση.

–Ο χρόνος πόσο σας απασχολεί;

–Ο χρόνος είναι φίλος μας, απόδειξη ότι όσο πιο πολύ χρόνο έχουμε, τόσο καλύτερα αισθανόμαστε. Αυτό που με προβληματίζει περισσότερο από τον χρόνο είναι ο χώρος, διότι η φθορά έχει άμεση σχέση με τον χώρο. Από το καθημερινό άγχος, έως την μόλυνση του περιβάλλοντος όλα έχουν να κάνουν με τον χώρο. Αν θα ονόμαζα τον χρόνο απόλαυση, θα έλεγα τον χώρο ασφυξία.

–Η τέχνη σας είναι γεμάτη χρόνο;

–Αφού ο χρόνος, όπως είπα, είναι φίλος μου, τα έργα μου μαρτυρούν αυτή τη σχέση. Στα έργα μου, τα οποία εμπεριέχουν ρολόγια, ο ήχος είναι όμοιος με τον ήχο της καρδιάς, αυτό το προσωπικό μας ρολόι που ενώ δεν το ακούμε μας καθορίζει. Πιστεύω ότι θα έπρεπε να ακούμε πιο συχνά, αυτή την καρδιάρολόι, κι αν την ακούμε προσεκτικά, αν διαβάζουμε τον ήχο των χτύπων της, ίσως κάποια στιγμή γίνουμε σοφότεροι.

– Πείτε μου δυο λόγια για την έκθεση σας με τίτλο «Τα όνειρά μου γεννούν εικόνες», που έκλεισε την περασμένη εβδομάδα.

–Οι εικόνες μας γεννιούνται από συναισθήματα. Με τη δουλειά μου αυτή, αποκαλύπτω κάτι πολύ απλό: η αλήθεια, η προσωπική αλήθεια του καθενός από εμάς, δεν υπάρχει στο φως όπως μας μαθαίνουν, αλλά στο σκοτάδι. Μόνο εμείς γνωρίζουμε (ή πολύ συχνά, υποθέτουμε) τι κρύβεται βαθιά μέσα μας, και δεν πρόκειται –είμαι σίγουρος εκατό τοις εκατό– να το αποκαλύψουμε ποτέ. Οι κρυφές μας αλήθειες, αυτές που φτερουγίζουν μέσα μας σαν τα πουλιά της νύχτας, είναι τόσο σημαντικές, ώστε τα τελευταία χρόνια η εξουσία, μέσω της επιστήμης, βάλθηκε να κατακτήσει τον τρόπο με τον οποίο θα μπαίνει στο μυαλό μας, θα μαθαίνει τι αισθανόμαστε, τι σκεφτόμαστε. Αν βρουν τον τρόπο, σκλαβωθήκαμε. Όσο μπορούμε να διαφυλάξουμε κρυφή την αλήθεια μέσα μας, τόσο θα είμαστε ελεύθεροι. Μπορεί να ακούγεται απλό, και είναι τόσο απλό όσο ο νόμος της βαρύτητας.

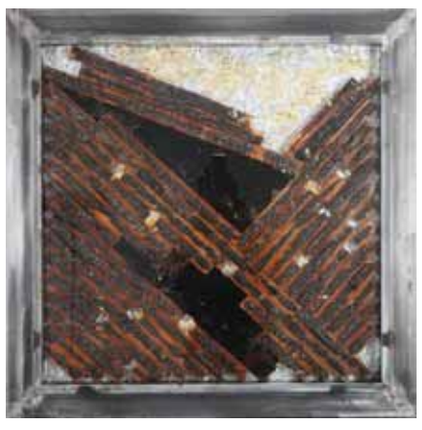

“Οι Κατακρύψεις είναι μία μορφή αντίστασης στην εξουσία. Είναι ένα έργο που δεν θα καταφέρει ποτέ καμία εξουσία να πάρει ή να οικειοποιηθεί.

Σεμινάριο Τέχνης 30 ωρών με τον Δημήτρη Αληθεινό

Ο Δημήτρης Αληθεινός θέλοντας να γνωρίσει στους νέους καλλιτέχνες αλλά και στο κοινό τους σημαντικούς ζωγράφους του 20ού αιώνα μέσω του σεμιναρίου που διοργανώνει θα παρουσιάσει, θα προσεγγίσει και θα αναλύσει το έργων αυτών που θεμελίωσαν τη μοντέρνα και σύγχρονη τέχνη στην Ελλάδα και στην Κύπρο. Θα πραγματοποιηθούν τρεις κύκλοι μαθημάτων, τις ημέρες Παρασκευή-Κυριακή, 4-6, 11-13 και 18-20 Νοεμβρίου. Ώρες μαθημάτων τις Παρασκευές 6:00-8:00 μ.μ. και τα Σαββατοκύριακα 10:00-2:00 μ.μ.
Χώρος διεξαγωγής: Αισχύλου 103, Λευκωσία.
Εγγραφές έως 2 Νοεμβρίου. Πληροφορίες/εγγραφές στο τηλ. 99469957 (κ. Αυγή Διομήδους).

Από τις 6 έως τις 18 Οκτωβρίου ο Δημήτρης Αληθεινός παρουσίασε στην Alpha C.K. Art Gallery έργα με τίτλο «Τα Όνειρα μου Γεννούν Εικόνες» με έργα από το 1986 έως σήμερα.

Οι Κατακρύψεις είναι μια παρεμβολή στον πυρήνα της ζωγραφικής

–Τι είναι οι Κατακρύψεις; Είπατε ότι είναι ένα μέσο αντίδρασης.

–Θα χαρακτήριζα το έργο των Κατακρύψεων, ως έργο συνειδητοποίησης. Από την πρώτη φορά, το 1981, έως και σήμερα, κάθε Κατάκρυψη χτυπάει το καμπανάκι της ολοκληρωτικής καταστροφής. Παλιά πίστευα ότι ο κίνδυνος απειλεί μόνο τον πλανήτη, το περιβάλλον, όμως κάποια στιγμή κατάλαβα ότι ο πλανήτης Γη, το σπίτι μας, θα υπάρχει όσο υπάρχει ο ήλιος. Αυτό που θα χαθεί θα είναι ο άνθρωπος, το ανθρώπινο είδος. Η τέχνη είναι η πανανθρώπινη μνήμη, ό,τι πιο πολύτιμο φτιάξαμε, κι εγώ, θέλοντας να δηλώσω αυτή την απειλή, κρύβω τη μνήμη. Από την πρώτη Κατάκρυψη έχουν περάσει ήδη τριάντα πέντε χρόνια και έχουν πραγματοποιηθεί μέχρι στιγμής 199 έργα, από τον Βόρειο Πόλο στον Νότιο και γύρω γύρω τη Γη. Το σύνθημά μου, όσο κι αν ακούγεται υπερβολικό, είναι «σώστε το μέλλον, σώστε το ανθρώπινο είδος».

–Τι εννοείτε, κινδυνεύει τόσο πολύ ο άνθρωπος;

–Μη σας φαίνεται υπερβολικό. Τα στοιβαγμένα αποθέματα πυρηνικής ενέργειας είναι τρομακτικά πολλά, και μην ξεχνάτε ότι δεν λείπουν οι τρελοί «ηγέτες-ιδιοκτήτες» πυρηνικής βόμβας. Έτσι, λοιπόν, αν γίνει σε οποιοδήποτε σημείο μια σύρραξη, τουλάχιστον εκεί θα εξαφανιστεί η ζωή και οι άνθρωποι. Επίσης, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι υπάρχει και η καθημερινή διάβρωση. Παράδειγμα ο μολυσμένος αέρας, το απόλυτο δικαίωμά των όντων στην αναπνοή καταργείται σταδιακά, το ίδιο με το νερό, το χωράφι, την τροφή. Όλα αυτά κάποιος πρέπει να τα εκφράσει και μέσω της Τέχνης. Έναs είμαι εγώ.

– Τι πρέπει να περιέχει ένα έργο και πόσω μάλλον ένα έργο που προορίζεται για Κατάκρυψη;

– Σε κάθε έργο υπάρχει (ή θα έπρεπε να υπάρχει) το κοινωνικό περιεχόμενο από τη μία, και από την άλλη η έρευνα της εικαστικής γλώσσας. Οι Κατακρύψεις κάνουν μια παρεμβολή στον πυρήνα της ζωγραφικής. Αν φανταστείτε ότι ένα εικαστικό έργο γίνεται για να είναι ορατό, και αυτά τα έργα, αν και μη ορατά, υπάρχουν, μιλάμε γι’ αυτά, ρωτάμε γι’ αυτά και συχνά τα μεταπλάθουμε προφορικά, όπως τα παραμύθια, τότε καταλαβαίνεις και τον πειραματισμό της έρευνας.

–Με τις Κατακρύψεις και τα έργα αυτά που είναι ωσεί παρόντα, μπορούμε να συνδέσουμε και τη μνήμη;

– Η τέχνη είναι μνήμη έτσι κι αλλιώς. Δεν υπάρχει έργο που να μη φέρει τη μνήμη μέσα του. Το θέμα είναι τι είδους μνήμη φέρει και τι είδους γλώσσα έχει.

–Με την Κατάκρυψη τα έργα σας κρατάνε κάτι από τη διαχρονικότητά τους;

–Δεν είναι αυτό το ζητούμενό μου, δεν είμαι τόσο ματαιόδοξος ώστε να θέλω να υπάρχω σε χίλια χρόνια. Κάνω ό,τι πιστεύω σωστό για το σήμερα. Αν δεν υπάρχει η εξασφάλιση του σήμερα, με τα υπάρχοντα δεδομένα το αύριο είναι αβέβαιο. Θα ήταν καλό, μιας και μιλάμε για το μέλλον, να διδαχτούμε από τις μέλισσες. Ξέρετε, η εργάτρια μέλισσα ζει σαράντα πέντε ημέρες, πράγμα που σημαίνει ότι αυτές που δουλεύουν μαζεύοντας μέλι εντατικά την άνοιξη, το καλοκαίρι και το φθινόπωρο, δεν θα ζουν τον χειμώνα να φάνε από το μέλι που μάζεψαν. Όμως το μαζεύουν για τις επόμενες γενιές και για το είδος τους.

TEXNES-09 CINEMA_Master_cy 27/10/16 18:19 Page 9

Το χιούμορ αποδομεί τη δυστυχία

Το «Toni Erdmann» πιστοποιεί τη μεγάλη κλάση της σκηνοθέτιδος Μάρεν Αντε

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΜΠΟΥΡΑ**

Η Ινές Κονράντι (Σάντρα Χίλερ), που φαινομενικά ελέγχει τα πάντα γύρω της, και ο Τόνι Ερντμαν (Πίτερ Σιμόνιτσεκ), ο κλόουν που την απορρυθμίζει.

Η Γερμανίδα Μάρεν Αντε είναι η αποκάλυψη της χρονιάς· η τρίτη μεγάλου μήκους ταινία της, το «Toni Erdmann», που αγνοήθηκε στις Κάννες, πιστοποιεί την ωριμότητα μιας δημιουργού μεγάλης κλάσης. Οσοι είδαν τις δύο προηγούμενες στις «Νύχτες Πρεμιέρας», το «Alle Anderen» και το «Der Wald vor lauter Bäumen», θα διαπιστώσουν πόσα σκαλοπάτια έχει ανέβει για να φτάσει εδώ όπου βρίσκεται τώρα. Το «Toni Erdmann» είναι σπουδαία ταινία, αυτοσχεδιαστική και συμπαγής. Είναι αφημένη στα χέρια των ηθοποιών ενώ ταυτόχρονα μελετημένη σκηνοθετικά μέχρι την παραμικρή λεπτομέρειά της· εύκολα το διαπιστώνεις, εάν παρατηρήσεις πώς η Αντε ελέγχει τις σιωπές και τους νεκρούς χρόνους.

Το «Toni Erdmann», από το πρώτο μέχρι το τελευταίο πλάνο του, είναι μια δυναμική ισορροπία ανάμεσα στο «χύμα» και στον απόλυτο έλεγχο: μια διαρκής ανατρεπτική περφόρμανς από έναν πατέρα, που εναλλάσσει τις «μάσκες» του γέλιου και του τρόμου, μέχρι να ξορκίσει το κακό και οδηγήσει την κόρη του στον αληθινό δρόμο της καρδιάς της. Είναι ένα σύγχρονο παραμύθι για την πατρική αγάπη, αλλά και μια κωμωδία που κλιμακώνεται σαν ψυχαναλυτικό δράμα. Μια γκροτέσκ κωμωδία, που σπάζει τον καθρέφτη της για να δει τι κρύβεται πίσω από την ιδιοσυγκρασία του σημερινού Γερμανού. Μια τρυφερή γερμανική κωμωδία, που κορυφώνεται σε μια σκηνή στριπτίζ, πιο ψυχρή και από πάγο.

Toni Erdmann *****
ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΚΟΜΕΝΤΙ
Σκηνοθεσία: Μάρεν Αντε
Ερμηνείες: Πίτερ Σιμόνιτσεκ, Σάντρα Χίλερ, Τριστάν Πίτερ, Ινγκριντ Μπισού, Τόμας Λόιμπλ

Ενας κλόουν στα Βαλκάνια

Στην πρώτη σκηνή της ταινίας, ο συνταξιούχος Γουίνφριντ Κονράντι μάς συστήνει το alter ego του, τον φανταστικό Τόνι Ερντμαν. Λίγο μετά, αφού περιηγηθούμε στην καθημερινότητα του ιδιόρρυθμου Γουίνφριντ, θα γνωρίσουμε και την Ινές Κονράντι, νευρωτική κόρη του Γουίνφριντ, η οποία εργάζεται ως σύμβουλος σε μια γερμανική εταιρεία που αναλαμβάνει εργολαβίες μάνατζμεντ.

Η Ινές, που έχει αποξενωθεί από τον πατέρα της, τα τελευταία δύο χρόνια ζει στο Βουκουρέστι δουλεύοντας ένα σχέδιο μεταρρυθμίσεων που αποσκοπούν στον εκσυγχρονισμό της ντόπιας εταιρείας πετρελαίων. Εργάζεται σκληρά, σαν προγραμματισμένο ρομπότ σε ανδροκρατούμενο περιβάλλον, και έχει ξεχάσει τι θα πει ευτυχία. Η μοναδική επιθυμία της είναι να φύγει στη Σαγκάη· λες και μια κατάρα τη διώχνει μακριά.

Ενα Σαββατοκύριακο, ο Γουίνφριντ έρχεται απροειδοποίητα, σαν σίφουνας στο Βουκουρέστι. Το διήμερο κυλάει επεισοδιακά και «επιστρέφει» στη Γερμανία με ανάμεικτα συναισθήματα, ξεχνώντας όμως στο Βουκουρέστι το alter ego του.

Ο Τόνι Ερντμαν, με τη γελοία περούκα του και την ψεύτικη οδοντοστοιχία που τον κάνει να φαντάζει σαν καρικατούρα του Τζέρι Λιούις, αναλαμβάνει δράση. Θέλει να βοηθήσει την Ινές, που φαντάζει χαμένη σε μια χώρα ψεύτικων θαυμάτων, να βρει το αληθινό νόημα της ζωής. Ο κόσμος αλλάζει γρήγορα και βίαια, για να αποκτήσει μια παγκοσμιοποιημένη ομοιομορφία. Ο Τόνι εμφανίζεται σχεδόν σουρεαλιστικά δίπλα στην Ινές, σαν μανιτάρι στα πιο απίθανα και άγονα σημεία, λες και πρόκειται για ένα πλάσμα που το επινοεί η ίδια στο υποσυνείδητό της.

dbouras@kathimerini.gr

ΤΟ ΒΑΡΟΜΕΤΡΟ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Οι «Αγνωστοι», από τον σκηνοθέτη Τζόσουα Μάρστον, βασίζονται εξ ολοκλήρου στη χημεία των δύο πρωταγωνιστών, της Ρέιτσελ Βάις και του Μάικλ Σάνον. Πρόκειται για χαμηλότονη ταινία, πάνω σε μοτίβα του μελοδράματος, γύρω από τη φαινομενικά τυχαία συνάντηση μιας γυναίκας κι ενός άντρα που είχαν ερωτική σχέση στο παρελθόν. Ο Τομ και η σύζυγός του ετοιμάζονται για τα γενέθλιά του. Το ζευγάρι περνάει μια μικρή κρίση, που δυναμώνει λόγω των επαγγελματικών υποχρεώσεων του συζύγου. Τη βραδιά της γιορτής, ένας στενός συνεργάτης του Τομ θα φέρει μαζί του την καινούργια φίλη, την αντικομφορμίστρια Αλις, η οποία λέει ιστορίες από τη ζωή της σε διάφορα σημεία του πλανήτη, όπου έχει συμμετάσχει σε δράσεις σχετικές με τις οικολογικές της ανησυχίες. Η βραδιά προχωράει και ο Τομ σιγουρεύεται πως πρόκειται για μια άλλη γυναίκα, που έχει σημαδέψει το παρελθόν του. Οι δύο «άγνωστοι» θα βρουν μια δικαιολογία και θα βγουν για λίγο από το σπίτι. Εμφανίζονται επίσης η Κάθι Μπέιτς και ο Ντάνι Γκλόβερ.

Το καστ ξεχωρίζει και στο «Doctor Strange», όπου τους βασικούς ρόλους έχουν αναλάβει ο Μπένεντικτ Κάμπερμπατς, η Τίλντα Σουίντον, ο Μαντς Μίκελσεν, ο Τσιούετελ Ετζιοφορ και η Ρέιτσελ Μακ Ανταμς. Επίσης είναι μία από τις λίγες καταιγιστικές περιπέτειες φαντασίας στην οποία το 3D έχει λόγο ύπαρξης: η κατοπτρική διάσταση του σκηνικού είναι εντυπωσιακή (θυμίζει το «Inception»). Ενα τροχαίο αλλάζει τη ζωή του διάσημου νευροχειρουργού Στίβεν Στρέιντζ. Η ιατρική αδυνατεί να τον επαναφέρει πλήρως στην προηγούμενη κατάστασή του και έτσι αποφασίζει να πάει στο Νεπάλ αναζητώντας το Καμάρ Ταζ, αποκρυφιστικό κέντρο ανάρρωσης. Ο ήρωας και το σενάριο είναι από κόμικς της Marvel.

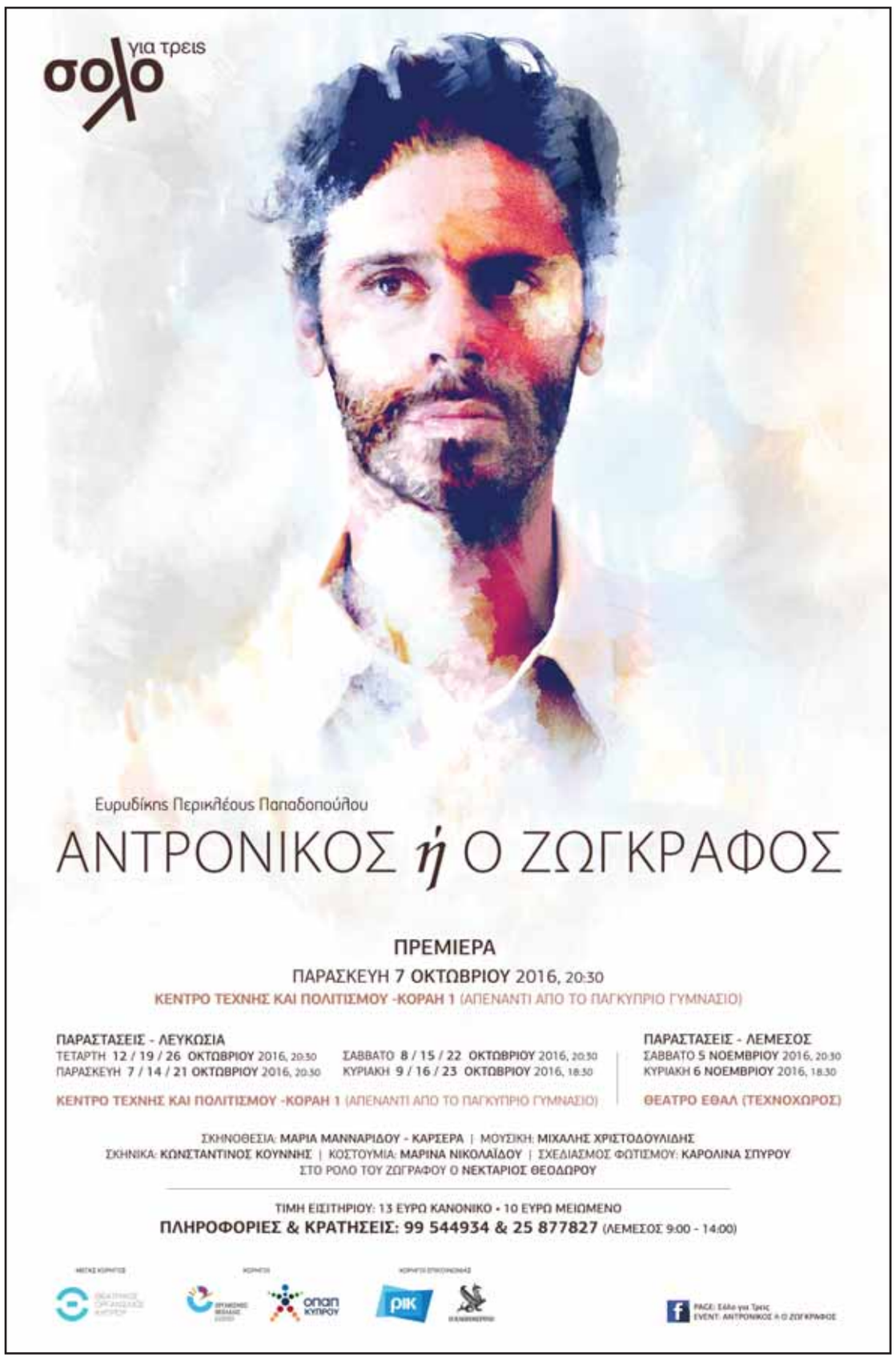

10 TEXNES TV_Master_cy 27/10/16 18:20 Page 10

ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΑΡΙΘΜΩΝ: 17.10.2016 - 23.10.2016

ΕΙΔΑΝ

1
Europa League Young Boys Vs APOEL
110.120
ΡΙΚ1, 20/10 34,9%

2
Δίδυμα φεγγάρια
87.510
ΑΝΤ1, 20/10 25,8%

3
Μπρούσκο
67.140
ΑΝΤ1, 20/10 21,5%

4
Ο τροχός της τύχης
61.200
Mega, 18/10 27,4%

5
Καμώματα τζι αρώματα
59.020
ΡΙΚ1, 19/10 23,5%

Τα πλατό μια μεγάλη κουζίνα

Μυθοπλασία, η ίντριγκα και το πάθος που αναζητάμε και το βρίσκουμε στην τηλεόραση

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Η σειρά «Η λέξη που δεν λες» έκανε πρεμιέρα την Τετάρτη 26 Οκτωβρίου, θα είναι το νησί νο 2 άραγε;

Γράφαμε την περασμένη εβδομάδα ότι τα τηλεοπτικά μενού περιλαμβάνουν λογής-λογής μεζέδες και εναπόκειται στον τηλεθεατή ποιο θα δοκιμάσει και ποιο θα προσπεράσει. Και να που έρχεται και δένει το σημερινό θέμα μας. Σχεδόν κάθε κανάλι έχει και μία εκπομπή μαγειρικής, κάθε πλατό και κουζίνα, και από μάγειρες και μαγείρισσες άλλο τίποτα. Ξύπνησες και είσαι νοικοκυρά ή νοικοκύρης, και σκέφτεσαι «μμμ… τι να μαγειρέψω σήμερα;» κανένα πρόβλημα, ανοίγεις την τηλεόραση σε ένα οποιοδήποτε κανάλι και όλο και κάποιον θα πετύχεις να έχει βάλει την κατσαρόλα στη φωτιά, να κόβει λαχανικά ή να προτείνει

> *Χάσατε τις μαγειρικές εκπομπές της εβδομάδας; Η λύση έρχεται το Σαββατοκύριακο, αφού οι εκπομπές προβάλλονται σε επανάληψη, οπότε κανένα πρόβλημα, απλώς κρατήστε σημειώσεις και μπορείτε να φτιάξετε και το μενού της εβδομάδας και μην το γελάτε καθόλου.*

καλά και υγιεινά πιάτα για όλη την οικογένεια. Αν πάλι, δεν έχεις πρωινές λιγούρες και ανησυχίες, αλλά σε παίρνει τηλέφωνο ένας φίλος ή μία φίλη και σου λέει, «έρχομαι το βράδυ για φαγητό, φτιάξε κάτι καλό!», και πάλι δεν πρέπει να ανησυχήσεις, είσαι στο γραφείο μεσημέρι, βρίσκεις μία τηλεόραση και πάλι κάποιον θα βρεις να μαγειροτσικαλίζει, μα ένα κολοκυθάκι θα καθαρίζει, μια τσιπούρα θα ξεντερίζει, που έλεγε και μια ψυχή, όλο και κάποια ιδέα θα πάρεις… Αν πάλι δεν σε ικανοποιήσουν οι συνταγές από Κύπρο και Ελλάδα και θες να δώσεις έναν πιο έθνικ τόνο στο τραπέζι σου και πάλι κανένα πρόβλημα, μία συνταγή από τη Γουαδελούπη θα τη βρεις, τώρα τα υλικά πού θα τα βρεις, αυτό είναι δικό σου θέμα, αγαπητέ τηλεθεατή μου.

Συνοψίζοντας στην κυπριακή τηλεόραση έχουμε έξι αμιγώς μαγειρικές εκπομπές σε όλες τις ζώνες τηλεθέασης, για όλα τα γαστρονομικά γούστα, για όλα τα βαλάντια, όλα για όλους. Αν σε αυτές προσθέσουμε και τα ένθετα των μαγκαζίνο, πρωινών και απογευματινών – όχι Γιώτα, προς Θεού, στη δική σου εκπομπή λάδια και τηγάνια–, τότε αυξάνει το νούμερο, και αυτομάτως και οι συνταγές! Μάλιστα, επειδή όλη τη βδομάδα, λόγω διαφόρων υποχρεώσεων, μπορεί να χάσουμε κάποια συνταγή. Τότε, η λύση έρχεται το Σαββατοκύριακο, αφού οι εκπομπές προβάλλονται σε επανάληψη, οπότε κανένα πρόβλημα, απλώς κρατήστε σημειώσεις και μπορείτε να φτιάξετε και το μενού της εβδομάδας έτσι, μην το γελάτε καθόλου, διότι θυμάμαι πάρα πολύ καλά τη μαμά μου με τη θεία μου να συζητάνε από τα εφτά χαράματα τα του μπακάλη και την ρητορική ερώτηση «Τι θα κάνεις σήμερα;», εννοώντας τι θα μαγειρέψει, βέβαια ό,τι ιδέα έπεφτε στο τραπέζι από τρίτους απορριπτόταν αυτομάτως, διότι η απάντηση έπρεπε να είναι δική τους, και ρε παιδί μου έτσι η καθεμιά κρατούσε πρώτον σε αγωνία τους υπόλοιπους του σπιτιού και δεύτερον δεν αλληλεπικάλυπτε η μία την άλλη! Σημαντικό για την πρωτοτυπία!

Ας περάσουμε όμως και στο φαινόμενο μυθοπλασία, που φαίνεται ότι δίνει στον ΑΝΤ1 τηλεοπτικούς πόντους! Τα «Δίδυμα φεγγάρια» και το «Μπρούσκο» είναι θα μπορούσαμε να πούμε τα πουλέν του σταθμού, αφού είναι από τα προγράμματα που κατά κόρον παρακολουθεί το κοινό. Πάντως από μυθοπλασία πάμε καλά, «9 μήνες», «Ζωή μου», «Πέντε κλειδιά», «Γαλάτεια», «Πέτρινο ποτάμι», «Όσα δεν ξέρεις», και ξεχνάω και μερικές! Απ' ότι φαίνεται πάσχουμε πολύ σε αυτή τη χώρα σε πάθος και το αναζητούμε στο γυαλί, όπως μας αρέσει και η ίντριγκα, ρε παιδί μου, τη γουστάρουμε την κλειδαρότρυπα! Ναι, τα κανάλια επενδύουν, λέμε τώρα, στη μυθοπλασία και στον ΑΝΤ1 βγαίνει, να δούμε τι θα κάνει και ο Alpha που περιμένει τα νούμερά του ανέβουν με τις προσθήκες του «Η λέξη που δεν λες», που ακούγεται ότι θα είναι «Το νησί» νούμερο 2 και με το «Αστέρας Ραχούλας», εμείς ευχόμαστε τα καλύτερα!

ΑΝΤΙΘΕΤΟ ΠΛΑΝΟ

Μπορν, η συνέχεια

Ο ΑΝΤ1 ολοκληρώνει αυτή την εβδομάδα την μετάδοση της τετραλογίας των μπλοκμπάστερ ταινιών με τον Τζέισον Μπορν. «Η κληρονομιά του Μπορν» συνεχίζει την υπόθεση από εκεί που μας άφησε η τρίτη ταινία, («Το τελεσίγραφο του Μπορν»), χωρίς όμως τον χαρακτήρα του Ματ Ντέιμον. Οι παραγωγοί, θέλοντας να αναπληρώσουν την έλλειψη αυτή, έφεραν στο καστ της ταινίας τον Έντουαρντ Νόρτον και τη Ρέιτσελ Βάις, ενώ τον πρωταγωνιστικό ρόλο κρατάει ο Τζέρεμι Ρενέρ, που υποδύεται τον Άρον Κρος, έναν πράκτορα των ειδικών δυνάμεων. Ο Άρον Κρος φτιάχτηκε στο «καλούπι» του Μπορν και ο τρόπος που αντιμετώπιζε τις συνωμοσίες εναντίον του είναι ο ίδιος, ετοιμαστείτε, λοιπόν, για ακόμη περισσότερη δράση και αγωνία. ΑΝΤ1, Κυριακή 30 Οκτωβρίου 9:20 μ.μ.

1	OTHERS	22,5%
2	ΑΝΤ1	16,8%
3	ΡΙΚ1	14,8%
4	MEGA	13,6%
5	ΣΙΓΜΑ	10,6%
6	OTHER CY	9,1%
7	ALPHA ΚΥΠΡΟΥ	8,9%
8	ΡΙΚ2	2,5%
9	EPT WORLD	1,2%

OTHERS: DreamBox, Nova Gr, Nova Cy, Ξένα κανάλια των CytaVision, Primetel, Cablenet.
OTHER CY: Extra, Capital, MADcy, Music Tv.
CY PAY: Cytavision, Primetel, NRG.
ΠΗΓΗ: NIELSEN AUDIENCE MEASUREMENT

ΡΙΚ1 ΤΗΛ.: 22862000

21.30 Beauty shop

07.30 Θεία λειτουργία
10.00 Τα ρόδα της οργής - (Ε)
Δραματική σειρά εποχής.
11.00 Πέτρινο ποτάμι - (Ε)
12.30 Μάθε τέχνη κι άστηνε (Ε)
13.00 Με οδηγό την Ελπίδα-(Ε)
13.30 Αμύνεσθαι περί Πάτρης
14.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
14.10 Σάββατο κι απόβραδο (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή.
16.00 Τετ - Α - Τετ - (Ε)
Talk show με τον Τάσο Τρύφωνος. Επ. 2ο.
17.30 Σπίτι στη φύση (Β'κύκλος). Περιβαλλοντική εκπομπή.
Επεισόδιο 5ο.
18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ(νοηματική)
18.15 Η ωραία Ελενού - (Ε)
Κυπριώτικο σκετς, με τους Αυγούστα Ευσταθίου, Παντελή Κλείτου, κ.ά. Επεισόδια 17ο-18ο.
19.20 Χωρίς αποσκευές (Δ΄ κύκλος)
Ταξιδιωτική εκπομπή με τον Σάββα Πούμπουρα.
20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
21.30 Beauty shop
Κωμωδία, με τους Κουίν Λατίφα, Αλίσια Σίλβερστοουν, κ.ά.
23.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
23.15 Τα ρόδα της οργής - (Ε)
Δραματική σειρά εποχής.
00.15 Χωρίς αποσκευές - (Ε)
Ταξιδιωτική εκπομπή.
01.45 ΕΙΔΗΣΕΙΣ - (Ε)
02.15 Σάββατο κι απόβραδο (Ε)
04.15 Αμύνεσθαι περί πάτρης
04.45 Σπίτι στη φύση - (Ε)
05.15 Η ωραία Ελενού - (Ε)
Κυπριώτικο σκετς.
06.15 Χωρίς αποσκευές - (Ε)

ΡΙΚ2 ΤΗΛ.: 22862000

21.50 Σάββατο κι απόβραδο

07.15 Παιδική ζώνη
α. Η ωραία κοιμωμένη
β. Η μικρή Λουλού
γ. Μάγια η μέλισσα
δ. Νέλι το ελεφαντάκι
ε. Χίθκλιφ ο γάτος
στ. Τα σούπερ ζωάκια
ζ. Ντένις ο τρομερός
η. Ντόρα η μικρή εξερευνήτρια
11.00 Στη χώρα του Γιατί - (Ε)
Παιδική σειρά.
11.30 Παιδική ζώνη - (Ε)
16.00 Οικογένεια Στίβενς (Even Stevens)
Οικογενειακή σειρά.
16.30 Το σαφάρι της Σκάουτ (Scout's Safari, II).
Οικογενειακή σειρά.
17.00 Euromaxx
Επεισόδιο 26.
17.30 Tasty Tales)
Σειρά ντοκιμαντέρ.
18.00 Η δύναμη του αθλήματος (The power of sports)
Σειρά ντοκιμαντέρ.
18.30 Ταξιδεύοντας στα νησιά (On Island Time)
Σειρά ντοκιμαντέρ.
19.00 Στο δρόμο για την αειφόρα Ντοκιμαντέρ.
20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
21.30 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (αγγλική)
21.40 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (τουρκική)
21.50 Σάββατο κι απόβραδο (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή.
23.20 Προϊστορικά όντα (Paleoworld)
Σειρά ντοκιμαντέρ.
23.50 ΕΙΔΗΣΕΙΣ - (Ε)
00.10 ΓΙΟΥΡΟΝΙΟΥΣ

MEGAONE ΤΗΛ.: 22477777

21.20 Star Κύπρος 2016

07.00 Θεία λειτουργία
Απευθείας σύνδεση.
10.00 Food and the city - (Ε)
Εκπομπή μαγειρικής με τον Βασίλη Καλλίδη.
11.00 FAKATEτους 2 - (Best of)
Σατιρική εκπομπή με τους Ηράκλη Γιωργαλλή, Άννα Μονογιού, κ.ά.
12.00 Ραντεβού! - (Ε)
Τηλεπαιχνίδι με τον Μάρκο Σεφερλή.
13.00 Η ώρα η καλή - (Ε)
Κωμική σειρά, με τους Πάνο Μιχαλόπουλο, Μπέσυ Μάλφα, κ.ά.
14.00 Εφτά θανάσιμες πεθερές - (Ε)
Ελληνική κωμική σειρά.
16.20 Αντικλείδι
Εκπομπή με την Χριστίνα Ιακώβου.
17.20 Τροχός της τύχης - (Ε)
Τηλεπαιχνίδι με τον Πέτρο Πολυχρονίδη και την Τζούλια Νόβα.
18.40 Dansing Junior
Παιδικό talent show, με την Άννα Μονογιού.
20.20 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
21.20 Star Κύπρος 2016 Live
Με την Κωνσταντίνα Ευριπίδου.
01.40 Δεν έχω λόγια - (Ε)
Τηλεπαιχνίδι με τον Γιώργο Καπουτζίδη.
02.40 Ξυπνήσατε; - (Ε)
Εκπομπή, με τους Κωνσταντίνα Ευριπίδου, Μιχάλη Σοφοκλέους.
04.40 Έχεις μέσον
Ενημερωτική εκπομπή με την Στέλλα Στυλιανού.
05.40 Οι κληρονόμοι - (Ε)

ΑΝΤ1 ΤΗΛ.: 22200200

21.20 The bourne Legacy

06.20 Πρωινή ενημέρωση
07.00 Οι ντετέκτιβ - (Ε)
07.30 Καθρέφτη, καθρεφτάκι μου - (Ε)
08.20 Δείξε μου το φίλο σου - (Ε)
09.30 Το πιο γλυκό μου ψέμα - (Ε)
Ελληνική σειρά.
10.20 Οι συμμαθητές - (Ε)
Ελληνική σειρά.
11.30 Τα πέντε κλειδιά - (Ε)
13.40 Πάθος για εξουσία (Passion Y Poder)
Αισθηματική κοινωνική τηλενουβέλα.
16.45 Follow
Εκπομπή με την Αφροδίτη Γεωργίου.
17.20 Mamma Mia - (Ε)
Κυπριακή σειρά.
17.50 Τα νέα του ΑΝΤ1 σε 10΄
18.00 Συνέχεια της σειράς
18.40 Οι συμμαθητές, ΙΙΙ
Ελληνική κωμική σειρά.
20.20 Τα νέα του ΑΝΤ1
21.20 The bourne Legacy
Περιπέτεια, με τους Τζέρεμι Ρένερ, Ρέιτσελ Βάις
23.15 True detectrive
Ξένη σειρά.
00.00 Τίτλοι ειδήσεων
00.10 Steps - (Ε)
Νεανική σειρά.
01.00 Κλεμμένη ζωή - (Ε)
Ελληνική σειρά.
01.40 Μαχαιρώματα - (Ε)
Ελληνική σειρά.
02.30 Ιστορίες από την απέναντι όχθη - (Ε)
Ελληνική σειρά.
03.10 Τα νέα του ΑΝΤ1 - (Ε)
04.20 30 μέρες αγωνίας (Ε)
05.30 Δις Μαδιάμ (Ε)

ΣΙΓΜΑ ΤΗΛ.: 22580100

21.15 Το στέκι της παρέας

07.10 Βουράτε γειτόνοι - (Ε)
Κυπριακή σειρά.
08.40 Μια βαλίτσα γεύσεις - (Ε)
Εκπομπή μαγειρικής.
09.20 Παιδική ζώνη
09.50 Παιδική ταινία
11.15 Μια βαλίτσα γεύσεις - (Ε)
12.10 Happy traveller
Ταξιδιωτική εκπομπή μαγειρικής, με τον Ευτύχη Μπλέτσα.
13.00 Love & Style - (Best Of)
Lifestyle εκπομπή.
14.25 Αδιακρίτως - (Ε)
Εκπομπή με τον Ανδρέα Πιτσιλλίδη.
15.30 Δύο ξένοι
Ελληνική σειρά.
17.15 Προορισμός Ευτυχία
Ταξιδιωτική εκπομπή με την Ευτυχία Ανδρέου.
17.55 #Νεολαία
Εκπομπή για τη νεολαία, με τη Δήμητρα Σιβρή.
18.00 Γεγονότα σε συντομία
18.10 Παραδοσιακή βραδιά (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή.
20.15 Τομές στα γεγονότα
21.15 Το στέκι της παρέας
Ψυχαγωγική εκπομπή, με τον Ανδρέα Δημητρόπουλο.
23.10 Θύρα Σίγμα
Αθλητική εκπομπή.
00.35 Τομές στα γεγονότα
00.40 The first 48 hours
Ξένη σειρά ντοκιμαντέρ.
01.30 Rules of engagement (Ε)
Κωμική σειρά.
01.55 Τραγωδία στον αέρα
Σειρά ντοκιμαντέρ.
02.40 Αλλού ξημερωμένοι - (Ε)
Κυπριακή σειρά.
03.10 Λόγια του αέρα - (Ε)

ALPHA ΤΗΛ.: 22212400

19.15 Τα μαύρα μάθκια

06.45 Παιδική ζώνη
07.30 Στη γειτονιά μας
Κοινωνική εκπομπή.
08.30 60΄ Ελλάδα - (Ε)
Οδοιπορικό με τον Νίκο Μάνεση.
09.45 Σπίτι μου σπιτάκι μου
Ψυχαγωγική εκπομπή.
13.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
13.10 Τα μαύρα μάθκια - (Ε)
14.00 Deal - (Ε)
Τηλεπαιχνίδι.
14.55 Έλα στη θέση μου - (Ε)
Κωμική σειρά.
16.40 Το σόι σου - (Ε)
17.40 Μην αρχίζεις στη μουρμούρα - (Ε)
Ελληνική σειρά.
18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
18.10 Συνέχεια της σειράς
18.35 Η λέξη που δε λες - (Ε)
Κοινωνική σειρά με τους Μαρία Πρωτόπαππα, Βασίλη Μπισμπίκη.
19.15 Τα μαύρα μάθκια
Κυπριακή σειρά εποχής.
Επεισόδιο 14ο.
20.15 ALPHA NEWS
21.15 Πάμε πακέτο - (Ε)
22.45 Λούης Night Show - (Ε)
Stand-up comedy, με τον Λούη Πατσαλίδη.
00.30 World Party
Ταξιδιωτική εκπομπή.
01.30 Γ4
Κοινωνική σειρά, με τους Κατερίνα Μισιχρόνη, Γιώργο Σπάνια, κ.ά.
02.15 10η εντολή
Αστυνομική σειρά.
03.00 Οι ιστορίες του αστυνόμου Μπέκα - (Ε)
Αστυνομική σειρά.
03.45 Άλλαξέ το - (Ε)

MAD ΤΗΛ.: 22472472

06.00 Wake Up... Hits
08.00 Breakfast
11.00 Greeks Only Mixer
12.00 Mixer
15.00 Zone M
16.30 30 Best Videos
18.30 MAD X Rays
19.00 Λάικ στα ελληνικά
20.00 Στη Διαπασών
22.00 Zone M
00.00 TV War
01.30 Insomnia Mixer

TV PLUS ΤΗΛ.: 22600600

07.05 Παιδική ζώνη
08.35 Παιδική ζώνη
10.20 Κωστάκης & υιοί - (Ε)
10.55 Tips διακόσμησης - (Ε)
11.50 Smart γεύσεις - (Ε)
12.35 Τηλεαγορά
13.40 Dolce Vita - (Ε)
14.35 Life + - (Ε)
15.30 Τηλεαγορά
16.35 Τα κοπέλια - (Ε)
17.15 Χίλιες και μια γεύσεις-(Ε)
18.00 On Air - (Ε)
18.50 Σαν το σκύλο με τη γάτα - (Ε)
20.05 Login
21.10 Ξένη ταινία
00.20 The mentalist
01.00 Ξένη ταινία

CAPITAL ΤΗΛ.: 25577577

07.15 Παιδική σειρά
07.50 Gentle Ben
Παιδική ταινία.
09.45 Επιτέλους Σ/Κ
Με την Ναταλία Γερμανού.
13.40 Αποκαλυπτικά
17.00 Τηλεαγορά
19.10 Final approach
Περιπέτεια.
21.00 Ξένη ταινία
23.00 Ξένη ταινία
01.30 Μοιραία σύγκρουση
Θρίλερ
03.10 Επικίνδυνη εμμονή
Θρίλερ.

MOVIES BEST

21.00 Before I Disappear

08.15 The Bounty
10.25 Abandoned
11.55 Ping!
13.30 Snowpiercer
15.35 How To Make Love Like An Englishman
17.20 The Longest Week
18.50 Dr. T & The Women
21.00 Before I Disappear
23.00 Ashes
00.30 Barely Lethal
02.10 Small Time
03.45 Love And Honor
05.20 Montana (1998)

GREEK CINEMA

22.00 Χτυποκάρδια στο θρανίο

07.20 Ο γίγας της Κυψέλης
08.55 Ζήτω η τρέλα
10.15 Αγάπη μου παλιόγρια
12.00 Μπουμ! Ταρατατζούμ
13.40 Πικρή ζωή
15.15 Ο παραμυθάς
16.50 Ο χαζομπαμπάς
18.45 Κορίτσια στον ήλιο
20.15 Επιχείρηση Απόλλων
22.00 Χτυποκάρδια στο θρανίο
23.55 Κατήφορος

11-TEXNES-07 TAXIDI_Master_cy 27/10/16 18:20 Page 11

Θεσσαλονίκη: εκλεκτή γωνιά της Ευρώπης

Ταξιδεύουμε πίσω στον χρόνο, στον Μεγάλο Πόλεμο, παρέα με καλλιτέχνες συμμαχικών δυνάμεων

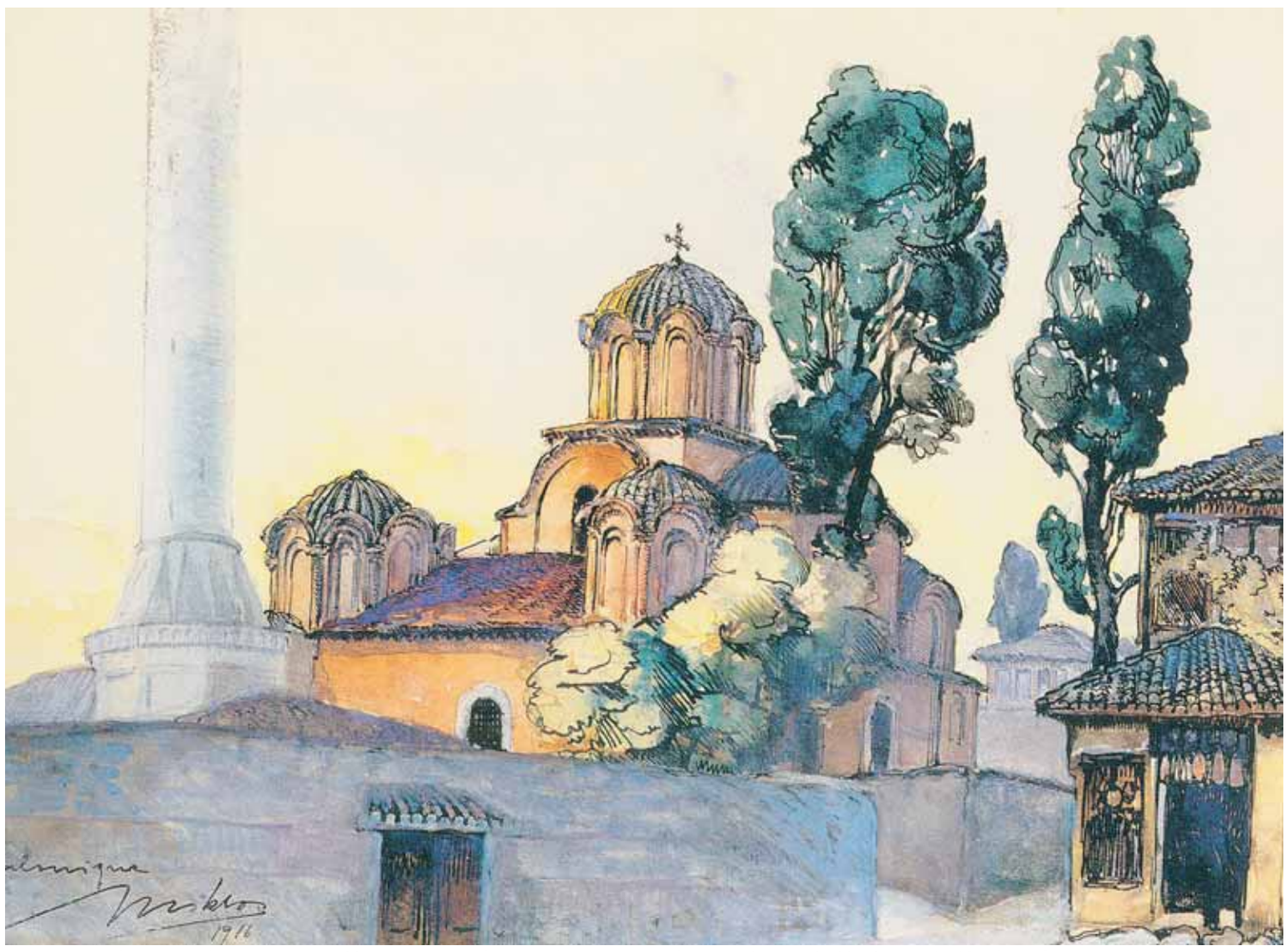

Ο ναός της Αγίας Αικατερίνης, 1916, του Miklos Rameaux από τις χειρόγραφες σημειώσεις «Salonique/Miklos/1916». (Συλλογή Αρσέν και Ρουπέν Καλφαγιάν)

Της **ΓΙΩΤΑΣ ΜΥΡΤΣΙΩΤΗ**

«Αυτοί που δεν έχουν γνωρίσει τον πόλεμο δεν μπορούν να καταλάβουν μέχρι ποιο σημείο η Τέχνη γίνεται μια ανάγκη για όσους την αγαπούν», έγραφε ο J. de Tournes στις 3 Ιουνίου του 1916 στο περιοδικό των αξιωματικών και στρατιωτών της Στρατιάς της Ανατολής που τυπωνόταν στη Θεσσαλονίκη. Ο συντάκτης δεν προσέγγιζε θεωρητικά τα οφέλη της Τέχνης για να εμψυχώσει τους ένστολους στα στρατεύματα των συμμάχων. Μιλούσε για την Τέχνη στα χαρακώματα. Για τους στρατιώτες που έβρισκαν καταφύγιο στην καλλιτεχνική δημιουργία.

Για τους ξένους στη Θεσσαλονίκη και στη Μακεδονία, Γάλλους, Αγγλους, Σέρβους, Ιταλούς που χρωμάτιζαν την καθημερινότητά τους στον «εξωτικό» τόπο όπου βρέθηκαν. Για την αξία που είχε στη ζωή των στρατευμένων ένα φρέσκο έργο τέχνης «καθώς περνούσε από χέρι σε χέρι σαν ένα εύθραυστο και τρέμον φύλλο χρυσού»...

Αυτή τη καλλιτεχνική παραγωγή (1914-1918) των συμμάχων καλλιτεχνών στα χρόνια του Μεγάλου Πολέμου με σκηνικό τη Θεσσαλονίκη και την ευρύτερη περιοχή της Μακεδονίας συγκεντρώνει η ομότιμη καθηγήτρια αρχιτεκτονικής, Μαρία Καμπούρη-Βαμβούκου στο βιβλίο της «Η Τέχνη στα Χρόνια του Πολέμου των Χαρακωμάτων».

Είναι η 10η έκδοση της θεματικής επετειακής σειράς «Η Θεσσαλονίκη στον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο», εικονογραφημένη και από μια σπάνια συλλογή έργων των Αρσέν και Ρουπέν Καλφαγιάν, με την οποία ο εκδοτικός οίκος University Studio Press ζουμάρει σε λιγότερο γνωστές πτυχές –εδώ στα εικαστικά έργα ως ζωντανές ψηφίδες– του Μεγάλου Πολέμου.

Καρτ ποστάλ του B. de Monvel για τη La Pochette de la Marraine.

> *Η έκδοση, με σκηνικό τη Θεσσαλονίκη και την ευρύτερη περιοχή της Μακεδονίας, είναι από την ομότιμη καθηγήτρια Αρχιτεκτονικής Μαρία Καμπούρη-Βαμβούκου.*

«Χωρίς καταγγελίες»

Τι αποκαλύπτει η πινακοθήκη των ζωγράφων στρατιωτών; «Σε αντίθεση με τους βαλκανικούς πολέμους, οι καλλιτέχνες-στρατιώτες στη Μακεδονία στα έργα τους δεν καταγγέλλουν, ούτε αποτυπώνουν αποκλειστικά τη φρίκη του πολέμου», σημειώνει η κ. Καμπούρη. «Η τέχνη δεν αποτελούσε αυτοσκοπό. Ούτε έδαφος προσωπικής προβολής αλλά λειτουργούσε ως ανάπαυλα ή θεραπευτικό μέσο που τους απομάκρυνε έστω και για λίγες στιγμές από την πραγματικότητα του πολέμου».

Με πηγή έμπνευσης την ιστορία του τόπου, το τοπίο, τους ανθρώπους και τις συνήθειες, καλλιτέχνες από διαφορετικές γενιές και σχολές ή αυτοδίδακτοι, επηρεασμένοι από διάφορα ρεύματα και τάσεις ζωγραφικής, απέδωσαν στον καμβά εικόνες από τις πόλεις και τα χωριά της Μακεδονίας, σκηνές από τη φύση, ενδυμασίες και ασχολίες των κατοίκων, στιγμιότυπα από τη ζωή στο στρατόπεδο, ξυπόλητους λούστρους και χωρικούς με ζωντάνια και χιούμορ σε καρτ ποστάλ, πίνακες και χαρακτικά.

Τέσσερις χωροφύλακες (στρατονόμοι), ο Σέρβος, ο Εγγλέζος, ο Γάλλος και ο Ελληνας, στο έργο του Γάλλου Jacques Touchet.

Υδατογραφία του sir Muirhead Bone. (Συλλογή Αρ. και Ρ. Καλφαγιάν)

Κυριαρχούν η εικόνα της Θεσσαλονίκης με τα μνημεία της, τα στενοσόκακα της Ανω Πόλης, η πολύχρωμη ανθρωπογεωγραφία, το λιμάνι και η θάλασσα. Ο κατάλογος των Γάλλων είναι μακρύς με ποικίλα και ευφάνταστα θέματα. Η ψιλόλιγνη κορμοστασιά του μιναρέ και τα κυπαρίσσια παίρνουν συμβολική διάσταση στα ατμοσφαιρικά έργα του Poul Jouve. Γωνιές της πόλης λουσμένες στο φως, αντανακλούν την τάση φυγής του Charle-Rene Darrieux. Δρόμοι και Τείχη εμπνέουν τον Piere Douillard lieutenant και τον Prejelean. Με χιουμοριστικό πνεύμα εικονογραφεί στρατιώτες και κατοίκους ο Drack Oub, ενώ ο «έξοχος ακουαρελίστας της μακεδονικής γης» Emile Gerlach διασώζει στις υδατογραφίες του σπίτια πασάδων, βυζαντινές εκκλησίες, γειτονιές.

Εργα σπουδαίων καλλιτεχνών στρατιωτών ήταν και οι εικόνες που διακινήθηκαν από εκατομμύρια καρτ ποστάλ – τα sms της εποχής του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Μεταξύ αυτών οι φιγούρες του Jacques Touchet και οι εμπνευσμένες απεικονίσεις του Goyet, του υποπλοιάρχου Douillard, του H. Gervese. Ταλαντούχοι ζωγράφοι που υπηρέτησαν στο μακεδονικό Μέτωπο υπέγραφαν τις ξεχωριστές εκδόσεις καρτ ποστάλ της γαλλικής La Pochette de la Marraine στην προσπάθειά της κυρίως να προβάλει τους Γάλλους στρατιώτες που ήταν ικανοί ακόμη και μέσα στα χαρακώματα για καλλιτεχνική δημιουργία.

Ξεχωριστές περιπτώσεις

Λίγα έργα Αγγλων, Ιταλών, Σέρβων και Ρώσων ζωγράφων που υπηρέτησαν στη Μακεδονία έχουν γίνει γνωστά, με ξεχωριστές περιπτώσεις των Γουίλιαμ Γουντ, Ρόμπερτ Χιούστον, του σερ Στάνλεϊ Σπένσερ, των Αλμπέρτο Σαβίνιο, Μάριο Πετζίλα και Μίλαν Μιλοβάνεβιτς .«Η Θεσσαλονίκη ήταν για τους καλλιτέχνες της στρατιάς ένα μάθημα τέχνης μοναδικό.

Οι εικόνες που μας άφησαν συνθέτουν μικρές αφηγήσεις», αναφέρει η συγγραφέας Μαρία Καμπούρη. «Η παρούσα έκδοση αποτελεί ελάχιστη τιμή στους γνωστούς και άγνωστους καλλιτέχνες που ζωγράφισαν τη μακρινή αυτή "εκλεκτή γωνιά της ευρωπαϊκής γης", έπεσαν ή επέστρεψαν στις πατρίδες τους στοιχειωμένοι από τα δεινά του πολέμου».

ΜΙΚΡΕΣ ΑΓΓΕΛΙΕΣ

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ ΑΚΙΝΗΤΑ

ΠΩΛΕΙΤΑΙ χωράφι 2 σκάλες στους Αγίους Τριμιθιάς, οικιστικό, σε περιοχή με πολυτελείς επαύλεις. Τιμή €145,000. Τηλ.: 99689357.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ χωράφι στην Αγία Βάρβαρα, στην Πάφο, με θέα στη θάλασσα, 3 χιλ. από το κέντρο της πόλης της Πάφου, 4.683τ.μ., 1.000μ. από τον κύριο δρόμο Λεμεσού - Πάφου. Εφάπτεται σε δημόσιο δρόμο με ρεύμα, νερό. Συντελεστής δόμησης 10%. Τιμή €200.000. Για περισσότερες πληροφορίες τηλ. 99400224 ή 26732420.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ ή ενοικιάζεται σπίτι από ιδιώτη στο κέντρο του χωριού Κακοπετριάς. Για περισσότερες πληροφορίες στο τηλέφωνο 99964213.

ΖΗΤΟΥΝΤΑΙ επειγόντως προς άμεση ενοικίαση (ή και αγορά), οικίες με πισίνα και διαμερίσματα 1, 2, 3, 4 υπνοδωματίων σε κεντρικές περιοχές της Λευκωσίας και προάστια. Επίσης επαύλεις για πρεσβείες, υπεράκτιες εταιρείες και ιδιώτες πελάτες τους γραφείου μας. Κώστας Μαρκίδης, Εγγ. Κτηματομεσίτης, Α.Ε 487, Α.Α Ε/16, τηλ. 22378898, 99464764 www.markidesestates.com

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ: 1. Πολυτελής οικία πάνω/κάτω στον Άγιο Δομέτιο, σε μεγάλο οικόπεδο 590τ.μ., εσωτερικοί χώροι 310τ.μ., 3 υπν., ensuite, open plan, με σοφίτα, a/c, c/h και κήπο. 2. Πολυτελής οικία στη Μακεδονίτισσα 6 χρονών, κτισμένη σε δύο οικόπεδα συνολικά 1.210τ.μ. γης, εσωτερικοί χώροι 600τ.μ., με μεγάλο υπόγειο, 5 υπν., γραφείο, 3 κουζίνες, σάουνα, πισίνα, σοφίτα, a/c, c/h και κήπο. 3. Ρετιρέ/οροφοδιαμέρισμα, πλησίον της οδού Ελαιώνος στον Στρόβολο, 110τ.μ. εσωτερικός χώρος, 100τ.μ. βεράντα με έπιπλα καινούργια, 3 υπν., 2 wc, 5 χρονών. Αποτείνεστε: ABC CYPRUS HOMES, Αρ. Άδειας Α/Α: 171Ε, Α/Μ 695, τηλ. 99653131, 99332732.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ στούντιο του 2009, πλήρως εξοπλισμένο, σε ήσυχη περιοχή στο κέντρο της Λεμεσού. Σε ακτίνα 1,5 χιλ. βρίσκονται η Μαρίνα Λεμεσού, παραλία λουομένων και το ΤΕΠΑΚ. Με απευθείας πρόσβαση στον αυτοκινητόδρομο. Με δικό του στεγασμένο χώρο στάθμευσης και αποθηκευτικό χώρο στο ισόγειο. Τιμή €78.000, συζητήσιμη. Για περισσότερες πληροφορίες στο 99478159.

ΔΙΑΦΟΡΑ

ΠΩΛΕΙΤΑΙ πλήρως εξοπλισμένο γυράδικο - σουβλιτζίδικο στη Λεμεσό, σε τιμή ευκαιρίας, με πολλαπλή πελατεία, λόγω συνταξιοδότησης του ιδιοκτήτη. Για σύντομη πώληση γίνεται δεκτή και ανταλλαγή με ακίνητη περιουσία. Τηλ. 99060514.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ πλήρως εξοπλισμένο εστιατόριο σε κεντρική περιοχή της Λευκωσίας με όλες τις προβλεπόμενες άδειες. Για περισσότερες πληροφορίες στο τηλ. 96363377.

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ

ΠΩΛΕΙΤΑΙ μικρό λεωφορείο TOYOTA HIACE, δώδεκα θέσεων, κατασκευής 2002, με 597.329 χιλιόμετρα, σε πολύ καλή κατάσταση. Οι ενδιαφερόμενοι παρακαλούνται όπως υποβάλουν την προσφορά τους σε ενσφράγιστο φάκελο, στα γραφεία του Αντικαρκινικού Συνδέσμου Κύπρου, οδός Παρασκευά Ιωάννου 2, Δασούπολη, Στρόβολος, τηλ. 22446222, μέχρι την Πέμπτη, 27/10/2016, και όχι αργότερα από τις 12μ.

ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΝΤΑΙ

ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΝΤΑΙ στη Λευκωσία: Στην Ακρόπολη γωνιακό οροφοδιαμέρισμα σε τριώροφη οικοδομή με 3 σαλόνια, τραπεζαρία, 3 υπν., με λευκό μάρμαρο και παρκέ στα υπνοδωμάτια. Κεντρική αυτόνομη θέρμανση και a/c σε όλα τα δωμάτια και 2 στεγασμένοι χώροι στάθμευσης. Ενοίκιο €700 τον μήνα. Επίσης ενοικιάζεται γωνιακό φωτεινό γραφείο 57τ.μ., απέναντι από το ξενοδοχείο "Κλεοπάτρα" στην οδό Φλωρίνης 7, Α΄ όροφος, μικρή κουζίνα, WC και Shower. Ενοίκιο €300 το μήνα. Για περισσότερες πληροφορίες στα τηλ. 99600506 ή 99680506.

ΕΝΟΙΚΙΑΖΕΤΑΙ διαμέρισμα 1 υπν. στην Ακρόπολη, οδός Ευέλθοντος 6, περιοχή Αγίας Παρασκευής. Βρίσκεται στον 1ον όροφο, πλήρως επιπλωμένο. Ενοίκιο €320 τον μήνα (συμπεριλαμβάνονται και τα κοινόχρηστα). Για πληροφορίες στο 99510660.

ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΖΗΤΟΥΝΤΑΙ σερβιτόρο/σερβιτόρες για εστιατόριο στη Λευκωσία. Οι ενδιαφερόμενοι/νες παρακαλούνται να αποτείνονται στο τηλ. 22512000.

ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΥΠΟΤΡΟΦΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ

ΠΑΡΑΤΑΣΗ ΤΗΣ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑΣ ΛΗΞΗΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗ ΑΡΙΘΜΟΥ ΥΠΟΤΡΟΦΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΥΠΡΙΩΝ ΣΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΕΝΑΕΡΙΑΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ 2016

Το Τμήμα Πολιτικής Αεροπορίας ανακοινώνει την παράταση της ημερομηνίας λήξης υποβολής των αιτήσεων για τη διεκδίκηση των πιο πάνω υποτροφιών, μέχρι την Τετάρτη, 30 Νοεμβρίου η ώρα 2:00 μ.μ.

2. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να εξασφαλίσουν τη σχετική Ανακοίνωση με αρ. 402 και Αίτηση με αρ. 84 από τα Γραφεία του Ι.Κ.Υ.Κ, τις Επαρχιακές Διοικήσεις, τα Γραφεία Εξυπηρέτησης του Πολίτη, από το Τμήμα Πολιτικής Αεροπορίας, ή από την ιστοσελίδα: http://www.cyscholarships.gov.cy και να την παραδώσουν ή αποστείλουν, συστημένη μέσω ταχυδρομείου, στη διεύθυνση: Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών, Φλωρίνης 7, Greg Tower, 3ος όροφος, 1065 Λευκωσία ή στην Τ.Θ. 23949, 1687 Λευκωσία.

3. Για περισσότερες πληροφορίες/διευκρινίσεις, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να αποταθούν στο Τηλ:22 456433, Fax:22 673910, στο Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο: ikyk@ikyk.org.cy ή/και στα Τηλ.: 22 404102/152 (Τμήμα Πολιτικής Αεροπορίας).

ΧΟΝΔΡΙΚΕΣ ΠΩΛΗΣΕΙΣ

ΧΟΝΔΡΙΚΕΣ ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΣΕ ΧΕΙΜΕΡΙΝΑ ΚΑΙ ΕΠΟΧΙΑΚΑ ΕΙΔΗ ΕΝΔΥΣΗΣ ΑΠΟ €2,90.
ΑΝΤΡΙΚΑ, ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ, ΠΑΙΔΙΚΑ, ΤΡΙΚΑ, ΖΑΚΕΤΤΕΣ, ΦΟΡΜΕΣ, ΣΑΚΚΑΚΙΑ, ΦΑΝΕΛΛΕΣ, ΜΠΛΟΥΖΕΣ, ΦΟΥΣΤΕΣ, ΠΑΝΤΕΛΟΝΙΑ κ.ά
ΙΣΧΥΟΥΝ ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ ΠΩΛΗΣΗΣ ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΟ ΕΙΔΟΣ (ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΟ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑ ΣΕ ΠΟΛΥ ΕΙΔΙΚΕΣ ΤΙΜΕΣ)
ΤΗΛΕΦΩΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ: 99610809

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΣ ΣΤΕΓΗΣ
Οι Ειδικοί στα στεγαστικά δάνεια
ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ: Τηλ. 22 503333
Οργανισμός Χρηματοδοτήσεως Στέγης | www.hfc.com.cy

Πωλήσεις Ακινήτων | Ενοικιάσεις Ακινήτων | Οικόπεδα & Κτήματα | Επαγγελματική Στέγη | Ζητούν Υπαλλήλους | Διάφορα
90034210
Τηλέφωνο κρατήσεων: **22472500** Φαξ: **22472550**
Email: **mikresaggelies@kathimerini.com.cy**
Τηλέφωνο αυτόματης χρέωσης κρατήσεων: €5.12 ανά κλήση + Φ.Π.Α.

TEXNES-12-AD FORD_Master_cy 27/10/16 18:21 Page 4

NEO FORD **FOCUS**

ΑΠΟ **€11.900** ΜΟΝΟΝ

Υπεροχή στο έπακρο

NEO FORD **FOCUS**

- Τεχνολογία αιχμής
- Αυτόματο παρκάρισμα
- Bluetooth φωνητικών εντολών
- Κινητήρας Ecoboost χαμηλής κατανάλωσης

ΕΛΑΤΕ ΣΤΗ FORD ΝΑ ΖΗΣΕΤΕ ΤΗ ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΟΔΗΓΗΣΗΣ ΠΟΥ ΠΡΟΣΦΕΡΕΙ ΤΟ ΝΕΟ FORD **FOCUS**

MICHAELS AUTOMOTIVE LTD
Τηλ. Επικοινωνίας: 22860000, 25575000, 24664670, 26023180
www.fordcyprus.com fordcyprus

Ford
Go Further